

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.

Megjelenik minden hónap 15-én.

Felölös szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2.sz.

H i r d e t é s e k e t

kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Krisztusgyűlölők — Krisztusimádók

Irtá: P. Fehér Ö. P.

Két hatalmas tábor áll szemben egymással s miközben farkasszemet néznek, afelé tekintenek, aki közöttük áll: Krisztus. Ott áll a sereg előtt, kitárt karokkal várva a fáradtakat és megterhelteket, hogy megnyihthesse szenvedéseiket.

Az istentelenek tábora vad lármával rázza Feléje öklét, gyalázzal árasztja el Őt. Fenyegető moraj zúg fel a tömeg ajkán és ennek a morajnak visszhangja mintha azt zsonganá: Feszítsd meg őt!

A másik tábor csendes. Imára kulcsolt kezek nyulnak Feléje, szemükből éhség esdekel szeretet után; ez a tábor csendben imádkozik: Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtunk!...

„Miért zúgnak a nemzetek?” — kérdi a zsoltáros, — „és a föld királyai, fejedelmei miért esküdtek össze Isten Felkentje ellen”. Ez a kérdés évszázadok kérdése már a rengeteg gyűlölködésre és káromlásra, mellyel Krisztust nap nap után illeti a megtévedt ember.

Miért? Mert Ő az Út, az Igazság és az Élet!

Ő az Út és a szenvedélyes ember nem szívesen jár az úton. Az inkább az útvesztőket szereti. Az Út túlságosan meredek, Krisztus útja rögzös, csak a kevés igaz járja szívesen, a nagy tömeg inkább a széles „marhacsapáson szalad saját vesztébe”, mint a nagy Prohászka mondja. Krisztus az Út és ez az Út körül van cövekelve a tízparancsolat tilalomfáival. Persze ez a tilos utat keresőknek, útvesztőket szeretőknél sincsenek inyére. (No meg az sem fér begyűkbe, hogy miért kell nekik éppen ezen az Úton haladni és miért ne érhetnék el boldogságukat saját görbe útjukon.) Gyűlölik ezt az Utat. Gyalázzák. Káromolják. S azért se mennek rajta. Ezek a Krisztusgyűlölők.

Krisztus az Igazság és manapság semmi sem népszerűtlenebb az igazságnál. A nagy tömeg mindent elhisz, amit kártyavető

cigányasszonyok, garasravágyó grafológusok tenyéréből, pár sor írásból összehazudnak, de kerüli azt, aki így szolt magáról: „Én vagyok az igazság”. (Jan. 14. 26.) Ezekről mondta Szent Pál apostol, hogy „maguk csinálnak maguknak tanítómestereket. Füleiket befogják az igazság előtt és a meséket fogadják be.” Valljuk meg, néha bizony kemény az igazság! Talán fájt az az ütés, a kötélkorbács csattogása, melyen Krisztus az Isten házának igazságát megvédelmezte a mindent megszenteltelenítő kufár szellemmen szemben. Talán fájt a lélekfofozó szó, mellyel az alattomos paragrafusrágó, betűnyálázó farizeusokat illetve a Mester „Viperák fajzatainak” nevezve őket, mivel a Szentírás szellemét és lelkét agyonnyomták szemforgató álszenteskedésükkel. Talán kemény volt ez az igazságszolgálatás s nem csoda, ha az igazságnak ma is annyi az ellensége és inkább sötétben és a halál árnyékában élnek le vakondok-életüket, semhogy az igazságot kövessék, aki azt mondja magáról: „Aki engem követ, nem jár sötétségben”. (Ján. 8, 12) Ezek a sötétben bujkáló denevér- és bagoly-lelkek gyűlölik a fényt, irtóznak az Igazságtól. Káromolják. Fenygetik. Életére törnek. Ezek a Krisztusgyűlölők!

Krisztus Élet is. A természetfeletti élet forrása. Belőle, általa éltek a hős lelkű őskeresztények, akiket a Sátán megkívánt és még sem tudott kiirtani. Nemcsoda, hiszen Krisztus, az Élet élt bennük és ők Krisztusban. Az ő életükben az életet, Krisztust gyűlölték, mint ahogy mostanság is Krisztust ütik a görcsösen öklöbemarkolt kezek, akik papjait, az életosztókat ütik. Krisztus élete Istennek áldozott élet volt és a tömeg nem szereti az áldozatot. Már t. i. azt az áldozatot, melyet neki kellene meghoznia. S a Megfeszített Áldozat folyton ezt a kellemetlen emléket kelti fel benne Gyűlöli hát és megveti. S mikor az csak nem akar félreállni

az útból, kitör belőle az állat, mely Néróban, Diokleciánban dühöngött és halált kiált az Életre. Gyűlöli szívós gyűlölettel. Káromolja mosdatlan szájjal. Ezek a Krisztusgyűlölők!

„Uram, hova menjünk?...“ Ezzel a kérdéssel közelednek a Krisztusimádók a Mesterhez. Miért? Mert tudják róla, hogy Ő az Út, az Igazság és az Élet.

Krisztus az Út, amelyen egyedül lehet Istenhez eljutni. Igaz, nehéz, meredek és tövises az út, de Krisztus előttünk járt minden földi utak legrögösebbikén, legvérrózsásabbikán: a keresztúton. Szent vére hullásával ragadta ki lelkünket az ördög szőrös mancsaiból. Testvériünké lett az életutunkon, hogy arasznyi földi vándorlásunkon soha le ne tévedjünk az Útról. Őt Ő, boldogságba vivő út. egyedüli biztos út. Sokan imádjuk Őt. Szeretjük. Szeretetét szomjuhozuk. Mert mi Krisztusimádók vagyunk!

Krisztus Igazság is. A mi igazságunkat, a kinyilatkoztatást Ő tette tejjé, a Szentírás komoly szava az Ő tetteit, szavait, örömet és szenvedését tárják elénk. Ő adta nekünk a jóságba vetett hitet, ő szívárványozta lelkünkbe az üdvözülés reményét. Ő tette természetfeletti értékévé gyarló Istenszeretetünket. Mi hisszük, hogy Ő az igazság, mi büszkén és fenntartás nélkül fogadjuk el szent szavait örök és megmáshatatlan igazságnak. Ő az Atya Fia, aki sem nem tévedhet, sem nem téveszt. Boldogan hajjuk meg térdünket előtte imádságos lélekkel suttogva: Te vagy az élő Istennek fia! Ezt mondjuk mi neki imára kulcsolt kézzel. Imádjuk Őt. Krisztusimádók vagyunk.

Krisztus az Élet, a mi életünk. Benne, általa, érte vagyunk azok, akik vagyunk. Ő reánk árasztja szüntelenül életét szentségeiben, s e n t e l m é n y e i b e n, az egész megváltási üdvöndben. Belénk áramlik az Ő szívéből sugárzó kegyelmi áram és éltet bennünket. Ő az élet. Ő a Szőlőtő, mi csak a vesszők vagyunk. Ő a fej, mi csak a tagok vagyunk. Mi élünk s hogy élünk, neki köszönhetjük egyesegyedül. Ne csodálkozzék hát senki, ha kemény férfikezünk imára kulcsolódik és

imádjuk Őt. Igen, erre büszkék vagyunk, mert Krisztusimádók vagyunk.

Két tábor nézi Krisztust. Öklök emelkednek az egyikben Feléje, hogy rásujsanak, miközben üvöltik: „Nem akarjuk, hogy az uralkodjék rajtunk.” Ezek a Krisztusgyűlölők. A másik táborban imára kulcsolódnak a férfikezek és csendben zsong az ima: „Imádunk Téged, Krisztus, mert a te szent Kereszted által megváltottad a világot!” Ezek a Krisztusimádók. — Vajjon melyikhez tartozol?

Velencei találkozó

Csáki István gróf külügyminiszter cikke

Gróf Csáky István külügyminiszter a Magyar Élet Párt-értelősítője most megjelent számában igen érdekes cikket irt „A velencei találkozó címmel”.

A velencei találkozás úgy jött létre, hogy amikor Ciano gróf értesült arról, hogy néhány napi pihenőre Olaszországba szándékozom utazni, abbeli óhaját fejezte ki előttem; hogy ez alkalommal szeretne velem találkozni. Nagy örömmel ragadtam meg az olasz külügyminiszter úr javaslatát, annál is inkább, mert magam is éreztem annak szükségességét, hogy a hozzánk oly közelálló Olaszország külügyeinek vezetőjével. Mussolini bizalmasával, e nehéz időkben néhány őszinte baráti szót váltsak.

A találkozás mély, bensőséges, baráti formák között történt.

Maguk a tárgyalások tulajdonképpen arra szorítottak, hogy megállapítsuk azt a teljes összhangot, amely az olasz és magyar politika között, oly örövendesen fennáll. Ujból alkalmunk volt a legnagyobb elégtétellel megalapítani, hogy Olaszország a maga szempontjából mennyire fontosnak tart egy erős Magyarországot, mely mindenkitől függetlenül biztosíthatja fennállását és további fejlődését. Olaszország a legteljesebb mértékben ártzi és méltányolja Magyarországnak azt az évszázados misszióját, hogy Közép- és Délkelet-Európában az európai civilizáció védője legyen

és Magyarországot e feladata hatásos teljesítésében támogatni fogja. Magyarországnak nincs egyetlen olyan problémája sem, melynek megfelelő megoldását egész Olaszország ne tartaná szükségesnek.

Az időpont kiválasztása a mindenkori körülményektől függ. Az, hogy Közép- és Délkelet Európában elérkezik az a korszak, melyet Ciano gróf Velencében nagyon találóan a béke, jogrend és igazság korszakának jelenti nemcsak magyar, hanem általában európai érdek is. A magyar érdekek mindenben összhangban állnak az általános európai érdekekkel.

A velencei megbeszélés senki ellen sem irányult. Célunk Közép- és Délkelet-Európa békéjének, az igazi, konstruktív békének minél gyorsabb megvalósítása és biztosítása.

Máris kitűnő mindkét áliam viszonya Jugoszláviával, mely természetes kapcsolatot alkot kettőnk között. Kitűnő mindkettőnk viszonya Németországgal,

A nyugati nagyhatalmakkal változatlanul korrekt viszonyt tartunk fenn.

Az a rendkívül kedvező fogadtatás, melyben a velencei megbeszéléseket az egész világsajtó részesítette, ékesen szóló bizonyítéka annak, hogy az egész világon átérzik, hogy az egész világ együttműködés mily komoly biztosítéka jelenleg a háború elszigetelésének és később az igazi, tartós békének.

A Németbirodalommal barátságban élő Olaszország és Magyarország olyan tényező Középeurópában, hogy minden reményünk meg lehet arra, hogy a valódi béke útjában álló akadályokat közös erővel egész Európa érdekében ki tudjuk majd küszöbölni.

Díszközgyűlést tartott

Január 4-én Endrőd község képviselőtestülete. Az ünnepi aktus lefolyásáról a „Gyomai Ujság” hiradását közöljük:

Csernus Mihály kormányfőtanácsosi kitüntetésének ünnepélyes átadása

Január 4-én délután 5 órakor ismét bensőséges ünnepelés színhelye volt az endrödi község háza tanácssterme. Ekkor adta át dr. vitéz Márky Barna alispán Csernus Mihály apátplebánosnak a kormányfőtanácsosi kitüntetést. Márki alispánon kívül ott voltak még Gyuláról dr. vitéz Pánczél József és Haviár Lajos vármegyei főjegyzők, dr. Hoffmann Pál várm. főügyész, Ringbauer Károly tanügyi tanácsos vármegyei tanfelügyelő, Gyomáról dr. Sorbán

Jenő és dr. báró Maasburg Kornél főszolgabírók, dr. Szász Lajos főjegyző, Arany Gusztáv jegyző, Kovács Gábor bíró, dr. Ugrin László szarvasi főszolgabíró és az endrödi képviselők.

KALMÁR IMRE községi bíró tartalmas beszéddel üdvözölte a vendégeket, elsősorban alispánunkat.

DR. VITÉZ MÁRKY BARNA alispán megköszönte az üdvözlést, azután úgy az ünnepelnek, mint Endrőd lakosságának baiczai Beliczey Miklós főispán üdvözlését hozta és kimentette főispánunkat, aki maga szándékozott Csernus apátnak átadni a kormányfőtanácsosi kitüntetést, azonban betegsége miatt nem jöhetett el. Továbbmenően nagy elismeréssel méltatta Csernus Mihály apátplebános értékes közszolgálatát, mellyel Endrőd községnek, a vármegyének és országunknak van hasznára. Meleg szavakkal adta át Csernus Mihály apátnak a legfelsőbb helyről adott kormányfőtanácsosi kitüntetést, és Isten áldását kérte további működésére. (Nagy taps és éljenzés)

DR. SORBÁN JENŐ főszolgabíró felolvasta baiczai Beliczey Miklós főispán magasszónyalású, meleghangú levelét, amelyben méltatja az ünnepelt kiváló érdemeit.

A levél befejezése után sokáig éljenztek népszerű főispánunkat.

Wallhies György polg. isk. igazgató a tanárok és tanítók, Uhrin Vendel a gazdatársadalom, Gyuricza József az iparosok, Salamon Mihály a munkások, míg Harsányi László főjegyző a tőle megszokott ékesszólással üdvözölték Csernus Mihály apátplebánost.

Csernus Mihály kormányfőtanácsos apátplebános keresetlen szavakkal köszönte meg, elsősorban Kormányzó urunknak a magas kitüntetést, valamint az egybegyűlteknél az ünnepelést. Jól tudja, hogy közmunkálkodásának csakis a vármegyei vezetők megértő támogatásával volt meg az eredménye. Igéretet tett, hogy tovább is odaadással szolgálja Endrőd községet, a vármegyét és hazánkat. Isten áldását kérte az ünnepiökre.

(Zugó taps, lelkes éljenzés.)

A szép ünnepséget a Himnusz elénklésével fejezték be.

A vidéki vendégek Csernus apát vendégszerető házában vacsoráztak.

A Legényegylet színelőadása

Folyó hó 13-án fél 8 órai kezdettel a Népházban színre került a Legényegylet rendezésében a „Klárka” c. három felvonásos színmű. A zsufolóság

megett nézőtér meleg tapsokkal köszönte meg a szereplők művészi teljesítményét. Különös elismerés illeti a bájos hölgy-szereplőket, akik egyenként és összesen is tudásuk legjavát csillogtatták meg. Méltán társult hozzájuk a Legényegylet ferfigárdaja is. Örömmel állapítottuk meg, hogy a kor szellemét megértve a tanult népreteg kezet nyújtott az egyszerűbbnek és így hathatósan előmozdította a község szellemi és lelki összefonadását és harmóniáját. Gratulálunk a sikerhez és kívánjuk, hogy a legközelebbi jövőben a gárdát ismét viszontláthassuk a színpadon.

HIRDETMÉNY.

Járási Főszolgabíró úr rendelete értelmében értesítének az aszálykárt szenvedett adózók, hogy a vármegyei Főispán úr közbenlépésére, a Pénzügyigazgató úr felvilágosító jelentésére, a Pénzügyminisztérium döntése értelmében a pénzügyigazgató ságnak módjában lesz mindazon aszálykár bejelentésekre, amelyeknél a kárbecslő bizottság a tengeri természetben akár aszály, akár ezzel együtt tavaszi esőzésből származó kárt állapított meg, a földadó törleszt elrendelni nemcsak a közigazgatási bizottsághoz megfelelőbb teteleknél, hanem azoknál is, amelyeknél az érdekeltek felebbezéssel nem éltek. A törleszt fogantatására a pénzügyigazgató az utasítást már kiadta, a felebbezést illetőleg pedig olyan javaslatokat fog a közigazgatási bizottság elé vinni, melyben az érdekeltek minden esetre meg fognak nyugodni.

Községi Elöljáróság.

Mach Sanyó és a békésmegyei „szlovákok”

Mach Sanyó kegyelmes úr az újonnan megszületett Szlovákia lelkes propagandaügyi minisztere, legutóbb kiadta a jelszót, amely szerint haza kell telepíteni a magyar Alföldön élő szlovákokat az önálló és szabad Szlovákiába. Mach Sanyó szerint ugyanis szlovák ember csak Szlovákiában élhet szabadon.

Sietünk megállapítani, hogy teljesen egyetértünk Mach Sanyó szlovák miniszter úrral és örömmel támogatjuk nagyszerű kezdeményezését.

Ime, ezennel megkíséreljük továbbítani felhívását a címzettekhez:

Szlovákok előre! Lehet jelentkezni!

Némi kétségünk van azonban

az ügy sikere felől. Attól félünk ugyanis, hogy Mach Sanyó úr éppen olyan jól tudja, mint mi, hogy a magyar Alföldön nincsenek szlovákok, hanem csak tótajkú magyarok.

A jelek ugyanis azt mutatják, hogy itt önként nem nagyon tolongnak a jelentkezők, akik át akarnak telepíteni magukat Szlovákiába. Ellenkezőleg! Amióta Mach Sanyó szlovák miniszter úr felhívása elhangzott, azóta egyre lelkesebben tesz hitet magyarsága mellett a békésmegyei magyarság közötti testvéri egyetértésben élő tótajkú lakosság.

HIREK

Dr. Linderberger János apostoli kormányzó urunkat az elmúlt hetekben megoperálták. Örömmel közöljük a hívekkel, hogy a műtét kitűnően sikerült és főpásztorunk már át is vette az egyházmegye kormányzását.

Nagybányai vitéz Horthy Miklós, Magyarország kormányzója január 16-án magánkihallgatáson fogadta Csernus Mihály apátplebánost, aki megköszönte Őfőméltóságának a kormányfőtanácsosi legfelsőbb kitüntetést. A Kormányzó Úr melegen érdeklődött az alföldi magyar nép helyzetéről, hangulatáról, a vetések állásáról és a munkásság életviszonyairól. Minden szavából a jóságos atyai gondoskodó szeretet és együttérzés csillant ki az Alföld magyarjai iránt. A Kormányzó Úr nagyszerű színen van, mondotta kérdésünkre az apátplebános Istennek hála, friss, duzzadó energiáját pompásan megtudta őrizni. Acélszervezete dacol az idővel Husz évvel ezelőtt a Gödöllői kastélyban voltam szerencsés láthatni Őfőméltóságát, azóta alig változott. A magyarság nyugodtan tekinthet jövője elé: az ország hajója — bölcs és sziklaerős vezérének kezében biztos irányban halad a jobb jövő felé.

Főispáni látogatások. Dr. Beliczey Miklós főispán újév óta egymásután sorra látogatja a vármegye városait és községeit. E hó második felében a gyomai járás is sorra kerül. Mindenütt lelkes szeretettel fogadják a főispánt, aki közvetlenségével, megértő figyelmével már is megtalálta az utat a nép szívéhez.

Horváth Géza, kerületünk népszerű képviselője az elmúlt héten bejárta választókerülete valamennyi községét és látogatásokat tett a társadalmi egyesületekben. Nemcsak szavazói, de a választók óriási többsége megértő bizalommal és szeretettel fogadta a képviselőt, aki több helyütt nagy érdeklődéssel hallgatott beszédekben számolt be a mai bel- és külpolitikai helyzetről. Mindent kihallgatásokat is tartott és készséggel vállalta választóinak különféle kéréseinek támogatását.

KATOLIKUS AKCIÓ

A népek kormányzóit Krisztus szelleme VEZESSZ.

Az a krisztusi szellem, amelyre a népek kormányzóinak oly nagy szükségük van, tulajdonképpen ebben áll: Keressétek először Isten országát és az Ő igazságát és a többi hozzáadatik nektek" és a másik: „Adjátok meg a császárnak, ami a császáré és Istennek, ami az Istené“.

Ha most már a nemzetek életében szörnyű bajok, szenvedések, vizsalyok és háborúk dúlnak, ha a felsőbbség és az alattvalók között szinte állandó a küzdelem, akkor ennek a legfőbb oka az, hogy a krisztusi szellem hiányzik úgy a vezetőségben, mint az alattvalók nagy rétegeiben is.

A népek vezetői közül sokan nem merik nyilvánosan elismerni Jézus Krisztust, mint a mindenség Királyát; mások egyenesen tagadják Istent és Krisztusról és az Ő törvényeiről, szociális nagy parancsairól hallani sem akarnak, sőt mindent megtesznek, hogy alattvalóik szívéből a krisztusi hitet kiöljék; mások pedig úgy tesznek, mint ha a keresztény törvényeket: az igazságosság, tisztesség alaptörvényeit megtartanák, azonban ez csak látszat, eszükágában sincs, hogy a szeretet és igazság törvényeit betöltsék.

Ez a legfőbb oka annak, hogy nincs béke a népek között. A békét a béke Fejedelme, az Úr Jézus Krisztus az Ő szent törvényeivel hozta meg az emberiségnek, de ha az emberek ezt a békét, az igazság világosságát be nem fogadják, akkor a sötétségben maradnak. A Szentírás a népek vezetőiről mondja: „Azt hirdetik, hogy béke... és nincs béke.“ S azért nincs béke, „mert rászedik az Isten népét, békét hirdetnek, de háborút forgatnak elméjükben.“

Imádkoznunk kell tehát, hogy a népek vezetői a reájuk bízottakat krisztusi szellemben irányítsák. A szociális szeretet, a szociális igazságosság valósuljon meg a törvényhozás útján a munkaadó és a munkás között, úgy a vezetők, mint az alattvalók ugyanazon egy isteni törvényben találják meg az egyetértés és a béke feltételeit.

A nagybőjt

az Istenhez térés és magabaszál-lás ideje. Az élet mulandósága mindenkit komolyan figyelmeztet, hogy készüljön a nagy pillanatra, amikor visszatér lelke Teremtőjéhez — számításra. Ezt a percet em tudja előre senki. A józan és

komoly ember úgy él, hogy mindig készen találja őt a — halál könnyörtelen behívója. Tudja és észben tartja, hogy halálával tartozik Alkotójának a létért és az élet sok-sok áldásáért, hűséges engedelemmel a mindeneget kormányzó legfőbb Urnak, szolgálattal a Királyok Királyának és szeretettel a minden jó kútforrásának: Mennyei Atyjának. És ha gyarlósága, gyöngesége téves utakra vitte volna, itt az ideje, hogy feleszméljen és visszatérjen a lelkiismeret, tiszta erkölcs, becsületes élet útjára.

A nagybőjt erre készít elő. Az élet zűrzavarában, gyűlölködő vásárterén és kapkodó nyugtalanságában — Krisztus a vigasz, megnyugvás és derűs béke kiapadhatatlan forrása.

Mindenkit vár és mindenkit hív: „Jöjjetek hozzám mindnyájan és én megennyhitlek titeket“

Nem kíván sem pénzt, sem anyagi áldozatot, szeretetet kér és sürget azoktól, akikért utolsó csepp vérért is kiontotta a keresztfán.

Akiben egy parányi becsület és jóindulat van, az nem zárja el szívét Megváltó Istenének szerető és boldogító látogatásától.

A husvéti szentgyónás és szentáldozás ideje nagybőjt első vasárnapjától kezdődik. Ne felejtse el senki e legfontosabb keresztényi kötelességét hiven és őszinte bűnbánattal teljesíteni!

Egyházi híradás.

Szeminárium.

A Katolikus Akció Országos Vezetősége és az egyházmegyei Főhatóság rendelkezése alapján — minden egyházközség ismeret- és öntudat — fejlesztő szemináriumot tart — képviselőtestületének, irányadó-csoportjának és családi megbizottainak részére.

Endrődön minden szombaton este 6 órakor kezdődnek a szemináriumi előadások a polgári iskolában. Eddig már két előadás volt. Az elsőn Csernus Mihály apátplebános a vallás időszerűségéről, Révész István káplán Isten léte és a világ címen, a másodikon Csernus Mihály apátplebános: Csődöt mondott-e a kereszténység? címen tartott előadást. — Mindkét alkalommal szép számú hallgatóság vett részt a tanulságos és élvezetes előadáson. Legközelebb Harsányi László főjegyző „Régi és új pogányság Krisztus ellen“ címen ad elő. Mindhárom testület tagjait kérjük, hogy pontosan jelenjenek meg.

Páter Vitéz Berárd dr. ferences áldozárt — tartományfőnöke — további szolgálatra a budai szerzetesházba rendelte vissza.

A fáradhatatlanul buzgó lelkiatyát és kitűnő szónokot őszintén sajnálják az endrői hívek.

Lelkigyakorlatok lesznek február és március hónapban Endrődön. Február 17—20 között a családapák és legények részére **P. Omerovits Tamás** jézustársasági atya tart háromhónapos lelkiGYAKORLATOT.

A nők és hajadonok részére március 6—10 között Kovács Sándor püspöki tanácsos, volt országgyűlési képviselő tart triduumot

A külterületi hívek részére március első felében — Csejten, Nagylapason és az Ugarakon **P. Vitéz Berárd** atya tart 3—3 napos lelkiGYAKORLATOT.

Már most kérjük a híveket, hogy a lélekmentés szent idejét használják fel buzgó és kitartó részvételükkel.

Egyesületi hírek.

Január 21-én d. u. fél 4 órakor Szent Ferenc III. rendje tartja havi ajtóosságát. Január 28-án d. u. fél 4 órakor az Oltáregyesület tagjai jönnek össze buzgólkodásra.

Február elsején d. u. 5 órakor a Leányegyesületek, Február 3-án d. u. 5 órakor a Férfi-Liga, febr. 4-én d. u. fél 4 órakor a Jézus Szíve Szövetség Női-csoportja tartja havi összejövetelét.

Az Olvasós társulat. és Jézus Szíve-társulat február 6-án d. u. fél 4 órakor tartják évi közgyűlésüket a polgári iskolában. Kérjük a tagokat, hogy minél számosabban jöjjenek el.

Külterületi szentmisék.

Január 21-én a polyákhalmi kápolna-iskolában, január 28-án a nagylaposi kápolna-iskolában, február 4-én az öregkerti Szent Imre-iskolában, február 11-én a csejti iskolába mutatunk be szentmiséket.

Népmozgalmi adatok az endrői plebánia területén az 1939. évben. Született 245 gyermek, 121 fiú és 124 leány.

Házasságot kötött 96 tiszta katolikus, 16 vegyesvallású jegyespár. Egyháziilag érvénytelen házasságot kötött 3 leány.

Elhunyt 87 férfi és 93 nő.

Az évi szentáldozások száma Endrődön 57.997, Kondorostanyán 8101, összesen 66.098.

A Szent Antal pénztárból több száz szegény, legfőképpen sok, apró gyermekes családot és munkaképtelen öreget segítettünk 1300 pengő értékű alamizsnával. — Jézus jutalmazza a jószívű adakozókat.

Egy visszataszító család.

Lüttich közeleiben a rendőrök az őrszobára vittek egy kisfiút. Eltévedt gyerek volt, aki nem talált haza. Az őrszobán aztán kikérdezték, hogy merre van otthona?

— Hogy hívják az édesapát? kérdezte a rendőr.

A gyerek azonban hallgatott. Egy másik rendőr segítségére sietett társának és más alakban adta fel a kérdést.

— Hogy szólítja anyád az apádat?

— Úgy, hogy: te ördög — válaszolt most már hirtelen a gyerek.

A rendőrök derülten kacagtak a válaszon és tovább faggatták a gyereket.

— Hát az apád hogy szólítja az anyádat?

— Úgy, hogy: te vén boszorkány — hangzott a felelet.

— Hát téged hogy hív az apád?

— Komisz békának — válaszolt a gyermek őszinteségével a kicsike.

Ezeket a feleleteket ugyan nem tudtak eligazodni a rendőrségen, de belőle bepillantást nyerhettek egy családnak szörnyű életébe. Mert csak szörnyű lehet az az élet, ahol nem a szeretet uralkodik, hanem a durvaság, egymás bántalmazása és gúnyolása. Az ilyen család nem Krisztus Szíve szerinti és nem is boldog!

SZÍVLELJÜK MEG!

Szent Pál apostol írta e szavakat a rómaiakhoz, de minden koroknak szól, főleg nekünk, magyar katolikusoknak:

„Testvérek!... a béketűrés és vigasztalás Istene adja meg nektek, hogy egymással egyetértetek a mi Urunk Jézus Krisztus (példája) szerint, hogy egyetértve egy szájjal tiszteljétek Istent, a mi Urunk, Jézus Krisztus Atyját. Ennek okáért fogjátok egymásnak pártját, valamint Krisztus is pártotokat fogta, Isten dicsőségére.“

Szívleljük meg Szent Pál e gyönyörű szavait most az újévben. Legyen vége a széthúzásnak. Legyünk testvérek!

Téli gazdasági tanfolyam Endrődön.

A földművelésügyi miniszterium 1939. október hó 29. től 1940. január 4-ig gazdasági tanfolyamot rendezett Endrődön. A tanfolyamot Molnár Bálint ny. gazdatiszt vezette.

A tanfolyam záróvizsgáját január hó 4-én tartották a Kisgazda-Körben, amelyen vitéz dr. Székely Győző szarvasi gazdasági iskolai igazgató, miniszteri biztos elnökölt. Résztvettek még a vizsgálaton Márky Jenő vármegyei gazdasági főfelügyelő, dr. Theisz Lajos gazdasági felügyelő, vitéz Pajor Gyula gyomai gazdasági iskolai igazgató, dr. Korzenszky Járasi állatorvos, s Endrőd község vezető társadalmi rétegének több tagja.

A vizsga előtt a tanfolyam hallgatói Molnár Bálint főintéző és Harsányi László főjegyző vezetésével a templomba vonultak, ahol Csernus Mihály apátplebános „Te Deum“-ot énekelt a tanfolyam áldásos sikeréért. Ezután kezdődött az öreg diákok feleltetése.

Az okszerű takarmányozásról, a termésforásokról, a jószágnemelésről, a kísérleti mintatelepek létesítéséről, a gazdasági számvitelről, a tejtermelésről, a baromfitenyésztésről, a sertés-hizlalásról igen szépen feleltek a hallgatók.

A vizsgálat befejezésekor az Endrői Gazdaispák Önképzőköre tartotta Kovács János elnökle mellett ülést, amely után vitéz dr. Székely Győző miniszteri biztos teljes megelégedését fejezte ki az elért eredményért, a hallgatóknak oklevelet és ezüst-kalászt jelvényt osztott ki. A vizsgálatot 80 személyes közebéd követte.

A hallgatók névsora: Kalmár Imre községi bírósági, Kovács Sándor községi gazda, Kovács Libor, Kovács Illés, Szabó Frigyes, Kalmár Károly, Varga Mátyás, Venczák Ede, Uhrin Imre, Vaszkó Pál, Uhrin Vendel gazdák, Timár Vince, Timár Imre, ifj. Kovács Illés, ifj. Uhrin Imre, Kovács János, Szujó Lajos, Bula Vendel, Bula Menyhért, Gubucz Máté, Gubucz Imre, Timár Boldizsár, Hanyecz Vince, Varju József, Vaszkó György, Gellai Bálint gazdaispák, Soós Sándor, Hanyecz János, Szmola János, Bella Lajos, Gonda Illés, Gellai Mihály mező-őrök.

Endrőd község tiszteletteljes halálával gondol Teleky Mihály gróf miniszterre, s a tanfolyam fáradhatatlan, lelkes vezetőire. Bizton reméljük és várjuk, hogy népünk gazdálkodása előnyösen fejlődik az alapos és rendszeres oktatás nyomán.

Vármegyei vitézi bál Békésen.

Békésvármegye Vitézi Társadalma, a közigazgatás lelkes támogatásával február hó 1-én Békésen rendezte meg, díszes külsőségek között, ezidei Vármegyei Vitézi Bálját.

Ezen hazafias érzést ápoló és nemzetvédelmi célokat szolgáló nemes intézményünk, a hagyománynak megfelelően, évente csak egyszer jelenik meg Békésvármegye közönségének színe előtt. De ilyenkor aztán, teljes erkölcsi súlyával és a Rendhez méltó komoly keretek között.

Minden évben, a vármegye más és más helyén, rendezte meg, társadalmi eseménynek szánt és annak valóban be is vált Vitézi Bálját, egyrészt hogy alkalmi bemutatkozásával érintkezést keressen és kapcsolatot teremtsen a vármegye hazafias érzésű egész lakosságával, másrészt, hogy a befolyó jövedelemből vármegyei Vitézi Székház alapját növelje.

Meghívók Békésvármegye Vitézi Társadalmi Bizottságától, Gyula Vármegyei háza és Bál Rendezőségétől Békés, Főszolgabírói Hivatal utján igényelhetők, de a vármegyei közigazgatás és a vitézi szervek is minden felvilágosítást készséggel megadnak.

Búcsúztatás.

Irtá: BARTHA ANDRÁS.

*Meghal az év is, mint az ember:
Kínálódva, csöndes szép halállal;
S elbúcsúztatjuk halk nyögéssel és
Szilveszteri kurjongatással.*

*Elkössön tőle minden ember...
Kinek hogy mért a sorsa posztot —
A koporsónál úgy mond átkot,
Éneket vagy innepi tósztot.*

*Ugy trónolt, mint egy fejedelm!
Kegyét s halált osztott a jobbja,
As alvókat szerette és a
Lásadókat úzte, botozta.*

*Virágágyon és hópihén hált —
S napfényt tűzött a süvegére,
Mámort keresők hajoltak le
Almodorni lábaféjére.*

*Nem hitte, hogy véget ér minden
Pályá, — ha ki van is taposva,
És a végzet halált üvölt a
Jókra úgy, mint a ssarnokokra!*

*... Rakjunk hát össze Szilveszterkor
Néhány halost koporsószege,
S úgy mondjunk nótát, ahogy ezt a
Megpihent év megérdemelte...*

HIRDESSEN
LAPUNKBAN

A mezőgazdaság állapota.

A fagy nagy károkat okozott a vetésekben, írja a földművelésügyi miniszterium havi tájékoztatója. Hogy milyen mérvűek lesznek a károk, azt csak a tavaszi vegetáció után lehet megállapítani. Tény az, hogy sok helyütt valósággal leperzsolték a vetéseket a rendkívül erős fagyok.

Megállapítja a jelentés azt is, hogy a rendellenes őszi esőzések miatt az idén több tavaszt vetnek a gazdák, mint más években, mert sok föld szántás nélkül maradt az ősszel. — A vidék gazdasági orgánumai arról adnak hírt, hogy a cukorrépa-termelést hatalmas iramban kezdik meg a kisbirtokosok is.

Mi újság az állatpiacon?

A borju és tehén árak nagyon alacsonyan mozognak. Általános a panasz, hogy szűken termelt és drága takarmány miatt gazdaközönségünk súlyosan ráfizet a tehéntartásra. A kormány közbelépése helyenvaló lenne.

A pesti sertés árak sincsenek arányban a tengeri és más takarmány-árakkal. Akik prima fiatal nehézsúlyú hízókat külföldre szállíthatnak, valahogyan megtalálják számításukat, de a pesti sertésárak túlalacsonyak a mézarszéki húsárakhoz viszonyítva. — Prima fiatal szedett sertésért 92—100, könnyebb súlyú hízókért 80—90 fillért fizettek a ferencvárosi vásáron.

Terményfőzsde

A szombati 20—35 filléres o'csóbbodás után a tengeripiac irányzata ma általában egyen-

lőtlen volt. Tudni vélik, hogy a múlt héten említett 500 vagonon kívül a román kukoricából további behozatalok lesznek.

A 80 kg-os búza 21.05. A rozsból ma sem mutatkozott árú, mert amíg a pestvidéki o'zs ára 16 pengő körül mozog, a takarmányárpa még a középminőségű is, 1.50. a zab pedig 4 pengővel drágább.

Folynak a budapesti Mezőgazdasági Kiállítás előkészületei.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiállítás rendező bizottsága elhatározta, hogy az 1940. évi, sorrendben immár negyvenkilencedik kiállítását az igen korai husvéti ünnepek miatt a szokásos időpontnál néhány nappal korábban (márc. 30. ápr. 7 napjain) rendezi meg. Az előkészületek ennek figyelembevételével folynak, a kiállítási iroda az ősz kezdete óta teljes felkészültséggel dolgozik, szétküldték már a jelentkezési felhívásokat, sőt a tenyészállatok csoportjában a bejelentések határideje január 6-án már le is járt, míg a többi csoportokban a bejelentés határideje febr. 15.

A kiállítási iroda készséggel ad felvilágosítást bármilyen irányú érdeklődésre (Budapest, IX., Köztelek utca 8 sz. telefon: 18—79—54).

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

WALTHIER GYÖRGY

Főmunkatárs:

CERNUS MIHÁLY

Nyomatott Nádudvary Mihály

„PETŐFI” könyvnyomdájában

Gyomán.

VASUTI MENETREND

Gyomára érkező vonatok:

Budapestről	12.2
Békéscsabáról	5.34
Szarvasról	6.13
Véztőről	6.35
Békéscsabáról, sebes	8.23
Budapestről, gyors	10.25
Véztőről	11.46
Békéscsabáról, gyors	11.56
Budapestről,	10.20
Békéscsabáról	14.20
Budapestről	15.24
Véztőről	16.51
Békéscsabáról, gyors	19.20
Budapestről, gyors	17.36
Gyuláról	19.26
Budapestről	20.34
Véztőről	22.00
Békéscsabáról	23.24

Gyomáról induló vonatok:

Békéscsabára	2.34
Véztőre	3.43
Budapestre	5.41
Gyulára	6.14
Budapestre, sebes	8.27
Békéscsabára, gyors	9.26
Békéscsabára	10.28
Budapestre, gyors	11.59
Véztőre	12.45
Budapestre	14.30
Békéscsabára	15.31
Budapestre, gyors	19.22
Békéscsabára, gyors	17.37
Véztőre	17.41
Szarvasra	19.29
Békéscsabára	20.39
Véztőre	20.30
Budapestre	23.50

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Eendrőd, Széchenyi u. 2.sz.

H i r d e t é s e k e t
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

CSODÁT VÁR MINDENKI...

Irta: Dr. Krüger Aladár v. orsz. képviselő.

„Amott kerekedik egy fekete felhő” — így kezdődött iskolai olvasókönyvünkben valamikor egy népköltészeti szemelvény. Most is „amott”, a világ valamelyik táján kerekedett egy fekete felhő és félve nézzük, hogyan kerekedik, hogyan nő, terjed és készül elfogni a béke, a polgárosodás napsugarát az emberiség egyre nagyobb tömegei előtt.

Egymásután kuszálódik össze mindig több országnak és népek egymásközi viszonya. Európának mind nagyobb területére terjed szét a nyugtalanság, átcsap a láz a többi világrészre, szinte az egész földkerekségre. Családok szóródnak széjjel, dolgozó emberek a bizonytalanság sötétjébe zuhannak, menekülővel megtelt vonatok és hajók indulnak egyelőre talán nem is ismert állomások felé.

Csodát vár mindenki. Várják azt a lángpallóst, mely angyali kézben megálljt parancsolna a fenyegető veszedelemnek, mely visszakergetné a mélységekbe a pusztítás felszabadult furiáit és újra békességet, állandó békességet hozna a jóakaratu emberiségnek.

Pedig a csoda megtörtént, pontosan 1939 évvel ezelőtt, mikor Isten Fia maga szállott le a földre. Nem angyalt küldött hanem Ő jött el közénk. Lángpallóst is hozott: az isteni örök igazságot. Ezt a pallóst átadta nekünk, hogy mi magunk éljünk vele, mi magunk forgassuk önvédelmünkre.

Lényegében kétezer év óta hit és a hitetlenség közt folyik a harc. A hitetlenséget fűti a gyűlölet Isten és az istenhívők ellen. Megdöbbenően szűk a gyűlölködők látköre, de ezeken a parányi határokon belül ép oly megdöbbenően fanatikusak. Ha egy faluban sikerül a templomot felrobantaniok vagy Istálóvá átalakítani, ezt a hitetlenség nagy győzelmének könyvelik el. Ha egy országot a sátán képére formálnak át, akkor világraszóló ünnepeket ünnepelnek. Ha Sátánország határait kijebb terjeszthetik, már hír-

detik az Istenhit végleges megdöntésének közeli bekövetkezését. Pedig — az Isten ott marad a maga végtelen fenségében mindenütt, akarata szerint keringenek évmilliárdokra és csillagévmilliárdokra megszabott pályáikon az égitestek, születnek a ködföltökből új világok, él az Isten a megfélemlített, leigázott, de az örök igazságoktól el nem tántorítható lelkek milliárdokban és százmilliárdokban. Micsoda az Isten végtelenségéhez képest néhány bomlott agyvelejű ellenségének időben és térségben is száználmasan korlátozott terjedelmű hatalma? Semmi.

Ez a semmi azonban adott pillanatban nekem, neked, vagy harmadik embertársunknak szörnyű katasztrófát jelenthet. Egy földi élet belezuhanását a tűzhányó kráterébe. Családi boldogság szétzuzását. Békés otthon fölégetését. Hontalanságot, gyötrelmet. Mindez a világegyetem történetében egy porszem, de ha a porszem én vagyok, én a porszem, mégis csak szeretném elkerülni. És mellém, a porszem mellé 1939 évvel ezelőtt odaállott Krisztus, a végtelen jóságú és nagyhatalmu Isten és nekem, a véges porszemnek szinte végtelen erőt adott ahhoz, hogy a katasztrófát kivédjem. Adta a krisztusi, a katolikus hitet.

Ha az egész emberiség Krisztus parancsai szerint élne, nem volnának társadalmi forradalmak, nem lennének nemzetközi bonyodalmak, háborúk, pusztítások.

Ime, az evangélium, a katolikus igazság mint egyedül biztos utmutató nemcsak a lélek számára Isten felé, hanem a földi élet számára is a családi otthon, az egyéni élet, a béke fenntartására és megmentésére.

Hazudnak tehát azok, akik azt próbálják átvinni a köztudatba, hogy a vallás magánügy. Ellenkezőleg: a vallás a haladni, az élnivágyó emberiség legelső közügye. Amitők azok, akik azt hirdetik, hogy a vallási dolgokkal csak a papok törődjenek. Minden katolikus, minden keresztény embernek, minden hívő léleknek első sorban arra kell törekednie, hogy

se Ő maga, se családja, se szomszédja, se faluja, se varnegyéje, se hazája, se a környező országok vallásos hite meg ne rendüljön, mert azzal az emberek békés együttélésének egyetlen feltételül biztos, szilárd, félrenem csavarható alakja pusztulna el.

El kell jutni az emberiségnek oda, hogy sorsát valláserkölcsai alapon álló vezérek Krisztus szellemében intézzék. Átkell itatni a világot az evangélium szellemével. Ez pedig csak akkor lehetséges, ha a nagy cél szolgálata beleáll minden katolikus férfi és nő. Mi világiak is, mert a világiak apostolkodása: világapostolkodás.

Valamikor, 1900 évvel ezelőtt elegendő volt az akkori egyszerű viszonyok közt 12 apostol elindulása s lábuk nyomán megújult a föld színe. A mai bonyolult társadalmi és nemzetközi helyzetben apostolok nélkülözni van szükség, vagyis minden katolikusra, egyházira és világra, férfira, nőre és gyermekeire egyaránt, mindenkire a saját élethivatása körében. Ma mindenkinek szól Jézus meghívása az apostoli munkára: Kövess engem!

„Ime az ember?”

E szavakkal mutatta be a megkorbácsolt, sebekkel borított vérző Krisztust Pátus, a római helytartó a gyűlölködő, Jézus halálát kívánó és üvölő zsidóknak. — Gyűlöltos megjegyzése arculütötte az istenyiük zsidókat, de ezekben nem volt szánalom, vadul rikoltották: „feszítsd meg Őt!”

A világ színterén is ott áll — Isten legszebb alkotása: az ember.

Nem a nyomor és inség mazitlábasa, nem az alkohol és testiség állatias bűnének rabszolgáira gonfolunk, hanem arra a szerencsétlen „óriási ember-csordákra”, akiket a pénz- a vagonmolehja, az elvakult emberi kevélység sátni vakmerősége állított szembe egymással — a technika legnagyobb találmányaival kezükben, hogy lépjenek-marják, pusztítsák, öldössék egymást rakásra.

Kína-Japán, a Szovjet és Finn, az Angol-Francia és Német birodalmak, Domíniumok, Gyarmatok közel 1500 millió lakosa azért dolgozik, fárad, robotol és adózik, hogy mintegy 25-30 milliós seregnek muníciója, hadigépe, bombája és repülőgépe legyen egymás gyilkolására és pusztítására.

Ime: a demokrata-államvezetés, mely a világháború alatt elrabolt zsákmányhoz szívósan ragaszkodik és kapzsiságával — elkésérik, támadásba kerget — az életük fenntartásához, népük jövőjének

biztosításához ragaszkodó nagy nemzet vezéreit. Világos tanulság: a liberális-szabaddemokrácia istentagadó és egyházüldöző klikk — csak a pénzt, csak önző érdekeit nézi.

Ime: az új „modern pogányság”, mely a vér és faj jellegét és egységét előbbre helyezi Krisztusnál, kereszténységénél, valláserkölcsei igazságok követésénél. Nincs más nép, nincs más oly faj, mely vele egyenlő értékű, egyenrangú volna. Minden más nációnak csak arra való, hogy őt szolgálja, neki dolgozzon, s neki adja értékeinek, kincseinek nagy hányadát. Ha nem megy szép szóval, elveszi az erőszak útján. Elvetik az első parancsot: „Urdat Istenedet imádjad és csak neki szolgálj!”, természetesen nem tartják kötelezőnek a tizedik parancsot sem — felebarátodnak „se házat, se mezejét, se másféle jószágát el ne kivánd!”

Ine: a vallásgyalázó, keresztény-üldöző, a szivekből Istent kirtani akaró szovjet. Békét, boldogságot, paradicsomot ígér a világ pletárjainak és milliókat küld vágóhidra, munkást, iparost, gazdát egyformán. Miért?

Nem bántotta senki. Hadsereggel szállta meg — a németek jóvoltából — a katolikus Lengyelország nagy részét, s megkezdte kommunista szervezeteinek kiépítését, ezzel együtt Krisztus követőinek üldözését, s a kereszténység irtását.

Két milliós hadsereggel rátört a kicsiny, jó keresztény finn népre. A régi diplomácia nagy mesterei legalább a valóság leplebe iparkodtak elrejtetni titkos szándékaikat és terveiket. Molotov és társai — az ép észt és itélőképeséget sem tétélezik fel a világ gondolkozó népéről. Hivatalosan bejelentik, hogy „ők nincsenek háboruban Finnországgal”, csak rákényszerítette őket a finn kormány a fegyveres közbelépésre, mert finn oldalról támadást várhattak”.

A világ népe azonban nem hülye. Akadhatnak elmezavardóitak, akik még most sem látják a „vörös-kényuralom” égbekiáltó kegyetlenségét és romboló törekvéseit, de a világ színe-java a tettekből, tehát le nem tagadható valóságából ítél.

Szüksége van az óriási kiterjedésű, 180 millió lakossal rendelkező világbirodalomnak arra, hogy a parányi 3 és fél milliós finn népet leigázza és értékes területeitől megrabolja? Hol van a népboldogítás, béke és emberélet szeretet? A szegény orosz munkás és paraszt nem ember, nem Isten megváltott teremtménye? A kivánt néhány „támaszpont” megér annyit, hogy száz és százezer embert, mint a repát kardélre hányjanak és mint a barmokat a harcok gyilkos tűzébe küldjenek?

Az északi finn „Dávid” azonban szörnyű leckét ad a vörös „Góliátnak”! Azt hisszük elmegy a kedve attól, hogy Finnország leigázása után korábbi hódító és mindent legázoló terveit délkelet Európában megvalósítani próbálja.

Magyarország — Kormányzójának bölcs és biztos vezetése alatt nagy és dicső szövetségével: Olaszországgal együtt — éber figyelemmel és nyugodt, de elszánt készültséggel szemléli az eseményeket éjszaka is, délkeleten is. Nyugodtságunk kitűnő hadseregünk hagyományos vitézségén és dicső barátunk: Mussolini támogatásán alapszik, aki beledörögte a diplomácia arénájába, hogy a

„Kárpátok öre és a Balkán békéjének védője a 13 milliós olasz hadsereg”. Már pedig az olasz reptülök tüneményes munkáját saját bőrükön tapasztalhatták a szovjet-haderők még Spanyolországban!

Teleky Pál kormánya szívós és kemény lépésekkel vezeti a magyar belpolitikát a gazdasági izmosodás és megerősödés ösvényén. A háboru lángengere fél-Európát nyaldossa, miá népmentés legfontosabb törvényeit alkotjuk és hajtuk végre ernyedetlen szorgalommal. Külpolitikai téren a trianoni átk megszüntetésért dolgozik kormányunk csendő buzgalommal Szolgálok a békét és barátságot, de erősen hangsúlyozzuk, hogy a 20 év óta mindig áldozatot hozó Magyarországtól többet ne várjanak. Elég volt. Az okozott sebek gyógyítása nélkül — nem lehet gyógyulás és megértő barátság.

Amikor e sorokat írjuk, fenn az északi fronton 11 nap óta tombol a harc és öldöklés. A szovjet nem kiméli sem hadianyagát, sem embereit. Hogy meddig bírják a finnek, nem tudjuk. De a vitézség és hazaszeretet csodás példáját adták már eddig is, arról év ezredékig fog tanítani az események hü tanuja — a történelem.

KÖZÉRDEKŰ ÜGYEK

Január elején, amikor az országgyűlési képviselő Ur a kerületet látogatta, általában olyan panasszal terhelték, melyek egyrészt teljesen helyi vonatkozásúak s így az Ő nagymérvű elfoglaltságának határain túlesnek, másrészt pedig a panaszok tulajdonképpeni része már elintézett dolog. Szüksége mutatkozik tehát annak, hogy ezekkel a kérdésekkel mindenki megnyugtatólag tisztában legyen. Ezekről nyújtok rövid felvilágosításokat.

1.) Járdakérdés.

Az összes községi uccai járdák kiépítése elvileg már 1936-ban rendezést nyert, amikor a képviselőtestület kimondotta, hogy hosszú lejáratu kölcsön segítségével fogja egyszerre rendezni a járda és piactér burkolását. A kölcsön iránti kérelem be is futott illetékes helyre, ahol azonban elutasították azért, mert a községnek jogérvényes járdaépítési szabályrendelete nem volt. A járdaépítési szabályrendeletet a község már 1933 óta mindig csinálja és hogy csak a múlt évben sikerült megalkotni végérvényesen, annak az a magyarázata, hogy a község ismételtelen nem akart eleget tenni a kormányhatóság azon kívánságának, hogy a járdaépítéssel járó költségek felelő részét áthárítsák az érdekelt háztulajdonosokra. A község ugyanis sérelmet lát abban, hogy egyes uccákon már készen vannak a közöltségen megépített járdák, a hátralévő uccákra azonban a lakosság külön megterhe-

lésével szabad a kormányhatóság intézkedése szerint járdát építeni. Azt határozta tehát több ízben a község, hogy egyelőre építessenek ki az összes járdák közöltségen és a jövőre nézve a járdák építésének fenntartása és újraépítése tekintetében aláveti magát a kormány rendelkezésének. Ezt a határozatot azonban a kormányhatóság elutasította. Kénytelen volt tehát a képviselőtestület meghajolni a kormányhatóság félreérthetetlen rendelkezése előtt és hozta a járdaépítési szabályrendeletet olyképen, hogy az új járdák építéséhez már a lakosság, illetve háztulajdonosok fele összeggel hozzájárulni tartoznak. Ezen szabályrendelet kiérkezése után ismét folyamatba tette az előljáróság a járda és piactér burkolási kölcsön ügyét. Ebben az ügyben a mai nehéz és válságos idők között, hogy mikor lesz a döntés, megjósolni nem lehet.

Ezek ismeretében a tényállás világos, hogy a község az összes járdahálózat kiépítésére a rendelkezésre álló törvényes utakon az összes előkészítő munkálatokat megtevette.

Meg kell jegyezni, hogy a csipcsup közbejövő járdaépítések sem hajthatók végre, csakis hozzájárulás ellenében s így származhatik az a téves felfogás, amit a képviselő ural is közöltek, hogy járdát csak jobb módu családok kaphatnak. Ez teljesen téves, mert a képviselőtestület és előljáróság nagyon is gondolt a szegényebb néprétegekre, mert az a tervezet

áll fenn, hogy a nagyobb uccák betonburkolattal való ellátásával felszabaduló óriási téglamennyiséget fogják azokon az uccákon felhasználni, ahol a háztulajdonosok nem bírnák el a betonburkolat nagy költségeivel való hozzájárulást és gondoskodott arról is, hogy a hozzájárulást természetben, tehát kézi napszám munkával is meg lehessen váltani.

2.) Rútak.

Panasz tárgyává tettek a közutak és környéke. Az előljáróság előterjesztésére a képviselőtestület 1939-ben és azt követő időben egy egész kutépitési programot szavazott meg s azt nagyobb részben már végre is hajtotta. Ennek a programnak keretében kimosatta az Árpád uccai, mirhói ártézi kutakat s ezzel előbbinél tizszeresére, a mirhóinál kétszeresére emelte a vízmenynyiséget. Létesített vízgyűjtő medencéket, melyek ez évben lesznek felszerelve szivattyúval és a mosáshoz s más célokra bőségesen fog a víz rendelkezésre állni. Tervezzük, hogy a mirhói kutnál teljesen elszigetelt vízgyűjtő medencét építünk és szivattyú szerkezetre alakítjuk át, hogy a kitűnő, de kevés vizű kút vízfellegét is megmentsük a közhasználatnak. Ez az eljárás 50 évre fogja biztosítani a mirhói környéknek a vízszükségletet. Kiépítette az előljáróság a Sugár uccai elhanyagolt kutat és a Grosz fatelep hátamegett lévő jövizű kutat. Ujonan megfuratta a kocsorhegyi és öregszőlői kutakat. Közeli hetekben kerül sor a Járványkórházi és Tanítóföldi ujtelen egy-egy új kut forrására, a jövő évben pedig az ugari iskolánál furatunk új kutat.

Az adatok beszélnek s ehhez csak annyit lehet hozzáfűzni, hogy a panaszosok nőzzenek körül az összes környező, de különösen a sárréti községekben, hogy hol, melyik községben áll annyi közut rendelkezésre. Csak Vésztő községet említem, ahol a legutolsó időkig egy olyan kut állott rendelkezésre a 12000 lakosu községnek, mint Endrődön a mirhói kut.

3.) Szegények segélyezése és Horthy-akció.

Köztudomásu dolog, hogy a képviselőtestület a múlt évben az ugynevezett helyi karitást, zöldkeresztes segítő akció (egri norma) beszüntette, mert az adakozásra kötelezettek legnagyobb része és pedig a legmódosabbjai tulnéztek ezen a kötelezettségen s így kézzelfogható igazságtalanságok fordultak elő, mert az egyik befizette a hozzájárulást, a másik pedig nem. Ilyen eljárás mellett a karitásznak az a magasabb célja, hogy akolduskérdést megoldja, csődöt mondott a szívtelen emberek rövidlátásán. Hogy ez megszűnt, ismét visszaállott a hivatalos gyűjtések lehetősége és kötelezettsége. Így történt az, hogy hosszú évek után a múlt hónapban a Főméltóságú Asszony akcióját le kellett bonyolítani. Ennek során végtelenül fájdalmas és keresztény lelkiességhez nem illő megjegyzések, magatartások voltak tapasztalhatók, olyanok, hogy vonatkoztatva arra a magas sze-

mélyre, aki ezt az akciót évről-évre irányítja s a legjobb példával elől jár, szinte sértő és minden magyar alattvaló hűségét kihasználó eljárásnak minősíthető. Hihetetlen és érthetetlen megjegyzésekben volt részük az önzetlenül fáradozó gyűjtőknek s természetesen az eredmény is olyan silány volt, mint amilyen megértéssel fogadták ezt az akciót. Mindössze 184 P és mintegy 60 pengőt kitevő természetbeni adomány folyt be a 14.000 lakosu Endrőd községben.

Egy pár megjegyzésre válaszolni kell. Azok akik nem értik meg a Horthy akció indokait és célját, vegyenek fáradságot és keressék fel a község nyomorultjait, ágyhoz kötött, tehetetlen betegeit, a bénákat, az apátlananyátlan tehetetlen öregeket, akiknek nem jut hely a Vidaféle szegényházban és akiket a betegségük miatt nem lehet szegényházban elhelyezni, még akkor sem, ha rendelkezésre állana mert a szegényház nem kórház.

Felhozták, hogy cigányok részére gyűjtünk és osztogat az előljáróság, hogy a cigányfajta kényelem szerető és munkakerülés jellemzi őket, de az előljáróság azokat is embereknek tartja és nem zárhatja ki az öreg, elesett cigányokat és azokat a családokat, ahol keresztény házasságból sok ártatlan gyermek van és néha-néha nekik is juttat egy kis ételmezt, vagy ruházatot. Ezek az adományok egy év alatt nem ütnek meg a 120—150 pengőt.

Egy szónak is száz a vége. Nyomor mindig volt és mindig lesz. Az Ur Jézus is azt mondotta: „Szegények mindig lesznek köztetek.” Tehát akció mindig lesz mindaddig, amíg az államhatalom gyökeres szociális reformja végleges, rendes állapotokat nem teremt.

Még egyet. Múlt év végén egy újabb adónem került elő, az inségjárulé. Ez az inségjárulé nem áll a község rendelkezésére, mert azt be kell fizetni a vármegye javára, ahol az ugynevezett közjóléti szövetkezet veszi használatba és ha megfelelő tőke összegyűlik, a szociális nyomor intézményesen lesz orvosolva.

HARSÁNYI LÁSZLÓ.

Vármegyei kisgyűlés

volt február 13-án Dr. Beliczey Miklós főispán elnöklete alatt. A nagy hóviar miatt a választott 24 tagból csak 7-en voltak jelen. A gyomai járás mindkét kisgyűlési tagja: Csernus Mihály apát és Haviár Gyula dr. közjegyző megjelent a gyűlésen, ahol több gyomai és endrödi ügy került döntés alá. A gyűlés elején elnöklő főispán a kisgyűlés nevében üdvözölte őszinte meleg szeretettel izzó beszédben kitüntetésé alkalomával Csernus Mihály apátot. Az egész vármegye, örömmel fogadta a kitüntetést, mondotta a főispán, mert látja és tudja, hogy Csernus Mihály közel kétévtizedes közéleti és törvényhatósági működésével méltán kiérdemelte a legmagasabb kitüntetést. Csernus Mihály meghatott szavakban köszönte meg a főispán kitüntető figyelmét és a kisgyűlés szíves üdvözlését.

Krisztus apostolainak

törvényes utódai: Szent Péter anyaszentegyház főpásztorainak nagyböjti szózatát olvassa és vési szívébe a jószándéku, hitvalló, becsületes katolikus magyarság.

Közérdeket szolgálunk, amikor Főpapjaink intelmeiből néhány fontos részt ismertetünk olvasóinkkal.

Dr. Serédy Jusztinián biboros-hercegprímás nagyböjti pásztorlevelében a világ minden bajának igazi okáról ad üdvös tanítást.

„A romlott emberi természet több bajnak és szenvedésnek forrása, mint az elemi csapások. Emlegetik az Istent, a valóságban azonban Istentől akarják mentesíteni és uralma alól akarják kivonni az embert. Mihelyt pedig a fék, mit Isten féltelme és parancsainak tisztelete jelent, megszűnik, felszabadulnak: az uralomvágy, birtvágy, bosszúvágy, melyek különösen a gyengék irányában keresnek érvényesülést. Ahol nincs igazi istenhit, ott megszűnik a kölcsönös bizalom és megértés alapja is, s a népek mértéktelen és drága fegyverkezéssel keresnek biztonságot.“ A fegyverkezésben kifejtett verseny százmilliók keserves keserményének gyümölcsét prédálja el oktanul, s a háborúban többen pusztulnak el, mint vízőöntől, földrengéstől vagy pestistől.

„Az istentagadó hamis próféták tanítása nyomán zűrzavar támadt a családi életben is, ahol a vallások sokasodtak, — az ifjúság nevelésében, melynek züllése a bíróságoknak okoz gondot; a társadalmi osztályok viszonyában, melyek együttműködés helyett az egymás ellen való agyarkodás jelszava után indultak.“

A bűnös istentelen tévtanok hálójába jutott gyöngé ember — az isteni kegyelem felvilágosításait és erősítését nélkülözve — a bűnök fertőjében vergődik. „A kórházakat undok, betegséggel fertőzött, parázna emberroncok, a lelenházakat az állam terhére hagyott törvénytelen gyermekek,“ a börtönöket az Isten VII. és VIII. parancsainak típrói: a tolvajok, rablók, rágalmozók ezrei töltik meg.

Az iszákosság és tulzott fényűzés nyomán mindenféle nyomor terem, a gyűlölködések összeütközésre, többször gyilkosságra vezetnek, a gazdagok kapzsisága és a munkától való iszony inségbe dönt néptömegeket. A gyermekek engedetlensége, az ifjúság féktelen élete a szülőket keseríti.

Valóban teljesül a Szentírás intése: „megbüntettem az atyák bűneit fiaikban harmad- és negyediziglen...“

A betegség és vagyon elvesztése ideiglenesen fáj, a bűnök gonosz következményei azonban nemcsak az elkövetőt sújtják, de átszarmazik a betegség és nyomor az utódokra is, sőt a bűnösökre váró tulvilági büntetés és szenvedés folytán az örökkévalóságra is kihatnak.

Ne nézzük a bajokat rest megadással, hanem küzdjünk ellenük! Harcoljunk a bajok gyökere: a bűn ellen és példaadással mozdítsuk elő a jó győzelmét a bűn fölött!

Járuljanak a hivek gyakrabban a szentségekhez, mert csak így tudják felvértezni és megerősíteni lelküket — a minden baj legfőbb forrása: a bűn elsodró pusztítása ellen!

Dr. Szmercsányi Lajos egri érsek pásztorlevelének első részében a lelkek vezetésére hivatott papság nagy felelősségét hangsúlyozza — a hivek megőrzésének és helyes vezetésének fontos feladatában. Majd az apostoli munkát előmozdítani hivatott katolikus egyesületek és intézmények célirányos vezetését és fejlesztését, s a tagok öntudatos munkábaállítását sürgeti.

Dr. Breyer István győri megyéspüspök a szomorú világhelyzet okát a társadalom és nemzetek főalkotó elemének: a családnak bomlásában és lezüllesztésében látja. A krisztusi házasság Isten kegyelmétől megáldott és összekötött felbonthatatlan létszövetség egy férfinék és egy nőnek. A családnak gyökere a házasság, törzse a szülő, ágai a gyermekek.

A csak törzs és gyökérrel, de termő ágakkal nem bíró fa nem sokat ér. A házasság csak a gyermekek által lesz teljessé, akiket mint Isten ajándékát jó szívvel kell fogadni.

Akik ezt bűnös módon megakadályozzák, nemcsak az élet Ura, a Teremtő Isten ellen, hanem a gyermek ellen is vétkeznek, akinek ugyanannyi joga van az élethez, mint a szülőnek. De vétének a nemzet ellen is, mert közreműködnek annak elsovadásában. „Nem a véres csaták, írja a főpásztor, — városokat rombadöntő bombatámadások, harci vonalakat elárasztó mérges gázok, hajóóriásokat elsüllyesztő aknák vagy tengeralattjárók, hanem a gyermek eredete és élete ellen törő bűnök okozzák a modern népek halálát.“

Majd a gyermekek és testvérek helyes életrendjét és magatartását rögzíti le bölcs tanácsokkal a pásztorlevél. A családi életet a vallásosság, szelleme hassa át és kösse össze a család tagjait a béke, megértés, az összetartozandóság és áldozatos szeretet szent érzése. — A házaselet tisztasága, a családi élet erkölcsi megújítása — lesz szilárd, biztos alapja a társadalom nyugodt, fejlődésének és boldog haladásának.

Egyházi híradás

Triduumokat

háromnapos lelkigyakorlatokon adunk alkalmat az endródi katolikus hívőseregnek, hogy a nagyböjti magabeszállásra és megtérésre serkentő komoly napjaiban felnézzen Krisztusára és lerázva bűnrongyait lelkét megfürösse — az isteni kegyelem égi szent vizében.

A családban az első az atya: a férfi. Először tehát a férfiak, családapák, legények, nagyobb levették részére kezdi meg február 17-én, szombaton este 6 órakor missziós szentbeszédeit.

Páter Omerovich Tamás

jézustársasági atya. Régi, kedves jóismerőse az endródieknek. Többször volt nálunk, mindig hálás örömmel gondolunk gyönyörű tanításaira, még az elvadult lelkeket is felrázó nagy-szerű beszédeire.

Eljön a jó Páter, nem sajnál időt, fáradságot, áldozatot. Illó és üdvös, hogy megbecsüljük e jóságos, minden érdeknélküli, csak a mi javunkra szándékolt és végzendő apostoli munkát. Férfi-testvérek! Akiben nem vészett ki teljesen az Istenben való hit, aki önmagát nem az ösztönös állatok, hanem a gondolkodó ésszel és lelki felelősséggel élő Isten teremtményei: az öntudatosan gondolkodó és erkölcsi alapon álló emberek közé sorozza, az nem marad el e rendkívüli lelki-hasszonnal, családi megújodással, erkölcsi újjászületéssel járó lelki-szemlélet. Ha egy mód és lehetőség akad, ott legyünk minpnnyájan!

A családayak és hajadonok sem mostoha gyermekei Krisztus anyaszentegyházának. Róluk sem feledkezünk meg.

Március 6-án, szerdán este 6 órakor Kovács Sándor püspöki tanácsos, az ország minden részét járó, mindenütt nagy szeretettel várt „világi-misszionárius“ foglalkozik apostoli gondossággal a lelki-újjászületés és keresztény női-hívás fontos kérdéseivel.

Amikor a falu plebánosa a

női-tábor vezetőit az előkészítő munkálatokra buzdította, azok gunyos mosollyal felelték, hogy „velünk nem lesz baj, de a férfiakra nem állunk jól!“ — Az apát úr megjegyezte, hogy „ahol jó hitvesek és gondos édesanyák vannak, azokból a családokból eljönnek a férfiak is.“ (Bizonyosan azokra a gyermekáldást nem szerető, lelketlen anyákra gondolt, akik lábbal tapossák a Mindenható Isten parancsait és nem mernek az Ur színe előtt megjelenni. Félnék és remegnek az Uristen büntető kezétől!?)

A férfi-sereg és női tábor Krisztus előtt tesz bizonyosságot, hogy melyik érdemesebb az Ur Jézus áldására és szeretetére!

Tanyai-kismissziók.

Évek óta kérték a külterületi hivek, hogy ne csak az időközi tanyai szentmisékben, hanem külön lelkigyakorlatban is legyen részük. Amikor P. Vitéz Berárd ferences-anya mint kiségitő nálunk működött, a csejtiek ismételtén kérték, hogy a nagyböjti tartson nekik három napos lelki gyakorlatot. A jó Páter megígérte, s most írta az apát urnak, hogy szívesen beváltja szavát és eljön az endródi tanyákra.

Három tanyai körzetben lesz tehát kis misszió: március első tíz napján. A csejti iskolában, a nagylaposi kápolnás iskolában és a polyákhalmi kápolnás iskolában. A pontos kezdést kellő időben meghirdeti a plebániahivatal.

Szeminárium

előadásainkon az egyházközségi képviselőtestület, a családi megbízottak és „irányadó-csoport“ tagjai minden szombaton este hat órakor szépszámban vesznek részt. A tanfolyam tananyaga felöleli a legfontosabb vallási kérdéseket, de kiterjed az élet gyakorlati vonatkozású témáira is. A megjelentek nagy érdeklődéssel hallgatják az érdekes előadásokat. A legutóbbi szombatokon Dérczy István ny. plebáno, Harsányi László főjegyző, s a helyi lelkész-kar mélyítették a megjelent katolikus-tábor vallási ismereteit és öntudatos, cselekvésre hivatott meggyőződését. A legközelebbi tanfolyam február 24-én, este 6 órakor lesz a polgári iskolában.

Külterületi szentmisék

Február 18-án az öregkerti és polyákhalmi kápolnás-iskolában, február 25-én a nagylaposi kápolnás-iskolában, március 3-án a csejti és Szent Imre iskolában, március 10-én a nagylaposi iskolában, március 17-én a polyákhalmi és öregkerti kápolnás-iskolában mutatunk be szentmiséket.

H I R E K

Egyesületi hírek.

Endrőd katolikus társadalmi egyesületei mindenütt megtartották évi közgyűléstüket: Csernus Mihály apátplébános vezetése alatt. Az egyesületek tagjai örömmel állapították meg a körök erkölcsi és anyagi izmosodását. A „Katholikus Népszövetségi Kisgazda Kör” alapszabály változást csinált és nevét „Katolikus Népkör-re” változtatta. Világi elnöke ismét a közszeretben álló Kalmár Károly lett, aki serény munkatársaival a falu legerősebb kisgazda egyesületévé tették a 30 éves alakulatot. Farsangi vacsorájukon 200-an vettek részt. Az öregkerti „Szent Imre-Népkör” elnöke Mészáros János kisgazda, az „Ugari Katolikus-Kör” elnöke Bula Vince kisgazda, az „Öregkerti Katolikus-Kör” elnöke Cserenyecz Elek munkás, a décspaskumi „Katolikus-Kör” elnöke Kulik Imre kisgazda lett.

A népházi „Katolikus Legény-Egylet” és Öregkerti „Katolikus Legény-Egylet” egyesületi helyiségeik bővítését tervezik. Tagjaik nagy lelkesedéssel és szívós összetartással fejlesztik intézményeiket.

Az endrődi Leány-egyesületek (KLOSZ), Kalász és Dolgozó-Leányok egyesülete közös farsangi előadásban mutatták be rátermettségüket és szépen ivelő kultur-munkájukat. Nagyszerű és nívós előadásuk általános tetszést aratott a népházi mozi teljesen betöltött nézőseregben. Mint halljuk, husvét után — az endrődi régi lakadalmas szokásokat akarják feleleveníteni és bemutatni a közönségnek.

Hítbuzgalmi egyesületek: Február 18-án, d. u. 1/2 4 óra-
kor Szent Ferenc III. rendje február 25-én d. u. 1/2 4 óra-
kor az Oltáregyesület, február 29-én d. u. 5 óra-
kor a Leányegyesületek, március 2-án este 1/2 6 óra-
kor a Férfi-Liga, március 3-án d. u. 1/2 4 óra-
kor a Jézus Szive Szövetség Női-csoportja tartja havi ajtatosságát.

Megkezdik a baromfiak összeírását

A m. kir. földművelésügyi miniszter rendelkezésének megfelelően összeírják a baromfiakat, a tyúkokat, libákat, kacsákat, pulykákat és gyöngytyúkokat.

Minden házba és minden tanya-
ba elmennek az összeírók, a kimutatásba beveszik a törzs-
állományt, az utolsó 6 hónapban ültetett fészkek és keltetések számát, továbbá azt, hogy az utolsó 6 hónapban hány baromfit vásároltak, hányat adtak el és hány baromfi hullott el. Az összeírást végső hatóságok ezután is felkerik az asszonyokat, hogy előre állapítsák meg a bejegyzésekhez szükséges adatokat, hogy ezáltal megkönnyítsék az összeírás munkáját.

Az összeírást tenyésztési, fogyasztási és exportszempontból rendelték el, tehát minden gazdának és mindazoknak, akik baromfiakat tartanak, érdekük, hogy pontos adatokat mondjanak be és ezenfelül fontos nemzetgazdasági érdek is fűződik ahhoz, hogy a földművelésügyi kormányzat tiszta képet kapjon az ország baromfiállományáról.

Hamvazószerda...

Irta: Bartha András.

Hamvazószerda... Emlékszem egy ilyen régi, volt szerdára: Pesten voltam... az est lehajlott, — s a hóhullásban úgy láttam, hogy esüstös volt mind a négy lábam lovunknak a hótól — tanyánkon... És a fákön a tanga mögött varjak szóltak, — szelek vivódtak, s fehérszemű ködök aludtak... S idehallatszott üzenete (harangostak) — a kis falumnak.

Fehéren, csöndben állt a torony, s a ködön át is ideintott felénk, hogy — ményünk, ha százszor is sárba estünk: mutassuk meg a sebeinket. ...Szólt a harang, a föld fehér volt, hópelyheket szórt le az égbolt... S a folyón, mint csoda csöpp nyelvek, vándorló habok énekeltek.

Édes... szép dalokat dalolt a szémbes öreg folyó... S láttam: hogy a szerdai hóhullásban ezer ember megemlékezni: „Ember, ember!... porból vagy és porrá kell lenni...”

Rubikus-kongresszus Mezőtúron

A magyar nemzeti alapon áll kubikus munkásság február 25-én tartja évi nagygyűlését Mezőtúron.

A kongresszust előkészítő bizottság ülésén jelen volt a kubikusok nagy barátja: dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla miniszteri osztályfőnök, vármegyénk vol főispánja, valamint Horváth Géza kerületünk országos képviselője is.

A tiszántuli kubikus munkásság ezrei készülnek az érdekeik szolgálatára hivatott nagygyűlésre. Endrődről szintén nagyobb számban vesznek részt dr. Tóth István ügyvéd vezetésével.

A kongresszuson megígérték leutazásukat vitéz Bonczos Miklós belügyi államtitkár, vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla osztályfőnök, Beliczey Miklós vármegyénk főispánja, báró Urbán Gáspár Szolnok-vármegye főispánja, vitéz Marton Béla a Nemzeti Munkaközpont országos elnöke, Horváth Géza képviselőnk és több tiszántuli képviselő is.

Februárban jelenik meg a hazafias, dolgozó társadalom új hetilapja az „Uj magyar munkás”

A Nemzeti Munkaközpont elhatározta, hogy az ország minden részéből megnyilvánuló kívánságoknak eleget tesz és „Uj Magyar Munkás” címen megindítja a pártpolitikától mentes, jobboldali szellemű munkásújságot.

A lap első száma februárban jelenik meg és attól kezdve minden héten egyszer, szombaton viszi el az ország minden részébe azokat a speciális híreket, amelyek a magyar munkásság különböző rétegeit egyformán érdeklik.

A Nemzeti Munkaközpont tagjai részére a lap előfizetési ára 2 pengő egy esztendőre, míg nem tagok évi négy pengőért fizethetnek elő.

A Nemzeti Munkaközpont felkéri tagjait, hogy előfizetési szándékukat a helyi szervezetnél vagy az országos központnál (Budapest, IX., Üllői-ut 19 sz.) máris jelentsék be.

Sertéshizlalók figyelmébe

M. kir. Külkereskedelmi Hivataltól f. évi február hó 1-én az alábbi tájékoztatást kaptuk: Németországba, Cseh-Morva protektorátus területre és Szlovákiába kiszállított sertések kifizetésre kerülő árai f. évi febr. 1-től kezdődően megváltoztak.

Szövetkezet, vagy kereskedő útján kiszállított sertésekért úgy a szövetkezet, mint a kereskedő élő súly kg-ként ab istálló illetve ab feladó állomás a szokásos 12 órai koplattatás után az alábbi árat kell, hogy kifizessék a hizláló gazdának: 190 kg. berakási súlytól felfelé kg-ként 118, 180—189 kg. berakási súly között kg-ként 109, 170—179 kg. berakási súly között kg-ként 105, 170—189 kg. berakási súly között szedett sertésekért azon esetben, hogyha a sertéseket olyan kisgazda hizlalta, akinek 100 holdnál kisebb a birtoka és 20 drb-nél kevesebb, a hizott sertés állománya kg-ként 112, 135—169 kg. berakási súly között kg-ként 99, jól kihizott prima kocáért (csak Cseh-Morva viszonylatban) kg-ként 101 fillér.

Állatoknak

A ferencvárosi sertésvásáron az elmúlt hónap alatt némi ár-emelkedést értek el jobb minőségű hizóink. Fialat, prima szedett 106—113 fillér, könnyebb (100—120 kilós) fiatal 94—102, silány minőségű 86—92, öreg nehéz 84—100 fillér. Fontos, hogy csak jobb minőségű hizókat szállítsunk!

Szerkesztésért és kiadásért felelős:
WALTHIER GYÖRGY
Főmunkatárs:
CERNUS MIHÁLY
Nyomatott Nádudvary Mihály „PETŐFI” könyvnyomdában, Gyomán.

Főispáni látogatás. Beliczey Miklós dr., Békésvármegye főispánja február 18-án meglátogatja a gyomai járás két községét Dél-előtt Gyoman a hivatalos hatóságokat és egyesületeket, délután pedig Endrődön tesz tisztelgő látogatásokat a főispán. Este Gyomán ünnepi bankettet rendeznek vármegyénk illusztris vezetőjének tiszteletére. A járás népe nagy érdeklődéssel várja a népszerű főispánt. Reméli, hogy a közvetlen érintkezés és kölcsönös megismerés mindkét község haladását fogja eredményezni.

Halálozás. Havl megjelenésünk mellett csak most tudjuk közölni, hogy vármegyénknek hosszú évtizedeken volt tiszti főorvosa: dr. Zöldy János egészségügyi főtanácsos január havában Teremtőjéhez költözött. A nagy tudású orvost és mindenkitől nagyrabecsült, rendkívül szeretetmélto embert az egész vármegye őszinte részvéte mellett kísérték ideiglenes nyugvóhelyéhez.

Nemes Tamássy Józsefné szül. budaméri Ujházy Róza február 10-én Békéscsabán elhunyt. Az áldottlelkű nagyaszonny nővére volt községünk főkantórának és fiatal éveit nálunk élte le. A falu idősebb lakosai nagy szeretettel emlékeznek vissza a kedves modoru, lebilincselő egyéniségű urasszonyra. Jézus jutalmazza!

A Stefánia-Szövetség helyi fiókjának farsangi estje szép sikerrel folyt le a Népház termében. E kitűnő szociális, népvédő intézmény méltán megérdemli a lakosság erkölcsi és anyagi támogatását. A fáradságos szép rendezés Alapy Andor elnököt és munkatársait dicséri.

A Vöröskereszt-Egylet endrődi fiókegyesülete sem mulasztotta el megrendezni szokásos farsangi tea-est-jét. Az est tiszta jövedelme a tervbe vett „vöröskereszt kórház” javára szolgál. Az ambiciózus, rendező férfi-gárdát nagyszerűen kiegészítette a hölgybizottság „aktiv-szorgalma”, akik kitűnő bufférol és finom tésztáról gondoskodtak. A szép számú közönség Farkasinszky Imre muzsikájával reggelig nem tudott betelni!

Leány-vacsorára gyűltek össze-farsang kedjén az endrődi Leány-egyesületek tagjai. Hátvan eladólány fogyasztotta jóéltvággal a kitűnő nyúl-paprikást, amelyet ők maguk főztek. Hogy mily finom volt a paprikás, azt a legényegylet két tagja, mint „szakbizottság” igazolta.

— Öt évi feygház külföldi rádió hallgatásáért. Az elbingi, németországi különbiróság Metzinski János schneidemühli lakost külföldi rádió hallgatásáért évi feygházra ítélte.

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.

Megjelenik minden hónap 15-én.

Felőlős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2sz.

H i r d e t é s e k e t

kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Jézus feltámadása

Ezerkilencszázhat évvel ezelőtt történt a világ legnagyobb eseménye: a meggyilkolt, keresztrefeszített Krisztus felkelt sírjából. Megjelent több alkalommal tanítványainak, több száz hívő embernek, evett-ivott velük. Föltámadása után megbízta apostolait tanításának hirdetésével az egész világon, rendelte a bűnbánat szentségét, megalapította anyaszentegyházát és elküldötte erősítőül, vezetőül a Szentlélek Uristent.

Tizenkilenc század óta az emberiség történetében a föltámadás által dönthetetlen, isteni hatalommal megbizonyított krisztusi hit állandó, szakadatlan hódítása, terjeszkedése, munkája és alkotásai hirdetik a Megváltó szavainak tényleges valórválását: a pokol kapui sem vesznek erőt egyházán, mellyel vele marad a világ végezetéig.

A husvét ünnepe azonban nemcsak évfordulója annak a történelmi ténynek, hogy Jézus föltámadott, több ennél.

Jézus föltámadása királyi szentesítése, isteni megbizonyítása annak, hogy Jézus tanítása igaz és örök! Ha pedig igaz, akkor azt nem hagyhatjuk figyelmen kívül, ahhoz alkalmazkodni, azt becsületes hűséggel hirdetni, megvallani és megtartani kötelessége minden kereszténynek.

Jézus föltámadott, tehát igaz és kötelező e mondása: „Aki nem vall meg engem az emberek előtt, én sem vallom meg őt Atyám előtt!” Ez pedig azt jelenti, hogy Krisztus vallását nem elég a szívünk mélyén igaznak tartani, hanem a külvilág előtt is meg kell mutatnunk, hogy katolikusok vagyunk.

Jézus föltámadott, tehát igaz és kötelező e mondása: „Nem minden, ki mondja: Uram! Uram! megyen be az Isten országába, hanem aki Atyám akaratát cselekszi!” Ez pedig azt jelenti, hogy bármennyire kötelességünk is hitünk külső megvallása, de ez még nem elég: Ezenfelül meg kell tartanunk

Isten parancsait is. Aki a közéletben kereszténynek mutatkozik, az csak akkor igazán keresztény, ha betartja a tízparancsot, az ötparancsot és hitünk minden törvényét.

Jézus föltámadott, tehát igaz és kötelező ez a mondása: „Aki az Anyaszentegyházra nem hallgat, legyen mint a pogány!” Ez pedig azt jelenti, hogy igaz keresztény nem lehet az, aki fittyet hány Egyházára, aki nem törődik a templommal, aki semmibe sem veszi lekipásztórának Krisztus nevében szóló szavát.

Jézus föltámadott, tehát igaz és kötelező ez a mondása: „Aki nem eszi az én testemet és nem issza az én véretem, abban nem leszen élet!” Ez

pedig azt jelenti, hogy az Úr szent Testének az Oltáriszentségben való vételét nem tetszésünkre bízta Jézus, hanem az örök halál büntetésének súlya alatt megparancsolta. Ha nem áldozunk, ne számítsunk arra hogy lelkünk tovább él Jézussal az örök boldogságban.

A husvét harangszóából mi katolikusok ne csak annak a nagy eseménynek újra visszatérő örömét értsük ki, hogy Jézus föltámadott, hanem menjünk ennél tovább is!

Gondoljuk meg azt, hogy mi következik abból, hogy Jézus föltámadott! Az következik, hogy Isten volt. Ha pedig Isten volt, akkor komolyan kell vennünk és be kell tartanunk minden szavát!

HORTHY

Plató, a régi görög bölcs mondotta a most is értékes szavakat: „hazát szeretni anynyi, mint azt kívül félelmesé, belül nyugodttá tenni.”

E klasszikus mondás méltó betöltése adja történelmi értékét Magyarország Kormányzója: nagybányai Horthy Miklós husz éstendős áldásos országlásának.

Amikor Horthy Miklós átvette az ország kormányzását: egy koldus, erkölceiben, anyagi erőiben leromlott országcsonkot talált: Károlyi Mihály és Kun Béla szörnyű hagyatékát.

A vörös rémuralom ki akarta rabolni a nép szívéből nemcsak Szent István ősi hitét, a Krisztus vallásához való ezeréves tartozandóságát, hanem azt a nemes hazafias érzést is, mely a magyar földhöz kötött, annak védelmére csodás áldozatra is készítette a haza minden fiát.

A nemzetközi marxista-irányzat hozta reánk azt a

lemoshatatlan gyalázatot, hogy — a magyar hadsereg lefegyverzése után — oláh bocsor taposta Budapest aszfaltját.

A megzavart gondolkodású magyarságot visszavinni a keresztény erkölcs tiszta, nemes életutjára, — a forradalmi idők megkötyagosodott népét felrázni és a magyar élniakarás, nemzetépítő munka ösvényére rávezetni, ez volt legszebb és legnemesebb célkitűzése Horthy Miklósnak — idebenn.

A meggyalázott nemzeti trikolorot magasba emelni, a világháboru hős fiainak kezéből orvul kiütött fegyvert — reorganizált, új, erős és kívülről félelmes hadsereg kezébe adni, ez volt feladata — kifelé.

Mi, e kor fiai, csodálkozva látjuk, hogy nem kellett husz éstendő sem, s Kormányzónk bölcs és erélyes vezetése alatt ujjaszületett nemcsak a nemzet, de tekin-

télyes, megbecsült lett ismét a világ nagy nemzetei előtt is.

A haza mélységes és soha el nem feledhető hálával ünnepelte legnagyobb fiának kormányzói jubileumát. Boldogok vagyunk, hogy résztvevői és tanúi lehettünk, — az ő országépítő és nagyobbitó munkásságának, melyet amíg magyar történelmet írunk, mindig hirdetni és tanítani fognak a jövő századok minden magyarjának.

E gondviselés adta kiváló férfiú egyéni értékeit és nagyságát hivatott történetírók fogják lerögzíteni példaadásul az utókor magyarjainak. Bizonyosan arany betűkkel írják javára azt a gyönyörű és önzetlen gesztust is, hogy nem hiúság, nem dicsőség, nem fény és pompa ösztönözte arra, hogy husz év előtt a félelmetesen felelősségteljes posztot elvállalja a budai vár fokán. Husz év óta őrzője a magyar szent koronának és mindvégig becsülettel állta hires fehérvári beszédét, hogy „száradjon a kéz, mely jogtalanul a korona után nyult!”

Eleinte a legitimista táborból sokan bizalmatlanul tekintettek reá. Most husz év után láthatják ezek is, hogy Horthy Miklós megtettesült, impozáns férfinak — a szótartásnak, az önzetlen közéleti áldozatos munkának és esküjéhez haláláig való törhetetlen hűségnek!

Az ország minden becsületes és hazafiasan érző magyarjának imája szállt a Mindenható örök-trónjához, hogy tartsa meg sokáig nemzetünknek — a Tiszántul nagy Fiát és engedje, hogy mielőbb megláthassa a magyar ígért-földjének boldog virágzását és fejlődését!

Cs. M.

FŐISPÁNI KÖRÚT

A vármegye törvényhatósági bizottsága — februári közgyűlésén — két volt főispánját választotta örökös tagjává. E megítézés azoknak szólhat, akik a törvényhatóságnak hosszú ideig tevékeny tagjai voltak, vagy ősi vármegyénk és annak népe érdekében különleges szolgálatot és érdemes munkásságot fejtettek ki. E szép és megítéző kitüntetésben részesült vármegyénk legutóbbi főispánja: dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla miniszteri osztályfőnök és harmadik előde: báró Feilitzsch Bertold m. kir. titkos tanácsos.

Utóbbi urat a vármegye e részén csak hírből ismerjük. Endrőd községet, annak egyházi és polgári vezetését sohasem tisztelte meg látogatásával. Még a község 250 éves fennállásának ünnepére sem jött le. A törvényhatósági bizottság bizonyára közelebbről és jól ismerte, ezért óhajtotta, hogy megyei tanácskozásában jogosult legyen részt venni e tisztos férfiú is.

Dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla volt főispánunkat nem kell közelebbről bemutatni a körösvidék népének. A legkisebb verektől a legöregebb aggyastyánig ismeri jól mindenki és hálás szeretettel gondolnak rá minden időben. Az inséges idők rongyos, éhező munkáscsaládai különösen szívükbe zárták képét, mert az ő iralmás jósága száz és száz munkás ajtaja előtt kergette el az éhség és inség szörnyű rémét. A vármegye jelentős ügyeiben a múltban is, most is teljes odaadással dolgozik, minden jogos és méltányos kérést egész szívvel karol fel.

E nemes férfiú örökébe lépett vármegyénk szép tehetségekkel és kivételes ráteremtéssel megáldott fia: bajzai Beliczay Miklós. A gerendási ősi kuriából, az Alföld egyik legszebb és legjobban kezelt birtokáról került a főispáni székbe és a mai szociális idők parancsára személyesen akarja bejárni, megismerni vármegyének minden zugát és lakosát. Hetek óta járja a vármegyét. Sem hideg, sem havazás, sem rossz út, sem a meghülés veszélye nem tartja vissza. A nép főispánja akar lenni, a népet akarja szemtől szembe látni és megismerni minden bajával, kívánságával, helyes és jogos törekvéseivel együtt.

Uhlarik Béla helyébe méltó ember került. Az a rendkívül meleg szeretet és megbecsülés, mely útjában mindenütt kíséri, bizonyára erőt és kitartást ad

neki arra, hogy a vármegyének javára kitűzött nagy és nemes céljait — a nép összeségének lelkes támogatásával — végre is hajthassa.

A gyomai járás két nagy községét február 18-án látogatta meg Beliczay Miklós főispán. Ezuttal Gyomán töltötte idejének nagy részét, mert a múlt év novemberében már volt Endrődön. Igérte azonban, hogy a tavasz folyamán bejárja a község külterületi részét és egyesületeit is. Szeretettel várjuk!

Endrődön meglátogatta régi hittanárát: Csernus Mihály apátplebánost, továbbá a köz-

ség főjegyzőjét Harsányi Lászlót, s a Magyar Élet Pártjának vezetőit: Kalmár Imrét, Kovács Libort, dr. Tóth Istvánt és Klinghammer László párttitkárt. Ezek után a Katolikus Népkörben (NÉP ház), a Kisgazda Körben és az Ipartestületben fogadta az endrődi egyesületek lelkes köszöntését.

Beliczay főispán mindenütt emelkedett és nagyhatású beszédeket mondott. Kitűnő szónok, aki a lelkek hurján nagy-szerűen tudja megszólaltatni minden magyart összefogó programjának és célkitűzéseinek népies dallamát. Tudásától, energiájától, szívós magyar kitartásától sokat vár és remél az őt szívébe záró vármegye magyar népe.

ALÁIRTÁK A FINN-OROSZ BÉKÉT

Kedden este a késői órákban röpitette világgá a táviró azt a hírt, hogy aláírták a finn-orosz békeszerződést.

A békeszerződés értelmében Finnország átengedi a Szovjet-unióknak a karéliai földszorosost Viipurival együtt és katonai támaszpontot nyújt a Hanko félszigeten.

A hasadó tavasz napjaiban az első békeszerződés biztatás mindnyájunk számára, hogy talán nincs messze az az idő, amikor az emberi belátás győzedelmeskedik és véget vett annak a szörnyű vérontásnak, mely végső romlással fenyegeti a kultúra és civilizáció minden értékét.

Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár r.-t. közgyűlése

Járásunk egyetlen önálló pénzügyintézete 1940. március hó 25-én husvét másodnapján d. u. 4 órakor tartja 46-ik rendes évi közgyűlést a Népházban. Az intézet zárszámadásainak adatai legjobban bizonyítják, hogy Csernus Mihály apátplebános, kormányfőtanácsos elnöklete alatt, hivatását maradéktalanul töltötte be, mert 1939. évben 283 tételben több mint 122 ezer pengőnyi új kölcsönt folyósított, legnagyobb részben a termelés fenntartása és fokozása érdekében. A tavaszi hónapokban különösen nagy szol-

gálatot tett a zöldhitelek folyósításával. Úgy halljuk, hogy rövidesen ebben az évben is megkezdí a zöldhitelek folyósítását, ami bizonyára nagy segítség lesz a gazdákra az idei hosszú és kemény tél után. Az intézet újból tovább haladt a fejlődés és megerősödés útján, betérje 20 százalékkal gyarapodott, ami legjobban bizonyítja a közönség bizalmát. Mint a „Futura” bizományosa az 1939. évben 2253 tételben 208 wagon búzát bonyolított le, miáltal nagy szolgálatot tett a termelőknek. Részvényeseinek 3 százalékos osztalékot fizet.

Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Vásár Budapesten

A mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár március 30., április 7. napjain lesz nyitva.

A kiállításra feláru jegyek válthatók Walthier György polgári iskola igazgatójánál. Az igazolványok ára darabonként 1 pengő 30 fillér.

A kedvezményes utazásra jogosító igazolványok Budapestre

utazásra 1940. március 24., április 7-ig (7-én azonban csak déli 12 óráig), a visszautazásra pedig március 30-án délután 4 óráig április 13-án 24 óráig érvényesek.

HIRDESSZEN

LAPUNKBAN

HIREK

Március 15-én, a magyar szabadság emléknapján délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmisét mond Csernus Mihály apátplebános. Ezt követőleg a polgári iskola nagytermében — az egyesületek és leventék — közös, műsoros ünnepséget tartanak. Az ifjuság ünnepsége délután két órakor lesz ugyancsak a polgári iskola kulturtermében. Az ünnepségre községünkbe érkezik a kerület népszerű képviselője Horváth Géza ny. ezredes is.

Egyházi hírek. XII. Pius Pápa Őszentsége a váradi káptalan tagjává kinevezett Molnár János prelátskanonok az orosházi plébániára utódjául — dr. Lindemberger János apostoli kormányzó felterjesztésére — dr. Zahoray József szentszéki tanácsos, csorvási plébánost nevezte ki. Kitűnő előd után méltó utódot kaptak az orosházi hívek.

Dr. Lindemberger János apostoli kormányzó az üresedésben levő endrődi kápláni állomásra dr. Hosszu László nagyváradi-egyházmegyei áldozópapot küldötte.

Kubikus munkás-kongresszust tartottak március 10-én a szomszédos Mezőtúron. A Nemzeti Munkaközpont rendezésében több ezer munkás gyűlt össze az országos nagygyűlésre. Endrődről dr. Tóth István és Klinghammer László vezetésével nagyobb számú munkáscsapat vett részt a kongresszuson, melyen a beteg Marton Béla országos elnök helyett dr. Spett Ferenc mezőtúri képviselő elnökölt, s melyen résztvett és nagyhatású beszédet mondott a munkásság hűségbarátja és támogatója, kerületünk képviselője Horváth Géza is. A kongresszus értékes felszólalások után elfogadta azt az indítványt, hogy a kubikus munkát szakmai munkának nyilvánítsák, kívánták a munkaközvetítés rendezését és új munkaalkalmaknak teremtését, továbbá a OTI reformját és a vasuti kedvezmények kiterjesztését a munkásságra is.

Rakodó-kikötőt épít a Földművelésügyi Minisztérium Gyomán és Endrődön is. Gyomán — a község gazdáin kívül a deványai, köröstarcsai és ladányi termelők gabonái jutnak kikötőhöz, míg Endrődön az endrődi határral határos kondorosl, Békés és Mezőberény nyugati, Szarvas keleti határrésze, sőt a csorvási és szónási gazdák jutnak a legközelebbi Körös-rakodóhoz. Mindkét község méltányos kérelmének teljesítését a vármegye főispánja kedvező előterjesztésének, vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla miniszteri osztályfőnök és Horváth Géza képviselő hathatós támogatásának köszönheti a vidék lakossága.

Sumner Welles, az Egyesült-Államok elnökének megbízottja bejárta a hadviselőfelek fővárosait és információt szerzett az államok vezetőinek hangulatáról és feltételeiről. Most Rómába érkezett vissza, ahol ismét tárgyalt Mussolinivel. A napokban indul hazájába. Hogy mit visz magával, azt a közeli hetekben tudhatjuk meg.

Ribbentrop német külügyminiszter váratlanul Rómába érkezett, ahol két napon át tárgyalt Mussolinivel és Ciano külügyminiszterrel. Közben kihallgatáson volt XII. Pius Pápánál és Viktor Emánuel királynál. Ribbentrop az újságok híradása szerint Hitler különleges kívánságára jelentkezett kihallgatáson a Szentszék-nél. Szeretnők hinni, hogy Mussolini példája nyomán Hitlerék is megtalálják az utat a kereszténység közös Atyjának trónusához.

Nagy diplomácia csaták zajlottak le a külügyi hivatalok elzárt, néma termeiben. Molotov külügyminiszter — a svéd kormány közvetítésére — tárgyalásba bocsátkozott a finn kormány kiküldöttével. A finn kormány nehéz helyzetben van. A beígért angol és francia segítség, akárcsak a lengyeleknél, jelentéktelen mértékben jelentkezik. A skandináv államok nem mernek hivatalosan is szembefordulni a szövjettel és nem engedik át az angol-francia csapattesteket. Északi testvéreink most a hírek szerint azon iparkodnak, hogy némi területi engedmény ellenében függetlenségüket — más nagy hatalmak garanciája mellett — megtarthassák. Mire e sorok megjelennek, már eldőlt, hogy folyik-e vér tovább is az északi havasmezőkön, vagy beköszönt a kényszerű béke-tavas.

Egyházi hírek.

Az Endrőd rk. egyházközségi képviselőtestület ujonnan választott rendes és kinevezett tagjai március 15-én délelőtt, a 9 óras ünnepélyes szentmisén teszik le hivatali esküjüket. A képviselőtestület március 16-án, délelőtt 1/2 11 órakor alakuló közgyűlést tart a Katholikus Nép-házban.

Hitbuzgalmi egyesületek.

Március 31-én d. u. 1/2 4 órakor a Jézus Szive Szövetség Női-csoportja, április 4-én d. u. 1/2 6 órakor a Leány-egyesületek, április 6-án este 1/2 6 órakor a Férfi-Liga tartja havi ajtatosságát. Szent Ferenc III. rendje március 17-én d. u. 4 órakor, az Oltáregyesület március 25-én, husvétmásodnapján d. u. 1/2 4 órakor tartja havi összejevetelét és ajtatosságát szokott helyen.

Március 31-én egyházmegyei imádási napot tartunk.

Nem úgy van, az hé...

Kocsor Pista: No Jóska bácsi nem fagyott meg a 25 fokos hidegben minden nap este-reggel a templomban? Megéri az a missió azt, hogy veszélynek tegye ki amugy is gyöngye egészségét?!

Jóska bácsi: Öcsém, még csak náthát sem kaptam. Istenért tettem, hát meg is segített a jó Isten.

Kesnye Péter: Kendnek se gyűn meg öreg korára sem az esze. Mit császkal a templomba minden vasárnap, hát nem látja, hogy a vallás csak arra jó, hogy a papok megjelenjenek belőle.

Jóska bácsi: Okosabbnak hittelek öcsém. A multkor oda voltál Gyulán a hüvösön, hát oszt megmondta-e a törvényszéki bírónak, hogy miért citált be, semmiköze az urnak hozzá, hisz a törvények arravalók, hogy a bírók éljenek belőle te szerinted!? Vagy talán a fogházörmesternek vágta oda, hogy ne őrizzen és ne tartson benn, három hónapig, amíg le nem ülöd az elcsenésért kapott büntetést. Ugye-e nem mondtad neki, hogy menjen a fészkes fenébe és ne éljen a törvény paragrafusából?!

Kocsor Pista: Az más. A törvény törvény. Védi az embert, a kicsiny „van“-ját azok ellen, akik könnyű szerrel el akarják tulajdonítani. De mirevaló a vallás? Sohse hallottam, hogy könnyebbé tenné az életet.

Jóska bácsi: Hát ha úgy érted, fiam, hogy nem helyesli a részegkedést, nem tanácsolja elcsabitását a más asszonyának, nem helyesli, ha elvonod a munkásod megszolgált bérét és becsületes munkateljessitményre kötelez, akkor elhiszem, hogy a vallás nem elégít ki. Naplopókat, csavargókat duhajokat, paráznákat, zsugoriakat és tolvajokat a vallás nem dédelget. De eligazít a lelkiismereted téves utjain, rávezet a helyes és biztos utra, hogy igazi embernek érezhesd magad.

Kesnye Péter: Ahhoz nem kell vallás, nem kell templom és nem kell pap.

Jóska bácsi: Hát talán az üstfoltozó dadé vagy egy csizlikinas? Tán te úgy szoktál csinálni, hogy ha ruhát akarsz venni bemegy a pékhő és ha csizmát, az asztalozhoz? — Ha beteg vagy, nem a Baranyai bankigazgatót, hanem a doktort hívatod.

Kesnye Péter: No és mit ad nekem a pap?

Jóska bácsi: Azt ugye elismered, hogy most vitázunk. Dolgozunk az eszünkkel. Ilyen tárgyalást sem a gulyabéli marhák, sem a lovak nem tudnak egymással tartani. Nemcsak azért, mert beszélőképesseggel nem áldotta meg őket a Teremtő, hanem azért is, mert bár van ugyan agyveljük kétszer akkora, mint a tied Péter, de még csak azt sem tudják, hogy Endrődön laknak, vagy hogy mi az a vita. Nem a lélek dolgozik bennük, mint az ember-

ben. Ezért ismerjük meg a világot, ezért gondolkozunk értelmesen, s a lélek tehetsége szerint tesszük ezt, vagy azt, ami nekünk tetszik.

Kocsor Pista: No és mi köze az én lelkemhez a papoknak?

Jóska bácsi: Ugy látom fiam, hogy a te lelkednek nagyon kevés jutott az értelemből. A multkor összeverekedtetek a Timár Jóskaival, azt ugyancsak mivel-tetted amugy betyárosan. Mit gondolsz, a lelked javára volt e csuf káromkodás és verekedés? Azt hiszed, hogy az Uristen csak úgy adta neked a lelket, hogy csinálj vele és általa, amit csak akarsz minden felelősség nélkül?

Kesnye Péter: Akkor sem tartozom a papnak felelősséggel.

Jóska bácsi: De felelősséggel tartozol az Uristennek, aki eszes lénynek, vagy a ti szójárastok szerint eszes állatnak teremtett és felelősséggel a Krisztusnak, aki a keresztfán saját élete árán megváltott bennünket.

Kesnye Péter: Mégha elfogadom is a kend magyarázatját, akkor se a pap vonhat felelősségre, hanem az Isten!?

Jóska bácsi: Nem is a pap von felelősségre a saját személyében, hanem a krisztus nevében.

Kocsor Pista: Hunnan kapta a pap ezt a hatalmat?

Jóska bácsi: Eredj, oszt kérd vissza az egy pengő beiratási díjat a tanítódtól. Sohse tanultad, hogy Krisztus az ő tanítását Péterre és a többi apostolra bizta? A kátéból tanultad, hogy „elmenvén tanítsatok minden nemzetet, megkeresztelvén őket az Atyának-Fiának és Szentléleknek nevében“. Krisztus tanítása a szent evangélium. Ezt pedig Krisztus helytartója: a római Pápa őrzi és hirdeti mai napig is.

Kesnye Péter: A prédikáció mégsem gyógyíthatja meg az embert, ha gonoszság van belülről.

Jóska bácsi: Hát próbáld meg öcsém, oszt kerj az Izsák állatorvostól kenőcsöt vagy ricinust a lelki betegségedre, ha neked nem használ a Jézus tanítása, meg aztán a kegyelme, amelyet a keresztfán szerzett meg minden ember számára.

Kesnye Péter: Kegyelem ide, kegyelem oda, a malaszt nem ad erőt a munkára. Nézze kend az ökrök nem mennek templomba, nem gyónnak, nem imádkoznak oszt mégis többet bírnak húzni, mint kend.

Jóska bácsi: Hát iszen ha az ökrök életmódját ismered a legjobbnak, tarts velük öcsém. De akkor ne járd emberi társaságba, ne olvas újságokat, ne hallgas rádígót, mert az ökrök azokat sem teszi.

Kesnye Péter: Igaz, hogy nem teszik ezeket, de mégis megvannak és élnek.

Jóska bácsi: De meddig? Amíg Liziczai Gyurka vagy más mészáros tagloja föbe nem köllintja

üket. Igaz, hogy az ökrök is él, eszik, iszik, növekedik, szaporodik, dolgozik, s évek multán vagy levágják vagy elhull. Ha te is ezt az életet kívánod, akkor nincs szükséged Istenre, templomra és papra. Én már csak inkább Ap-ponyi Albert geróffal tartok, aki minden vasárnap elment templomba köszönni az életet adó Istennek, gyakran a lelkébe fogadta a Megváltó Krisztus áldott szent testét és minden munkáját, s azt is amit érte, értem, s a magyar népért végzett, imádsággal kezdte.

Kocsor Pista: De hát mi lesz a lélekkel, -mikor az ember meghal. A lélek sem maradhat élve?

Jóska bácsi: Ha este leveted a dakudat, a testedet nem veted le, Ha a lélek ruháját és fenntartóját, a tested elveszted, az meghal, de a tested átjáró villamosáram: a lélek él tovább is. Azt megölni sem tagló, sem puszkagolyó nem bírja, mert nem kézzel megfogható és széttephető anyagféle, hanem olyan láthatatlan szellemi valami, mint az angyaloké és Istené. Ezért nagy a lélek. Ezért jött utána az égből a Krisztus megmenteni. Ennek a lelkeknek az égbe vezetését és irányítását bizta Jézus apostolaira és tőle csinált szervezetre, az anyaszentegyházra. Ez az egyház Krisztus gyógyító és megmentő kegyelmeit osztja ki a nép között. Ezért kell a templom és ezért kell a pap. Krisztus mondta azt is, hogy „aki titeket nem halgat, legyen olyan, mint a pogány“

Kesnye Péter: Ugy beszél kend mintha papi iskolát tanult volna attól a jezsovita atyától.

Józi bácsi: Nem most tanultam én ezt fiam. Negyven esztendő óta csak kétszer nem vótam templomban betegség mián, más-kor mindig meghallgattam az úr igéit. Sokat tanulnak azok a papok, Krisztus tanítását magyarázzák. Inkább őket hallgatom, mint nálam butább embereket, mert ezeket éntanitom, én pedig a papoktól csak tanulhatok.

Kesnye Péter: Bezzeg, ha kend is hallgatta volna a moszkvai rádígót, akkor nem beszélne így.

Jóska bácsi: Én bizony nem hallgatom őket. Elég vót nekem tizenhét évben. Jöttek akkor csüstül a Kun Béla vigécei, oszt mondták az embereknek, hogy ezután lesz csak a jó világ. Egyenlőség lesz, a munkások lesznek az urak, nem kell dolgozni, menjenek kubikolni az urak, az ügyvédek, a doktorok, jegyzők, meg a papok. Oszt egyszer csak azt vettük észre, hogy ránk gyüttek a rumunok, s elvittek mindent, amit csak kézhez kaparinthattak. Hát én jól laktam a vörös maszlaggal, többet be nem veszem sem Kun Bélatól sem, Sztalintól, de még barna csomagolásban sem.

Kocsor Pista: Csak hogy most átalakítják az egész Európát, oszt Sztalin lesz az egyedüli király mindenütt. Még tán felveszi a pápai rangot is. Akkor aztán lesz dinom dánom, lakadalom hegyenvölgyön. Van az uraknak, majd ide adják, ha jó szóval nem, hát az új törvény alapján, amelyik kimondja, hogy a világon nem kell más ember, csak munkás. De ezek felét sem dolgoznak annyit, mint eddig.

Jóska bácsi: Na csak ne panaszkodj, eddig se nagyon erőltetted magad. Ha jól felszámítom, eddig se dolgoztál többet évente mint 120-150 napnál.

Kesnye Péter: Ez már nagy tulzás bátyám.

Jóska bácsi: Hát számítsd ki. Télen nem dolgozol 4 hónapig. Marad nyolc hónap. Ebből erre-arra elkallódik, mert mindig nincs munkád, 2-3 hónap. Számítsd le a vasárnapokat és ünnepeket, oszt beszélj. És abból a 120-140 napi munkából is kerestél annyit, hogy négy gyerekkel is megéltél valahogy. Igaz, hogy néha-néha nélkülöztél is, de ennyi munkáért többet nem is kívánhatsz. Dolgozz többet, akkor nem kell panaszkodnod.

Pista: Hát ha nincs több munkaalkalom, hova a fészkes nyavalyába menjek?

Jóska bácsi: Ugyan-ugyan fiam, magad se hiszed, amit mondasz. A publikáláson ott vagy, oszt minden vasárnap keres ez is, az is napszámost, cselédet, summást vagy negyedest, hát mért nem nézel utána, hogy valahová beszegődj.

Pista: Én nem leszek a cselédje senkinek. Majd bolond vagyok, hogy egész éven át robotoljak valakinek semmiért. Vége van már annak a világnak, hogy más jószágával vesződjünk szünnös-szüntelenül.

Jóska bácsi: Nem úgy van az hé. Azokat se kötötték be az istállóba csak úgy pománába. Dolgozz szorgalmasan, takarékoskodjatok, akkor néhány év múlva neked is lesz jószágod. Megvagytok zavarodva fiam, mint az egyszerű falusi ember Pesten. Eljutott az Andrásy-utra, azt megkérdezte az egyik pesti embért, hogy melyik az Andrásy-ut-másik oldala? Éz csak nagyot nézett, oszt átmutatott a szemközti oldalra, az ott odaát ni. A feki egye meg ezt a büdös pestieket, hát nem bolonddá akarnak tenni, kiáltott fel dühösen falusi kománk. Odaát meg azt mondták, hogy ideát van a másik oldal. Most aztán hogy igazodjam ki? Ti is így vagytok. Ha van itthon a gazdaságokban munka, akkor odaát keressitek a kubikos oldalon. Ha ott nincs, vagy kevés van, akkor meg zahoráltok, hogy ideát éheztek. Azt kérdelem tőled öcsém, mond meg nekem, hogy hány ember van Endrődön, aki a kubikon vagyont, házat, földet keresett? Jó ha százból egy akad, de még tán ennyi sincs. Én azonban száz endrői gazdát is fel tudok sorolni neked, akinek az apja vagy nagyapja pásztorkodáson vagy béreskedésen kezdte.

Pista: Hát ezt már nem értem. Hiszen ott sokkal több a napi kereset.

Jóska bácsi: Igaz fiam. De ott legfeljebb tavasztól-őszig dolgozhatsz, ha ugyan sikerül, a gazdaságban pedig az őszi és a téli hónapokban is jár a kereset. Aztán meg a kubikos munka sokkal fárasztóbb, nehezebb. Több szalonna, jobb koszt kell ahhoz. Idegenben drágább is az élelem, mint itthon. Az sem utolsó eset, hogy itthon két hetenkint haza jöhetsz a családotodhoz, onnan meg hónapok múlva is ritkán. Mi lesz a gyerekeidből apa nélkül?

Pista: A fű is felnő az árokparton, a gyerek is megnő magátul.

Jóska bácsi: Jó-jó de mégis más az, amikor az apa felügyel és irányítja a serdülő kamaszgyereket, mintha minden rosszat eltanul mástól. Azért van most annyi panasz, hogy a szülők nem sok hálát kapnak a gyerekeiktől. A távollét elhidegíti a szíveket sokszor a házastársak között is, nemhogy a gyöngye gyereknél. Hát csak aszondom fiam, hogy a józan eszed rádígójára hallgass és ne a vörös-sintérek hazugságaira, akik békét prédikálnak és kiméletlenül, szánalom nélkül küldenek vágóhidra szerencsétlen, elbódított milliókat.

Pista: Védik Oroszországot, meg terjesztik az igazságot, ha kell fegyverrel is.

Jóska bácsi: Tán a finnektől féltik azt a behemót muszka biródomat? És ha titeket küldene Sztalin vágóhidra, mennének?

Péter: De minket nem küldhet. Nekünk nem parancsol.

Jóska bácsi: A muszkák is emberek, nagyrésze munkás, kisgazda, iparos társunk, azokért is nagy kár édesfiam. Nekem semmi porcikám nem kívánja azt a paradicsomot. Már én csak megmaradok fiam itthon az én kis nád-fődeles gunyhócskában az öreg asszonnyal. Vasárnaponként el-el jönnek a gyerekek, akiket mind szárnyukra bocsátottunk, nagyobb öröm ez énnekem minden vörös igéretnél és maszlagnál. Nem szereztem sokat, de becsületes munkámmal mindig meg tudtam szerezni a szükségeseket, még öregkoromra is maradt egy kis fölösleg. Ezért járok én hűségesen fiam az Isten szent házába. Hosszu életen át adott erőt, egészséget, egy kis szerencsét, illő azt meg is köszönni fiam. Még a házör eb is megnyalja a gazdája kezét, amelyik koncot vet neki. Hát már és se akarok utolsóbb lenni anná az oktan állatnál.

Pista: Kendnek szerencséje volt.

Jóska bácsi: Apád se volt hitvány ember; együtt gyerekeskedtünk, együtt küszködtünk, ha élne, ő se mondana mást neked fiam. Vedd úgy a szavam, mintha a sírban nyugvó édesapád oktatna. Meglátod, nem fizetsz rá. De talán sokat is beszéltem már — hiába. Ti okosabbak, tudósabbak vagytok, nem sokra becsülitek az öregek élettapasztalatát. Nem is tartóztatlak tovább. Aldjon meg az Uristen édesfiam.

Pista (elgondolkozva): Köszönöm bátyám, hogy az apámról oly tisztességes szókat mondott. Megrágom a tanácsát. Isten áldja kendet is.

Kesnye Péter: Nekem vóna néhány szavam Jóska bátyámhoz. Engem nem lehet egykönnyen levenni lábamról. Hát majd legközelebb szót váltunk. Jó napot aggyisten!

Nagyheti templomi rend:

Március 17-én, Virágvasárnapján a nagymisé 1/2 10 órakor kezdjük.

Március 20-12 és 22-én d. u. 3 órakor Jeremiás siralmait énekeljük.

Nagypénteken az u. n. „csónkamisé” délelőtt 9 órakor kezdjük, melynek végeztével este 6 óráig szentségimádásra kihelyezzük az Oltáriszentséget a szent-sírnál.

Nagypénteken délután — Jeremiás siralmainak éneklése után — mondjuk az utolsó nagybőjti szentbeszédet.

Nagyszombaton reggel 1/2 8 órakor tűz-gyertya és kereszt ut szentelés, majd szentmise. Este 6 órakor végezzük a föltámadási szenttartást.

Husvétvasárnapján reggel 7 órakor husvéti bárányt, sonkát, tojást és kalácsot szentel az egyház. Mindkét ünnepon a rendes istentiszteleti sorrendet tartjuk.

Egyházi híradás.

Hat lelkigyakorlatot tartottunk az endrői plebánia-területén a nagybőjt alatt. P. Timár Máté jézustársasági atya Kondorostanyán, P. Omerovits Tamás S. J. a belterületi férfiaknak, Kovács Sándor püspöki tanácsos a nőknek és hajadonoknak, Péter dr. vitéz Barád ferences atya a csejti, nagylaposi és öregkerti hiveknek tartott nagysikerű „kis-missziót.” A hivek szép számban jelentek meg az Atyák szentbeszédein és több ezer lélek békült ki — segítségükkel — a Megváltó Krisztussal. Hálával gondolnak e lélekben újjászületett, megtisztult hittestvérek a lelki magány és bűnbánati idő szép napjaira, a missziós atyák odaadó, fáradságot nem ismerő önzetlen munkálkodására, csak azt szeretnék hinni, hogy ma radandó hatást gyakoroltak a lelkekre nemcsak azok Istenhez térítésében, hanem állhatatos kitartásban is az erények egyéni és családi megőrzésében és keresztény életutat még meg nem találó, tévelygő testvérek előtti példaadásban is.

Azok a körzetek és egyesületek tagjai, ahol most missziót nem tarthattunk, husvéti szentgyónásukat a nagyhét bármelyik napján végezhetik. A föltámadt Krisztus — lelki föltámadást kíván és követel a lélek bűn-halálából! — Ennek pedig más gyógyszere nincs, mint az őszinte bűnbánat és szentgyónás. **Hallgassatok Jézus szavára: „Jöjjetek hozzám mindnyájan..!”** és nyissátok meg bűnbánó szíveteket és kopogtató és nálatok lakást kereső Krisztus előtt!

Kültérületi szentmisék. Március 17-én a polyákhalmi és Szent Imre-iskolában, március 25-én a csejti iskolában, március 31-én a nagylaposi és öregkerti kápolna iskolában, április 7-én a varjasi iskolában, április 14-én a Szent Imre-iskolában mutatunk be szentmiséket.

A MÁV újabb vonatokat indított.

Gyomáról Budapest felé 5 óra 49—, 14 óra 30— és 23 óra 34 perckor személyvonatok 19 óra 32 perckor gyorsvonat indul. Békéscsaba felé éjjel 2 óra 31—, 6 óra 14—, 20 óra 45-kor személyvonatok, délelőtt 9 óra 36 perckor gyorsvonat indul. A törvényeséki vonat este 19 óra 13 perckor indul Mezőtúr-Szarvas felé.

Gabona- és állatárak.

A gabonapiac az elmúlt héten kevés kínálat volt. A zord téli időjárás miatt a gazdák tartózkodnak az eladástól, bár a malmok élénken keresik a primát árukat. A tiszavidéki buza hivatalos árfolyama — 21.25, árpa 18.50, zab 20.85, tengeri 21.65 pengő volt.

A SERTÉSVÁSÁR.

A drága eleség miatt pár filleres emelkedést mutat a kisgazdák prima szedett (fiatal 130 kg-on felül) hizóért kg-ként 118—122, 100 kilón felüli fiatal sertésekért 108—116, 100 kilón aluli könnyű sertésekért 90—104, öreg hizókért 87—106 fillért fizettek budapesti paritásban.

Az 1940. évi mezőgazdasági munkák zavartalanságának biztosítása.

A földmívelésügyi miniszter a mezőgazdasági munkák zavartalanságának biztosítása érdekében rendeletet adott ki.

A rendelet alapján tudomására hozzuk az érdekelteknek, hogy:

1. a folyó évben a háborus helyzetre való tekintettel külföldre mezőgazdasági munkások közvetítés nem lesz.

2. Teljesen alaptalan egyes mezőgazdasági cselédeknek és munkásoknak az az aggodalma, hogy ha már most leszerződnek, elesnek a hivatalos munkabérmegállapítás előnyeitől. A bérmegállapítás ugyanis ki fog terjedni a már előbb létrejött szerződésekre is.

3. A leszerződés nem akadályozza az új földbirtokpolitikai törvény alapján való földhözjutásnak sem. Sőt ellenkezőleg, a törvény a szolgálatban álló gazdasági alkalmazottakat előnyben részesíti, viszont mellőzni fogják mindazokat, akik megfelelő munkaalkalmat indokolatlanul nem fogadtak el.

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

WALTHIER GYÖRGY

Főmunkatárs:

CSERNUS MIHÁLY

Nyomatott Nádudvary Mihály

„PETŐFI”-könyvnyomdájában

Gyomán.

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Eendrőd, Széchenyi u. 2sz.

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

A Megvilágító Szentlélek.

Olyanféle ma az emberiség, mint a falusi utca csillagatlan éjszakán. Sötétség borítja és a céljuk felé botorkáló emberek kézilámpával világítják meg a lábuk előtti talajt. A lámpában fagygyúgyertya pisálkol és bizony két lépésnél továbbra nem látni a fényénél.

Milyen más ugyanez az út nappal, amikor az Isten égitesztje fénybe vonja az út göröngyét és a mezőket, bérceket. Mennyivel biztosabban haladnak ilyenkor az emberek és kilométerre látják a céljukat, ahova eljutni akarnak.

Az emberek ma mind boldogok szeretnének lenni, de legtöbben a maguk esze szerint tervelik ki a boldogságot és a maguk erejével akarják elérni. És bizony nem érik el. Sőt nemcsak magukat, hanem másokat is boldogtalanságba döntenek.

A vörös kommunisták, a pártadó alatt görnyedő szociáldemokraták, liberálisok, horogkeresztesek és valamennyi modern áramlat hívei a boldogság után törtenek. Céljukat azonban az önmaguk gyarló esze által kiagyalt módon akarják elérni. És végül még akkora boldogsághoz sem jutnak, mint amekkorából elindultak.

A baj ott van, hogy ezek az emberek nem akarnak elismerni magukon kívül bölcseséget és okosabb útmutatót. Különösen nem akarnak tudni Isten világosságáról, amelyet a Szentlélek megvilágosító kegyelme sugároz szét az egyesekre.

Milyen más lenne az élet, ha az emberek Isten erejére támaszkodnának és nem csupán magukban bíznának. Mennyivel boldogabbak lennének valamennyien, ha a Szentlélek megvilágosító kegyelmének fölnyitnák a vezetőik értelmüket és tettekre váltanák sugalatait!

Aldás, béke és szeretet uralná a világot!

HORTHY MIKLÓS

Magyarország kormányzója felhívást intézett az ország népéhez az árvizkárosultak megsegítésére:

„Adjon mindenki anynyit, amennyit megsem érez, de adjon, hogy résztvegyen a nemzet jótékony lelkének egyöntetű megmozdulásában. Érezze minden bajba jutott a megértő magyar szívek testvéri támogatását.”

Közel két millió pengő gyűlt össze eddig a nemes célra. A Hármaskörös is felhívja olvasóit, hogy mindazok, akik az Uristen végtelen jóságából árviz-kárt nem szenvednek, nyujtsanak valami segílyt azoknak, akikre szomorú aratás és fenyegető tél vár. Az adományokat mellékelt postai csokklapon küldjék illetékes helyre.

Bajczai Beliczey Miklós főispán Békésvármegye lakosságához!

Főméltóságú Kormányzó Urunk repülőgépen végig szemlélte a Gondviselés kifürkészhetetlen rendelése folytán oly szörnyű csapással meglátogatott vidékeket és összeszorult szívvel látta, hogy a máskor életet adó, testvéreinket tápláló gyönyörű magyar rónák tengerré változtak, ahol a tajtékozó áradat a pusztulás szemfedőjét terítette az életre. Főméltóságú Kormányzó Urunk az utjáról visszatérve, lelkéből írta le azokat a sorokat, amelyekben a nemzet minden fiának és leányának, kicsinynek és nagynak a lelkiismeretét ébreszti és hívja fel a gyors segílyre.

Meghallgatást és megértést kérek most én is Békésvármegye lakosságától, amikor a békésvármegyeiek lelkiismerete felé kiálltok: Testvérek segílyünk, mert elveszünk!

Én ismerem a vármegye társadalmi és gazdasági helyzetét. Tudom azt, hogy a lakosság túlnyomó része gondokkal terhelt és nehézségekkel küzd. Ismerem azonban azt is, hogy milyen borzalmas helyzetben vannak azok, akiket az elemek pusztító ereje sujtott.

Az egész kulturvilágot megrendítette az a szörnyű rombolás, amelyet a közelmúltban Finnországban az ellenséges repülőbombák és ágyúok okoztak. Ugy tudjuk több mint 5.000 épület dült ottan romokba és ennek nyomában az egész művelt világon élő valóság lett a szeretet és a föld minden tájáról siettek az emberek oly sokat szenvedett testvérnépünknek segílyt nyújtani, hogy minél előbb ujjáépülhessenek ottan a romok.

Gondoljuk meg, hogy Magyarországon az ár és belvizek már eddig is körülbelől ugyanannyi hajlékot sodortak el és tették hajléktalanokká a mi véreink: férfiak, agok, nők, gyermekek tizezeit. Majdnem minden összeomlott ház a legszegényebbeknek, a két kezüknek a munkájából élő magyar családoknak a hajléka volt, olyan kisembereknek a házai, akik évtizedeken keresztül tartó lemondás és áldozat árán hordták össze vályogként és lécenként kis házacskáikat, amely otthont adott többnyire nagyszámú családjuknak.

Békésmegyei Testvérek! Én végig jártam a vármegyében a pusztulás vidékeit és ott az elemek romboló hatalmától siralomvölgyekké vált tájakon néztem bele a kétségbeesett férfiarokba, a kisirt asszonyszemekbe és a fázó apró gyermekek tekintetébe.

Számba vettem, hogy ebben az amugy is annyi bajjal sujtott, amugy is szegény vármegyében, 75.000 kat. hold felett hullámszik a gyilkos áradat. Ebből 42.000 hold búzával bevetett terület és amikor soraimat leirom, már 400.000 P. értékben 156 hajlék omlott a habokba és már eddig is 847 megsérült épület áll a vízben. 4.700 P. értékű hasznos háziállat, 88.000 P. értékű takarmány és 70 q. 1.400 P. értékű élelmiszer semmisült meg. A víz alá került és még ma is víz alatt levő búzavetéseknek a kárát csak 25 %-osnak számítom és holdanként csak 8 mázsás állagtermést véve alapul, az eddigi állapot szerint is az idén 10.500

kat. hold termésének megfelelő, 1.600.000 P. értékű károsodás éri csak búzában is a vármegyénket. Hány szegény család mindennapi kenyerét jelenti ez?

Ist segílyre, még pedig azonnali segílyre van szükség! Ismétlem tudatában vagyok a vármegye társadalmának gondterhelt helyzetével és mégis azt mondom: segílytenünk kell, mert elsősorban is nekünk magunknak kell saját magunkon segílytenünk. Mindenkitől áldozatot kérek: a szegény adjon filléreket, a jobbsorsu tehetségéhez képest rója áldozatát a Haza oltárán.

Nem mondhatjuk és nem ígérhetjük azt, hogy szebbet vagy különbet építünk annál, mint ami most rommá lett, de az elpusztult hajlékokat fel kell, hogy építsük, az elpusztult kenyeret pedig pótolnunk kell!

Nagy, szép és rendkívül fontos feladat vár itt a különböző társadalmi és érdekcsoportosulásokra. A karitatív körök és egyesületek alapszabályszerű feladata a nyomornak és a bajoknak az enyhítése. A gazda, a kereskedő és iparos tömörüléseknek pedig elől kell járniok az adakozásban! A köztisztviselők és közalkalmazottak jövedelme szerény ugyan, — de biztos. Tudom, hogy egyiküknél sem fog süket fülekre, vagy rideg szivekre találni a kérés! Általában mindenkit kérek, akiket Isten kegyelme megmentett ársújtottak nehéz sorsától, hogy hozzák meg áldozatukat és ne várjon ezért senki sem egyéb jutalmat a becsületes kötelességteljesítés felemelő tudatánál és tegye ezt mindenki alban a meggyőződésben, hogy a Hazaért áldozni javainkat, vagy életünket, mindannyionknak a legszentebb kötelessége.

Nem akarom hangsúlyozni, mert nem akarom hinni, hogy erre a vármegyében szükség lesz: nem kényszerrel behajtott adóösszegeket kérek és várok, hanem a magyar testvéri szívek áldozatos szeretetét.

Hiszem és vallom, hogy segílyre hívó szavam nem lesz kiállító és elvesző szó a békésmegyei pusztákon; hiszem és vallom, hogy Békésvármegye lakosságában nem fog csalódní a magyar Haza, hiszem és vallom, hogy összefogásunk és áldozatkészségünk hamarosan ismét a magyar családok áldott otthonává építi a most összeomlott hajlékokat és a bizalom derüjét, varázsolhatja testvéri szeretetünk a nyomor könnyeitől ázott, csüggedt arcokra.

Mindannyian megteesszük amitőlünk telik; Isten minket úgy segílysen!

ÉSZAK FELÉ TERJED A HÁBORÚ

pusztító tüze. Alig csendesült el a finn-orosz hadjárat, most két újabb kis állam: Dánia és Norvégia lett áldozata a küzdő világhatalmak háborús versengésének.

Anglia bekerítési törekvése két tűz közé szorította az északi államokat. Április 8-án hajnalban az angolok és franciák távbeszélőn közölték a norvég külügyminiszterrel, hogy aknákat helyeztek el a norvég vizeken, mert Norvégia nem tudja önmagát függetleníteni a német nyomástól és ezek hatalmifölényükkel visszaélve a norvég partok mentén szállítják hadi és élelmiszereszközeiket jelentős részét. Kötelességük a gyenge kis állam segítségére sietni, ezért történt az akna elhelyezése.

Norvégia megköszönte a „baráti gesztust” és tiltakozott semleges álláspontjának és felségjogainak megsértése ellen.

Alig tette le a telefon kagylót Koht norvég külügyminiszter, a német követ csengette fel és közölte vele, hogy Németország nem nézheti ölbe tett kezekkel Anglia jogtalan tulajdonát és közli a norvég kormányral, hogy Németország azonnal „védelme alá helyezi” Norvégiát. A német bejelentést követte és a német haderők még az nap megszállták Norvégia fővárosát és a partvidéki fontos kikötő városokat.

A szomorú napra ébredt norvég nemzet királya és kormánya elutasította ezt a „baráti ölelést” is és kicsiny haderejével megkísérelte a fegyveres ellenállást. Anglia és Franciaország segítségét ajánlotta fel Norvégiának a német megszállás ellen, ez az indítéka a norvég ellenállásnak.

Dánia királya és vezetői — látva a lehetetlen és változatlan helyzetet, — elfogadták a tényállást. Az „angol oroszán” dühösen bődült fel a német akciókra, mert mindkét ország jelentős behozatali szükségletét elégitette ki a brit birodalomnak. Megindította hatalmas tengeri haderejét és egy hét óta olyan tengeri és repülőgép csapatok zajlanak le a norvég partok környékén, amilyent a világtörténelem még sohasem látott. 170 angol, 100 francia hadihajó vette tűz alá a német csapatokat szállító mintegy 100 német hajót.

Már az első napokban 1000 német és 600 angol repülőgép avatkozott a szörnyű küzdelembe. Azóta valószínűleg megduplázódott a számuk.

Hogy mi az eredmény, biztosan nem tudjuk. Az angol és német hadijelentések teljesen ellentmondóak. A német leadások szerint az angol hajóhad nyolc nap alatt mintegy 30 hajót és sok repülőgépet vesztett. Az angol leadás 39 német

hajó pusztulásáról regél. A német hivatalos jelentés szerint: „a németek által elfoglalt helységeken és területeken egyetlen angol sem lépett norvég földre”. Az angol hivatalos jelentés azt hozza, hogy „brit haderők több ponton partra szállottak Norvégiában”.

Igaz lehet mind a két jelentés. Az angol csapatok valószínűleg olyan helyeken szállhattak partra, ahol a német katonaság még nem volt. Tény az, hogy Norvégiában „szárazföldi csatákról” még nem adtak hírt, s így a két ellenséges hadsereg még nem találkozott.

A dunai és balkán államokban némi nyugtalanságot keltett a háború színterének kiterjedése. Ki tudja, a skandináv államok után nem a délkelet-európai országok jönnek-e sorra?!

Magyarország a M. T. I. jelentése szerint nyugodtan nézi a fejleményeket, mert Olaszországban olyan hatalmat és barátságot lát, mely ébren örökdió a magyar és juguszláv nép nyugalmán.

A német külügyminiszter kijelentette, hogy „Németország semmiféle nyomást nem gyakorol a dunai államokra abból a célból, hogy a maga számára biztosítsa a dunai kereskedelmet kizárólagos ellenőrzését.” Viszont a párisi lapok bizalmatlansággal közlik azt a kijelentést, amely szerint Németország és az érdekelt államok között tárgyalások folynak a dunai ellenőrzés tárgyában. (MTI.)

Hogy mit hoznak a következő hetek, azt előre alig tudja valaki. Az események azt sürgetnék, hogy a dunai kisebb államok Olaszország vezetése alatt erős szövetségbe tömörüljenek. Románia makacs és rövidlátó magatartása azonban megakadályozza a közeledést és a veszély biztos elhárítását. A jóvátétel szót nem akarják ismerni. A történelem majd elvégzi a kioktatást.

Egyházközségi gyűlések.

Az elmúlt hónap folyamán két gyűlést tartott az egyházközség új képviselőtestülete. A március 16-án tartott alakuló gyűlésen megválasztotta az elnökség és különféle bizottságok tagjait.

Az egyházközség világi elnökévé egyhangú közfelkiáltással újra Kalmár Vince gazdálkodót választotta a képviselőtestület ezúttal hetedizben. Elnöklő apátplebános meleg szeretettel köszöntötte hűséges, derék munkatársát és Isten áldását kérte további működésére. Kalmár Vince meghatott szavakkal köszönte meg a képviselőtestület ragaszkodó bizalmát és az egyházi elnök köszöntését.

Az egyházközségi képviselőtestület alelnökeivé Varju Jó-

zsef, Ugrin Sándor és Vaszkó Pál gazdálkodókat választotta meg. Titkár-főgondnok Orbók József, ügyész dr. Tóth István, jegyző Kovács Mátyás, helyettes jegyző Paróczai Gergely, iskolagondnok Csuvár Mihály, pénztáros Giricz János.

A felszólamlási bizottság tagjai: Kalmár Vince világi elnök, Duda Lajos, Uhrin Gáspár, Hanyecz Frigyes és Walthier György.

Számvizsgáló bizottság tagjai: Uhrin Mátyás, Kalmár Károly, Hunya Antal.

Az egyházközségi tanács, mint iskolaszékek tagjai: hivatalból: egyházi és világi elnök, titkár-főgondnok, jegyző és pénztáros, igazgató ügyész. Választott tagok: Harsányi László, Kalmár Imre, Kovács Ferenc, Uhrin M. Vendel, Vaszkó Pál, Dinya Vilmos, Ugrin Sándor, Uhrin Á. József, D. Timár Mihály, dr. Cseh József. Póttagok: Kalmár Károly, Duda Lajos, Hunya Ince, Kovács Vince és Variu Sándor.

Az egyházközségi tanács — az egyházi pénztár ellenőreivé: Fagyas Imrét és Kappel Károlyt, templomgondnokra Uhrin Mátyást, temető-gondnokra id. Arvai Imrét, a választási névjegyzék összeállítására kiküldött 3 tagú választmány tagjaivá: Orbók Józsefet, Dinya Vilmost és Vaszkó Pált választotta meg.

Ujjalakította képviselőtestület a Katolikus Akció három szakosztályát is. A hitbuzgalmi szakosztály tagjai: Iványi György, dr. Hosszu László, Kalmár Vince, Varju J. Imre, Balázs István, Fülöp Imre, Uhrin Mátyás, Tóth G. János, Gellai I.

István, Fülöp János, D. Timár Mihály. Orbók Józsefné, vitéz Baranyai Istvánné, Ugrin Sándorné, Bencze Józsefné, Dienes Izráné, Zlehoszky Pálné. Gyuricza Miklósné, Kurilla Mihályné, Hunya Béláné, Véha Vendelné, Ugrin Benóné és Timárné Dinya Veronika.

Szociális-charitatív szakközpont tagjai: Palmi József, Fabiola szoc. testvér, Alapy Andor, Kalmár Imre, dr. Cseh József, Ugrin Sándor, Kovács Vince, Varju József, Kovács Ferenc, Walthier Györgyné, Palotai Ferencné, Kovács Mátyásné, Timárné Dinya Veronika, Kovács Ferencné, dr. Cseh Józsefné, Timár Menyhértne, Hornok Piroska.

Kulturális-sajtó szakosztály tagjai: Révész István, Harsányi László, Walthier György, Lesniczky József, Bencze József, Dinya Vilmos, Orbók József, Klinghammer László, dr. Maácz Jánosné, Tóth Józsefné, Hunya Irma, Magyar Anna, Lesniczky Józsefné, dr. Varga Ferencné, Lacsny Istvánné.

Az április 5-én tartott közgyűlésén betöltötte képviselőtestület a megüresedett ugari tanítói állást. Egy évi próbaszolgálatra Vaszkó Mihály ideiglenesen helyettesítő tanítót választotta meg.

Foglalkozott képviselőtestület az iskolák tavaszi tataroztatási munkálataival, a templom külső javításának munkábaadásával, a gyomavégi iskolánál egy újabb tanítónői állás szervezésével.

Légyvédelmi oktató és kiképző

tanfolyamot rendelt el a felelős hatóság Endrőd községben március hó 27-től április hó 5-ig. Ezt a tanfolyamot az Országos Légyvédelmi Liga Elnöksége országsszerte azért szervezi, hogy az önszegélyezés legszükségesebb tudnivalóira kioktassa a nagyközönséget és hogy a légi veszélyek ellen való védekezést annyira népszerűsítse és a köztudatba átvigye, hogy ezeknek tudatában a rettenetes légitámadások esetén önnállóan tevékenykedni, személyzetével együttműködni és így a károkat a lehető legkisebb mértékre csökkenteni lehessen.

Meg kell jegyezni, hogy az ugynevezett hatósági légoltalom korántsem jelentheti a légi veszélyek ellen való sikeres küzdelemet, mert ez csak átfogó és közérdekű esetekre vonatkozik s ha mindenki a háza körül nem tudja, vagy nem akarja megtenni a szükséges és elkerülhetetlen óvintézkedéseket, a légiveszélyekkel és az azt követő károkkal megbirkózni lehetetlenség lesz.

A tanfolyamon II endrődi és 7 gyomai hallgató vett részt, akiket Horler Ferencz tüzérszázados, központi kiküldött tanfolyamvezető oktatót alapos szakismerettel, meleg szeretettel és ügybuzgósággal, minden

olyan szükséges tudnivalóra, melyeket azután a kiképzett oktatók fognak estí tanfolyamokon a nagyközönség széles rétegeibe átültetni. A tanfolyam nem remélt kiváló sikerrel végződött s a hallgatók mindannyian jól vizsgáltak s arról megkapták a bizonyítványaikat is.

A munka elindult és az új oktatókon áll a lakosságnak légoltalmi veszélyek ellen való alapos kioktatása és megszervezése, mely nem kis feladat s ennek lelkiismeretes teljesítéséhez az Ur-Isten áldását kívánjuk.

Közgyűlés.

Endrőd község képviselőtestülete április 13-án rendkívüli közgyűlést tartott, melyen több fontos kérést intézett el. A 17 pontból álló tárgysorozatban szerepelt a községi fűszkola megszüntetése, a fazekas iskolatörek megszerzése, újabb házhelyek biztosítása, az árvízveszedelem leküzdésére irányuló közmunkák költségének előteremtése, northon-kutra költség-előirányzás, a tehénjárás-díjak folyó évi megállapítása és Kondorostanyának „Endrődszent-lászló”-ra való új elnevezése.

KÖZGAZDASÁGI MELLÉKLET

Vadviz veszedelem

Megpróbáltatások napjait hozta csonka Magyarországra a várva-várt tavasz. A szokatlan és rendkívüli téli időjárás témérdek csapadékot termelt ki hó alakjában, olyan mennyiséget, melyet a szaktörténelem adatai szerint, már egy évszázad óta nem látott a magyar róna. Érezhető és látható volt, hogy ennek a rendkívüli nagy hó-mennyiségnek az első tavaszi napsugárra való elolvadása még nagy bajokat okozhat. Tetőzte ezt a keserű érzést az a másik eddig alig előfordult tényező, hogy a föld fagyja elérte az 1 métert is.

Ezek a lappangó aggodalmak és sejtések alaposak voltak. A tavasz a kegyetlen tél ellen megkezdte rohamát, mert február végén egyik napról a másikra tengereket varázsolt elő. Ugy látszik azonban gyenge volt a felkészültsége, mert március első napjaiban újból kemény hideg köszöntött be és jégmezökké váltak az elolvadt vizek. Végül is győzedelmeskedett az örök tavasz és március 14-én és az azt követő napokon villámgyorsan felgöngyölitette a hó és jégfrontot. Mindez oly gyorsan történt, hogy az elolvadt hótól keletkezett víz a megfagyott talajon átszivárogni nem tudván, összegyűlt a laposabb helyeken és megindult saját tömegétől mozgatva és oda folyt, ahol mélyebb helyeket talált. Így volt ez a belterületen és a külterületen. A belterületen a csatornázás és idejében foganatosított munkálatok árán hamorosan sikerült levezetni a vizeket. A külterületen azonban 5-6000 hold került víz alá és elöntött 210 tanyát, melyek nagyrészt körülgátlással védelmeztek, mintegy 60 tanyából azonban ki kellett költöztetni a családokat s ki kellett oltani a családi tűzhelyeket, mert a víz behatolt a lakásokba is. 43 lakóház és 30 melléképület dült össze, vagy vált életveszélyesen lakhatatlanná, sok apró jószág, sertések, élelmiszerek pusztultak el.

Az előjáróság, melynek a vízveszedelmek elhárítása nem képezi feladatát, a szorongó és bajbajutott emberek megsegítésére és megnyugtatóására minden tőle telhetőt megtett. Amíg bírta pénzzel, fizetett munkásokkal, de amikor az anyagi eszközük elfogytak, törvényszerű közérővel sietett a veszélyeztetett helyek támogatására. Bizonyos, hogy ha ezek a rend-

szabályok nem lettek volna foganatosítva, ma több mint 100 ház romja hirdetné az elemi csapás veszedelmeit. Mindezekben a munkálatokban annál nagyobb nehézségekkel kellett megküzdeni, mert nélkülözött a műszaki irányítást és csak néhány természetes tehetséggel megáldott kubikos emberek irányítása mellett foganatosította az intézkedéseket. Az elért sikerért nemcsak az éjjel-nappali szolgálatot tevő előjárósági tagokat, hanem a vezető munkásokat és a közérőben szívvéllel együtt dolgozó összes lakosokat illeti a köszönet és az elismerés. Nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy a veszály pillanatában éreztük járási Főszolgabíró ur meleg együttérzését, nyai gondoskodását és közismert fáradhatatlanságát, mert pihenést és kényelmét felretéve személyesen sokszor járta be a károsult területeket, meghallgatta a panaszokat és irányított erős kézzel. Eljött közénk vármegyénk közszeretében álló főispánja és országgyűlési képviselőnk is abban a pillanatban megjelent a helyszínen, amikor az itteni veszályokról értesült s mindketten személyesen meglátogatták a legveszélyeztetettebb pontokat. Főispán Ur Oméltósága 1000 P-ös adományt juttatott a bajbajutottak azonnali megsegítésére, országgyűlési Képviselő Ur pedig fáradhatatlan tevékenységet fejtett ki a m. kir. Kormányánál az itteni helyzet megvizsgálása, a károk felbecsülése, vetőmag akció és egyéb segélyek folyósítása ügyében.

Volt azonban és talán még ma is fennáll az árvíznek egy másik fenyegető oldala is s ez a Hármaskörös felől nyilvánul meg. A normális víztartalma Hármaskörös március 10-án órák alatt telt meg és már elérte eddig ismert legmagasabb vízállását, sőt azt túl is haladta. A magas vízállása f. hó 6, 7, 8. napjain csaknem katasztrófa vezetett, mert az orkánzerű szél olyan erős hullámszamba hozta a nagy tömegű vizet, hogy büszke védgátjainkban komoly és veszélyes romlásokat okozott. Ezeket a munkálatokat a társulatok először rendes munka keretében óhajtották megátolni, de — valószínűleg a rettenetes szél miatt — ez nem sikerült, úgy hogy a közigazgatási hatóságnak ismét a közérőhöz kellett nyulni. A közérőnek ez utóbbi igénybevétele már nem volt az a kifogástalan testvéries együttműködés, miként az a belvizeknél megnyilvánult. Karhatalmat kellett igénybe venni! Nem egy ember úgy nyilatkozott, hogy inkább puszt-

tuljon el az egész falu, mint, hogy ő az ármentesítő-társulatnak ingyen szolgálatot teljesítsen. Meg kell jegyezni, hogy ezek a közérő munkák ki lesznek fizetve, tehát fizetett közmunkáról volt szó, az elhangzott megfontolatlan és bűnös kijelentések ezért felette súlyos megítélést érdemelnek. A veszály órájában az ilyen beszéd valóságos istenkáromlás és hazámulás! Mindenki tudja, hogy az országnak a felét árvíz öntötte el, falvak serege tünt el a föld-színéről. Az éhség, a nyomor, a szenvedések betegségek, koldusbotok árnyéka teremtette meg ezt az országot és a megélhetési gondok olyan raja felhőzik a magyar égen a legközelebbi hónapokra vonatkoztatva, hogy ennek leküzdésén és enyhítésén való gondoskodás minden magyar ember elsőran-

gu kötelességét képezi. Ha ezeket megfontolják azok a csúszós száju emberek, akik veszály idején ilyeneket tudnak mondani, megrettenhetnek az elkövetett bűn rettenetes súlyától.

Az Ur Isten végtelen hatalmát meg nem változtathatjuk és nem befolyásolhatjuk. Bűntető kezének súlyát — bármilyen fájdalmas is — viselnünk kell. Lelkünkbe kell nézni és keresni az okokat, mert nem nehéz azokat megtalálni és nem marad más hátra, mint porba hullni, mellünket verve bünbánatot tartani és végre a jó utra térni. A szenvedések tüzeiben megödzve összes testi és lelki erőnket megújítani és felkészülni a további harcra, a romok eltakarítására és építő munkára. H.

NAGY ÁRVIZ-KÁR

sajtja Endrőd sok száz családját. Hatvan tanya és gazdasági épület romokban hever. A vadviz hetekig mintegy 5000 hold földet borított. Kijött az őszi vetést, lehetetlenne tette a tavaszi szántást és vetést. Meg ma is legalább 1000 hold víz alatt áll, több ezer hold pedig művelhetetlen mocsár melynek nagy részét — kedvező időjárás mellett is csak hetek múlva lehet művelés alá venni.

A károsultak képviselői panasszal éltek a vármegye főispánja és a kerület képviselője útján a Földművelésügyi Miniszterhez és vizsgálatot kértek arról, hogy az ármentesítő társulatok késedelemes intézkedése, esetleges mulasztásai mennyiben idézték elő vagy milyen szűzlekben fokozták a több százezer pengős mezőgazdasági kárt.

Az elmúlt héten dr. Bauer Sándor miniszteri osztálytanácsos, Szeged vidékének miniszteri árvédelmi biztosa személyesen tartott helyszíni szemlét és kihallgatta a károsultak megbízottait.

A károsultak a következő kifogásokat emelték a társulatok ellen:

A Körös-Tisza-Maros Ármentesítő és „Belvízszabályozó” Társulat a Hármaskörös balpartján elterülő endrődi hatáiban — elégséges és megfelelő csatorna-hálózattal, a kisebb árkokat összegyűjtő nagyobb vezető-csatornával nem rendelkezik. A lakosság evek óta sürgeti és követeli a csatorna szaporítását, mélyítését és összekötését a tároló-medencékkel. Sem az ugari, sem a peresi és öregkerti határrezeken leolyó csatornák és tároló nincs. A kisebb árkok takarítva alig voltak, s így a víz a vetésekre áradt szét. Kesedelem történt abban is, hogy kellő időben, amikor az élő Körös még nem áradt tulságosan, megfelelő szivattyúzással nem csökkentették a tároló-vízbőségét és így nem növelték annak befogadó képességét. Március 15-én beállítottak ugyan egy motort a szivattyúzásra, de a gép napokon keresztül kevés ideig dolgozott „műszaki hibák miatt”, s jelentéktelen vízcsökkentést eredményezett.

Nem ócska motorok, hanem rendes szivattyú gép kívánatos az ilyen nagyobb helyekre. Kellő időben dolgoztatva felényi kár sem érte volna a község lakosságát.

Az Ivánfőnéki Társulat csatornázása alaposabb. A korai tisztítást több helyütt mulasztották itt is. A károsultak különösen abban hibáztatják, hogy a tároló medencék szivattyúzása itt is késétt és nagyobb gépi-erővel lett volna végzendő.

A károsultak nem hajlandók elfogadni azt, hogy minden ok a rendkívüli időjárásra tolassék át. Évtizedek óta sok százezer pengő „árteri-adót” fizetett be a Hármaskörös népe a társulatok pénztárába. Ezért megfelelő ellenszolgáltatást és védelmet jogosan vár. Az Ármentesítő Társulatok évek tanulsága alapján fokozatosan kiépíthették volna csatorna-hálózatukat és tároló medencéiket mindenféle és nemcsak a társulati közgyűléseken sokszáz szavazatokkal bíró nagyobb helyeken. A befizetett adósummák célja az sem lehet, hogy az állami tisztviselők fizetését messze túlszárnyaló dotációkra fodsítás a bevétel tételeket, s aránytalanul kisebb összeget költsenek árvédelmi célokra. Évtizedek óta általánosan ez volt a panasz az Ármentesítő-Társulatok nagy részére. Kijóró helyeslés kíséri tehát Békésvármegye Közigazgatási Bizottságának azon határozatát, melyben a m. kir. Kormánytól az Ármentesítő Társulatok sürgős államosítását és korszerű, egységes vezetését kéri. Ugyancsak sürgősen megváltoztatni kéri K. B a csatorna építésekkel kapcsolatos kisajátítási rendelkezéseket is akként, hogyha csatorna-építésekre szükség van, ne kelljen azokhoz külön-külön minden érdekelt hozzájárulása.

A kormány már kisebb jelentőségű dolgokban is szükségesnek találta a közvetlen hatósági beavatkozást és intézkedéseket. Az ármentesítés évről-érve ismétlődő és sok milliós érték mentését kívánó közérdeklő feladat. Magántársulatok nem tudják megoldani ezt kifogástalanul és minden érdek-körzet igazságos kielégítésével. A több szavazati joggal, tehát a határozatok hozatalában döntéssel bíró nagyobb helyek kihasználják előnyüket a kisebb községek és vidékek rovására.

Az állami vezetés nemcsak kiküszöbölését jelenti ennek, de reményt nyújt arra is, hogy mindazon helyeken, ahol akár folyóáradások, akár belvizek miatt gyakran és csaknem évről-évre súlyos vízkárok jelentkeznek, gyors és rendszeres munkálatokkal teljes védelmet tudnak nyújtani a rengeteg kárt szenvedő földműves népnek.

Reméljük, hogy az idei súlyos eset és kirívó hibák — végre megfelelő intézkedést váltanak ki odafenn is!

Budapest 1 kiló, a vidéken 1/2 kiló, illetve 30 deka a cukor-fejadag

Megjelent a zsír- és cukorjegy-rendelet. Csak a fővárosban van zsírjegy

A termés mennyiségét nagymértékben befolyásoló időjárás szükségessé tette bizonyos vonatkozású következmények levonását.

A hivatalos lapban közzétett rendelet Budapest székesfőváros területére életbeléptette a zsírjegy-rendszert. A fejadag megállapítása bőségesen történt és teljesen azonos a svájci fejadaggal. (Hetenként 28 dkgr.)

Hasonlóképp a termelésnél érvényesülő időjárási tényezők hatása alatt vált szükségessé az ország cukorfogyasztásánál is bizonyos korlátozások életbeléptetése. A folyó évi kedvezőtlen téli és tavaszi időjárás, valamint az árvizek és belvízkárok miatt a cukorrépa a normálnál csak későbbi időpontban lesz elvethető. Mivel a késői vetésnél a vegetációs idő alatt ma még ismeretlen időjárási tényezőknek a növény

fejlődésére való hatása fokozottabban érvényesül, ezért a kellő gondosság szemelött tartásával, a folyó évi cukorrépa-termelésnél inkább kedvezőtlenebb termeléssel kell számolnunk. Ez tette szükségessé, hogy a Budapesti Közlöny mai számában gondoskodás történt a cukorjegyrendszer bevezetéséről.

Az eddigi átlagos fogyasztás figyelembe vételével a cukorfejadagnál három kategória állapított meg:

1. Budapest székesfőváros területe és a környező városok. Fejadag havi egy kg.

2. Vidéki törvényhatósági városok és városias jellegű nagyobb községek, mint például ipartelep (Ózd, Diósgyőr-vasgyár.) Fejadag fél kg. havonta.

3. Az ország lakosságának az előző két kategóriába nem sorolt része. Fejadag havi 300 gr., azaz 30 dkgr.

A kisgyerek ugyanannyi cukrot kap, mint a felnőtt

Külön elbírálás alá fognak tartozni terhes és szoptató anyák és a 12 éven aluli gyermekek. Ezekre a kereteken kívül kíván a gondoskodni annakidején a befőzési cukorról is.

A szociális gondoskodás jut kifejezésre a terhes és szoptató anyák, valamint a gyermekek kivételes kedvezményében. Nevezetesen a gyermekek 12 éves korukig mindenütt egy kg. cukorra kapnak jegyet, tehát Budapest a rendes adagot kapják, a vidéki városokban az ott megállapított 500 gramhoz még havonta ugyan-

annyi, a falusi gyermekek pedig az ottani 300 grammos fejadaghoz még havi 700 grammot kapnak. Terhes és szoptató anyák fejadagja 1.5 kilogram, tehát Budapest 1 kg, falvakban 1.2 kg. többletet kapnak.

Ez alapon például egy falusi család, amely egy félfé, egy terhes asszony és két 12 éven aluli gyermekből áll, a cukorjegyrendszer bevezetésével 0.30 és 1.50 és 2.00 kilogram, összesen 3.80 kilogramm cukrot fogyaszthat havonként.

Be kell jelenteni a cukorkészletet 2 kg-on felül

A földművelésügyi miniszter 153.840/1940. F. M. számú rendelete a cukor forgalmának és fogyasztásának szabályozásáról a következőket rendeli el:

Az ország cukorellátásával kapcsolatos teendőket a földművelésügyi miniszter rendelkezése szerint és ellenőrzése mellett a törvényhatóság első tisztviselője, a járási főszolgabíró, a megyei város polgármestere és a községi előjáróság intézi. Denaturált cukorra a rendelet nem vonatkozik.

Azok a magánháztartások, amelyekben személyenként két kilogrammot meg nem haladó mennyiségű cukor van, készletüket nem kötelesek bejelenteni, de ahol személyenként két kilogrammot meghaladó mennyiségű cukor van, nemcsak a két kilogrammon felülit, hanem egész cukorkészletüket kötelesek bejelenteni. A bejelentés, ha a magánháztartásnak személyenként két kilogrammot meghaladó készlete van, a rendelet hatálybalépése napján fennálló állapot szerint a rendelet hatálybalépésétől számított nyolc nap alatt kell a községi előjáróságnál (polgármesternél) megtenni. A bejelentést a községi előjáróság (polgármester) által erre a célra kijelölt közeg előtt szóval is meg lehet tenni. Ha a bejelentett készlet nem a bejelentő tulajdonosa, a tulajdonos nevét a bejelentésben külön fel kell tüntetni.

A rendelet hatálybalépésének napjától cukrot fogyasztók részére csak jegy ellenében, mások részére pedig hatósági kiutalás vagy szállítási igazolvány vagy még meg nem adózott cukornak utalási eljárás mellett való elszállítására vonatkozó a pénzügyőrség által hivatalosan kezelt bejelentés ellenében szabad kiszolgáltatni.

A rendelet a készletek igénybevételéről kimondja, hogy a bejelentés alá eső cukrot az ország cukorellátásával kapcsolatos teendők ellátásával megbízott hatóságok a földművelésügyi miniszter előzetes engedélyével az illetékes hatóság által megállapított áron közlelmezés céljára bármikor igénybe vehetik. Ha azonban a bejelentő hivatásszerűen foglalkozik a cukor ipari feldolgozásával, igazolt ipari szükségletének egy hónapra eső hányada nem vehető igénybe. Magánháztartás bejelentett cukorkészlete a háztartás fejadag szerint számított félévi szükségletét meg nem haladó mennyiségben mentes az igénybevétel alól. Az ilyen magánháztartás azonban mindaddig nem tarthat igényt cukorjegyre, amíg a birtokában lévő cukor a háztartás fejadag szerint számított szükségletét fedezi.

A cukorjegyek arra a hétre érvényesek, amelyek hét a jegyeken fel van tüntetve. A cukorjegyet nem szabad átruházni, elveszett jegy helyett nem szabad újat kiadni.

Személyenként három kilogrammon felül zsirkészletet be kell jelenteni

A földművelésügyi miniszter 153.900—1940. F. M. számú rendeletében a következőket rendeli el a zsír forgalmának és fogyasztásának szabályozásáról:

A rendelet szempontjából zsír alatt a sertézsírt, sertéshajat és sejtézsírszalonnát kell érteni; zsirszalonnát az esetben is, ha le van sózva; sertés alatt az élő, vágott, hasított vagy felsertést kell érteni. Nem esik a rendelet hatálya alá a füstölt, paprikás, sült vagy egyéb csemege, illetőleg kenyérszalonnaféleség.

Azokban a községekben (városokban), ahol a zsírjegyrendszer bevezetik, bejelentés alá esik a

A rendelet a büntetőrendelkezőkről szóló részben, — amennyiben a cselekmény súlyosabb büntetőrendelkezés alá nem esik — a 2520/1940. M. E. számú alaprendeletben foglalt kihágásnak minősíti és az ott meghatározott büntetéssel bünteti, aki a rendelet intézkedéseit megszegi vagy kijátsza. Ezenkívül arra a készletre, amelyre a kihágást elkövették, elkobzásnak van helye. A rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

magánháztartások zsirkészlete, ha a készlet személyenként meghaladja a három kilogrammot. Tekintet nélkül arra, hogy a községben (városban) a zsírjegyrendszer bevezették-e, be kell jelenteni az egy gazdaságban vagy üzemben hizlalás alá vett, legalább tíz darab sertést. továbbá az egy háztartásban, gazdaságban tároló egy métermázsán felüli mennyiségű zsírt.

A rendelet kimondja, hogy sertést és öt kilogrammon felüli mennyiségben zsírt vasuton, postán, hajón vagy gépkocsin az ország egész területén csak szállítási igazolvánnyal szabad szállítani.

A Gyoma-Endrődi Hitelszövetkezet jubiláris közgyűlése

Dr. Schandl Károly, az O. K. H. alelnök-vezérigazgatója is résztvett a gyűlésen

Április 7-én tartotta a Gyoma-Endrődi Hitelszövetkezet 40-ik évi rendes közgyűlését Nagy kitüntetés érte a szövetkezetet, mert dr. Schandl Károly m. kir. titkos tanácsos, felsőházi tag, az Országos Központi Hitelszövetkezet alelnök-vezérigazgatója is eljött, vele az O. K. H. vezető tisztviselői közül Wanke Gusztáv igazgató, Ruda Kornél cégvezető, Bathó Gyula titkár, Záboly Endre ellenőr és Elek János, a biztosító osztály aligazgatója.

A testvér hitelszövetkezetek küldötteit a Gyoma-Endrődi Hitelszövetkezet vezetősége a székházban fogadta, ahol Papp Zsigmond elnök üdvözlése után átmentek a község háza nagytermébe, melyet színültig megtöltötték a szövetkezet tagjai és a vendégek, kik közül dr. Sorbán Jenő és dr. báró Maasburg Kornél főszolgabírókat, Horváth Géza orsz. gyűlési képviselőt, dr. Szász Lajos főjegyzőt és Kovács Gábor bírót vezetésével a községi előjáróságot, a járási pénzügyintézetek képviselőiben Csernus Mihály kormányfőtanácsos-apatplébánost, vitéz Baranyay Istvánt, Nemerey Pétert és Szabó Józsefet, valamint községünk minden társadalmi osztályából több érdeklődött említünk meg.

A „Hiszekegy“ elmondása és a gyűlés megnyitása után Papp Zsigmond felhívására Schwalm József könyvelő felolvasta a szövetkezet beszámolóját az elmúlt negyven esztendőről.

Meleg ünnepléssel köszöntötték az O. K. H. országosan népszerű alelnök-vezérigazgatóját, aki azzal kezdte beszédét, hogy az O. K. H. kötelekéhez tartozó 605.000 családnak, 3 millió magyar ember üdvözlését hozza a jubiláló Gyoma-Endrődi Hitelszövetkezetnek.

Majd visszapillantást vetett a magyar hitelszövetkezeti mozgalom előzményeire.

A hallgatóság nagy figyelmével ismertette a szónok az egyes tagok kötelességét a szövetkezettel szemben, valamint az általános szövetkezeti szellemet. Ha ez a szellem él — fejezte be beszédét dr. Schandl Károly — a Gyoma-Endrődi Hitelszövetkezet nemcsak 40 évet ért el, meg fogja érni az ötvenediket, a századikát és akkor Gyoma polgárai boldogulnak is. A jó Isten segítse ehhez Gyoma polgárságát.

Zugó taps, harsogó éljen hangzott percekig és úgy ünnepelték dr. Schandl Károly alelnök-vezérigazgatót, kinek beszédét közbe is sűrűn szakították félbe éljenzéssel és tüsszel.

Papp Zsigmond elnök meleg szavakkal köszönte meg dr. Schandl Károlynak értékes beszédét.

Wagner Márton a jelentésből kimaradt egy pár adatot sorolt fel.

Papp Zsigmond elnök összefoglaló beszéde után a Himnusz elneklésével fejezték be az ünnepi gyűlést.

Ünnepi ebéd

Az Uri-kaszinóban nagyon szépen megrendezett és jól sikerült, 150 terítékes ünnepi ebéd volt, amelyen értékes felszólalások hangzottak el. Felszólaltak: dr. Schandl Károly, Horváth Géza képviselő, Csernus Mihály Endrőről, dr. Legeza Tibor Bárdy Ernő Mezőberényből, Marjay Géza Szentandrásról és Papp Zsigmond.

K A T O L I K U S A K C I Ó

Áldozócsütörtök.

Áldozócsütörtök husvét és pünkösd mellett a legrégebb és ma is kötelező ünnep. Urunk mennybemenetelének évfordulóját ünnepeljük e napon. Ennek az eseménynek évfordulóját már az őskeresztények is minden esztendőben megtartották.

Jézus feltámadása után a negyvenedik napon megjelent összegyűlt apostolai között, velük együtt étkezett, utána pedig fölment kíséretükben az Olajfák-hegyére, ahonnét szemük láttára az égbe emelkedett. Sokáig néztek Mesterük után a tanítványok. Végül aztán két angyal jelent meg nekik és tudtukra adta, hogy Jézus eltávozott, de egyszer még visszajő.

Neve.

Latinul Festum Ascensionis Domini ennek az ünnepnek a neve, ami magyarul annyit tesz, mint: Urunk mennybemenetelének ünnepe. Mi magyarok azért hívjuk áldozócsütörtöknek, mert régebben ez volt az utolsó nap, amelyen a husvét szentáldozás kötelességének eleget lehetett tenni. A husvét szentáldozás határidejét ma már majdnem minden egyházmegyében kitöltik Szentháromság ünnepéig s így ez a név csak történelmi emlékképpen maradt meg.

Szertartásai

A föltámadás ünnepétől kezdve áldozócsütörtökig minden templom főoltára mellett áll a husvét gyertya: amely a megdicsőült Üdvözítőt jelképezi. Ugyancsak ott van az oltáron, vagy annak közelében a föltámadt Jézus szobra is. Áldozócsütörtök napján, miután elmondották a Jézus mennybemeneteléről szóló evangéliumot, eloltják a husvét gyertyát és a szoborral együtt elviszik az oltárról. Ezzel érzékelteti az Egyház az ünnep tárgyát.

Tanulságai.

Krisztus Urunk Szent Teste is részt vesz örök dicsőségében és boldogságában. Krisztus emberi természete is megkapta szenvedésének jutalmát. Így lesz a mi föltámadott testünkkel is. Azért ne sajnáljuk most megfékezni és megtagadni a testet, mert hiszen az is megkapja majd a maga bőséges kárpótlását. Üdvözítőnk élete a mi utmutatónk. Vele kell viselnünk a szenvedéseket, de vele nyerjük el a dicsőséget is.

Az Úr Jézus istensége mindenütt jelen van. Szent emberiségére azonban ez nem áll. A megtestesült Isten most a mennyben van, közöttünk pedig csak az Oltáriszentségben található. A mennybe, az Atya jobbához fel nem szállhatunk, ha Megváltó Istenünket megtestesült alakjában akarjuk birni, úgy, ahogy hozzánk emberekhez legközelebb van, ahogy a földön járt. Az áldoztató korláthoz azonban elmehetünk.

Szeretnék odakiáltani a nép-

hez, — főleg a férfiakhoz — akik vigaszt, erőt, áldást, segítséget várnak az égből, anélkül, hogy gyónni, áldozni járnának:

— Ti galilei férfiak, ti magyor férfiak, mit néztek tanácstalanul az égre? Krisztus mennybeszállt — hiába néztek föl. De a pap szavára újra leszáll az oltár fehér ostyájába. Oda nézettek, oda menjetek, a megdicsőült Jézus ott vár reátok kegyelmével!

Szól ez mindenkinek, de különösen azoknak, akik még nem végezték el a husvét áldozást.

A Magyar Katolikusok Római „Béke Zarándoklásának” Programja

Serédi Jusztinián bibornok hercegprímás főpásztori vezetésével június 25. Budapestről induló Országos „BÉKE ZARÁNDOKLÁSA” programját zarándoklást rendező Actio Catholica Országos Elnöksége a következőkben állította össze: Az „A” csoport és a „B” tanulmányi csoport Firenzét és Rómát együtt tekinti meg és együtt járul a magyar nemzet nagy barátja, XII. Pius Pápa Öszentsége elé hódoló kihallgatásra. Az Örökvárosban töltött öt teljes nap után az „A” csoport visszautban Velencében áll meg több órai pihenésre és július 2-án tér vissza Buda-

pestre. A tanulmányúttal egybekötött zarándoklás „B” csoportja Rómából Pisába, Genovába, Rapalloba, Torinoba, Milánóba, a Lago Maggiorehoz, Strezába, majd az utolsó pihenőállomás Venezia lesz, ahonnan Lidora, Muránóba és Páduába lehet kirándutni. Ez a zarándok csoport július 6-án érkezik vissza Budapestre. Az „A” csoport részvételi díja III. osztályon 112 pengő. A tanulmányúttal egybekötött „B” csoport részvételi díja III. osztályon 262 pengő. Utlevél nem kell. Jelentkezni az Actio Catholicánál, Budapest, IV., Ferenctek-tere 7 szám alatt lehet.

EGYHÁZI HIRADÁS.

Egyesületi hírek. Az egyházközségi képviselőtestület és családi megbízottak részére rendezett hitvédelmi szeminárium befejezést nyert. Tizenkét előadáson Krisztus vallásának alapvető hit-tételeit ismertették az előadók szép számban megjelent férfi hallgatóság előtt. A résztvevők kérésére Csernus Mihály apátplebanos megígérte, hogy novemberben tovább folytatják a tanulságos és élvezetes tanításokat.

Leányegyesületeink 24 tagja hat hetes háztartási tanfolyamon vesz részt. A Földművelésügyi Minisztérium rendezti országsszerte a rendkívül hasznos és értékes tanfolyamot — szaktanárnők vezetésével. A háztartás minden ágában elméleti és gyakorlati oktatást nyernek hajadonaink. Jövő számunkban részletesebb ismertetést hozunk a nagyszerű intézmény működéséről.

Endrődszentlászlón (volt Kondorostanya) ünnepélyes szentmise keretében avatták az Agrárfüvéségi Legényegyesület tagjaivá az új jelenzőket. Negyven új tag tett fogadalmat arra, hogy e katolikus magyar egyesület hűséges és munkás tagja lesz. Harminc legény a jelölti időt tölti és majd az ősz folyamán nyer felvételt a rendes tagok közé.

Endrődszentlászlón ugyancsak megalakult a KALÁSZ is Bencze Józsefné vezetése alatt. A Katolikus Leányok Szövetségének egyházmegyei titkárnője: Illésy Mária tanárnő mondott ismertető és buzdító beszédet az alakuló gyűlésen. Hatvan hajadon nyert felvételt a Leánykörbe. Hiszünk, hogy az endrődi leányegyesületek között ez a csoport lesz a legnépesebb és működésében is példaadó.

Felvétel a községi és Budatétényi misszióházakba.

AZ ISTENI IGE TÁRSASÁGA

missziós szerzetesrend ezen két misszióházába felvételt nyerhetnek a gimnáziumnak mind a nyolc osztályára olyan jó, jól tanuló és egészséges fiúk, akik az isteni ige társaságában hit hirdető papok akarnak lenni. Érettségi bizonyítvánnyal jelentkezők azonnal a nemi noviciátusába nyerhetnek felvételt.

A felvételre vonatkozólag bővebb felvilágosítást nyújt a SZENT IMRE MISSZIÓS SZEMINÁRIUM házfőnöksége R Ó S Z E G.

A Népházi Legényegylet második közművelődési előadását rendezte április 14-én a moziteremben. Révész István káplán igazgatásában szorgalmas és kitartó munkával készültek legény és leány egyesületeink tagjai a nagyszerűen sikerült előadásra. A zsufolásig megtelt nagyterem közönsége több alkalommal nyílt színen is megtapsolta a kiűnő szereplőket. A „színész-gárda” nagyszerű és élvezetes játékában — remélhetőleg — ősszel is gyönyörködni fogunk.

Hítbuzgalmi egyesületeink havi-rendjét az alábbiakban adjuk: Április 21-én, délután háromnegyed 3 órakor Szent Ferenc III. rendje, ugyanazon napon délután fél 4 órakor az Oltáregyesület tartja havi ájtatosságát. Április 28-án d. u. fél 4 órakor a Jézus Szive Szövetség Női-csoportja, május 2-án este fél 6 órakor a Leányegyesületek, május 4-én este fél 6 órakor a Férfi-Liga tartja haviösszejevételét szokott helyen.

Májusi ájtatosságok. Endröd katólikus népe a világháború idején fogadalmat tett arra, hogy május havában minden este fél 7 órakor litániát tart a Magyarok Nagyművelődési Társaságának, a Boldogságos Szűz Máriának tiszteletére. Azóta május havában igen nagy számban gyülekeznek a hívek Krisztus édesanyjának oltára előtt, hogy hódolatos tiszteletük és hűséges ragaszkodó szeretetük áhitat adóját helyezték Pátrónánk lábaihoz. A mai viszontagságos, veszélyes idők még inkább intenek és sürgetnek bennünket arra, hogy odameneküljünk ahhoz, aki ezer év óta sosem feledkezett meg szegény hazánkról és Szent István népéről. Az első májusi ájtatosság elsején lesz. Hetenkint kétszer, esztendőnkön és vasárnap szentbeszédet is hallgathatunk.

Pünkösd ünnepe előtt kilencedet tartunk a Szentlélek Uristen kegyelmeinek elnyeréséért.

Szent Márk napján buzaszentelő-körmenetet tartunk és áldást kérünk vetéseinkre.

Áldozócsütörtök előtt pedig három napos keresztjáró körmenetet tartunk a Mennyei Atya engesztelésére.

Külterületi szentmisék. Április 21-én az öregkerti és nagylaposi kápolnás iskolákban, május 28-án a csejti iskolában, május 2-án a Szent Imre iskolában, május 6-án a nagylaposi iskolában, május 12-én a polyákhalmi és május 13-án öregkerti kápolnás iskolákban mutatunk be szentmisét.

Első szentáldozás.

Kétszáz gyermek, egyházközségünk zsengei vették szívükbe április 14-én a Megváltó áldott szent testét. Ünneplőbu öltözött kis apródok és mennyasszonyi fátyolos leánykák — megtisztult, angyalilelküket tárták fel az Úr Jézus előtt, hogy bevonuljon oda és a megszentelő kegyelem természetfölötti fényével templomává avassa keblüket.

Az éllel apró-cseprő gondjaival bitelődő „nagy gyerekek” nem is eszmélnek arra, hogy milyen nagy jelentőségű esemény az első szentáldozás azokra, akik kellő előkészülettel, komoly önmagukbaszállással fogadják szívükbe a Megváltó Krisztust.

Isten kopog és kér szállást a parányi emberi szívbe. Az Ég Úra, egyesül istenségével — emberségével — föld gyarló vándorával. A királyok Királya, a Mindenség Alkotója öleli és emeli magához teremtményeinek remekét: az isteni szikrát: a lelket hordó embert.

A háboru, öldöklő vad zivatarában — a béke Királya emel trónust a hívő lelkekben, hogy meggyökeresesse és termékenyítse azokban a Gondviselő Istenben való hitet, az ember nagy céljának kereséséhez és megtalálásához szükséges kitarlást és állhatatos bizakodást, s a minden jó Adójának járó őszinte hálat és szeretetet.

A szülők és más résztvevők mély megindulással szemlélték Krisztus ártatlan, fehér hadseregének felvonulását az Eucharisztia elé. A tiszta gyermekszemekből kiáradó hit és hűséges ragaszkodás az isteni Mesterhez, a gyermekek égi Barátjához könnyet csalt sok ódesanya és apa szemébe.

Csernus Mihály apátplebános szerető lelkipásztori intelmet adott zsenge hiveinek, valamint az első áldozók szüleinek is.

A nagy ünnepség után az Ol-táregyesület és Női-Liga tagjai szeretetlakomán vendégelték meg a kis hitvallókat, akik a finom kakaó, kalács és sütemények élvezete után vidáman tértek vissza otthonukba.

Gyönyörű, szép nap volt, melyben — öröme tellett a jó Istennek is. A Káinok milliőnnek gyűlölködő barbársága és öldöklése mellett az ártatlan Ábelek áhitatfűstje szállt az ég felé: irgalomért, könyörületért az eltévelyedett emberiségnek.

Vélemény a rendeletről.

A cukor vidéki fejadagolását nem tartjuk szerencsésnek és helyesnek. A falun sem minden társadalmi réteg fogyaszt egyformán cukrot. Vannak házak, ahol egy-egy személy havonként 100 gramm cukrot sem fogyasztott, s viszont a tisztviselő és iparoscsaládok százai 500-800 grammot is fogyasztottak fejenként.

Budapesten és nagyobb városokban a lakosság jelentős része kávéházakban, cukrászdában reggelizik, tehát otthon megtakarítja cukoradagját, falun mindenki otthon. Harminc dekagramm cukor — 2 kis kocka használatával — szűkösen elég a reggeli kávéhoz egy hónapon keresztül. Mit használnak majd a tésztákhoz?

A falu népe kéri, hogy fejenként legalább 1/2 kg. cukrot kaphasson. A szegény munkás-családok nem tudják megszerezni és felhasználni ezt, de a tisztviselő, iparos és kisgazda családok jelentékeny része nagy hiányát fogja érezni a tőle elvont cukornak.

Gabonapiacon

a buza és tengeri iránt volt nagyobb érdeklődés az elmúlt napokban a pesti tőzsdén. A 80 kilós tiszavidéki buza 21.25, a tengeri 21.80—21.95-ös árat ért el.

**HIRDESSZEN
LAPUNKBAN**

Népmozgalmi adatok.

Márc. 15—ápr. 15.

SZÜLETÉSEK: Cserenyecz János leánya, Mária Magdolna. Timár István fm. fia, Lajos Miklós. Szujó Vendel fia, Lajos József. Hornok László fia, Dezső László. Szilágyi Imre leánya, Ilona. Martinák János leánya, Mária Magdolna. Matyusz György fia, Gyula Jenő. Giricz Máté fia, Vince. Horváth Otto leánya, Éva Mária. Valuska Vince fia, Vince István. Gyetvai József leánya, Jolán Irma. Bela Imre leánya, Mária Anna. Szmola József fia, József Sándor. Uhrin Imre leánya, Mária Magdolna. Uhrin Benjámín leánya, Ilona Monika. Vaszkó György fia, György Dániel. Szujó József fia, Illés. Gellai Vince leánya, Margit.

ELHUNYTAK AZ URBAN: Hegedűs Brigitta 69 éves, szervi szivbaj. Porupcsánszki Rozália 76 éves, agyszélhűdés. Hornok Rozália 72 éves, szervi szivbaj. Varga András 76 éves, agyszélhűdés. Striffel Anna 80 éves, agykori gyengeség. Rózsa Mária 3 hó, tüdőlob. Forgács Anna 86 éves, agykori üszök. Oláh Etelka 14 éves, gümös agyhártyalob. Kenyeres József 82 éves, agykori gyengeség. Hanyoc Terézia 83 éves, végelgyengülés. Szeles Erzsébet 34 éves, szervi szivbaj. Katona Jusztina 50 éves, méhrák. Varju Anna 84 éves, véres agyguta. Giricz Katalin 56 éves, tüdőgümőkór. Farkas Mihály 73 éves, dülmirigy-túltengés. Korcsmáros Imre 71 éves, vízbofulladás.

HÁZASSÁGOT KÖTÖTTEK: Hangya Péter Pál és Szabó Erzsébet. Vadász Máté és Timár Etelka. Fekécs Elek és Hegedűs Mária. Benyó János és Hanyoc Krisztina.

ELJEGYZÉSEK: Krämmer György Schramm Ilonával. Draskóczi Kálmán Mencsik Etellel. Fagyas Mátyás Tóth Eszterrel. Ráfael Antal Rácz Bernadettel. Rajeczki Sándor Buza Monikával. Lakatos József Lakatos Alojziával. Uhrin Mihály Varju Monikával. Uhrin Frigyes Szedlák Teréziával. Timár László Forgács Máriával. Timár Péter Dinya Franciskával.

A sertésvásáron

a 130 kilón felüli fiatal prima szedett sertés kilójáért 120—128, másodrendűért 112—118 és könnyű malacokért 106 fillért adtak a ferencvárosi piacon. Öreg sertés 90 filléres áron kelt.

Április 3-tól kezdve a Németországba irányított sertésekért a szállító szövetkezet vagy kereskedő az alábbi árakat köteles fizetni a hizláló-tulajdonosnak: ab is-

tálló vagy feladó-állomáson a szokásos 11 órás koplalási súly után kilogrammonként:

165 kg. berakási súlytól felfelé kgr-ként 119 fillér, 150...164 kg. súly között 114 fillér, (s ha 100 kat. holdnál kisebb birtokú kisgazda a hizláló, akkor 117 fillér.) 135...149 kg. súly között 107 fillér. Tehát 150 kilón felüli fiatal hizókat árusítunk!

Hirdetés.

Feles- vagy negyedés bérlő

felvételre jelezkezhet a derecskei plebánián. 125 kat. prima minőségű föld munkálására egy vagy két több gyermekes katolikus család is felvétetik.

ELADÓ

az ugaron 6-, a paskumon 3 magyar hold föld. Nyolc-tizenkét holdas birtok a peresi részen véltelre kerestetik. Cim a kiadóhivatalban.

Summásmunkások

szerezésre jelentkezhetnek

ifj Bocskor József munkás-gazdánál

Kányaváron, u. p. Páka, Zalamegye.

Élet-tűz és jégbiztosítást

jutányosan köthet a Katolikus Népszövetségi Biztosító Intézetnél. Felvilágosítást Giricz János egyházi pénztáros ad.

Az Endrőd-Gyomai

Takarékpénztár megkezdte a

zöldhitel

nyújtását. A gazdaközönség bizalommal fordulhat a régi, gazdaintézethez.

A Népházi Keresztény Fogyasztási

Szövetkezet kintő, friss árutak- jutányosan áron juttat vevőinek. P r ó b á l j u k m e g ! Tiszta lucerna és vöröshere mag megvételre kerestetik.

Bartha András

földink verses kötele a napokban hagyta el a nyomdát. Istentől adott széptehetséget árulnak el a föld népének viszonyaival foglalkozó szép versek. A kötet megkapható a szerzőnél az öregkerti házában.

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

WALTHIER GYÖRGY

Főmunkatárs:

CSERNUS MIHÁLY

Nyomatott Nádudvary Mihály „PETŐFI” könyvnyomdájában Gyomán.

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.

Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2sz.

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

A legöregebb magyar gazda köszöntése

Két esztendő évfordulóját üljük az eucharisztikus világkongresszus gyönyörű, feledhetetlen eseményeknek. A világ minden tájáról összesereglett sok száz ezer zarándok a magyar milliók hódoló tömegével együtt borult le a magyar föld porába és tett hitvallást, testvéri együttérzést Krisztus béke országának, Szent Péter anyaszentegyházának, világhódító, népeket egyesítő, szeretetbe összefogó erejéről és rendíthetetlen sziklavoltáról.

Azóta soha nem sejtett, soha nem gondolt eszközökkel és hadiszerekkel, az emberbűbájos, pokoli gyűlöletével gyilkolják rákásra férfiak, nők, gyermekek száz ezreit, millióit azok, akik dőlyfős önhittségükben nem szoktak Krisztushoz szólni és tőle tanácsot kérni, akik a béke Királyát, az Eucharisziában élő Jézust hit és erkölcsi törvényeivel — száműzni szeretnék nemcsak a hívők szívéből, de még a világból, sőt az egekből is.

Ebben a felzaklatott, örültagyú és jegesszívű, vad fenevadaktól pusztulásba kergetett világban — jól esik pillanatra visszaemlékezni a gyönyörű kongresszusi ünnepnapokra.

Magunk előtt látjuk a fejedelmi megjelenésű, csodás egyéniségével mindenkit elbűvölő pápai követet: — a lángésszel megáldott Pacelli Jenő biborost, aki azóta — mint Szent Péter utóda — Krisztus földi helytartójaként vezeti Jézus egyetlen, igaz egyházát, Péter hajóját, az emberi gonoszságok, lelkiismeretlen megtévelyedések veszélyes zátonyai között.

A sok üdvözlő közül legjobban a 100 esztendő kecskeméti magyar gazda ósz feje, becsületes, ráncos arca, mosolygós szemei csillognak felénk. Mintha hallanánk most is Balla Sándor bátyánk mély meghatottságot elérő, őszinte igaz szavait. Talán nem lesz fölösleges újraismételni őket:

„Áldott, ki az Úr nevében jól hozsanna a magasságban! Ezt éneklé a magyar

föld dolgozó, sokat szenvedett népe. Így köszönti azt, aki a mi Urunk Jézus földi helytartójának, Szent Péter utódjának követségében jött mi hozzánk. A mindennapi kenyeréért verejtékező földmives nép hűséges katolikus hitéhez. Hisszük és valljuk, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus jelen van a legméltóságosabb Oltárszentségben és ezt a kincset a római katolikus Anyaszentegyházra bízta. De azt is hisszük és valljuk, hogy a földön szántott barázdá, az elvetett mag, a mindennapi kenyérért csorduló verejtékünk közelebb hoz minket a teremtő Istenhez, közelebb hoz az Oltárszentséghez. Jézus Krisztus

íthagyott bennünket: nincs többé. A katolikus magyarság millióinak hálás buzgó imája kísérte sírjába legnagyobb lelki vezérét.

Néhai Prohászka Ottokár püspök mellett a magyar katolikus hit- és közélet megújulásának legnagyobb hatású, legtehetségesebb és legtevékenyebb apostola volt.

„Ósmagyar, nemes fának volt a hajtása, az igaz magyar fajta egyik legszebb kivirágzása.”

Pázmány Péter mellett a magyar jézustársasági atyák legnagyobbika volt.

Széduletes tudása, páratlan műveltsége és olvasottsága, mindenkit lenyűgöző és magával ragadó szónoki ereje, felsőbbrendű írásművészete csodálatra és követésre vonzotta hittestvéreit, de bámulattal vegyes irigységet keltett tündöklő, sérthetetlen egyéniségét tisztelő ellenfeleinek táborában is.

Felmérhetetlen az a veszteség, mely halálával a katolikus magyarságot és az egész magyar nemzetet érte.

Lelkének felmérhetetlen gaz-

azzal tüntetett ki minket, földmives népet, hogy a mi kezünkben kikerülő kenyeret választotta palástjának. Erről a hitünkről teszünk itt tanúságot szentséges Atyánk követe előtt. Ezt hoztam el a föld népének nevében. Fogadja ezt a hitvallásunkat, mint katolikus magyar lelkünk legrágább ajándékát. Áldja meg a szentségi Jézus minden lépését! Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Az emlékezés évfordulóján a katolikus magyarság kívánsága és hő imája ma sem más, mint: „Áldja meg a Szentségi Jézus minden lépését, minden munkáját, minden törekvését” Szentséges Atyánknak: XII. Pius pápának! Boldogan élje meg a keresztény nemzetek nagy és állandó békéjének felvirradását, Krisztus Igazságainak és anyaszentegyházának diadalmát a hitetlenek, a vallástalanok és pogányok fölött. Éljen a Pápa!

† P. BANGHA BÉLA S. J.

dagsága, Szent Pál apostolhoz hasonló csupa tűz egyénisége, zengő szava, Isten és emberszerető szive, örökké forrongó, tervező, alkotó energiája, biztos irányítása, bátor, mindent elsöprő lendülete, hazáját forrón szerető, de a nagyvilágot átfogó lelkülete... mind, mind a miénk volt.

És most elvesztettük.

A pesti lapok valamennyien — a lángész és tündöklő egyéniség bámulatos megtestesülését látták az elhunyt „Páter”-ben, akinek ez volt rangja, címe, méltósága, a legszebb és legtöbb, amit Isten szolgálja ezen a földön elérhet.

„A hősök között is vannak nagyok, kérételesek és Magyarországon ma Bangha Béla volt a legnagyobb,” írja róla az Esti Újság.

Krisztus király egyházának, igazságainak szent harcát most Bangha irányítása nélkül, de az ő szellemében kell tovább megküzdenünk. A hívő, Krisztust követő lelkek imádkozva állítsunk szobrot neki. Menjünk és járjunk az ő nyomdokain, hogy találkozzunk majd vele — a hűséges szolgátmagához ölelő és boldogító Krisztusával!

Vitéz Imrédy Béla

nyug. miniszterelnök, Endrőd község díszpolgára megleghangu köszönsorokat intézett Csernus Mihály apátplebánoshoz és a Magyar Élet Pártja endrödi vezetőségéhez, s hálás köszönetét fejezte ki az endrödi magyarok hűséges ragaszkodásáért és hódolatos üdvözlésükért — a képviselőházban őt ért ildomtalan támadás alkalmával. Megnyugvással láttuk, hogy meggondolatlan támadó bocsánatot kért és visszavonta aaptalan vádaskodását, s maga az ország miniszterelnöke, gróf Teleky Pál állott ki Imrédy szelölőten politikai múltjának és történelmileg is maradandó értékű közéleti vezető-munkásságának védelmére. Magyar atok, hogy sárral dobáljuk meg, akik nálunk különbek és önzetlen, áldozatos, alkotó munkásai a magyar életnek.

Dr. Vitéz Márky Barna

alispán jólzü megjegyzését beszélt el a vármegyei kisgyűlés egyik tagja szerkesztőségünknek. A kisgyűlés megnyitása előtt Csernus Mihály endrödi apátplebános — kérdést intézett barátságos formában vármegyénk alispánjához, hogy „vajon tud-e felelni arra, hogy a megígért Gyoma-Endrödi összekötő-ut be-tonirozása mikor valósul meg?”

Márky alispán szokásos szellemes stílusában ekként válaszolt: „megnyugtathatom a kisgyűlési tag urat, hogy a járás két községét összekötő-ut ügye nagyon jó kezekben van. Az endrödi plebános immár negyedszer interpellál ebben az ügyben és meg vagyok győződve, hogy addig nem hagy békében, amíg ez az ut is nem lesz készen.” A hallgató kisgyűlési tagok harsány nevetéssel honorálták az alispán szellemes válaszát. Legjobban azonban az endrödi plebános kacagott.

Hollandia és Belgium

belekerültek az európa háború szörnyű pusztításába. Május 10-én reggel német csapatok vonultak át a határokon és kíméletlen harcot intéztek a német felszólítást elutasító, s függetlenségüket fegyverrel védő belga és holland csapatokra. Angol és francia seregek siettek a megtámadott országok védelmére. Azóta kemény csaták színhelye a két kis ország.

TÁRHÁZ

Endrőd népének régi hő vágya megy teljesülésbe az elkövetkező hónapokban: még cséplés előtt felépül új gabona-tárháza.

Gróf Teleky Mihály földmívelésügyi miniszter döntése alapján a folyó évben Békésen és Endrődön épül új tárház állami költségen. A következő években Békéscsaba, Orosháza és Szarvas jut nagyobb méterű tárházakhoz.

Endrőd község képviselőtestülete május 10-én tartott rendkívüli gyűlésén — a dombszög előtti üres telket ajánlotta fel a tárház céljaira, melyet a kiküldött bizottság megnézett és megfelelőnek talált.

A községi képviselőtestület ezuttal a lakosság egyetemes érületének és örömeinek is méltó hangot adott, amikor jegyzőkönyvében

megörökíteni határozta el a jövő miniszter: gróf Teleky Mihály Ünagyméltósága nevét és érdemes cselekedetét,

aki a tárház létesítésével a fejlődés és anyagi boldogulás legvégéhez juttatta — ezt a 15.000 lakosu, eddig gyakran mellőzött, az értékesítés eszközeivel nem rendelkező, eltemetett nagy falut.

Bensőséges őszinte háláját tolmácsolja képviselőtestület

bajczai Beliczey Miklós

főispán urnak, aki megyejárásában meglátta Endrőd község szörnyű helyzetét, hogy egyetlen megfelelő gabona-magtár sincs a faluban, holott Endrőd évi 4—600 vaggonos buza kivitele már rég sürgette ezt, s hallgatva pártatlan igazságérzetére, Békés után Endrődöt javasolta a Miniszter ur figyelmébe és döntése alá.

Tiszteletteljes háláját fejezte ki képviselőtestület dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla miniszteri osztályfőnök urnak, aki állandó jóindulattal támogatta és segítette elő a község ismételt kérelmét, községünk nagynevű diszpolgárának: vitéz Imrédy Béla nyug. miniszterelnök urnak, dr. Schandl Károly titkos tanácsos urnak, Horváth Géza képviselő és Csernus Mihály apátplebános urnaknak, akik valamennyien pártfogolták községünket a tárház-építés megvalósításában.

Endrőd népe tudja, hogy mit jelent neki a tárház és ezért nem feledkezik meg sem ragaszkodása, sem közéleti magatartásában kiváló jótévedőiről. Tudja, hogy a Koros szabályozás befejeztével eladó gabonáját vízen szállíthatja, s ez má-

zsánként mintegy 1 pengő többletet, a község lakosságának tehát évenként 40—50.000 pengő többlet-bevételt jelent. De nem kerülte el figyelmét azon értékes változás sem, hogy a tárházban felállítandó — magtisztító rostán — átengedett tiszta vetőmag fokozza a nép termés-többletét és minőségi értékét is.

A hid mellett épülő rakodó messze vidék buzáját látja hajón szállítani, ami a község forgalmát és anyagi gyarapodását segítheti elő. Az előjáróság kérelme itt is meghallgatásra talált.

Ezt a rakodót is — gróf Teleky Mihály miniszter ur építteti —

említett pártfogóink közös kérelmére és a tárház forgalmának növelésére.

Népünk a választás idején azt hallotta a Miniszter urtól és nálunk Imrédy Bélától, hogy

„ a nép gazdasági megerősítése a Kormány legfontosabb feladata és célkitűzése. ”

Most láthatjuk a tiszta, letagadhatatlan igazságot.

Nem nagyhangu, szenvedélyeket korbácsoló, tömegeket ámitó és félrevezető kijelentések és üres ígéretek használnak a népnek, hanem tettek, letagadhatatlan valóságok, melyek nem egy-két embernek, nem csoportoknak, hanem az egész községnek áldásos hasznára válnak.

Ujjongó örömmel tesszük le a hő második felében a tárház alapköveit: községünk gazdasági fejlődésének legfontosabb pillérét. Isten áldása kísérje és jutalmazza mindazokat, akik reánk tekintettek, meghallgattak és segítségünkre jöttek!

Mi

együvé tartozunk!

Mi katolikusok annak az Anyaszentegyháznak vagyunk tagjai, amely az első pünkösdi napján alakult meg földi látható alakjában Szent Péter prédikációjára Jeruzsálemben. Ebben az Egyházban mi valamennyien testvérek vagyunk. A testvéreket összekötő nagy szeretettel kell tehát viseltetnie minden katolikusnak katolikus hittestvérével szemben. Ne mondjuk, hogy mi idegenek vagyunk egymás iránt. Ne nézzük tétlen, hogy tönkremegy a katolikusok lelke és elvesz egyik-másik hittestvérünk akkor, amikor meg tudnánk menteni. Ha egyemet nem tehetünk és cselekedetekre nincsen alkalmunk, hát legalább imádkozzunk mi katolikusok egymásért.

Hogy milyen szép az, ha a katolikus nem tekinti idegennek a másik katolikus, kitűnik Kornéliusz Péternek, az XIX. század elején élt híres rézmetsző művésznek egyik útikalendriójából. 1814-ben ez a híres művész Németországból Rómába ment egy társával és közben Olaszország híresebb múzeumait látogatta meg abból a célból, hogy az ottani nevezetesebb festményeket tanulmányozza. Amikor utjukban Tirolnon keresztül mentek, egy napon valamelyik kicsiny városkának vendégfogadóijában szálltak meg. Este, midőn már a kocsmában vendégei szeszledtek és a házbeliék lefeküdni készültek, látták, hogy a cselédség, a

háznak apraja, nagyja összegyűl a kocsmaszobában. Mikor együtt voltak, letérdeltek valamennyien és elmondták közösen az esti imát.

Kornéliusz rajzolóművész nem volt ugyan vallástalan ember, de társával együtt annyira meglepődött ezen a közös esti imán, hogy az ivószoba sarkában, asztaluknál ülve végignézték és végighallgatták, anélkül, hogy résztvettek volna benne. Mikor vége volt az esti imának, a vendéglős elköszönt tőlük, de háznépének annyit mondott, hogy még egy szót akar hozzájuk szólni, ámde nem bent, hanem valamennyien menjenek ki a kocsmaszoba elé.

Kornéliusznak föltűnt a dolog. Világos, hogy a vendéglős valami olyat akar mondani személyzetének és családjának, amit az ő jelenlétükben elhallgatott. Alighogy kimentek és becsukták maguk után az ajtót, odalopózkodott, hogy meghallja, miről van szó.

A vendéglős ennyit mondott csak hozzátartozóinak:

— Ma este a lefekvés előtt mindegyiktek mondjon el egy Miatyánkot ezért a két fiatalemberért, akik imádság nélkül térnek nyugovóra. Ők is katolikusok. Imádkozzunk hát értük, hogy a lelkük el ne vesszen.

Ez a kedves szeretet és igazi felebaráti jóságból származó aggodalom nagyon meghatotta a művészt. Életében sokszor elmondta a kalandját és észrevehetőleg meg is szívelte. Bárhol tehetett valamit katolikus testvéreire, mindig készséges volt.

HIREK

Új plebános. Dr. Lindenberger János apostoli kormányzó a megüresedett csorvási egyházközség új plebánosául Glatz Mihály pápai kamarást nevezte. Az új lelkipásztor korábban a nagyváradi püspök egyházmegyei irodáigazgatója volt. Erdemes, tevékeny munkássága, kiváló képzeltsége biztosítékot nyújt annak arra, hogy ismét kitűnő lelkipásztort nyertek a csorvási katolikus testvérek.

Esperesi látogatás. Fetzer József pápai kamarás, az endrődi kerület esperes-tanfelügyelője a közeli napokban Endrődre jön, hogy évi esperesi hivatalos látogatását és vizsgálatát végezze.

Iskolai látogatások. Kratochvil Dezső szegedi polgári iskolai felügyelő a napokban meglátogatta polgári iskolánkat és felülvizsgálta növendékeink oktatását. Az elmúlt hetekben Ringbauer Károly tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő és Lovass József iskola-felügyelő tettek hivatali látogatásokat az endrődi iskolákban. Örömmel adjuk hírül, hogy az iskola-látogatók meglepedéssel látták tanerőink odaadó munkásságát és a növendékek szép tanulmányi előhaladását.

Békésvármegye törvényhatósági bizottsága május 25-én tartja évnegyedes szokásos közgyűlését. Mint halljuk, többen indítványozni kívánják az ármentesítő társulatok államosítását.

Stefánia Szövetség endrődi fiók-intézete beköltözött új székházába. Az elnökség és községi előjáróság több tagjának jelenlétében Csernus Mihály apátplebános szentelte fel a nagyszerűen berendezett új hajlékot. Az anya-és csecsemővédelem győnyörű célját szolgáló egyesület Alapy Andor fáradhatatlan és odaadó vezetői munkásságát dicséri szép fejlődésében és értékes működésében. Készséggel adunk helyet azon örvendetes hírek is, hogy vármegyénk új főorvosa serényen dolgozik abban, hogy az egészségvédő-ház építése teljes befejezést nyerjen és mielőbb megkezdje — a Stefániával párhuzamosan nép-egészségvédő nemes és hasznos munkásságát.

Megdrágult a dohány, emelkedett a forgalmi adó. E-hó 9-én hajnaltól kezdve az összes dohánygyártmányok megdrágultak 25 százalékkal. Ugyancsak emelkedett a forgalmi adó is 3 százalékról négyre. A nyersanyag-gazdálkodási szempontok figyelembevételével emelkednek az asványolajtermékek, a sör, a villanylámpák és elektroncsövek, a szivarkapapír, a szivarkahüvely és az ecetsav adói is. Változatlan marad azonban a lisztforgalmi, a hús és a cukor forgalmi adója, s a margarin, étolaj, élesztő és cukor Forgászfási adója. Bizony ez minden vonalon újabb áremelkedésekkel fog járni, nem nagy öröme az amúgy is folyton anyagi nehézségekkel küzdő néprétegeknek.

K A T O L I K U S A K K Ö R Ö S

Jézus Szíve tisztelet és felebaráti szeretet.

Jézus Szentséges Szívének tisztelete szorosan összefügg a felebaráti szeretettel is. Miért?

Először is a Jézus Szíve tisztelő engesztelni akarja. Üdvözítőjét az emberi bűnökért, Jézusunk életéből látjuk, hogy a felebaráti szeretet erényeit minden más erény fölé helyezi Urunk, amikor a főparancsban Isten szeretete mellett ezt az egyet említi meg. Tehát ebből következik, hogy aki engesztelni akarja Jézust, az elsősorban engeszteljen a szeretetlenségek bűneiért, azáltal, hogy ő maga minél jobban, minél többször gyakorolja a felebaráti szeretetet.

Másodszor: a Jézus Szíve tisztelet nagyobb istenszeretetre nevel. Aki gyengéden szereti Istent, az Isten képmását, az embert is szereti. Aki Jézusnak akar jót tenni, az jót tesz felebarátjaival, mert bennük Krisztust látja.

Harmadszor: a Jézus Szíve tisztelőinek szent becsvágya: dicsőséget hozni Krisztusra és az Egyházra. Már pedig semmi sem hoz annyira dicsőséget a katolicizmusra, mint ha abban a szeretet ragyogását látjuk. Jézus Szíve tisztelőinek legszebb jelvénye az, ha nagyobb szeretettel vannak embertársaik iránt, mint mások.

És végül, negyedszer, ne feledjük, hogy a Jézus Szíve tisztelethez hozzátartozik az apostolkodás is! Szíveket vinni Jézus Szívéhez — ez az apostoli vágy lelkesíti a Szent Szív igazi tisztelőit. Apostolkodni pedig csak szeretettel lehet. Szeretetlen szívek sohasem fognak elérni apostoli eredményeket. Ha az irgalmasság lelki cselekedeteit az irgalmasság testi cselekedetei előzik meg, akkor lesz az apostolkodás sikeres. Az éhezőknek előbb adj kenyert és azután kérdezheted meg, hogy mikor volt gyónni. A betegnek tégy szolgálatot, mielőtt felkínárod, hogy papot viszel hozzá. Férjednek légy előbb szeretetben mintafelesége, ha a saját buzgó valóságosságodnak őt is meg akarod nyerni. Ha katolikus elvekről szónokló férfi vagy, akkor szeretetgyakorlatokban is ki kell mutatnod katolicizmusodat. Ime tehát: aki a szerető Jézus Szíve hívének vállalja magát, annak szent kötelessége az, hogy a felebaráti szeretet gyakorlataiban is mintakép legyen.

Igy függ össze a Jézus Szíve tisztelet a felebaráti szeretettel. Épp ezért oly szükséges, hogy a mai gyűlölködő világot meghódítsa a Szent Szív tisztelete. Ha eljön Jézus Szíve országa az emberi szívekbe, akkor eljön az igazi szeretet és béke szelleme a társadalomba és az államokba is!

Anya és Királynő.

Az igazi katolikus életben jellegzetes vonás a szívbéli Mária tisztelet. Ez a katolikus hívőnek ifjuságától kezdve élet-szükséglete, Napról-napra üdvözli a kegyelmek anyját azokkal a szavakkal, amelyeket Isten maga üzent neki Gábiel arkangyal által: „Üdvözlégy Mára, malaszttal teljes.”

Gyermeki bizalommal fordulunk a mi Királynőnkhez és Anyánkhoz, hogy Isteni Fiánál Jézus Krisztusnál, közbenjárjon értünk. Mint az Istenember anyja, Ő az Isten és az ember között az a csodálatos híd, amelyet a Szentlélek épített a mi kimondhatatlan előnyünkre. Isten kegyelmének csodaműveit ok nélkül nem bontja le, azért Mária most is Szent Fia mellett a mi kegyes közbenjárónk.

A katolikus híveknek ismerniök kell a Boldogságos Szűz Máriának ezt a csodálatos szerepét Isten megváltói művében. Tudnia kell mindenkinek, hogy Isten Egyháza az általa megengedett ájtatosságokban nem tévedhet. Ha tehát, mint most májusban is, külön buzdit bennünket a Boldogságos Szűz Mária tiszteletére, teljes bizalommal hallgathatunk reá és határtalan bizalommal menekülhetünk a Boldogságos Szűzhöz.

Anyánk nekünk a Boldogságos Szűz és egyúttal a mennynek, földnek Királynéja. Mily kimondhatatlan boldogság ez! És mennyire buzdit, hogy a mai élet küzdelmeiben, amikor minden emberi segítség, emberi iparkodás csődöt mond, az Ő jóságos anyai oltalma alá helyezzük magunkat a test és lélek minden bajában.

**HIRDESSZEN
LAPUNKBAN**

Egyházi híradás.

Szentháromság vasárnapján befejeződik a husvéti szentgyónás és szentáldozás kötelező ideje. Ha vannak olyanok, akik Jézus áldott szent testét akár elfoglaltság, akár hanyagságból még nem vették magukhoz és a bűnbánat szentségében megtisztult szívükben nem adtak szállást az Úr Jézusnak, az utolsó napokban térjenek észre és alázattal közeledjenek ahhoz, aki Üdvözítőjük a jószándéku, istenfélő embereknek, de szigorú bírójuk lesz haláluk pillanatában azoknak, akik megfedkeztek róla a földön vagy ellenségei táborába térültek, **Jöjjetek, míg nem késő!**

Ürnapja a legméltóságosabb Oltáriszentség rendelésének emlékünnepe. Kedvező idő esetén körmenetben hódolunk az Eucharisziában közöttünk élő Krisztusnak.

Ürnap nyolcada utáni pénteken: **Jézus legszentebb Szíve** ünnepen reggel 8 órakor ünnepélyes szentmisét mondunk. Utána követő vasárnapon: június 3-án körmenetben reggel 7 órakor vonulunk a gyomai testvérek gyönyörű templomába, ahol bucsus-szentmisén veszünk részt. A Szent Szív nyolcada alatt esténként fél 7 órakor litániát mondunk.

Június 13-án Szent Antal tiszteletére ünnepélyes szentmisét mondunk a szent oltárnál.

Mátraverebélyre — a szentkúti templomhoz óhajtuk elvinni ifjuságunkat. A pontos dátumot és költséget a templomi hirdetés során közöljük.

Külterületi szentmisék. Május 19-én a varjasi-, május 26-án az öregkerti Szent Imre-iskolában június 2-án a nagylaposi kápolna-iskolában, június 9-én a csejti és polyákhalmi iskolákban, június 16-án az öregkerti kápolna-iskolában mutatunk be szentmiséket.

Egyesületi hírek. Május 19-én d. u. fél 4 órakor Szent Ferenc III. rendje, május 23-án d. u. fél 4 órakor az Oltár-egyesület, május 26-án d. u. fél 4 órakor a Jézus Szíve Szövetség Női-csoportja május 30-án este 6 órakor a Leány-egyesületek, június 1-én este 6 órakor a Férfi-Liga tartja havi-ajtatosságát.

Endrődszentlászlón áldozócsütörtökön járultak Jézus szent testéhez az elsőáldozók. Csernus Mihály apátplebános vezette kisdied hiveit az eucharisztikus Krisztushoz és atyai szeretettel kötötte szívükre a Megváltó Jézushoz való hűséges kitartás és életjavítás szent kötelességét. A szentáldozás után Iványi György helyi-lelkész és Bencze Józsefné igazgatóné az iskolába „szeretetlenkomát” készítették elő Jézus kis katonái számára.

Országos nemzeti zarándoklás indul Rómába.

Június hó végén országos nemzeti zarándoklás indul Rómába, amelynek főpásztori vezetését SERÉDI JUSZTINIÁN bibornok, Magyarország He megprimása vállalta. A tervezett zarándoklás programját úgy állítja össze az Actio Catholica központi irodája, hogy az egyben a tanárok és diákság számára tanulmányi ut- legyen. A zarándoklást éppen ezért két csoportra osztja, de mindkét csoport egyszerre ér Rómába, együtt töltik az Örök- városban Péter és Pál ünnepét, majd az egyik csoport visszaindul Budapest felé, a másik csoport pedig Pisát, Genovát, Rapallót, Milanot, Strezát, Turint, Padovát és Veneziát látogatja meg és úgy tér haza. Mindkét csoport odafelé utban megtekinti Firenze nevezetességeit. A részletes programot később közli az Actio Catholica központi irodája, Budapest, IV., Ferenciek tere 7.

Büntetés.

A gyomai járás főszolgabírójának kérésére közöljük az alábbi hirdetményt.

ITÉLET:

„A gyomai járás főszolgabírójára mint I. fokú rb. bíróság Bencze László asztalos-segéd endrődi lakost azért, mert a folyó év február havában Endrőd község határában drótból készített hurokkal mezei nyulakat fogott 200 pengő-pénzbüntetésre, avagy annak behajthatatlansága esetén 20 napi elzárásra ítélte.”

Gyoma, 1940. április 20.

Dr. br. Maasburg a. k.
tb. főszolgabíró.
rb. bíró.

Gyümölcs- aszaló

építését kérelmezte községünk előljárósága a földművelésügyi Minisztériumtól.

Örömmel közöljük olvasóinkkal az örvendetes hírt, hogy gróf Teleky Mihály földművelésügyi miniszter ur úgy rendelkezett, hogy az értékes, újszerű aszalót még ez évben felépített Endrőd községben.

A miniszter urnak immár harmadik jószágos cselekedete falunkkal és népünkkel. Dr. vitéz Úhralik Béla miniszteri osztályfőnök, szeretett volt főispánunk a legnagyobb készséggel sietett kérésünk támogatására, mert jólismervén a vármegye viszonyait, tudta, hogy a vármegye összes községei között Endrődön van a legtöbb szilva és Harsányi László főjegyző vezetésével erős iramban folyik a fásítás és nemesfajú gyümölcsfák ültetése.

Az előljáróság nagy örömmel fogadta a Minisztérium központi kiküldöttjét és a községi gyümölcsösben jelölte ki az aszaló helyét.

Felhívjuk olvasóink figyelmét arra is, hogy az új aszalótelepen nemcsak szilvát és gyümölcsöt, hanem különféle főzelékfajtákat is lehetséges lesz aszalni és téli időben is értékesíteni. Közgazdasági szempontból tehát nagyon értékes intézményhez jutottunk.

A konyhakertészet fellendülését, a Körös mellett fekvő területek jövedelmezőbb művelését, nagy kiviteli lehetőséget és ezáltal az értékesítés célszerű megoldását várjuk az aszaló üzembe-helyezésétől.

Endrőd képviselőtestülete e hasznos és értékes ajándékért is tiszteletteljes háláját tolmácsolta Teleky Misály miniszter urnak, Úhralik Béla osztályfőnök, Beliczey Miklós főispán, Horváth Géza képviselő és Csernus Mihály apátplébános uraknak jószágos pártfogásukért.

Munkás- kitüntetések Békés- vármegyében.

A Tiszántuli Mezőgazdasági Kamara, miként a múltban úgy ez évben is több érdemes munkást tüntetett ki hosszabb és hűségess szolgálata jutalmául. Kezdetben 7, később 21 majd 40, a legutóbbi év folyamán már 100 embert tüntetett ki a Kamara. Es az emelkedő szám mindenesetre annak a kifejezője, hogy mindinkább több és

több érdemes munkás nyeri el szorgalmával és hűségével a Kamara elismerését és jutalmát.

A kitüntetettek diszoklevelen kívül 50 pengő pénzjutalmat is kapnak.

Békés vármegye területén ez évben 10 munkás illetve mezőgazdasági cseléd kapta meg a Mezőgazdasági Kamara elismerő oklevelét és pénzjutalmát.

A munkáskitüntetések a Mezőgazdasági Bizottságokkal és a Községi Előljáróságokkal karöltve a Kamara Békés vármegyei Kirendeltsége rendezi és adja át.

Emelték a forgalmi és fényüzési adót.

A 3300/1940 sz. M. E. rendelet május 9-től kezdve a forgalmi adónak eddigi 3 százalékos kulcsát 4 százalékra, a forgalmi adóváltás alá tartozó áruk adóváltás-kulcsait pedig az eddigi fázisadó egyharmadával emelte. Hasonlóképpen a fényüzési adó kulcsát is — kiskereskedelmi forgalomban — 10 százalékról 15-re, a gyártás helyén és a behozatal alkalmával fizetendő fényüzési adókulcsát 13 százalékról 18 százalékra emelte.

Az eladásra kerülő áruk árát a kereskedő annyival emelheti, amennyivel az illető árucikkben foglalt forgalmiadó, vagy forgalmi adóváltás a rendelet folytán összegszerűleg emelkedett. Az adótöbblet a raktáron levő árucikkek után is felszámítható. Az elsőrendű fogyasztási cikkekre: liszt, sus, zsir, cukor, gyufa, élesztő, étolaj nem terjed ki az emelés.

Kilenc rendelet

foglalja magában azon pénzügyi intézkedéseket, melyeket a kormány az állami bevétel elengedhetetlen fokozása érdekében szükségesnek tartott. Az első rendelet a forgalmi adót, a második az izzólámpák és rádiólámpák kincstári részesedését, a harmadik a dohányne-műek árának emelését, a negyedik a sör után fizetendő kincstári illeteket, az ötödik az ecet, a hatodik a cigarettahüvely és papír, a hetedik az ásványolajtermékek után fizetendő kincstári részesedést rendezi, a nyolcadik a második renelet végrehajtásáról szól, a kilencedik megállapítja a szesz egyed-árusági eladási árát. Az állam-közmunkálatai, a honvédelem sürgős fejlesztése elődázhatatlanná tették az áremeléssel járó adóemelést.

**HIRDESSEN
LAPUNKBAN**

Bajczai Beliczey Miklós

lapunk hasábjain is köszönetet mond — a megsegélyezendő árvizkárosultak nevében — megértő és nemeslelkű áldozatkészségükért mindazoknak, akik felhívását megszívlelték és adományokkal enyhíteni iparkodnak szerencsétlen magyar testvéreik sulyos csapását.

A főispáni gyűjtésre — Pécs vármegye területéről — befolyt adományokat — lapunk szűk terjedelme miatt — folytatólagosan, kisebb részletekben közöljük. Örömmel látjuk, hogy Gyomáról és Endrődről is sokan megértették a felebaráti szeretet hívó hangját, pedig Gyoma és Endrőd ezer és ezer családja szenvedett súzós kárt a vadvizek pusztításától. A gyűjtők névsorának első csoportját alábbiakban hozzuk:

Gróf Almásy Dénes, Gyula 500 P. Kir. Ügyészség Gyula 121/36 P. Gimnázium II. Osztálya Gyula 4 P. Kondorosi Rom. kat. Olvasó Kör 10 P. Kővári és Szellner Bcsaba 100 P. Kétegyházi Kaszinó 100 P. Gyomai Term. Fogy. Ért. Szövetkezet 25 P. Beliczey Miklós 100 P. öz. Gr. Woraciczki Jánosné Bpest 100 P. Király Mozgó Gyula 324/50 P. Gyomai Nyugdíjasok Olvasó Köre 10 P. Központi Polg. Olvasókör Gyoma 25 P. Felsőrézsi Olvasókör Gyoma 50 P. Zöld Benjámin Gyoma 5 p. dr. Szilágyi Ferencz Gyoma 20 P. Egyetértés Olvasókör Gyoma 10 P. öz. Geist Gáspárné Budapest 100 P. Hirschl Mihály Endrőd 10 P. Stefánia E. Fiókja 10 P. Varju Fülöp Endrőd 100 P. Sipos Aba Gyoma 10 P. Brassói Greising József Gyoma 5 P. Magyarasszonyok nemzetisz. Gyoma 50 P. Friss Béla Gyoma 3 P. Salgó Sándor Gyoma 5 P. Vitéz Lajos Tótkomlós 5 P. Józsa Endre Békés 1 P. Belentai József Békés 2 P. Varga Sándor Békés 5 P. öz. Papik Andrásné Békés 2 P. Caritás Egyesület Békés 10 P. Békési Nőegylet 50 P. Dezső Jenő Kunszentmárton 5 P. Altman Miksa Körösladány 10 P. Weibrunn Zsigmond Bcsaba 5 P. 48-as Népkör Körösladány 3 P. Wad József Körösladány 10 P. Központi 48 Olvasókör Gyoma 100 P. Honti Antal Gyoma 10 P. Köröstarcsai Fogy. Szövetkezet 20 P. Spielberger József Endrőd 10 P. Hanyecz Vincze Endrőd 5 P. Bauer Béla Endrőd 5 P. Bcsabai Polg. Leány is. 33. Kanizsai D. cserk. cs. 200 P. Rokka kötőgyár Budapest 300 P. Lederer Béla Öcsöd 500 P. Iparosok és Kercs. Köre Bucsatelep 20 P. dr. Dezsényi Mihály Bucsatelep 30 P. öz. Geist Gyuláné Budapest 100 P. dr. Székács Béla Orosháza 2 P. dr. Polako-

vits Ödön Nagyszénás 50 P. Pápay János Öcsöd 10 P. Öcsöd és Vidéke, Hangya Fogy. szöv. 5 P. Nagy József Gyula 20 P. Barát Pál Gyula 1 P. Tar Ferencz Gyula 20 P. Du.ka János, Gyula 1 P. Csomos János, Gyula 5 P. S Schriffert István, Gyula 2.20 P. Stern László, Gyula 2 P. Dénusz Ferencz, Gyula 5 P. Weiszner G. és Fiai malom személy Szarvas 20 P. Weiszner G. és Fiai Szarvas 20 P. Tarján István Kétegyháza 10 P. Apolló Filmszínház Miskolc Bcsaba 20 P. Sztany Pál Bcsaba 10 P. dr. Weiss József Bcsaba 10 P. öz. Vidorvazky Károlyné Bcsaba 50 P. Gulyás Mátyás Bcsaba 2 P. Szericskay Ferenc Bcsaba 10 P. Zöld Ernő Bcsaba 1 P. Száraz László Bcsaba 1 P. öz. Papp Tándorné és Bagi Imre Bcsaba 50 P. Angol Magyar Bank rt. fiók Bcsaba 50 P. Lőrinczy Béla Bcsaba 10 P. Lipták János Bcsaba 10 P. Maczák János Bcsaba 10 P. Mészáros Margit Bcsaba 2 P. Magyar Olasz Bank rt. fiók. Bcsaba 10 P. M. Kir. Csenedőre Szarvas 4.90 P. Endrődi Ipartestület 25 P. Kovács Mátyás Endrőd, 1 P. Szabó Imre Endrőd 3 P. Gádorosi Fogy. és Ért. Szöv. 10 P. Becher Rezsős Gyoma 5 P. Sebessy János Gyoma 20 P. Réczey Jenő Gyoma 10 P. Gyoma-Endrődi Hitelszövetk. Gyoma 200 P. Gyomai Hangya Fogy. és Ért. Szöv. Gyoma 50 P. Dr. Vincze Endre Gyoma 10 P. Róm. kat. elemi népiskola Endrőd 5 P. Soltész Béla Gyula 10 P. Palóczi Kálmán Gyula 1 pengő.

A május 19-iki új menetrend Budapest-Gyoma közötti viszonylatban változás nincsen.

Gabona- és állatvásár

Az elmúlt hetekben nem változott a gabona ára. Tiszavidéki 80 kg-os buza 21.25, árpa 18.85, zab 21.15, tengeri 22.25 pengős áron kelt.

A sertésvásáron a prima szedettstertés ára 130-130, kivételesen 137 filléres áron kelt. A könnyebb sulyu sertésekért (100 kilón felül) 120-127, 100 kilón alul 94-10 fillért fizettek: a ferencvárosi sertésvásáron.

Emekedett a szopósborju ára is. A pénteki borjuvásáron prima borju 104-114, másodrendű 90-103, gyenge minőségű 86 filléres áron kelt kg-ként.

Szerkesztésért és kiadásért felelős
WALTHIER GYÖRGY
Főmunkatárs:
CSERNUS MIHÁLY
Nyomatott Hádudvary Mihály
"PETŐFI" könyvnyomdájában
Gyoma.

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.

Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2sz.

Hirdetéseket

kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Európa tragédiája

Olaszország hadat üzent Angliának és Franciaországnak

Mussolini olasz miniszterelnök június 10-én fegyverbe szólította Olaszország népét, hogy a földközi tengeri olasz érdekeket és régi kívánságokat — hiábavaló tárgyalások és szócsaták helyett — fegyverrel biztosítsa.

Mussolini ezuttal is szavának állt. Amikor az abesszin háboru idején Anglia 52 állam bevonásával zár (blokád) alá vette Olaszországot és kiéheztetéssel akarta kényszeríteni a háboru félbeszakítására, Mussolini kijelentette, hogy eljön majd a visszafizetés ideje és „rendőrösködni menjenek a Brennerre Anglia és Franciaország.”

A tények igazolták. Amikor a német csapatok megindultak Ausztria megszállására, Anglia „érdeklődött” Mussolininál. A Duce azonban nem a Brennerre, hanem „sielni” ment. Anglia Olaszország nélkül nem tudta megvédeni sem Ausztriát, sem Cseh-, sem Lengyelországot a középeurópai élettérben.

A Duce most fizet a blokádért és Anglia kapzsiságáért.

Miért van háború? Kik a bűnösök?

A Párisi környéki békék a német gyarmatokat Angliának és Franciaországnak juttatták. Bár Olaszország közbelépése erősen hozzájárult ahhoz, hogy az amerikai segítség megérkezéséig a német csapatok nem tudták leigáznai Franciaországot, a részesedésből kizárták az olaszokat. Meg kellett elégedniük az Ausztriából lekapcsolt kisebb területekkel.

Az angol világbirodalom mohóságában le akarta véglegesen nyelni a német gyarmatokat nagy hányadát, sőt szívósan ragaszkodott ezekhez a legutóbbi időkben is,

amikor Hitler, mint a béke alappillért jelölte meg a gyarmatok visszaadását. Gyarmatai nélkül béna volt a 80 milliós Németország. A szövetségeseknél süket fülekre találtak Hitler kérései szavai.

A háboru kiinduló pontja ez volt?

Cseh és Lengyelország megszállását elkerülhetetlenül szükségesnek mondják a németek. A nagy leszámolás idején nem engedhették meg, hogy hátulról megtámadhassa a birodalmat az Angliával és Franciaországgal szövetséges cseh és lengyel hadsereg s az esetleg még ki nem kapcsolt szovjet-haderő.

A cseheket, a világháboru „hullarablóit” nem sajnáljuk. Országunk épsége és nemzetünk ellen minősíthetetlen gazdaságokat követtek el. „Az Isten nem ver bottal!” Az „Isten ostora” most Hitler volt.

Lengyelország tragédiáját mélységesen fájlatjuk. Baráti, testvér nemzet, mely mindig hűséggel állott a magyarság mellett. De hibát csináltak ők is: még pedig helyrehozhatatlant. A germán és szláv övezetben — barátságosabb politikát kellett volna folytatniok Németországgal. „A lengyel folyosó” nem szakítható kétfelé örökre a hatalmas birodalmat. Jóvá nem tehető baklövést követtek el, amikor angol-francia uszításra nem küldték el megbízottjukat tárgyalni a „danzigi kérdésben”. Csekély áldozattal és bizonyára értékes kárpótlással békésen elintézhették volna a német-lengyel vitás kérdést. Tanulhattak volna tőlünk. A barátság és béke fenntartása érdekében nem állottunk elő Hitlernek azzal, hogy „bajtárs! együtt véreztünk a világháboru harcterein husz évig együtt nyögtünk a párisi környéki békék kínos

Árvizvédelmi kormánybiztos látogatása

Vitéz Boncos Miklós államtitkár árvizvédelmi kormánybiztos f. hó 11-én Horváth Géza országgyűlési képviselő, vitéz dr. Márky Barna vm, alispán, Dr. Sorbán Jenő főszolgabíró, dr. Liszonyi Vincze vm. közjóléti előadó és más műszaki kiküldöttek kíséretében látogatást tett a gyomai járásban és behatóan tájékoztatta magát a belvizek által okozott károkról. Személyes látogatásának fő indoka azonban a megrongálódott házak újjáépítése volt. Pontos és részletes adatokat kért be az egész vármegyéről, közelebről pedig Endrőd községről, ahol vármegyei viszonylatban a legtöbb épület ment tönkre. Összesen 31 egyén nyert segítyt újjáépítésre és tatarozásra, kik közül 15 embernek teljesen új házat kell építeni. Hat embernek ezek közül új házhely kell, mivel eddigi telke mélyen fekvő és építkezésre nem alkalmas. A Kormánybiztos meglátogatta a gáttéri károsultakat és meleg megértő szóval tárgyalt a bajba és szerencsétlenségbe jutott emberekkel, akik feltárták a segélyösszeg elégtelenségét. Ezen panaszokra a Kormánybiztos Ur

nyomban utasítást adott, hogy a segélyösszegek a kár mérve szerint, a családi viszonyokhoz mérten megfelelően felemeltessenek ugyannyira, hogy az építkezések feltétlenül eredményesen végrehajthatók legyenek és egyetlen ház sem maradjon befedetlen a tél kezdete előtt. Szigorú rendeletet adott ki arra nézve, hogy f. hóban legalábbis az anyagszállítások, vályogkészítés megtörténjen, mert aratás idején nem fog rendelkezésre állani fuvar. Előjáróságot utasította, hogy az építő mesterekkel közvetlenül tárgyaljon és azok adják ki a munkát s az előjáróságon keresztül ugyaz építési anyag-kereskedőkhöz, mint a mesterekhez azt a meghagyást intézte, hogy ők is kalkulációjukban kövessék a Karitás törvényeit bajbajutott magyar testvéreikkel szemben.

Az a néhány ember, akikkel a Kormánybiztos érintkezett, bizonyára tapasztalta azt a gondoságot, mellyel Ő az ügyek iránt viseltetik és amikor elbucszott tőlünk, mindnyájan azt a megalapítást nyilvánítottuk, hogy az árvizkárosultak ügye kitűnő kezekben van.

béklyóiban, most, amikor Ausztriát beolvasztottad a birodalomba úgy érezzük, hogy a régi magyar határsávot illelenék visszaadni? Burgenland nagy többsége német, ha nyelvi és faji szempontból Németország nem mond le a területsávról, kénytelenek vagyunk beletörödni. Danzig sem érte meg azt, hogy az új, független Lengyelország pusztulásba menjen miatta.

A múlt őszi német hóditások, sőt a tavaszi győzelmek német támadások sem tudták józan belátásra és áldozathozatalra kényszeríteni Angliát és Franciaországot.

Mindenki azt hihette, hogy a szövetségesek — nagyobb részében — teljesítik Olaszország indokolt és méltányos követeléseit és ezzel elhárít-

ják fejük felől a német-olasz együttes támadást.

Az „arany” lovagjai vakmerően biznak elképzelhetetlen kincseik és vagyonuk mindent elsöprő erejében. Nem látják, hogy a diadalmas német csapatok Párisban vannak és Londont fenyegetik, még mindig görcsösen ragaszkodnak ahhoz, hogy Amerika segítségével egy év alatt száz-ezer repülőgéppel semmisítik meg Hitler hadseregét és birodalmát.

Ugy látjuk, hogy nem lesz idejük erre.

A német-olasz hadsereg féltelmetes nemcsak létszáma, hanem hadi felszerelése tekintetében is. Hitler és Mussolini nem akarnak még egy téli háborút, addig döntést erőszakolnak ki és térde

akarják kényszeríteni a világon századok óta uralkodó Angol világbirodalmat.

Szörnyű csaták, borzalmas pusztítás, rettenetes mészárlás folyik a harctereken. Századok munkája és gyümölcse pusztul el hetek-hónapok alatt.

A gyűlölködés és bosszúsátáni ereje tombol mindenütt.

E világpusztulás szörnyű óráiban nem tehetünk mást minthogy egységben és örökösödve — felkészülten állunk és Őszentsége XII. Pius pápa szavait idézve imádkozunk azért, hogy a jövőben az igazság, a jog és béke uralma következzen el. Jöjjön el a béke, melyet az Úr ad a népeknek!

Mi vár délkelet Európára?

Béke-, ha okosan és belátóan viselkednek a kis államok,

harc-, ha nem okulunk az eddigi eseményekből és nem akarnak áldozatot hozni a jog és igazság szolgálatában.

Mussolini Benito miniszterelnök történelmi nevezetességgű beszédében

Ünnepélyesen kijelentette, hogy Olaszországnak nincs szándékában más népeket is belesodorni a viszályban. „Svájc, Jugoszlávia, Görögország, Törökország és Egyiptom vegye tudomásul e szavakat. Rajtuk miújk és egyedül rajtuk —

hogy e szavakat szigorúan betartsuk vagy sem.“

Mivel Románia nem határos Olaszországgal, ezt nem említette Mussolini. Bár szavai nekik is szólnak.

A magyar-olasz barátság bensőséges és elszakíthatatlan s az olasz nemzet nagy törekvéseivel olyannyira együtt érezzük, hogy fölösleges minden szót is vesztegetni az olasz-magyar szolidaritás mélyítésére. Szívvel-lélekkel, anyagi és erkölcsi érdekeinkkel állunk mellette.

Minden magyar feszült figyelemmel nézi az elkövetkező heteket és eseményeket. A frontharcosok országos gyűlésén, s a magyar képviselőházban „Horthy, Mussolini és Hitler“ viharos eljénzésével juttatták kifejezésre a magyar lelkek millióinak nyílt félfogását.

A bót a legyőzöttek kezébe jutott!

KÖZGYÜLÉSEK

A községi képviselőtestület

f. hó 10-én népes és látogatott közgyűlést tartott. Ennek oka is volt, mert a tárgysorozat mélyen belevág a község jövőjébe s azonfelül érinti a jövő évi költségvetést is.

A m. kir. Földmivelésügyi Miniszter 84 wagonos gabonátárház építését engedélyezte és a községtől csupán telket kért. Erre a célra a képviselőtestület egyhangú lelkesedéssel átengedte a Domszög melletti 800 négyszögöles telket. Ugyanerről a helyről kapott gyümölcsaszalót felépítésére a f. iskolában adott helyett a képviselőtestület. Az újabb házhelyigénylések kielégítésére átengedte a képviselőtestület a volt Szabó Imre-féle kuriai földet és a Kántor telepi eprekertet. Tudomásul vette a levante berendezések ügyét, mely elhatározás magaután vonja azt, hogy az öregszőlősi leventecsoport beolvad a központi oktatócsoportba és Polyákhalmon új oktató-csoport alakul. A tűzoltó felszerelések kiegészítésére megszavazott 1 drb. motorfecsken-dőt a hozzá szükséges használt autóval, 2 drb. könnyű lajtót és 300 m. nyomó-tömlőt. Mindezek nemcsak szükségesek, hanem a jelen viszonyok között különösképen indokoltak.

A jövő évi közérdekű földmunkára — régi körgát behordása, Sóczó zugi átjáró — 300 P-t, a testvérközség támogatására 600 P-t szavazott meg. Beleegyezett abba, hogy a ravatalozó a Szent János kápolna építésével összekapcsolassék.

A kondorostanyai kút javítására 600 P-t, az árvízkarosultak sepryezésére 300 P-t, a napközi otthon kiadásaira 1000 P-t, piaci és városi kiadásokra 260 P-t, Stefániára 2000 P-t, zöldkeresztes egészségvédelemre 2160 P-t szavazott meg.

Végül néhány kisebb ügy tárgyalása után kimondotta a képviselőtestület azt is vonatkozó Belügyminiszteri rendeletre, hogy Kondorostanyán orvosi lakás céljára hajlandó épületet vásárolni, ha arra megfelelő kölcsönt kap. Ugyanis a Belügyminiszter Úr azon elgondolása, hogy Kondoros tanyán 28.000 P költséggel új orvosi lakást építsünk, túl terhesnek mutatkozik a község anyagi és jövedelmi viszonyaihoz képest. Ezen kérdésnél figyelemmel volt arra is, hogy a községben égető problémák vannak háttérben; s míg ezek meg nem oldódnak, nem lehet foglalkozni alárendeltebb kérdésekkel. Itt van a község ház ügye, ahol

a tisztviselők egészsége meggyöngyösödött a tulzsufolás miatt, továbbá járda, piactér burkolás, leventeotthon, kondorostanyai jegyzőlakás stb. nagy és tekintélyes költséget igényel. Mindennek dacára egy mérsékelt megoldás elől a kondorostanyai orvosi lakás tekintetében sem zárkózik el a képviselőtestület.

Az egyházközségi képviselőtestület

június 15-én tartott közgyűlésén mély tisztelettel üdvözölte dr. Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi minisztert a nyolcosztályos elemi iskola megalkotásáért. Majd a jövő évi költségvetést tárgyalta. Bár az általános drágulás súlyos gondot okoz az egyházközségnek, s az elemi csapások miatt kérhető adóelengedések újabb függőkölcsönök igénylésére kényszerítik az egyházközség vezetőségét, mégis úgy határozott képviselőtestület, hogy a lakosság nehéz anyagi helyzetére tekintettel nem emelte az iskolai adót. A folyó iskolai ügyek kapcsán a képviselőtestületi tagok nagy elismeréssel szóltak a tantestület eredményes tanításáról és helyes nevelési módszeréről. Majd Endrőd öreg főkéntorának: Ujházy Miklósnak nyugalombahelyezését kérő folyamodványát tárgyalta a képviselőtestület. Egyhangúlag kimondotta, hogy 52 éves, értékes kántori működéséért halás köszönetét és elismerését fejezi ki és jegyzőkönyv kivonatban tudatja érdemes főkéntorának. Megbizta elnökséget, hogy a kántori állás betöltésére a szükséges előkészületeket végezze. Elhatározta végül, hogy a Gyomavégyi temetőben — a község hozzájárulásával — ravatalozót épít.

Az „Uj Magyar Munkás“

A nemzeti alapra visszatért munkásság régen szükségét érezte már egy magyar szellemű munkásújságnak, amely partokon felül állva, minden dolgozó érdekvédelmét szolgálja. Ennek az országszerte megnyilvánult kívánságnak kielégítésére megjelent az „Uj Magyar Munkás“, amely az ország minden városában és községében kapható.

Az „Uj Magyar Munkás“ példányonkénti ára 6 fillér. A lap minden héten szombaton jelenik meg és minden bizonytalanságos szószólója a hazafias munkástársadalom érdekeinek.

HIREK

Dr. Maasburg Kornél gyomai tb. főszolgabíró június 4-én este 7 órakor tartotta esküvőjét Ikrich Márta urleánnyal. Az esküveti szertartást a budapesti belvárosi templomban Csernus Mihály apátplebános végezte feleségével. Az új pár barátai nagyszámban vettek részt a főúri esküvőn és gratulációkkal halmozták el őket.

Főispánunk állapotában, mint örömmel halljuk, örvendetes javulás állott be. Kérjük a jó Istent, hogy mielőbb friss egészségben folytassa áldásos munkásságát.

Horváth Géza országos képviselőnk vasárnap Endrődön a MÉP nagyválasztmányi gyűlésén ismertette az aktuális politikai eseményeket. A nagyszámban megjelentek lelkes eljénzése mellett tett hitvallást a Magyar Élet Mozgalom szociális és gazdasági célkitűzéseinek sürgős megvalósítását kívánó nemzeti politika odaadó szolgálata mellett. Nagy helyeslés kísérté szavait, amikor a magyar faj erősödését szolgáló törvények gyorsabb tempóban kívánatos végrehajtásának szükségességét kívánta.

Dr. Beóthy György apátkanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő Endrődre érkezett, hogy a polgári iskolai magánvizsgálatokat vezesse. A kiváló főpap vasárnap Derecskére utazik, hogy résztvegyen Riegel Géza plebános, egykoron endrődi káplán ezüstmiséjén.

Békésvármegye Közigazgatási Bizottsága — dr. Geist Gyula gazdasági főtanácsos indítványára egyhangúlag mélyszéges felháborodását fejezte ki a Hubay-Vágó-féle hazaellenes indítvány felett és azt felháborodással utasította vissza.

Légóltalmi napot tartunk Endrődön is. A parancsnokság ezuton is felhívja a közönséget, hogy mindenben pontosan tegyenek eleget az előírásoknak.

Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár zöldhitelt nyújt búzára és előnyös kölcsönt folyósít földvásárlásokra.

A Népszövetségi Temetkezési Segélyegylet az elmúlt év folyamán sok endrődi családnak nyújtott jelentős temetkezési segélyt. A kitűnő egyesületet, melynek Endrődön több mint 600 tagja van, melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Tűzharcosok!

Az átigazoló bizottság felhívja azokat a bajtársakat, akik a Kérdőívet megkapták, hogy kitöltve és az összes okmányokat (a régi jelvényt is) mellékelve a hivatalos helyiségben (Domszög) haladéktalanul adják be.

Akik nem tudják az íveket kitölteni, azok kitöltés végett személyesen vigyék a hivatalos helyiségbe.

K A T O L I K U S A K C I Ó

Egyházi híradás.

Búcsús zarándoklatban — mintegy 600 endrői katolikus hívő vonult épületes buzgósággal — Jézus Szent Szíve vasárnapján — a gyomei testvérek gyönyörű templomába. Ismeretes, hogy e művészi építmény a Szent Szív tiszteletére szenteltetett fel, tehát búcsúünnepsége esett e napra. Csernay Géza plebános szép számban összegyűlt hívei élén fogadta a körmenet tagjait, akik szentmisét és prédikációt hallgattak, majd több százán vettek részt a közös áldozáson. Dél felé járt az idő, amikor a körmenet tagjai „Te Deum” éneklése mellett visszakerestek templomukba, ahol szentségi áldásban részesültek.

Leány-kongresszuson vettek részt a Tiszántul katolikus leányai június 2-án Mezőtúron. Illésy Mária kerületi igazgató rendezte az impozáns és minden tekintetben nagy sikerű összejövetelt, amelyen 26 egyházközségből közel 600 leány vonult fel plebánosaik és egyesületi vezetőik kíséretében. A gyűlés fényét és erkölcsi sikerét különösen emelte az, hogy résztvett rajta a nagyváradi csonka-egyházmegye illusztris főpásztora: dr. Lindenberger János apostoli kormányzó is. A gyűlés gazdag és élvezetes műsora, a „leányezred” fegyelmezett felvonulása és magaviselete mély benyomást keltett még a másvallású mezőtúri atyafiak lelkében is. Dr. Urbán Mihály és lelkész társai fáradhatatlan odaadással igyekeztek előmozdítani a leány-kongresszus erkölcsi sikerét és tömeghatását.

Mátraverebély-Szentkútk egy helyre zarándokolnak augusztus 24-25 és 26-án Békésvármegye katolikus hívei. Filléres gyorsvonaton indulnánk a gyönyörű fekvésű és sok lelki örömet nyújtó kegyhelyre. A filléres gyorsvonat vasuti díja oda-és vissza körülbelül 5 pengő lesz. Tömegszálláson (szalmaágy) naponként 40 fillér használati díjat térítünk. Külön ágyas szobák használati díját később közöljük, akik részt akarnak venni, hétköznapok délelőttjein jelentkezhetnek a plebánia hivatalban. A jelentkezési határidő július 1. Jelezzük még azt is, hogy 10 éven felüli gyermekek is résztvehetnek.

Szent László király napján, június 27-én búcsú-ünnepséget tartanak az endrőd-szentlászlói (kondorostanyai) hívek. A pré-

dikációt Fetzter József kerületi esperes, a szentmisét Csernus Mihály apátplebános mondja. Az endrői hívek — elégséges számu jelentkező esetén — reggel 5 órakor körmenetben indulnak a tanyai templom búcsú ünnepségére. Mint halljuk, Kondorosról is körmenet készül a búcsúra.

Egyesületi hírek.

Üzenet a szivgárdistáknak! A gárda munkája nyáron sem szünetel! A leánygárdisták minden hónap első csütörtökjén, a fiugárdisták minden hónap első szombatján délután 4 órakor jönnek össze a központi leányiskolákban. A havi teendők megbeszélése után végzik havi szentgyónásukat. A szivgárda vezető-tanörök ellenőrzik a pontos megjelenést.

Hittudományi egyesületeink az alábbi sorrendben végzik havi ájtatosságait: Szent Ferenc III. rendje június 16-án d. u. fél 4 órakor, az Ottáregyesület június 23-án d. u. fél 4 órakor, a Leány Egyesületek július 4-én d. u. 6 órakor, a Férfi Liga július 6-án este 6 órakor tartják havi összejöveteleiket a szokott helyeken.

Külterületi szentmisék. Június 16-án az öregkerti kápolnás iskolában, június 23-án a nagylaposi kápolnás iskolában, június 29-én a polyákhalmi kápolnás iskolákban, június 30-án az öregkerti Szent Imre iskolában, július 6-án a nagylaposi kápolnás iskolában, július 13-án az öregkerti kápolnás iskolában mutatunk be szentmisét.

Háztartási tanfolyamon vettek részt leányegyesületeink tagjai az elmúlt hónap folyamán. A földművelésügyi miniszterium nagyszerű intézménye a rendkívül hasznos és életrevaló tanfolyam amelyet a miniszterium kiküldött tanárnői vezettek. A tanfolyam vizsgálatán a szarvasi gazdasági iskola igazgatója elnökölt, mint a miniszterium kiküldöttje. A nagyszámban megjelent szülők álmélkodva hallgatták leányaik kitűnő feleleteit, a tanfolyamon nyert szellemi és gyakorlati tudását. Csernus Mihály apátplebános mondott hálás köszönetet a miniszterium hasznos intézkedéséért, s a vezető tanárnők fáradhatatlan és odaadó, kitűnően eredményes munkájáért. A növendékek gazdag kiállítása elismerést váltott ki minden néző lelkében. Sokan csak a tanfolyam nagy sikere után bánták, hogy nem vettek részt azon. A modern és okos háziasszony minden teendőjébe bepillantást,

szellemi és gyakorlati utbaigazítást kaphattak volna. Már is sokan kérték, hogy az ősz folyamán ismét rendezze meg a tanfolyamot — az apátplebános, vagy a község.

GAZDÁK! MUNKÁSOK!

Elérkeztünk a gazdasági év szüretjéhez: az aratáshoz. Ez a gazdasági év különösen megtanított bennünket arra, hogy az emberi munka és fáradtság nem elegendő a sikerhez és eredményhez. A jó szántás és helyes vetés csak előfeltétel: az áldás, a termés az Isten kezében van. A téli hosszú és szörnyű fagyok, az őszi és tavaszi eddig sohasem tapasztalt esőzések, a vadvizek pusztításai a kétségbeesés halálcsengőjét kongatták meg sok kicsinyhitű ember fülében. Nem lesz kenyér télire, „miből ruházkodunk, miből adózunk” hallatszott mindenfelé. Amíg jól megy dolgunk, s ha valami tervünk sikerül, büszkén verjük mellünket, hogy milyen nagyszerű legények vagyunk mi. A mindenek sorsát intéző Isten még vasárnap sem jut eszünkbe. Amikor pedig azt látjuk, hogy elemi csapások, árvíz, rossz termés, nincstelenség kopogtat portánk előtt, jajgatva gyötrődünk és panaszkodunk, hogy „mivel érdemeltük meg a csapást?” A zugolódás bűnös ködében megint csak nem gondolunk arra, hogy illő volna nemcsak ég felé káromkodva öklünket rázni, hanem imára kulcsolni és szerényen megalázkodva kérni is a Gondviselőt.

Az Úristen ellenáll a kevélyeknek, de felemeli és felmagasztalja az alázatos szívűeket. A legelemibb emberi kötelességet óhajtják teljesíteni Endrőd gazdái és mezőgazdasági munkásai Szent Péter és Pál ünnepén a feltíz órai nagymisén. Hálaadást végzünk Isten jóságos áldásáért és a Szentlélek Úristen védő kegyelmét kérjük aratási munkálatainkra.

Gazdák és Munkások! Jöjjetek el mindnyájan a földművesek hálaadó istentiszteletére! Az első rendet — a lelkünk mélyén — az áldást osztó Úristennek adjuk!

Magyar hősök

Batthyány-Strattmann László herceg.

Egyszer egy szerencsétlen nap-számos jejtentkezett a herceg körmeneti kórházában. Ruhája foszlányokban lógott le ösztövért testéről és szakadozott cipőjétől kilátszott a meztelen lába. Mésszel égette el a szemét és majdnem teljesen megvakult. A herceg szívét összeszortotta a fájdalom, amint a rendelőben észrevette. Rögtön bevezette egyik kórterembe, hogy megvizsgálja „Jöjjön fiam, mondta neki gyengéden, majd megsegít bennünket az Isten.” Emberfeletti munkát végzett a herceg. Háromszor operálta meg a beteget. A tudomány minden eszközét felhasználta és szívének egész melegével ostromolta az eget. Napjában százszor is elmondta: Uram irgalmaz! Hosszú hónapok teltek el aggodalomban és reménykedésben, míg egy napon felgyógyult a súlyos szembeteg. Látott. Látta a kórház napsugaras szobáját, a virágos kertet, de legjobban annak örült, hogy végre két szemével láthatta drága életmentőjét.

Búcsúzni jött. Reszketett a hangja, amint bejelentette jövetelének célját. Kitágult szemmel nézte a fehérköppenyés herceget, mintha örökre szívébe akarná zárni minden vonását. De azután erőt vett rajta a megindultság, hangos zokogással leborult a földre és könnyeivel áztatta a herceg lábát.

A herceg elsápadt. „Ne... ne így fiam, ne térdeljen előttem... Ne nekem hálálkodj” — mondta szinte ijedten, de akkor már ő is ott térdelt a zokogó férfi mellett és elérzékenyülve vigasztalta: „No, no, hát ne sirj... Hanem most mind a ketten szépen köszönjük meg gyógyulásodat a jó Istennek”.

Az aratási munkálatok zavartalanságának biztosítása

A földművelésügyi miniszter az 1940 évi aratási munkálatok zavartalanságának biztosítása tárgyában rendeletet adott ki. A rendelet intézkedik a munkaközvetítésről, az aratógépek alkalmazásáról, a szerződések teljesítésének ellenőrzéséről, a közerővel történő aratásra vonatkozó összeírásról, a közerővel történő aratás rendjéről, a munkaeszközökről való gondoskodásról, a közerővel történő aratásért nyújtandó ellenszolgáltatásról és a bevont aratómunkásokról való gondoskodásról.

KÖZGAZDASÁGI HIREK

Sulyos károkat okozott a békésmegyei mezőgazdaságnak a rendkívüli időjárás, állapította meg a gazdasági felügyelők jelentése és felülvizsgálata alapján a vármegye Alispánja havi jelentésében. Különösen a kötöttebb, gyengébb minőségű földeken rossz a vetés állása. A nagy fagy és vízkárok miatt a buzavetések alacsonyak, ritkák, foltosak, egészségtelen, halvány színűek. A tavaszikat sok helyütt háromszor is vetették, s a vetőmag nagy része még ki sem kelt. Több helyütt most is vizes a talaj, szántásra és vetésre alkalmatlan. A legelőket és kiváltképen a folyók melletti árterületeket még ma is víz borítja, így a jószág legeltetése is nagyon körülményes.

Tízezer méh-család pusztult el Vas megyében. Nálunk is panaszkodnak a méhészek, hogy sok család tönkrement.

A kedvezményes áru tengeri igénylésének feltételeit megváltoztatta a Külkereskedelmi Hivatal. Junius végéig jelentkezhetnek kedvezményes tengeri juttatására mindazok, akik sertéshizlalással foglalkoznak és nem rendelkeznek elegendő tengerivel.

A burgonya ára. Illetékes hatóság új termésű elsőosztályú válogatott rózsa-burgonya kilóját 38, második osztályú kisebb burgonya kilóját 24 fillér legmagasabb árban állapította meg.

A tőzsde hivatalos jegyzései. Tiszavidéki 80 kilós buza ára 21.25, árpa 18.85, zab 22. tengeri 24.75.—

Sertés vásár. A prima szedett 132—140, könnyebb 120—130, silány minőségű 104—108 filléres áron kelt a ferencvárosi sertéspiacon. Öreg sertésekért 98—118 fillért fizettek.

MEZŐGAZDASÁGUNK FEJLESZTÉSE

Gróf Teleky Mihály földművelésügyi miniszter Halason nagy beszédben ismertette az állattenyésztés, a gyümölcsstermesztés és értékesítés újabb kérdéseit. Bejelentette, hogy olcsó gyümölcsfa csemetéket bocsát a kárt szenvedett gazdák rendelkezésére, s a gyümölcsfák helyes kezelése céljából tanfolyamokat szervez az idén is. Nagy súlyt helyez a kivitel és értékesítés megszervezésére és fejlesztésére. A német kormányral megállapodást kötött, hogy az idén 15.1 millió márká értékű gyümölcsöt és főzelékféléket szállíthatunk a német birodalomba. A cseh-morva protektorátusba pedig a tavalyi 7 millió értékű cseh korona helyett az idén 9 millió értékű gyümölcsöt és főzeléket szállíthatunk. A gyümölcs-aszalók, hűtőházak és csomagolók szaporítása a kivitel előmozdítását szolgálják.

Bejelentette továbbá a Miniszter, hogy a tengeri termelés fokozása érdekében állami kukorica-góré és szárítóberendezés hálózatot építenek ki az országban és a Futurát bizza meg a csövestengeri vásárlásával.

A borjuvágás korlátozása folytán az állam 30.000 borjut vásárol és 40 százalékos kedvezményel az alföldi gazdák rendelkezésére bocsátja. Így reméli fejleszteni az alföldi szarvasmarha tenyésztést.

Kifejtette még a Miniszter, hogy tovább fejleszti a kedvezményes vetőmag akciót, s a jö-

vőben 200 gazdasági tanfolyamot rendez. Az idén 73.854 gazdasági család kapott öregességi járadékot és megkezdődött az özvegyek járadékának folyósítása is. Hamarosan két új fontos törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé. Egyik a mezőgazdaság fejlesztéséről, a másik a családi és munkaházépítési akció megindításáról. Igéretet tett, hogy a földbirtokpolitikai törvény végrehajtását erős irammal folytatja és reméli, hogy pár éven belül teljes befejezést nyer a föld igazságosabb elosztása.

Az ország mezőgazdái és földművesmunkásai nagy megelégedéssel fogadják a szociális érzésű és reális eszközökkel dolgozó Miniszter nagy jelentőségű és a mezőgazdaság fejlesztését rohamos léptekkel elősegítő, nagyvonalú programját és alkotó munkásságát.

A békéscsabai m. kir. mezőgazdasági szakiskola felvételi tájékoztatója az 1940—41. tanévre.

A békéscsabai m. kir. mezőgazdasági szakiskola célja a földbirtokkal vagy bérlettel rendelkező gazdák fiainak alapos kiképzése a gazdaság minden ágában, úgyszintén gazdaságok, uradalmak részére gazdasági altisztek nevelése és szakképzése. Az iskola sikeres elvégzése kisebb tejjgazdasági üzemek vezetésére is képesít.

Felvételre április hónaptól kezdve lehet jelentkezni. A helyek betöltése a jelentkezés sorrendjében történik. Az iskola I. évfolyamára 17 évnél idősebb, legalább IV. elemi iskolát végzett ifjak, a II. évfolyamra pedig azon ifjak vehetők fel, kik a Vitézi Rend Gazdaképző iskoláját, vagy valamely téli gazdasági iskolát sikerrel elvégezték.

A felvett tanulók az iskolánál lakást, fűtést, világítást, mosást, orvosi kezelést és ételmezést kapnak. Fizetendő díjak voltak az 1934. évtől évi 20 P. bűtorhasználati díj s évi 240 P. ellátási díj. Az ellátási díj egy részét a M. Kir. Földművelésügyi Miniszter egészen kivételesen és különösen méltánylást érdemlő esetekben — hatósági szegénységi bizonyítvány alapján — elengedheti,

A felvételért legkésőbb július hó 1-ig kell folyamodni. A kérvények 2 P-ös okmánybélyeggedl, mellékleteik pedig darabonként 30 filléres okmánybélyeggel bélyegzendők fel s a M. Kir. Földművelésügyi Miniszter Úrhoz címezve iskolánk igazgatóságához nyújtandók, ill. küldendők be.

A kérvényhez a következő okmányokat kell csatolni:

1. Születési anyakönyvi kivonat.
2. Iskolai bizonyítvány.
3. Hatósági erkölcsi bizonyítvány.
4. Hatósági orvosi bizonyítvány.
5. Hatósági bizonyítvány.
6. Szülői vagy gyámi kötelező nyilatkozat.

A folyamodók felvételükről az iskola igazgatóságánál augusztus hó végéig értesítést kapnak.

VASUTI MENETREND:

Gyomára érkezik Budapest felől	(gy. v.)	9.35-kor	Indul	9.36-kor
"	(sz. v.)	10.50	"	10.56
"	"	6.21	"	6.27
"	"	6.55	"	—
"	"	11.47	"	—
"	"	5.45	"	5.57
"	"	12.—	"	12.01
"	"	14.27	"	14.37
"	"	16.56	"	—
"	"	19.03	"	—
"	"	22.01	"	—
"	"	17.30	"	17.31
"	"	20.45	"	20.45
"	"	19.10	"	19.13
"	"	19.31	"	19.32
"	"	23.25	"	23.31
"	"	2.21	"	2.31
Gyomáról Dévaványa felé indul:		3.42, 9.44, 14.31, 17.41 és 20.49		

Kifogásaink: Nincsen megfelelő időrendi távolság az egyes vonatok érkezése között. Dél előtt Budapest felől két vonat egy órai időközben jön Gyomára és nincs vonatjárat délután 17.30-ig. Hasonlóan Békéscsabáról este pár perces különbséggel érkezik be a törvényszéki és a gyors vonat, s ugyanakkor délután fél 2-től este fél 7-ig nincs járat Csabáról.

A közönség különösen nehezményezi a nagyon bevált és nepes, de leállított reggel 8 óras „sebes-vonat” és annak visszafutó párját. Dél Tiszántul népe a délután 4 órakor induló „kofavonatra” ül és 5 és fél órai bumlizás után ér Csabára.

Illetékes vármegyék főispánjait és képviselőit kérjük, hogy a Kereskedelmi Miniszter urnál eszközöljék ki ezen anomáliák megszüntetését. Tudomásunk szerint a MÁV-állami fuvarozó intézmény. A közönség megfizeti az előírt taksát, tehát joggal megkívánhatja, hogy érdekeink figyelembevételével és drága idejének okos felhasználásával állítsák össze a vasuti menetrendet.

Endröd közönségének indokolt kifogása van a Mavaut járat ellen is. A reggeli törvényszéki vonat 6.27 perckor indul Gyomáról. Az autóbusz viszont csak 4 perccel később ér oda. A Mezőberénybe, Csabára és Gyulára igyekvő utasok nem tudják használni az autóbust. Pedig úgy hisszük, azért járatják hogy minél több utasa legyen. Ha nem, akkor megszüntessék be. A mai világban drága a benzin, kár hiába pocskolni. X.

Szerkesztésért és kiadásért felelős
WALTHIER GYÖRGY
Főmunkatárs:
CSERNUS MIHÁLY
Nyomatott Nádudvary Mihály
„PETŐFI” könyvnyomdájában
Gyomán.

HIRDESSZEN
LAPUNKBAN

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2sz.

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Borúra derű

Huszonhét esztendő kálváriás szenvedés után a hajnal pirja jelentkezik az erdélyi hegyek ormán.

A müncheni találkozó évszázadokra jelentős történelmi dátum lesz a széttépett magyarság összeolvadásában és egységbeforradásában.

A magyar életfa megcsontított ágai újra hajtanak és hisszük mihamarább virágba borulnak.

Mussolini és Hitler a becsület és hűség mérlegére tették a magyar barátságot és szolidaritást, s megnyugvással állapíthatjuk meg, hogy súlyosaknak találtattunk.

A magyar politikai élet vezetői: Teleky és Csáky, nagyszerűen képviselik a magyar faj egyenes irányát, szótartását és gerinces hűségét.

Néhány tövis beemmaradt a magyar szívekben a bécsi döntés után. Nem az fáj, hogy az ország ezeréves darabjainak több értékes részét nem kaptuk vissza, hanem az, hogy a magyar fegyverbarátság és baráti hűség nem talált teljes viszonzásra és elismerésre.

Az idő azóta is igazolt bennünket.

Anglia nem merte felajánlani „védelmét” a tengelyhatalmakhoz hű Magyarországnak. Kiméretlen elutasításban részesült kormányunk részéről, amikor szegénységünkben különösen értékes ellenszolgáltatással próbálta elhídegetni Németországtól. A megtalált francia titkos diplomáciai okmányok Magyarországról nem tartalmaznak — miként más kétkulacos szomszédairól — tisztességtelen adatokat.

Joggal várjuk tehát — az Angliával megkezdett nagy leszámolás után — az elégtétel és igazság jogos és méltányos érvényesítését.

Addig pedig fegyelem és öntudatos kitartással állunk kormányunk mögé. Ez a türelem, hisszük, valóban rózsát terem.

GÓRF TELEKI PÁL

a magyar állameszméről és nemzetiségi kérdésről

A magyar miniszterelnök 1940 június 13-án és július 2-án nagyszabású beszédet mondott a magyar nemzetiségű politikáról. Beszédeinek fontosabb részleteit a külföldi sajtóorgánumok is méltatták. Helyesnek véljük, ha e történelmi nevezetességű beszédek néhány tanulságos részletét olvasóinkkal is közöljük.

„Mindenkinek vitathatatlan joga a maga anyanyelvét, ősi szokásait, a maga tradícióit ápolni és a magyar államnak, mint minden államnak, kötelessége más anyanyelvű polgárait ebben a törekvésükben támogatni, az ismereteknek anyanyelvükön való tanítását lehetővé tenni, sőt azt is támogatni. Vallom elődömmnek (Imrédy Béla) azon politikai megállapítását, hogy elismerjük kisebbségeink jogát kulturális életükben, népi sajátságaik megfelelő ápolására. Ott azonban, ahol a kisebbség védelmének ürügye alatt államellenes vagy nemzetellenes törekvésekkel találkozunk, a leghatározottabb eréllyel fogunk fellépni.

„A nemzeti kisebbségek kulturális egyenjogúságának biztosítása sok minden egyébvel együtt szentistváni tradíció.”

Szent István politikája egyrészt a keresztény gondolatba való elhelyezkedés, másrészt behelyezkedés okosan, értelmesen magyar józansággal és praktikussággal Európa népeinek életébe.

„A 900 éves szentistváni állameszme a népek megértésének, a népek helyes és józan vezetésének állameszméje ezen a területen, amelyen élünk s amelyet politikailag a nagy király szervezett meg. Tehát a Dunamedence rendjének az állameszméje. Egységes összetartozó terület állameszméje, amely mindenfajta embereket közös életbe, egységes életformában, együttes közös törekvésekben — amelyek ebből folynak — és közös érdekekből közös boldogulásra fog össze és vezet tovább.”

A miniszterelnök idéz az Amerikában 18 év előtt elmondott beszédéből, s a nemzetiségi kérdés megoldásának helytelen irányba terelő okait 7 pontban ismertette, majd úgy az államhatalom kívánatos intézkedései, a hivatalos közegek szociális felfogása és nobilis viselkedése, valamint a tár-

sadalmi helyes nevelés szükségességének fontosságát hangsúlyozta.

„Szükséges, hogy mindnyájan segítsünk és irányítsuk a társadalmat a békés együttélésre, annak keresésére, ami összekapcsol és nem annak felhánytorgatására, ami szétválaszt.”

„Ha voltak hibák a múltban, ezek nem okvetlenül a törzsoikos magyarságnak számlájára irandók. A magyar miniszteri székekben 1867-től 1940-ig 362 miniszter ült. Ezek közül 123 nem magyar származású volt. Harminc miniszterelnök közül 10 nem volt magyar származású. Mindezek az urak legfőbb helyen résztvettek a magyar állam igazgatásában, s így ugyanúgy részesek abban, ami a nemzetiségi kérdések terén hibaként jelentkezett.”

„A nemzetiségi probléma kezelésénél az államsoviniztákat, de az egyes nemzetiségek szélsőséges agitátorait is ki kell kapcsolni.”

„Különösen hangsúlyozni kívánom, hogy sem állami, sem más közigazgatási szervek, vagy papok, esetleg bárkit is befolyásolni merészelnének abban, hogy melyik nemzetiséghez tartozónak vallja magát.”

„Az iskolákban a gyermekeket anyanyelvükön teljes államhűség-re kell nevelni.”

„Mi az államhűség? Hűség az állami tudathoz, az államnak önmagáról kialakított felfogásához, az állam egyéni lényegéhez. Az államhűségnek olyan magyarázata amely szerint a hűség annyiban kötelez, hogy az állam törvényeit tiszteli és ellenük nem vét, még távolról sem jelent az államhoz való teljes hozzátartozást. A honfiai hűség az államhoz, mint hazához lényünkéből való, kioldhatatlan hűség. Csak ez a hűség egyenértékű a népi hűséggel.”

„Mindkettőnek lelkiileg úgy kell egymást kiegészíteniük, mint valóság és hazafiasság, a hitbeli, és nemzeti hűség.”

„Hűség a soknyelvű, több nemzetiségből való magyar nemzeti államhoz, hűség a nemzethez, s a különböző nemzetiségűek egymáshoz való hűsége — a honfiai kötelesség!”

„Én akkor fogok ünnepelni, amikor a hazának minden fia és minden lakosa összefog és megszűnik a vállon keresztül való lenézés felülről és az irigység alulról.”

Az új Európa alapjai-

ról írt feltűnő cikket a német kormányhoz közelálló „Berliner Börsenzeitung” c. lap diplomáciai szerkesztője: Megerle.

A tengelyhatalmak szövetsége valamint a Német Birodalom és a Szovjet Unió érdekerületének tartós ethatározása szintén hozzájárul ahhoz — hangsúlyozza a cikkíró —, hogy Európa politikai újjászervezését nagyhatalmi versengések nélkül lehessen megvalósítani. A kisállamoknak nem kell többé ide vagy oda szegődniük, egyes csoportok uszályhordozóivá válniuk, vagy pedig szembenálló felek között ide-oda ingadozniuk és illuzórius katonai erőfeszítésekkel saját kárukra hadászati érdeklődést kelteniük maguk iránt.

Megerle ezután rátér Európa gazdasági és szociális újjárendezésére és ezzel kapcsolatban a következőket fejti ki:

Németország új gazdasági elgondolásokat és egy kipróbált rendszert bocsát Európa rendelkezésére. Ez a rendszer biztos piacokat, igazságos árakat, pénzértékállandóságot, válságok elleni védelmet és olyan kereskedelmi módszereket jelent, amelyek mindenki számára hozzáférhetők, mert mentesek a tőke túlzott hatalmától. Ebbe a közös gazdasági életbe minden állam, akár kicsi, akár nagy, akár tőkében szegény, akár gazdag, akár mezőgazdasági, akár ipari állam, bekapcsolódhatik az egyenjogúság alapján, mert ez a rendszer a munka, a teljesítmény és termés alapján épül fel, nem pedig az arany és a tőke véletlen birtoklásán.

Németország nem szándékozik szociális rendjét vagy válnézetét más népekre ráerőszakolni.

Az összes népek együttműködésének új Európája, a munkanélküliséget nem ismerő, gazdasági és pénzügyi válságok nélküli Európa, a tervegazdálkodás és a munkamegosztás Európája, amelynek rendelkezésére állnak majd a legkorszerűbb műszaki termelőgépezetek és egy közösen megvalósított, egész Európát átfogó közlekedési rendszer.

Ujházy Miklós

Endrőd főkántora — saját kérelmére — 52 esztendő után július 1-én nyugalmába vonult.

Az egyházközségi képviselőtestület előzékeny figyelemmel járult hozzá érdemes főtisztviselőjének kérelméhez, s jegyzőkönyvében öröközte meg a félévszázadnál hosszabb értékes működését. Az ide vonatkozó jegyzőkönyvi kivonat ekként szól:

„Egyházközségi Képviselőtestület — Ujházy Miklós főkántornak — az 52 éven át végzett értékes kántori működéséért jegyzőkönyvi köszönetet mond. Főkántorunk isten áldotta költői tehetségével egyházközségünknek is hírnevet szerzett. Bucsuztatóit országosan ismerték, s az egyházi költészet mindenkorai értékei maradnak. Képviselőtestület, amíg dőn saját kérelmére a szolgálatától felmenti, a jól megérdemelt pihenés napjaiban is gondoskodni kíván érdemes főkántora anyagi megélhetéséről.”

Az öreg endrődi templom híres orgonáján immár nem Ujházy Miklós játszik. Hatalmas érces tenorja nem tölti be a templomot és nem vezeti a hívőereg buzgó tömegénekét. Megnyugvást, enyhülést nyújtó bucsuztatói-költevényeit mások éneklék majd a koporsók ezreinek. A közel két méteres hatalmas szervezet elfáradt. Pihenni tért és kívánczolt. Megindult lélekkel mondunk „Isten hozzád”-ot jó öreg kántorunknak, s azt kérjük az Uristentől, hogy hátralevő életéiben órizza szellemi és testi erejét, s kegyelmével védje és jutalmazza hűségét, jó lelkét.

A cséplőgépek

alapos felülvizsgálását kéri a gazdák. Nemcsak az egyesek érdeke, de a nemzeti vagyon védelme is azt sürgeti, hogy azok a gépek, amelyeknél nagy a szemvesztés, maradjanak otthon és ne pocsékolják a drága magyar búzát.

A magyar mezőgazdaság óriási anyagi kárt szenvedett az árvíz és tulságosan bő esőzés miatt. Megnövekedett terhei, aránylag súlyos anyagi vesztesége miatt ma minden szem búzára szükség van.

Nem neheztelhetnek azok a cséplőgép-tulajdonosok, akik elmulasztották gépeiket megjavítani és teljesen üzemképes állapotba hozni. A cséplőtő gazdák viszont megkövetelhetik, hogy tökéletes munkát kapjanak az elégséges magas cséplési jutalékért.

Tisztelettel kérjük a járás Főszolgabíróját, hogy hozzáértő, tárgyilagosan eljáró bizottság által vizsgálta meg a cséplőgépeket, s a minimális százaléknál többet szóró cséplőgépek leállítását rendelje el.

Az új buza árát e héten állapítja meg a kormány. A mezőgazdasági érdekeltségek — a rossz időjárás és árvíz okozta károk, valamint a lényegesen emelkedett munkabérekre tekintettel legalább 24 pengőre kívánják megállapítani az új búza árát. A közvetítők és fogyasztók a kenyér és liszt árának emelkedését állítják

szembe a buza drágulásával. A gazdák azzal érvelnek, hogy a malmok a mai hivatalos árnál másfél pengővel is magasabb áron vették a prima minőségi tiszta búzát és így is megtalálták legális hasznukat. Tehát másfél pengős buzaár emelkedés mellett a liszt és kenyér ára megmaradhatna a mai színvonalon. A közterhek súlya, mezőgazdasági iparcikkek és ruházati anyagok emelkedése viszont feltétlenül igazságossá teszik a buza árának méltányos emelését, Reméljük, hogy a kormány fontolóra veszi e jogos kívánságot!

Felhívom az érdekelt lakoságot, hogy kérelmével, panaszával elsősorban az illetékes helyi gazdasági megbizotthoz forduljon, aki azonnal intézkedik, vagy a kérelmet szükség esetén továbbítja a megfelelő hatósághoz.

Gyoma, 1940. július 4.

Dr. Sorbán Jenő
főszolgabíró

Gabona- és állatárak

A budapesti gabonapiac az utolsó napokban buza eladás nem történt. A hivatalos ár most is irányadó. Az árpát 18.85, a zabot 22-23 pengős áron vásárolták.

A takarmányvásáron új réti széna mázsája 10 pengő, lucerna széna 11-12.20, zabosbukkony — széna 10.—, zabszalma 5 pengős áron kelt.

A ferecvarosi sertésvásáron prima szedett (fiatal 130 kilón felül) 130-134, másodrendű fiatal sertés 124-125 filléres áron kelt.

VASUTI MENETREND

Ujabb intézkedésig a következő vonatok indulnak Gyomárról

Gyomára érkezik Budapest felől	(gy. v.)	9.35-kor	indul	9.36-kor
„ „ Bpest	„ (gy. v.)	17.30	„	17.31
„ „ „	„ (sz. v.)	20.45	„	20.45
„ „ Bpest	„	2.21	„	2.31
„ „ Csaba	„ (sz. v.)	5.45	„	5.57
„ „ „	„ (gy. v.)	12.—	„	12.01
„ „ „	„ (gy. v.)	19.31	„	19.32
„ „ „	„ (sz. v.)	23.25	„	23.31

Gyomárról Dévaványa felé indul: 3.42, 9.41, 3.43, 14.31, 17.40, 20.50

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK SZEGEDI ÜZLETVEZETŐSÉGE lapunk júniusi számában közölt vasuti menetrendi kifogásokra részletes felvilágosítást adott. A nemzetközi gyorsvonatok a Budapestre és vissza utazó tehetősebb utasok céljait szolgálják, míg a személyvonatok a kisebb megálló helyekről is kedvező utazási lehetőséget nyújtanak a szegényebb sorsú utazóknak.

Készséggel elismerjük, hogy a menetrend összeállítása rendkívül szétfolyó érdekeket kíván összeegyeztetni és mindenkinek nem tehet eleget. — Multikori felszólalásunknak az volt a célja, hogy a kissé mostohán kezelt Szolnok-Békéscsaba vonal jobb menet-beosztására hívjuk fel az illetékesek figyelmét.

Tény az, hogy a személyvonatok utazási időtartama abnormisan hosszú, Budapest és Szolnok között több helyijárat van. Miért kell tehát a Békéscsabaig közlekedő személyvonatok valamennyit „kofavonat” módjára indítani és például mint a reggel 5.55-kor induló személyvonatot Csabáig 11.54-ig, tehát teljes 6 órán át döcögteni? Korábbi menetrend szerint 35 perccel hamarabb érkezett a vonat Csabára, pedig ez is tulságosan hosszú időtartam.

A másik kifogásunk sem alaptalan. A Szarvasról reggel 5.06 perckor induló u. n. törvényszéki vonat csak este 13.10-kor indul vissza Szarvasra. Ezen a vonaton utazók tulnyomó többsége Gyuláról, vagy Csabáról indul vissza. Többen nem tudnak eljutni a 13.33-kor induló vonathoz, de már 15-16 órakor csaknem valamennyien haza mennének. Nincs közlekedés. Legsúlyosabb ez a Gyomárról, Endrődről, Köröstarcsáról. Mezőberényből — Békéscsabára járó tanulóifjuságra. Ha déli egy óra után szabadulnak az iskolából, este fél 7-ig csatargolhatnak haszontalanul. Téli időben egészségükre különösen veszedelemes ez a helyzet. A távolabbiak haza érnek este 8 óra felé, majd vacsoráznak, a tanulásra azonban már kevés idő jut, mert reggel 4-5 órakor kelniök kell, hogy a törvényszéki vonathoz eljussanak. Ezek miatt volna elsősorban szükség arra, hogy a törvényszéki vonat Csabáról 16 óra tájban induljon és Mezőtúron a 17.13-kor Szarvasra induló vonathoz csatlakozzék.

Közérdekből szólunk hozzá a kérdéshez. Hisszük, s az Üzletigazgatóság objektív elvilágosítása nyomán reméljük is, hogy a viszonyok változásával — a kívánságok is mérlegelés alá kerülnek.

KÖZGAZDASÁGI HIREK

Hirdetmény. A mezőgazdasági munkák (aratás, hordás, cséplés, takarmánybetakarítás, kapálás, stb.) kellő időben és módon való elvégzésének irányítása és ellenőrzése, céljából az endrődi járás határát kisebb részekre osztottam fel és az egyes területszerekre a Földmívelésügyi Miniszter Ur rendelete alapján helyi megbizottat neveztem ki. A helyi gazdasági megbizottak a járási m. kir.

gazdasági felügyelő rendelkezései szerint járnak el.

Helyi gazdasági megbizottak Endrődön:

1. Ubrin Mihály és Hanyec Vince a II. ker.-ben.
2. Pekécs István és Bohrát György a III. ker.-ben.
3. Varju Boldizsár és Kalmár Imre IV. ker.-ben.
4. D. Timár Mihály az V. ker.-ben.
5. Kovács Frigyes a VI. ker.-ben.

HIREK

Beliczey Miklós, vármegyénk főispánja a napokban megtekintette a gyomai és endrődi vadvízkáros vetéseket. A súlyos veszteséget szenvedő lakosság nagy szeretettel fogadta és jóindulatú segítségét kérte.

Az endrődi egyházközség meghirdette a megüresedett kántori és két tanítói, állás betöltését.

Főlvételekre előnyös kölcsönt nyújt az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár.

Endrőd község képviselőtestülete július 19-én rendkívüli közgyűlést tartott amelyen ujjáalakította a községi iskolaszéket, megszavazta az évi iskolafenntartási segélyt, a téglajárdák javítási költségeire jelentős összeget szavazott meg, s újból határozott a kondorostanyai orvosi lakás ügyében. Utóbbi tárgyra legközelebbi számunkban visszatérünk.

Az Egyházközség kicseréli vagy eladja a paskumi 3 és az ugari 6 kishold földjét. Jelentkezéseket elfogad Orbók József titkár gondnok.

Gazdasági szakértői kinevezés. A m. kir. igazságügy miniszter az 1938; X. t. c. 13. §-ában és a 2.900/1940. I. M. sz. rendelet 27. és 28. §-aiban foglaltak alapján miskei és csertői dr. Gajary László m. kir. mezőgazdasági szakiskolai igazgatót (Békéscsaba) a gyulai kir. törvényszék és a kebelébe tartozó kir. járásbírók mellé gazdasági szakértővé kinevezte.

K A T O L I K U S A K C I Ó

Egyházi híradás

Jubileum. Huszonöt éves plebános jubileumát ünnepelte Szent és Pál ünnepén — a szarvasi katolikus hittestvérek lelkipásztora, az endrődi esperes kerület általános tisztelt és nagyrabecsült esperes tanfelügyelője **F e t z e r** József pápai kamarás.

A lelkek ezreinek irányítása és őrzése minden időben nagy felelősséget és mindenre kiterjedő gondosságot, éberséget, áldozatot kívánt Krisztus papjaitól. Megsokszorozódott és háttartalanul kiterjedt a lelkipásztori kötelességérzet és munkakör a XX. század jelen és elmúlt évtizedeiben, amikor a világháború szörnyű erkölcsi és anyagi pusztításai, a sejnálatos következményeiben ma is szomorúan észlelhető forradalmak világnézeti, családi és társadalmi rombolási emberfeletti erőfeszítést, megszakítás nélküli lázas tevékenységet és állandó örökösödést kívánnak az egyházaközségek lelki vezetőitől.

E heroikus küzdelmek fáradhatatlan harcosa és bölcs irányítója volt negyedszázad szörnyű megpróbáltatásaiban és vészterhes periódusaiban is Szarvas katolikus főpapja: **F e t z e r** József. Kiváló szellemi képessége, bőségesen kisugárzó erkölcsi javai a krisztusi hit, bizakodás és öntudat fényét hirtették a gyakran megriadt hívőnyáj lelkiútjára, hogy el ne tévedjenek, a világ bűvös csábképei után ne fussanak és a krisztusi kegyelem világosságában megmaradjanak.

A szarvasi hívek nagy ünnepségekre készültek az évfordulón. **F e t z e r** plebános szerénysége azonban elhárított minden ünneplést a jelen idők válságos napjaira tekintettel. Híveinek és barátainak nagy tömege — az ünnepi szentmisén — az Ur Jézushoz fordult és buzgó hálaadó imája köszönte meg az isteni Mester kegyes jóságát, amiért nekik adta és egy emberöltőn kegyelmével biztos uton vezette és irányította lelkipásztorukat.

A szervezések és alkotások egész sora hirdeti **F e t z e r** József plebános építőmunkásságát. A hitbuzgalmi és charitatív szervezetek nagyszerű eredményei pedig céltudatos irányítását és áldozatos papi lelkületét dicsérik. Nagyszerűen fejlődő, virágzó hitközség, öntudatos, tevékeny hívőserég ragaszkodó szeretete és kipróbált hűsége a legszebb virágai hosszú, érdemes működésének.

Az endrődi kerület papsága is tiszteletteljes szeretettel köszöntötte jubileuma alkalmával — a kerület lelkipászterét, valamennyien a Megváltó Jézus áldó kegyelmét kérték további példaadó, nemes munkásságára.

Ad multos annos!

Szent Péter és Pál ünnepén a Szentlélek Uristen segítségét kérték az aratási és cséplési munkálatokra az endrődi földműves hívek. Szép számban jöttek össze a gazdák és munkások Isten áldását kérni — legfontosabb mezőgazdasági munka-sikeres végzésére. Ráeszméltek arra, hogy az ideai szörnyen kedvezőtlen időjárás mellett — valóban a jó Isten különös kegyének köszönhetik, hogy nem lett meddő az emberi munka és szorgalom minden erőlködése. Átérezték a közmondás igazságát: „emberé a munka, Istené az áldás!” Akik még most sem ocsudtak fel sötét elfoglaltságukból és ostoba hitetlenségükből, azok valóban megérdemlik, hogy a Gondviselő Isten magukra hagyja őket sivar tehetetlenségükben. De ha a nyomor és nincstelenség utoléri őket, akkor ne kérjenek alalmazást a mellőzött és megtagadott „Isten nevében”!

Bucsu-ünnepségek. Julius 26-án, Szent Anna ünnepén a dévaványai katolikusok, augusztus 15-én a mezőturi katolikus testvérek ünneplik templomaik védőszentjeinek ünnepét. Az endrődi hívek mindkét helyre körmenetben vonulnak és egyesítik könyörgő imáikat — az ottani hittestvérek könyörgésével. A katolikus öntudat és testvéri együttérzést emelik a bucsus körmenetek. Akik tehetik, ne sajnálják a fáradságot, ajánlják fel e nemes áldozatot szeretteikért, a bevonult magyar katonákért és hazánk boldog felvirágzásáért.

Egyesületi hírek

Hitbuzgalmi egyesületeink az alábbi sorrendben végzik az alábbi sorrendben végzik havi ajtatosságaikat: július 21-én d. u. fél 4 órakor Szent Ferenc III. rendje, július 28-án d. u. fél 4 órakor az Oltáregyesület, augusztus 1-én d. u. 6 órakor a KLOSZ és KALÁSZ leányegyesületek tagjai, augusztus 3-án 6 órakor a Dolgozó leányok-csoportja, ugyanakkor (az iparoskrestyében) a Férfi-Liga, augusztus 4-én d. u. fél 4 órakor a Jézus Szíve Szövetség Női csoportja ugyancsak az iparoskrestyében tartja havi összejövetelét.

A Szivgárdisták leány-tagjai augusztus 2-án, első pénteken a fiu-gárdisták augusztus 4-én, első vasárnap járuljanak a szentiségekhez.

Külterületi szentmisék. Julius 21-én a nagylaposi kápolnás-iskolában, július 28-án a polyákhalmi kápolnás-iskolában, augusztus 4-én az öregkerti Szent Imre iskolában, augusztus 11-én a nagylaposi kápolnás-iskolában, augusztus 15-én az öregkerti kápolnás-iskolában (bucsu!) mutatunk be szentmiséket.

Szent Antal szegényei kérik jómódu hittestvéreiket, hogy a cséplés idején ne feledkezzenek meg róluk sem. Néhány kiló buzát ne sajnáljanak tőlük, akiknek sem termésük, sem kenyérkeresőjük nincsen. Az adományokat minden szombaton — augusztus hónapban — délelőtt — a szentmisék után — a Szent Antal-ház kamrájában veszi át **Timárné Dinya Veronika** felügyelő. Istensegítse a jószívű adakozókat!

Nagykilenced ajtatossággal ostromolják Jézus szent Szívét az endrődi hitbuzgalmi egyesületek férfi és női tagjai. Kilenc hónap első péntekén, másik csoport pedig kilenc hónap első vasárnapján járul a bűnbánat szentségében megtisztulva Krisztus áldott szent testéhez és véréhez a hívek nagy tömege, körülbelül hétszázan. Egyesített imában kérik a népek sorsát intéző Krisztust, hogy mentse meg hazánkat, népünket a megpróbáltatás, széthuzas és pusztulás örvényétől, segítse diadalra a megtiport magyar igazságot, világosítsa fel kegyelmével a nemzetek sorsát intéző vezéreket, hogy az igazság győzelmét követő boldog meglegedés és béke köszöntőn bevalahára Szent Isten ősi országába. Akik nem tudták megkezdeni július elején a nagykilencedet, azok augusztus, sőt szeptember első péntekén és vasárnapján is megkezdhetik. A lényeg: imahadjárat Krisztushoz, győzelmes békéért.

A Mátraverebélyi szentkúti bucsu-zarándoklatot augusztus végén feltétlenül megtartjuk, ha csak rendkívüli események közbe nem szólnak. A jelentkezések tovább is történhetnek — a sekrestyében és a Jézus Szíve Szövetség csoportvezetőinél.

Káplán változás. A nagyváradi csonkaegyházmegye főpásztora dr. **H o s s z u L á s z l ó** káplánt Szarvasra helyezte. A nyílt, kedves modoru, fáradhatatlanul szerény lelkipásztor távozását őszinte sajnálkozással fogadták az endrődi hívek. Utódául **K i s s S á n d o r** segédlelkész küldötte főpásztorunk. Hisszük, hogy szép tehetsége és munkakészsége feledtetik az előd távozásával érzett szomorúságot.

A közösség igazi útján Irta: Mihailovics Zsigmond

Ebben a döbbenetes kavargásban, mely a világot alapjaiban rázza, amely már négy világrész s az emberiség kétharmad részét a háború beláthatatlan mezőire sodorta, a Gondviselés nekünk évek óta utakat és példákat mutat, hogyan és mit kellene cselekednünk. Megadta a békés átalakulás eshetőségeit s a lelki felkészülés eszközeit.

Az Actio Catholica megalakulása óta azon dolgozik, hogy a közösség eszméjét képviselje, fejlessze s a gyakorlati életbe át vigye. Erre kötelezi szervezetünk lényege. Az Actio Catholica minden egyesület, szervezet, mozgalom összefogó szerve, azok munkájának felerősítője s a közösségbe való beállítója. Ha valami egészséges terv merül fel egyén vagy közület részéről, azt a közösség számára elérhetővé és gyümölcsözővé igyekszik tenni.

Ez évi munkatervében többi programpontra mellett egy ilyen közösségi eszmét akar a szociális sikon a tettek mozgalmává kifejleszteni.

A hálaadó terménygyűjtésre gondolunk, amit kétezerrel is több faluban igyekszünk megszervezni az eddigi sikeres tapasztalatok alapján.

Vajjon nem a legszebb magyar közösségi tett-e összefogni a magyar falvakat közös hálaadásra? Aratás után minden faluban hálaadó napot tartanak. Mennek a templom felé, kezükben a kenyérrel, amelyet az új buzából sütöttek. Az oltár elé teszik azt megáldásra az egész közösség színe előtt.

A hálaadó körmeneten résztvesz a tisztviselő, a kereskedő, az iparos, a munkás, akik együtt vartak és reméltek és most Isten színe előtt nyilvánosan vallják a hálaadás mellett az egymáshoz való tartozás kötelességét.

Este közös ünnepséget rendeznek, amelyen a gazdálkodó a hála hangján szólal meg, majd elragadó orchestereként megköszöni a tisztviselő, a kereskedő, az iparos, a munkás, megköszöni a gyermek is a földműves verejtékes munkáját.

Ezt a hálaadást szociális tett koronázza meg. Minden gazda kézírásával ellátott megajánlást helyez az oltár, illetve a közösség elé. Ebben a kötelezvényben felajánlja terményeinek egy részét a legszegényebb rétegek istápolására, Ezt a felajánlott terményjegyzéket az Actio Catholica helyi szociális szerve összegyűjti, megőrzi s az év folyamán szétosztja s így igyekszik biztosítani a szegények téli szükségletét.

Figyeljen fel tehát mindenki erre az új szociális közösségi utra, aki csak szíven viseli nemzetünk jövőjét s az igazi népi sorsot.

T E R E F E R E

Színhely az endrődi piactér.

Zugi: Nahát mit szóltok a németek villámháborújához?!

Varjasi: Én együtt harcoltam velük másfél esztendeig velük a világháborúban, láttam, hogy a szívós, kemény katonák, de hogy a franciákat is legázolják egy rövid hónap alatt, ezt mégsem hittem.

Zugi: Látszik, hogy tanyán lakol ecsém, harmadkézből kapod a híreket. Én már akkor biztos vótam a német győzelemben, amikor Norvégiát, ezt a hegyes-szikiás, nehéz terepű országot megszaladták. A lengyeleknél nagyot néztem ugyan hogy három hét alatt térdre kényszerítették vitéz testvéreinket. De azt úgy okoskodtam, hogy egy husz esztendő fiatal, alig szervezett ország — magára hagyatva — nem állhat ellen a német gőzhen-gernek.

Ugari: Pedig az angolok nagyon fenekedtek, hogy ne féljenek, majd jönnek ők, az ötszáz milliós világbirodalom katonái, azt majd megmutatják, mi az az angol flegma és hidegvér!?

Csejti: No ugyan, jól megmutatták. Először hónapokig röpcédulákat szórtak, hogy a németeket egymásra uszítsák és forradalomba keressék. Aztán hónapokon keresztül tanácskoztak, terveztek, fenyegettek, s a végen egy-két héttel mindig lemaradtak — a németek után.

Páskumi: Akit az Isten meg akar verni, azt kevélységgel veri meg, mert ebből sarjad ki az igaz butaság. A hangyába egyszerű-kétszer sikerült megfogni az angol rádiót, azt ugyancsak lekoldusozta a taljánokat, meg a németeket. Aszondta, hogy másfél év múlva éhen döglenek valamennyien.

Gyomavégi: Én két évig kin dolgoztam Brandenburgban. Láttam, hogy a német munkások legnagyobb része hosszú éveken át a hadiszergyárakban dolgozik, s mi külföldi munkások végeztük nagy részét a mezőgazdasági munkáknak. Hogy ezt nem látták a bölcs angolok és kevély franciák, azt megmagyarázni nem tudom.

Zugi: Az tény és való, hogy az angolok és franciák a mellényzsebükből kifizethették volna a dajcsokat. Früstökre több ennivalót megettek, mint a németek egész nap. Volt annyi anyaguk, hogy tizszer annyi repülőgépet, ágyut, bompát csinálhattak volna, mint a német sógor. Elbizakodtak, eltunyultak későn ébredtek fel.

Mirhól: Én még tisztelem a hadvezetőségüket is. Engedték,

hogy a német hadsereg sorba egymásután vegye kardélre az országokat, Pedig ha együtt és egyszerre támadtak volna rá, ez a szörnyű lehangolás és csufos kudarc nem következett volna be.

Zugi: Igen ám, csak hogy az angol többet handabandázott és ígérgetett, mint cselekedett. A német már ette a dán vaját és norvég halat, amikor az angol ifjoncok jórésze még futbalozott. Az angol négy évre tervezte a „blokádzarat“ és tökéletes harci kifejlődést, Hitler négy hónap alatt végig rohant féleurópán. Most már sietne az istenadta, de aligha lesz ideje. A német repülők már London körül cikáznak.

Csejti: Három hónappal ezelőtt még a nyílt és titkos szövetséges államok egész sora kapaszkodott Anglia frakjába, most pedig egyedül hallgatja a lamancs-csatorna mélabus zugását.

Zugi: Ugy járt ő is, mint egyszeri hegymászó turpista. Fölkuszott hun gyalog, hun kötélen a bércek tetejére, oszt szörnyű nagy zivatar szakadt rá. Amint menedék után nézgetett, megpislantotta lenn a hegyoldalán nyugodtan lefelé sző csordát. Nagy irigységében e szavakra vetemedett: „lám, azok a barmok csendes, védett helyen nyugodtan lefelé szőnek. Hát én volnék a legnagyobb marha, aki ilyen kutya időben itt az életveszélyes szirteken császkalok?“

Varjasi: Azt olvastam az újságban, hogy Kajtel generális, a Hitler jobbkeze is megérkezett a tethelyre, azt pár nap alatt meg indítja a „pokol-gépet“ az anglikusok birodalma ellen. Ugy vélik, hogy minden kikötőre és minden városra ezer vasmadár repül és potyogtatja le csokoládé tojásait a puska- port eddig csak messziről szagoló brittyeknek.

Ugari: De mit szólnak ezekhez a husz év előtt kikeltett kakuk-fiókák: a csehek, oláhok meg a többi kisantant-fenyegetések?

Zugi: A régi recét vették elő. Az oláh szövetségesünk volt a világháború előtt, s amikor láttam, hogy Olaszország és Amerika ellenünk fordul, hát ő is hátbaszózt bennünket. Most is így tenne, ha tudna. Tavaly még elfogadta „az angol védelmet“, most amikor az angolok is védelemre szorulnak, kijelenti, hogy „lemond“ az angol barátságról és most már „szánva-bánva bűneit“ a tengelyhatalmakhoz közeledik. Azt hiszi az oláh, hogyha megfür-

deti színehagyott punyáját petriolajba, mindjárt nem érzik a bűn rajta és Hitler keblére öleli a hegyi-franciákat.

Csejti: Igen ám, de kettőn áll a vásár. Elül Hitler, hátul meg Mussolini nézi a gyanus elemeket, azt a régi francia-zsebkendőt nehéz eldugdosni?

Mirhól: Én most már nem félek attól, hogy a magyarokat kisémmizik, vagy csak néhány cupákot vetnek oda neki csalétkül. A mult csütörtökön a sógorom fenn vót Pesten, azt ép ott szalonázotta a Baross-féle nagyállomás tövibe, amikor ha-zaérkezett a Teleky, meg a Csáki. A sógor máskor látta már a Pál gerófot, oszt aszondja, hogy rendes állapotban olyan felemás az arculatja. Még amikor jobbarca felül nevet, a másik oldal- ról olyan kesernyés, mint a hét- napos savanyu uborka, véli a sógor. Most azonban mind a két orcája ragyogott, mint a jól érett görögdinnye. A honatyák pedig azt suttogták elmenőben egymásnak, hogy a Cianó gróf megint jól csinálta a beharangozást: a müncheni finom bajor serrel nagyon barátságosan koccintott a Hitler.

Csejti: Hát iszen meg is érdemljük. Kitarítottunk vele jobban-rosszban; man csak a böcsület is azt kívánja, hogy ne üssön arra a kézre, amely nekik kenyeret, zsirt finom gyümölcsöt adott olyankor is, amikor más országok a német márkát el se akarták fogadni jópiznek.

Ugari: Pedig az anglusok meglöbögattak a Teleki orra előtt 30 millió angol fontot, ha nem szállítunk gabonát, élelmszert és élőállatokat a németeknek, sőt még a Királyhágón inneni területsáv magyar lakta részének visszaadását is ígérték, ha a balkánállamok „békeblokkjába“ bemegyünk. De Teleki fü- gét mutatott nekik. Hitler akkor meglehangu levelet intézett a Miniszterelnökhöz, így beszélt multkoriban a laposi bakter, aki a kalauzokkal való társalkodás révén mégis csak többet tud a világsorsáról.

Zugi: Egy hónap elvázalt mindent. Csörcsil is azt mon- dotta a minap — vagy vas, vagy kalaposinas?

Mirhól: De mondion kend man valamit a belpolitikáról is.

Zugi: Amikor viharfelhők tor- nyosulnak és fergeteg tombol, akkor nincs kedvünk furulyázni. Várjuk, míg elvonul a vészfel- leg.

Varjasi: Addig megélünk a rendeletekből is, mint az egy- szeri pap.

Ugari: Hát ez meg miféle móka akar lenni?

Varjasi: Ugy lássam meg az anyósom harmatos orcáját, mint ahogy igazat mondok. Hát ez

az eset. A környéken él egy csudajókedvű, aranyosszívű öreg plebános man a nyolcvanon is felül. Bizony a jó csabai kol- bász nem tudja megrágni, ha- nem téztafelit eszeget, már pe- dig ez sok cukrot kíván. Pa- naszkodott is szörnyen, amikor a bölcsök odafenn 30 deka cuk- rot szabtak egy gyomorral kivé- tel nélkül, hogy 81 éves korá- ban éhen kell hálnia. Megsaj- nálta a kezelő orvosa, s mint betegeskedő öregnek póti- gázol- ványt küldött. Olvassa csak öcsém, mondotta a fiatal kise- gitő paptestvérnek, mi van azon a blankettán? Hát papbácsi, ez a blanketta „az állapotos asz- szonyok részére“ van kiállítva „Nem baj fiam, mondta az öreg- bácsi. Ha az orvos úgy találta vállalom ezt a terhet.“ Az egész falu nevetett az öregur derűjén. De folytatása is lett a dolognak. A következő hónapban arra kérte a doktort, hogy már meg se „állapotos“ szót huzza alá az igazolványon, mert még raj- ta marad ez a csufság. Az or- vos készséggel másik rubrikát huzott alá. Amikor elment, át- adja a fiatal papnak, hogy mi van rá írva és mennyi cukrot kap a rendszeren felül? Huszon- négy dekával többet kap a papbácsi a rendszer porciónál, mondta a fiatal pap, de az van rá írva, hogy „szoptatós“. Egy kicsit elmosolyodott és elgon- dolkozott az öreg pap és régi flegmájával ezt mondotta; „meg- kérdezhetné az orvost öcskös, hogy nem lehetne-e beírni, hogy ikreket szültem? Hátha dupla porciót kapnék? Erre lett ám aztán kacagás a híres csárda tájékán.

Zugi: Haragudtam a cukor- jegyre, mert amióta kiadták a rendeletet, azóta háromszor annyit költünk cukorra. Aszond- ja az asszony, hogy megbün- tetnek, ha ki nem váltjuk a bi- létákat. De ez a jó vicc kibékít vele. Megérte. Viszontnézésre a gyűvő héten testvérek. Addig majd csak kitudódik valami er- ről-arról. Isten velünk! (Eltá- voznak.)

A Szentés-Berettyóújfalú kö- zött közlekedő 12 sz. autóbusz járat menetrendjét f. évi július hó 1-én életbelépett hatállyal megfelelően módosította a Mávaut Igazgatósága. Az új menetrendből kitűnőleg az End- rődre reggel már 6.13 órakor indulo autóbusz Gyomán csat- lakozást biztosít az onnan Bé- bészsaba felé induló vonathoz.

Szerkesztésért és kiadásért felelős
WALTHIER GYÖRGY
Főmunkatárs:
CSERNUS MIHÁLY
Nyomatott Nádudvary Mihály
„PETŐFI“ könyvnyomdáiban
Gyomán.

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2sz.

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Szent István nyomán.

A liberális-szabadjóműves és szociáldemokrata-kommunista nemzetörölő és fajpusztító irányzatok súlyos gazdasági viszályokba, kiméretlen osztályharcokba, engesztelhetetlen társadalmi, faji és nemzeti gyűlölködésbe sodorták „a művelt Európát”.

A faji nagytőke, e „modern-aranyborjú” közel száz esztendő óta szervezte — a páholyok és szakszervezetek ikermunkája révén — óriási hadseregét, hogy korlátlan uralmát Európa és ezen keresztül a világ minden nemzetére és országára kiterjessze.

A „demokratikus államok” diplomáciája és politikai vévérkara, a világsajtó nagy hányada, a „keresztény intelligenciának” titkos esküvel és fogadalommal guzsbakötött, lepéznelt vagy zsiros konchoz, kitünő javadalmazású állásokba juttatott megtévedt tömege tudatosan vagy öntudatlanul épügy szolgálta korlátlan uralmát, mind a zsoldjukban álló és tömegeket bolondító szakszervezeti titkárok tekintélyt, nemzeti hagyományt és törekvéseket, a keresztény hit és erkölcsi törvényeket kiirtani szándékolt demagóg, nyílt és titkos propagandája.

A páriszkörnyéki békék megkoronázni és állandósítani akarták e szörnyű és kegyetlen hatalom olviselhetetlen uralmát, mely egyik nyílt formáját a szovjet-rendszerben mutatta be, a nagyvilágnak.

És érdekes, hogy a legjobban megcsontított, koldusbotra jutott Magyarország volt az első, amely már 1920-ban bezárta a szabadjóműves páholyok ajtait, elsöpörte a szociáldemokrata és kommunista szakszervezetek tömegrontó,

hazafiatlan „népuralmát”, s a keresztény, nemzeti és egészséges szociális politika lobo-gója alatt hozzákezdett az ország újraépítéséhez — a nagy államalapító: Szent István király bölcs szellemében. Az első nemzetgyűlés keresztény és nemzeti alappilléreken óriási erőfeszítéssel talpra állította, öntudatra ébresztette a vörös maszlagtól elbódult magyarságot.

Első szent királyunk államvezetői irányvonalát hirdeti mai kormányrendszerünk is; amidőn a keresztény igazságosság és erkölcs szikláin akarja megtartani és továbbfejleszteni az országalapító és fenntartó magyar faj társadalmi és közületi elhelyezkedését, élet — és vagyonbiztonságát, a jövő jog — és törvényalkotását, a megélhetési életkeretek szociális javítását, a családvédelem gyakorlati megvalósításával az ország életterét kitöltő és tágitó „népi-erő” gyarapítását, s a kultura nemes, tiszta nektárjának általános élvezetét.

Szent István szelleme — a keresztény magyarság testvéri összetartásának, egyetemes honvédelmi feladatának, jó — és balsorsban igazságosan megosztott közös életlehetőségeinek tudatos fejlesztésében és ápolásában áll az Isten és felebaráti szeretet örök törvényei alapján.

E nemes és áldott hagyományát a Szent Királynak ne csak tudjuk és hirdessük, hanem érezzük át és maradéktalanul valósítsuk is meg! Ezer évig hon-fajvédő sziklának bizonyult, oktalanul ne kísérletezzünk tehát épen most, amikor Európa nagy nemzetei a világégés szörnyű poklában próbálják igazolni irányeszméik jóságát és boldogító voltát.

A nagy Király szelleme világosan mutatja a második évezred csillagát, menjünk az ő nyomdokain — tovább, előre! **Csernus Mihály.**

Az Új Európa irányító eszméiről

cikkezett az Új Magyarország hasábjain — vitéz Imrédy Béla, a Magyar Élet Mozgalom szervezője és vezére.

Az éles politikai bölcseséggel, kivételes szociális és gyakorlati érzékkel bíró kiváló politikus iránytűt ad a nemzet kezébe, hogy az újvilágot jellemző szellemi, erkölcsi és anyagi vonatkozásokban biztos kiutat találjon.

A nacionalizmus mai ideológiáját szembeállítja a nemzetköziség világpolgári irányzatával, s bár elismeri az új világ társadalmának tagozódását és osztályokon való rétegződését de a nemzet keretein belül a közösségi gondolatnak — az egyéni érdekekkel szemben — oly nagy átütő erőt tulajdonít, hogy ez a nemzet és faj szellemi és anyagi emelkedését, életküzdelmének könnyítését, tehát magasabbfokú jólétet fog biztosítani.

„A nemzet népi erőinek ropant tartályából egészséges elvek alapján történjék a tudásban, erkölcsben, felelősségérzetben, nemzeti érzésben egyaránt kiváló k folyton megújuló kiválasztása olyképpen, hogy vezetők és vezetettek között eleven, lüktető áramlás legyen, s a kiemelkedett (elit) állandóan egynek érezze magát a tömeggel, a tömeg saját jobbik énjének megtestesülését tisztelje a vezetőkben”.

Új világ és kasztszellem — tűz és víz.

Imrédy az élet vizsgáján kíván osztályozni minden rendű és rangú egyént, aki a vezetésre vállalkozni akar. És ez a helyes! A mágnás, gentry és magasabb tisztviselő-családok gyermekei már születésüknél és neveltetésüknél fogva sok oly előnyhöz jutnak, amelyek könnyen fölényt biztosíthatnak nekik a vezetős szerep elnyerésében. A nép fiai tehát joggal elvárhatják, hogy a tudás és rátermettség vizsgáján a tárgyilagos igazságosság és ne a származás előnye, vagy tekintély protekciója érvényesüljön.

Mindig az erkölcsi, szellemi és fizikai érték döntson az egyes munkakör betöltésénél.

Imrédy különösen nagy jelentőséget tulajdonít a tudatossá tett, megnemesített vérségi kapcsolatnak, mely a békés közösségi életnek legbiztosabb alapja,

ellentétben a liberális individualizmussal, melynek irányzata afelé haladt, hogy az embereket minden fajta közösségből, családból, fajból, nemzetiségből kivetkőztesse.

Világos és könnyen áttekinthető magyarázatot ad Imrédy az igazi népi politika lényegéről. Jelenti a népi sajátságok tudatos ápolását, a népi kultura elemeinek feltárását, megbecsülését és a magas kulturának ezekhez a népi gyökerekhez való kapcsolását, a népi nyelv, irodalom, ének, zene, tánc, erkölcsi magatartás és gondolkozási formák feltárását, rendszerezését, fejlesztését, helyes egészségügyi, családvédelmi és népvédelmi intézkedések sürgős megvalósítását, a mezőgazdasági többtermelés értékesítés tökéletes kiépítését, a falu tehetséges gyermekeinek iskoláztatását és felkarolását.

A gazdasági élet tengelyévé a munkát kívánja tenni Imrédy. A tőke is a munka eredménye. Ezért minden munkaerőt produktív munkába kell beállítani. A nemzetnek, tehát a közösségnek tett szolgálat adja meg a munka igazi értékét, s ezért a szociális igazság érvényesítése nélkül a népi egységben összeolvadást, s az ebből fakadó egyetemes erő-kifejtést és eredményt elérni nem lehet.

Az új életrend elválaszthatatlan követelménye a törvényhozó hatalom gyakorlásának mélyreható reformja, állapítja meg Imrédy. Erős és állandó központi hatalom tartsa kezében az államvezetést, s ezért a végrehajtó hatalomnak kíván nagyobb függetlenséget, a politikai pártok és frakciók szerepének háttérbe szorításával.

Az értékesítés biztos alapjaul a tervszerűen irányított gazdálkodást jelöli meg, mert csak így tudunk bekapcsolódni a nemzetközi gazdasági új rendszerbe.

Az örök magyar hivatás — fejezi be cikkét Imrédy — új feladatok elé állít, amelyeket mélyeséges magyarsággal, közeleti tisztasággal és új európaisággal kell megoldani.

Ezek az érdekes gondolatok és megállapítások olyan ember agyából és szívéből pattantak ki, aki éveken át ütőerőn tartotta kezét a magyar politikai, gazdasági és pénzügyi életnek. Szellemi fölénye áttekintheti az új korszak eszméit és irányát, tüzes magyar

lelke pedig arra sarkalja, hogy fajtáját a haladás és boldogulás útjára segítse. Egyike azon kevés politikuskak, aki teljes egészében ismeri, tudja, látja és mérlegeli az új európai átalakulásnak nemzetünkre váró követelményeit és elháríthatatlan sürgetését. Aprólékos pepecselést és tespedést nem ismer, tetteket kíván az egész vonalon: fajtája és nemzete boldogabb jövőjének érdekében.

ERDÉLY

Az európai újrendezés kikerülhetlenné tette a magyar revízió megvalósítását is. A tengelyhatalmak győzelme elsöpörte a párisi környéki béke-parancsok szülte „természetes államalakulatokat”, az igazság és következetesség elemi szabálya tehát az is, hogy a legjobban megduzzasztott „mű-állam”: Románia is adja vissza az elorozott országrészt.

A győztes hatalmak Salzburgban békés megoldásra és elégtel adásra szövitették fel Romániát. Bukarestben azonban hetek óta mesterkednek, hogy huzzáhalasszák, elodázzák a tárgyalásokat.

Az elmúlt napokban a magyar kormány megbízásából Csáky István külügyminiszter emlékiratot küldött a román kormánynak, amely a fővárosi lapok jelentése szerint az elkövetkezendő tárgyalások módozatait ismerteti.

Az oláh kormány válasz-jegyzékét újabb magyar-jegyzék követte, s remélhető, hogy a tárgyalást mielőbb megkezdődik, mert a tengelyhatalmak a délkelet-európai kérdés tisztítását feltétlenül szükségesnek és sürgősnek tartják.

A Popolo di Roma című félhivatalos olasz lap Anglia aknamunkájának tulajdonítja a román mesterkedést. Anglia török-orosz-angol egyezményt szeretne létrehozni, amivel kapcsolatban Románia revízióellenes hangulatát is a maga javára próbálná kamatoztatni.

A magyar kormány teljes tiszteletben tartja szövetségeseinek — a tengelyhatalmaknak kívánságát és tartózkodik a fegyveres döntés biztos sikerétől. Reméli és tudja, hogy Hitlerrel és Mussolinivel nem üzhet játékot a román kormány és renitenskedése csak javunkra válhat.

Bölcs nyugalommal és kemény szilárdsággal készül kormányunk nagy diplomáciai csatájára Erdélyért, a soha Romániához, csakis hozzánk tartozó magyar földért. Még a német nemzeti szocialista párt hivatalos lapja is elismeri ezt a tényt egyik utóbbi számában, amikor megírja, hogy „Erdély és Bánát ezer év óta vagy önálló volt, vagy magyar fennhatóság alá tartozott.”

Az erdélyi visszacsatolásával nagyobb és erősebb Magyarországnak nagy gazdasági vezető szerepet szánunk a tengelyhatalmak. Nekik is érdekük, hogy a szomszédos orosz-kolosszus mellett gazdaságilag és katonailag

erős állam teljesítse „az ör szepét”.

Nyugati kulturája, elütő fajisága és katonái erényei Magyarországot teszik alkalmassá a fontos feladat vállalására és betöltésére.

Horváth Géza képviselőnk

politikai nyilatkozatot tett a függetlenség című lap szerkesztőjének. Helyénvalónak találjuk közölni a beszélgetés értékes anyagát.

— **Mint régi katona, hogyan került képviselő úr a politikába?**

— Mint nyugállományú ezredes, falun laktam, Komárom környékén és a legközvetlenebbül megismerhettem a falusi népet, szükségleteit, vágyait, elgondolásait. A nép között töltöttem minden szabad időmet és később a vidéki pártszervezetek vezetője lettem. Gömbös Gyula hívó szavára kezdtem intenzívebb politikai tevékenységet. Az ő elgondolásainak voltam és vagyok törhetetlen híve. Már a gyermekkorban összekerültünk, mert a pécsi honvéd hadapródiskolát együtt végeztük. Onnan ismertem az ő rendkívüli egyéniségét.

— **A politikában milyen problémák foglalkoztatják?**

— A legkomolyabb értelemben vett népi nemzetpolitikának vagyok híve. A hadseregben hadbiztos voltam, tehát a gazdasági szakmának ismerője vagyok és mint ilyen, főleg gazdaságpolitikával igyekszem foglalkozni. Ebben a keretben behatóan érdekel népélelmézésnek és a kereskedelmi forgalomnak több szervezési kérdése. Komolyan kívánom szolgálni a népi irányzatot és foglalkozom a mezőgazdasági munkásság élethelyzetének minden olyan ügyével, amely megoldásra vár. A képviselőházban a mezőgazdasági munkabér szabályozásának tárgyalásánál is feltártam ennek a néprétegnek a helyzetét. Az alföldi, főként békésmegyei munkáskérdés okait történelmi kutatásaim alapján ismerttettem. Századokra visszanyúló tanulmányok adataival mutattam ki, hogy milyen volt ennek a munkásrétegnek az élete a múltban és milyen okok idézték elő a különböző időkben e munkásság mozgalmait és elégedetlenségét.

— **Tervei, elgondolásai?**

— Minden vágyam, hogy a szegény falusi magyar ember, a legelhanyagoltabb munkásréteg sorsának jobbrafordulásán munkálkodhassam a politika valamennyi területén. Vágyam, hogy a mindnyájunk által olyan hönőhajtott európai újrendezésbe a mi népünk felemelve és boldogultan léphessen be, Nagyon szükségesnek tartottam mindig, hogy a mezőgazdasági termelésünk a háború alatti ellátásra

A közismert magyar becsület, hűség és háláérzet biztos garanciát nyújtanak. Ha a tengelyhatalmak igazságot szolgáltatnak Magyarországnak is, nem fogják megbánni a baráti kéz nyújtását.

kell az állattenyésztésnél is. Ebbe a tárgykörbe sok mindent beletartozik, így az iparnak s a belföldi piac megszervezésének kérdése. Mindenekfelett a honvédelem szempontjai.

— **A háborúból milyen tapasztalatokkal tért vissza?**

— A háboruban főleg az erdélyi honvédhadosztály kötelékében vettem részt. Éveken át voltam a hadbiztoság főnöke. Az olasz frontról hazajövet a székely hadosztályba léptem be és ezzel a csapattal kerültem fogságba. Kiszabadulásom után Szegeden jelentkeztem és aztán tovább szolgáltam.

— **Most mezőgazdasági munkástömegek képviselője?**

— Kerületem választóinak jórésze valóban szegény mezőgazdasági munkás, kubikus és általában nagyon szegény kisember. Minden törekvésem, hogy segítek az ő sorsukon az ország és a nemzet megerősödésének érdekében...

Hivatástudat

„csak akkor ölthet el egy népet, ha olyan nagy és erős, hogy a nemzet előlotti feladatait ellenérezések gátlásai és zavarásai nélkül tudja végezni. Ha a

népi erő nem elég

annak a térnek kitöltésére, ahol valamikor a saját zászló lengett, akkor hőlcsebb, tisztességesebb és előrelátóbb, ha a

jelen tényét eszköznek tekintjük a jövőre nézve”, írja a német nemzeti szocialista párt hivatalos sajtóorgánuma: a Völkischer Beobachter.

A magyarság nem mehet el gondolkodás és a tanulság levonása nélkül e megállapítás mellett.

A régi nagy Magyarország minden darabját nem nyerhetjük vissza a népi erő fejlesztése és kiterjesztése nélkül, ez a hivatalos cikk való értelme. Az új mentalitás a történelmi jogot másodlagos érvek fogadják el a megduzzadt népi erő életter szerzése és biztosítása mellett.

Nemrégiben a legyőzött Franciaország legnagyobb embere, Pétaín marsal állapította meg, hogy nemzetének bukását és szörnyű tragédiáját a „népi erő” elégtelensége eredményezte első

szorban. Amíg Németország 1870 óta emberanyagban csaknem megkétszereződött, mert a lakosság száma 48 millióról 80-ra emelkedett, ugyanazon idő alatt Franciaországban a szaporulat a két milliót sem érte el.

Franciaország anyái megásták sírját hazájuknak, nemzetüknek az „egyke” népsorvasztó rendszerével. A világ leggazdagabb államainak egyike, vltéz, kitűnően felszerelt, de felényi hadseregével csufosan elbukott, a világháború után kifosztott, szegény, de óriási emberanyaggal, másszóval „népi erővel” bíró Németország ellenében.

És mi a magyar helyzet?

Mig a század első évtizedében Magyarországon minden ezer lélekre 40 születés esett, 1939-ben már csak cca 20 születés. És bár az elhalálozási arányszám nálunk a Balkán államokhoz viszonyítva lényegesen javult, a természetes szaporodás (születés és halálozás közötti különbség) mégis feltűnően csökkent.

Természetes szaporodás ezer lélekre:

	1936	1937	1938
Magyarország	6.1	6.	5.7
Románia	11.7	11.5	10.4
Jugoszlávia	12.9	11.9	12.0
Németország	7.2	7.1	8.0
Olaszország	8.7	8.7	9.7

És mi következik abból, ha a szaporodási-csökkenés állandó marad: lme, lássuki!

Délkelet-Európában 12 millió magyar él és 12 millió román él. A fenti szaporodási arányszámot tekintve — évtizedek múlva az alábbi eltolódás következik be:

10 év múlva 12 700.000 magyar,	13 300.000 román.
20 év múlva 13 460.000 magyar,	14 750.000 román.
30 év múlva 14 250 000 magyar,	16 400.000 román.
40 év múlva 15 100.000 magyar,	18 200.000 román.
50 év múlva 16 000.000 magyar,	20 000.000 román.

Félszázad alatt tehát 8 millió román szaporodással szemben csak felét: 4 millió szaporodást ér el a magyarság létszáma. Hogy akarjuk tehát Erdélyt-mindörökre megtartani, ha a munka-energiát és honvédelmet jelentő „népi-erő” aránytalanul eltolódik?

Magyar anyák! Tanuljatok a

francia gyászos példából! A magyar föld biztonsága, gyermekeitek és unokáitok jövője érdekében teljesítsétek anyai szent kötelességeket, amelyre különben az oltár előtt tett nagy eskü is kötelez mindnyájatokat!

Csak ekkor beszélhetünk igaz hivatástudatról!

K A T O L I K U S A K C I Ó

Nagyboldogasszony ünnep

Az augusztus 15-i Nagyboldogasszony ünnepének kettős tárgya van. Az első a Boldogságos Szűz halála, a második mennybevitel.

A halál minden embernek sorsa, a természet törvényei szerint. Amikor Isten megteremtette az első embereket, külön adományul megadta nekik azt a kegyelmet, hogy ha a bűntől tisztán megőrzik lelküket, nem kell meghalniok, hanem minden fájdalom nélkül átmehetnek az örök boldogságba. Ez a kegyelem külön adomány volt és nem tartozott a természet rendes tulajdonságaihoz. Összüléink azonban bűnt követtek el és ezért elveszítették ezt a kiváltságukat, amely a büntelen életnek lett volna jutalma. Ettől kezdve tehát beállott a halál rendje minden ember számára. Minthogy Szűz Mária ember volt, ő sem mentesült tehát a halál sorsa alól. Másszóval, Máriának meg kellett halnia.

Szűz Mária halála azonban nem volt olyan, mint a miénk bűnös embereké.

Szűz Mária nem volt részes az áteredő bűnben, következésképpen mentve volt mindazoktól a büntetésektől is, amelyek az áteredő hűn miatt sújtják az emberi nemet. Ezen büntetések közül valók pedig többek között a halál fájdalmas volta és a test fölözslása is.

A hagyományok szerint Mária Jeruzsálemben halt meg. Halálához Isten különös rendelkezésre összejötték a világ minden tájékáról az apostolok csupán Tamás apostol hiányzott. A Szűzanyát az ottani vidék szokása szerint gyolcsokba takarták és azután eltemették a Gecsemáné kertnek egyik barlangjába, közel ahhoz a barlanghoz, amelyben az Ur Jézus jeruzsálemi tartózkodása idején tanítványaival együtt többször meghuzta magát éjszakára. A temetés után három napra megjött Tamás apostol is és szeretett volna látni még egyszer a Szent Szűz arcát. A többiek teljesítették kívánságát és kivezették őt Szűz Mária sírjához, amelyet fölbontottak. Legnagyobb meglepetésükre üresen találták a sírt. A gyolcsotakarók

bent voltak és a sírból pompás virágillat áradt feléjük.

A jámbor kegyelet azon a helyen, ahol a hagyomány szerint a Boldogságos Szent Szűz eltemették, később templomot épített. Ezt a templomot néhányszor lerombolták, majd újból fölépítették és áll a mai napig.

Szűz Mária mennybevitel.

Az ősi hit azt tartja, hogy a Boldogságos Szent Szűz testét halála után Isten fölvitte a mennybe. Első hallásra kissé különösnek tűnik föl ez a tan, de ha elgondolkozunk rajta, eszünk belátja, hogy ennek így kellett lennie és önmagában nem is olyan nagy dolog.

Amint már fentebb kifejtettük, a Boldogságos Szent Szűz teste nem oozlott föl, hanem épen maradt, mert hiszen Ő ment volt az áteredő bűntől és így ennek következményeitől is. Ezt a testet Isten megdicsőítette és föltámasztván, fölvitte a mennyországba Mária lelkével együtt.

Amikor majd mi föltámadunk testünk meg dicsőül és egyesülvén lelkünkkel, fölmegy a mennyországba. A Boldogságos Szent Szűzzel halála után ugyanez történt. Az Ő mennybevitelére tehát nem más, mint a mi föltámadásutáni mennybevitelünk. A különbség csupán az, hogy amíg a mi mennybevitelünk az utolsó ítélet után fog megtörténni, addig a Boldogságos Szűz Máriaé mindjárt halála után bekövetkezett.

Mária mennybevitelének tanát az Egyház hittételben (dogmában) nem mondotta ki, tehát ez nem dogma. Hinnünk azonban kell, mert az egyház és a szent hagyomány így tanítja ezt, azonkívül eszünkkel is teljesen megegyezik,

Nagy a különbség!

Azt nem mondhatjuk, hogy a régi pogányokban egyáltalán nem lett volna emberszeretet. Csakhogy ők így beszéltek: „amit nem kívánsz magadnak, te se tedd másnak!”

A keresztény azonban nem elégszik meg ezzel. A krisztusi szeretet elve ez: „Amit akarsz hogy cselekedjenek neked az emberek, te is hasonlóképpen cseleked nekik”.

A pogány és a keresztény szeretet között így aztán nagy különbség van.

Egyházi hirdetés.

Szent István király ünnepén a délelőtt fél 10 órakor tartandó ünnepélyes szentmisén — hálaadó istentiszteletet tartunk az ideai termésért.

Gyarlóságunk és temérdek bűnünk tudatában Isten különös jóságát és irgalmát láthatjuk abban, hogy a szokaitanul rossz időjárás ellenére is — megadja nekünk a mindennapi áldott kenyeret. Az Istentől elfordult egymást gyűlölő, pusztító és öldöklő emberiség — ostort érdemelne Teremtőjétől. Térjünk az őszinte bűnbánat és javulás útjára, menjünk az Ur Szent oltára elé, hogy megbocsátást és irgalmat találjunk!

Sokgyermekes szegény anyák akik 1930 óta legalább öt gyermeknek adtak életet, szokásos évi jutalmazásra jelentkezhetnek Csernus Mihály apátplebánosnál.

Mezőtúron fényes ünnepek között emlékeztek katolikus testvéreink az ottani katolikus egyházközség 500 esztendő alakításáról. Előző estén szentégimádás és körmenetben hódoltak az anyaszentegyház isteni alapítójának: a Megváltó Jézusnak. A bucsui szentmisét nagy segédlettel Csernus Mihály endrői apátplebános vezette, a magas szárnyalású szentbeszédet pedig Fetzner József pápai kamarás, esperesplebános mondta. Az egész vidék katolikusai nagyszámban vettek részt lelkipásztoraik vezetésével a felemelő és testvéri összetartozandóságot ápoló ünnepségen, melynek sikerült előkészítése dr. Urbán Mihály mezőtúri plebánost dicséri.

A Szent Klára tiszteletére felszentelt szarvasi templom bucsui ünnepségét augusztus 18-án tartják a szarvasi testvérek. Az endrői esperesi kerület plebániáiról körmenetek indulnak a szép ünnepségre.

Legények! Az endrői „Katolikus Legényegylet” régi és új tagjai augusztus 20-án délután 4 órakor értekezletre jönnek össze az egyesület helyiségében, melyen megbeszélés tárgya lesz az őszi munkaterv. A tagok pontos megjelenését kéri Révész István egyházi vezető.

Mátraverebélyre valószínűleg csak szeptember havában indulnak az endrői esperesi kerület hívei. A MÁV még nem tudott pontos időt mondani, amikor rendelkezésünkre bocsájthatja a kért külön vonatot. Kellő időben hírt adunk!

Hitbuzgalmi egyesületeink havi ájtatosságait az alábbi időrendben végzik: augusztus 18-án d. u. fél 4 órakor Szent Ferenc III. redje, augusztus 25-én d. u. fél 4 órakor az Oltár-egyesület, augusztus 31-én d. u. fél 6 órakor az Eucharisztikus Férfi-Liga, szeptember 1-én d. u. fél 4 órakor a Jézus Szive Szövetség Nőicsoportja, szeptember 5-én d. u. fél 6 órakor a KLOSZ, KALÁSZ és Dolgozó Leányok csoportjai.

Szivgárdistáink szeptember 5-én d. u. 5 órakor végzik bavi szentgyónásukat

Szeptember 8-án, KISASZ SZONY-napján a hajadonok közös szentáldozáshoz járulnak.

Külterületi szentmisék.

Augusztus 18-án a polyak-halmi kápolna-iskolában, augusztus 25-én a csejti községi iskolában, szeptember 1-én az öregkerti Szent Imre iskolában, szeptember 8-án a nagylaposi kápolna-iskolában, szeptember 15-én az öregkerti kápolna-iskolában mutatunk be szentmiséket.

Ki az első? A magyar katolikus sajtó vezérlapja: a Nemzeti Ujság komoly és nagy dicsőséget szerzett olvasóinak az árvízkarosultak javára kifejtett nagyszerű probagandájával. Az összes nagy lapok gyűjtést indítottak a nemes célra. A tett beszél: a Nemzeti Ujság öntudatos katolikus olvasói közel 200.000 pengőt adományoztak a károsultak javára. A nemes vetélkedésben első helyre került, mert legtöbbet gyűjtött a Nemzeti Ujság. Tehetősebb katolikus családok, katolikus körök és egyesületek legkedveltebb és legjobb ujságját becsüljük, szeressük és pártoljuk!

XII. Pius pápa apostoli levelet intézett a jezsuita rend általános főnökéhez — a rend 400 éves alapításának jubileuma alkalmával. A Pápa Őszentégsége levelében nagy elismeréssel sorolja fel a jezsuita rend hervadhatatlan érdemeit a krisztusi hit, vallás-erkölcs és keresztény kultúra terjesztésének rendkívüli munkájában. Érdekes, hogy a pápai levél a rend legnagyobb lángelméi és legértékesebb tagjai között sorolja fel a magyar Pázmány Péter nevét is. Endrőd katolikus népének több missiót tartottak a jézustársasági atyák. A Krisztusoz térített hálás hívek ezrei Istentől áldást és oltalmat kérnek a rend apostoli lelkületű tagjaira.

HIREK ÉRDEKES,

Uj vonatokat indit a MÁV. a Szent István-napi ünnepek alkalmával. Augusztus 17-én, 18-án és 16-én Gyomáról délután fél 3 órakor indul Pest felé és onnan 21 és 22-én reggel 5 óra 55 percig indul vissza személyvonat. Az 50 százalékos utazási kedvezmények f. hó 17-én 0 órától 20-án délelőtt 9 óráig induló vonatokra, visszafelé pedig 20-án déli 12 órától 23-án éjfélig induló vonatokra érvényes.

Közgyűlés. Endrőd község képviselőtestülete f. hó 14-én tartott közgyűlésén tárgyalta a község jövő évi költségvetését. Az előjárói javaslat a legnagyobb gondossággal és takarékosággal állapította meg a jövő év kiadási tételleit. A változott viszonyok és általános drágulás így is 50 százalékos közzégi pótdó kivetését teszi szükségessé. Elismeréssel köszönhetjük a képviselőtestület azon határozatát, hogy a község szegődményesei részére 14 éven aluli gyermekeik után havi 5 pengő családi pótlékot szavazott meg. — Reméljük, hogy az anyagi helyzet javulásával sor kerül majd a község fejlesztési program fokozatos megvalósítására is.

Endrőd község ujonnan választott iskolaszéke augusztus hó 13-án tartotta alakuló gyűlését Kalmár Imre községi bíró elnöklése alatt. Az új választott tagok eskütétele után Iskolaszék egyhangúlag Csernus Mihály apátplébánost választotta elnökévé, Harsányi László főjegyzőt alelnökévé, dr. Csókási Béla továbbképző iskolai igazgatót jegyzőjévé és Hunya István törvénybíró gondnokává. — A továbbképző gazdasági iskola igazgatásával és a gyakorló terület vezetésével dr. Csókási Béla okl. gazdát, polg. isk. tanárt bizta meg három évre.

Kántor-próba. Az endrői kántori állásra pályázók augusztus 19-én délelőtt fél 11 órakor ének és orgona vizsgálaton mutatkoznak be az endrői templomban. — A legjobb eredményt elért pályázók közül a Egyházmegyei Főhatóság hármát jelöl ki, s egyházközségi képviselőtestület ezek közül választja új kántorát. — Főpásztorunk a kántor-próba vezetésére — bizottságot jelölt és nevezett ki Csernus Mihály apátplébános, Ujházy Miklós ny. főkántor, Csernus Gáspár debreceni kántor és Orbók József igazgató-tanító személyében. — Az egyházközségi képviselőtestület tagjai vegyenek részt a kántor-vizsgán.

Szerkesztésért és kiadásért felelős

WALTHIER GYÖRGY

Főmunkatárs:

CERNUS MIHÁLY

Nyomatott Mádudvary Miklós

„PETŐFI” könyvnyomdája Gyomán.

hogy a fehérenemű viseletet az ősmagyarok hozták Európába, mert olyan éghajlat alul jöttek, ahol a fehér, növényi rostból készült könnyű ruhára gyakran fel kellett venni a melegebb ruhát,

hogy sokan anélkül élvezik a gyümölcsöt, hogy előbb megmosnák. Pedig hivatalosan megállapították, hogy a csereasznyemosása közben egy köbcentiméternyi vízben 4-6 millió baktériumot, a földi eper vízében 1 milliót, a ribizlin és piszkén félmilliót találtak.

hogy az utolsó 400 év alatt Spanyolország 256, Törökország 231, Oroszország 238, Poroszország 135, Ausztria-Magyarország 161 háborút viselt. Anglia 1101 óta 417, Franciaország ugyanennyi idő alatt 433 háborúval szerepel a statisztikában.

hogy a föld területén a különböző világrészekben az év csaknem minden hónapjában aratják a búzát. Ausztráliában januárban, Argentínában februárban, Észak-Afrikában április és májusban, Észak-Amerikában június-júliusban, Közép-Európában július és augusztus hónapokban, egyes északi országokban pedig szeptemberben.

hogy a neundenburgi aggok házában nagy fénnel ünnepelték meg a III éves Sadowski Frigyes születésnapját. A veterán szép-apó jóízűen evett-ivott a vacsorán, majd az egyik fiatal menyegcskével táncra is perdült. A vendégek lelkes éljenzése után kijelentette, hogy eszentul minden nap táncolni fog.

Havi félmillió pengővel nőtt a munkásság keresete mióta bevezették a családi bért

Rendkívül érdekes számadatok vannak abban az összefoglalóban, amelyben a Magyar Élet Pártja számol be a képviselőválasztások óta eltelt időszak reformmunkájáról.

Az elmúlt esztendőben az iparügyi minisztérium az iparban 49, a bányászatban hét legkisebb munkabért megállapító határozatot léptetett életbe és ezzel az ipari munkások 75 százalékanak minimális bérét rendezte. A még rendezetlen ipari ágak béreinek felülvizsgálata és rendezése folyamatban van. A bérmegállapítás kiterjed a vas- és fémipar, a gépgyártás, a kő-, a föld-, agyag-, és üvegiparra, a fonó szövő, ruhá-

zati, papír, élelmezési és élvezeti cikkeket gyártó iparra, a vegyészeti, rugyanta-, építő- és sokszorosító-iparra, a háziiparra és bányászatra, tehát a munkavállalók mintegy kétharmadára.

Az illetékes minisztériumban hosszabb idő óta dolgoznak már a hatósági munkaközvetítés reform-tervezetén és remény van arra, hogy e munkák alapján rövidesen sor kerülhet a munkaközvetítés teljes kiépítésére.

A fizetéses szabadsággal kapcsolatosan az elmúlt esztendő nyarán 76 000 családfő vette igénybe az ipari munkavállalóknak nyújtott 50 százalékos vasúti kedvezményt.

Mindezeken kívül biztosították az iparban, valamint a bányászatban foglalkoztatott munkások gyermeknevelési pótlékát. Az elmúlt év december havában a pótlékban részesült gyermekek száma 256.497 volt. A magyar munkásság bérkeresete ezzel az egy intézkedéssel körülbelül havi félmillió pengővel növekedett.

A munkabérek emelkedése és a foglalkoztatottak számának szaporodása következtében főleg a klsjövédelmek növekedtek, ezzel párhuzamosan a fogyasztás is nagyobb lett.

Az 1940. évi terményértékesítési rendelet.

A m. kir. kormány az 1940. évi termésű buza, rozs és zab forgalmat a 5430/1940. M. E. sz. rendeletével a következőképpen szabályozza.

A vételre felajánlott búzát a Futura Rt. és vidéki bevásárló szervezete veszi meg. Vásárolhatnak még azok a kereskedők és malmok, akinek a Kereskedelemügyi és a Földmívelésügyi Miniszter egyetértőleg engedélyt ad.

A felajánlott buzamennyiséget a Futura megvenni köteles és nyolc napon belül át kell venni, ugyanakkor a vételárát kifizetni.

A kereskedelmi őrléssel foglalkozó malmok I havi szükségletüket állandóan raktáron tartani kötelesek.

Azon kereskedő, aki nem kapja meg a vásárlási engedélyt és a rendelet hatálybalépése előtt vásárolt terményeket, ugyazt átveheti, azonban köteles a Futurának vételre felajánlani.

Buzát takarmányozási, vagy szeszfőzési célra felhasználni nem szabad, aki ilyet csinál a rendelet szerint súlyosan büntetik.

Az a tulajdonos, hasznbérlet, hasznélvező, aki, 20. kat. holdnál nagyobb területen gazdálkodik, köteles a cséplés befejezte után 6 nappal bejelenteni buza-, rozs-, és zab készletét. A bejelentéskor fel kell tüntetni az évi szükségletet, tehát azt, hogy mennyi szükséges, kenyérnek, vetőmagnak, hasznbérbe, állatok takarmá-

nyozására, stb. A bejelentést a városházán kell tenni. Azonban ezeket az adatokat a hatósági személy előtt hiteltérdemlően igazolni kell.

A buza alapára Bpest-, határállomás-, tiszai hajóállomás paritásán P. 23.—, 78 kg-os alapon. Ebből az árból levonható a paritás helyig felmerülő vasuti költség, átrakás stb. igazolt költségek.

Minőség buza után 50 fillér felárat fizet a Futura.

Az áremelkedés a már ismert elmúlt évi árszála.

Zab 41 kg-os alapon, a fenti paritások szerint P. 20.70. Ebből is levonandók a paritás állomásig felmerülő költségek.

FIGYELEM!

Hirdessen lapunkban csekély díjazásért?

Bérlők, felesek

kerestetnek.

Dévaványa határában Pusztacsegen 225 magyar hold és Borszegeen 92 magyar hold föld október 1-től hasznbérbe vagy felesmunkálatba kiadó. Értekezni lehet

özv. Szentgyörgyi Gerónél Dévaványán, Széchenyi-ut 59. sz. alatt.

Az endrői

kántorföld (6, 14 és 24 magyar hold) együtt vagy külön-külön is hasznbérbe vagy felesmunkálatra jelentkezőket elfogad Orbók József egyházi gondnok.

Az egyház elad

6 hold ugari és 3 kishold paskumi szántót. Ajánlatok Orbók József titkár-gondnokhoz küldendők.

Feles- vagy negyedes

bérlő jelentkezhet a plebános 42 magyar holdas nagylaposi szántójára. Ilyen hiányában sokgyermekes öreg béres is felvételt kaphat.

Tóth Jánosné

Mátraháza (Napsugár-útdűlő) 36 évnél fiatalabb főzömindenest azonnal felfogad.

Szegedi Katolikusház

gondnoka vallásos, főznitudo mindenest keres.

Jézus Szive Népleányok Társasága

vezetése alatt álló Gazdasági Leányiskola varrást, főzést, kertészetet és baromfi-tenyésztést tanít. Tájékoztatót kérjen az Iskola Igazgatóságától Pécelen, Szilágyi-tér 1.

A Népházi

Fogyasztási Szövetkezetben kifizető friss és olcsó áruk kaphatók. Finom és zsiros sajtot, prima teavaját, elsőrangú csanádi kolbászt árusít.

Kármelita Apácák

rendjébe felvételre jelentkezhetnek vallásos, tiszta erkölcsű, szerzetesi hivatást érző 18-22 éves leányok Cim: Budapest, X. Maglódi-ut 125.

HÁRMAS - KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Eendrőd, Széchenyi u. 2sz.

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Igazságot Magyarországnak!

Olaszország nagy vezére: Mussolini dörögte bele a nagyvilágba e súlyos szavakat 1927-ben.

Talán szíven találta 12 millió magyar tudatos, bizakodó imája: „Hiszek egy Istenben, hiszek egy isteni örök igazságban, mely elégtételt: föltámadást hoz megcsontított országunknak, vagy a tragikus diplomáciai tévedést átlátó lángész felviharzott lelkiismerete szólalt meg szerencsétlen meg nem érdemelt sorsunk láttán.

Isten kezét láthatjuk abban is, hogy ugyanannak a tőrrekvő, „zentai győző“ Savoyai Jenő bécsi palotájában nyílt meg az igazság ajtaja 1938-ban és 1940-ben is, aki a XVII. század utolsó évtizedeiben kiverte hazánk területéről a muzulmán hadat és szabaddá tette a haza áldott földjét. Ősi palotájából most is áldás áradt reánk.

A tengely-hatalmak bécsi döntése gyors megoldást hozott: ma már magyar honvéd áll őrt a Kárpátok délkeleti gerincén és a felszabadult nagy országrészen szabadon száll ég felé a magyar háládó ima.

A magyar gavallér volt mindig, nem szeret adós maradni.

Most is, bár többet várt és úgy érzi többet érdemelt mert nem elorozott kincs megtartását, nem idegen terület megszerzését követelte, hanem a sajátját, ezer éven át a magáét kívánta visszakapni az igazság alapján és a fegyverbarát tántorithatatlan hűségének méltányos jutalmául, beletörődik a változhatatlanba és milliók foglalják imájukba Mussolini és Hitler nevét, amiért súlyosan veszélyes háborújuk idején is, időt és fáradságot készséggel áldozva, rést és kijáratot nyil-

tottak a magyar követeléseknek.

Tudjuk és kellően értékeljük azt a tény, hogy véráldozat nélkül jutottunk hozzá a visszacsatolt drága magyar területekhez. Bizonyos azonban az is, hogy a tengely-hatalmak a legválságosabb helyzetben is ott találják maguk mellett a megnagyobbodott, erősebb, gazdagabb Magyarországot. Horthy Miklós kardja, a magyar honvédség bátorsága és ereje — féltelmetes űr lesz kellet kapujában.

Az országgyűlésnek legnagyobb érdeme azonban az ország bölcs, elszánt, keménykezű, tisztánlátó vezérének: Horthy Miklósét illeti: Az

ő irányítása, hozzájárulása és utasítása szerint intézhette Darányi, Imrédy, Teleky és Csáky azt az előrelátó, következményeihez tökéletesen indokolt külpolitikát, mely végeredményében a nagyobb és hisszük, hogy boldog Magyarország megteremtéséhez vezetett.

Tizenhárom millió magyar imája szállt e napokban a magyarságra izgalommal tekintő és segítséget nyújtó Uristenhez: áldva meg továbbra is felvilágosító kegyelmével, bölcs akaraterővel, nemes céljai megvalósításához szükséges szellemi testi javakkal Kormányó Urunkat és országvezető munkatársait. Jutalmuk a földön az legyen, hogy lássák boldogan felvirágozni Szent István egybeolvadt nagy birodalmát.

Új megyék, új életfeladatok

Szent István 900 éves jubileumi ünnepe: — 1938. történelmi határák magyarságunk életében. Azóta a magyar sors keze felfelé ível.

Az Eucharisztikus világkongresszus felseregett népmilliók bátor hitvallása és bűnbánó könyörgése engesztelésre indította a Megváltó Jézus irgalmas szívét. A trianoni sziklasír zárókövét elhengerítette az isteni gondviselés végtelen bölcsessége s az elalélt nemzet kikelt sírjából, újból talpraugrott, hogy történelmi hivatását a Dunavölgyben tovább folytassa és maradéktalanul teljesítse.

Két év alatt — 160.000 négyzetkilométerre, a csonka ország területének csaknem duplájára nőtt a megújított ország területe.

És mindez véráldozat nélkül. Az új területek szerves beépítése az anyaország életébe, a magyarság szellemi és gazdasági erejének rohamos és reális kifejtése a legsürgősebb feladatok kormányzatnak, országgyűlésnek, világi és egyházi irányító közületeknek egyaránt.

Szent István nyomdokain világos célkitűzéssel, meglátott és felismert kormányzati és társa-

dalmi hibák gyakorlati és sürgős orvoslásával, a bürokráclmentes reális megoldások és végrehajtási munkálatok tényleges bevezetésével, a mindenkinek igazságot szolgáltató és általános megelégedést kiváltó keresztény erkölcsi elvek cselekvő érvényre juttatásával kell lerakni gránitalapját — az új európai életben nagy feladatra hivatott 14 millió Magyarországnak.

A pató-páloskodásból mindig csak időt nyerni akaró vagy legfeljebb foltozgató munkából elég volt. A visszatért magyar testvérek — 20 év gyötrelmes szenvedése után — jobb életsorsot, belátóbb megértést, igazságos elbánást remélnek és kívánnak.

Az európai nagy háború minden értéket pusztító örületes tüze rávilágít nemzetek nagyságának csodás erőforrásaira, de végzetes hibáira is.

Nem méltók az ország vezetésére, irányítására, vagy vezetői tisztség betöltésére azok, de szebb és jobb jövőre ama nép sem, mely a földtekét megrázó eseményeket nem taglalja s azoknak sürgető tanulságait önmagára nem alkalmazza.

Teleki Pál miniszterelnök új életfeladatok betöltését kívánja a nemzettől. Kezdjük felül és folytassuk alant egyforma felelősséggel, határozott munkakészséggel és áldozatos erőfeszítéssel, a nemzeti öncélúság medencéjében megtisztult eszmék elfogadásával és gyakorlati átültetésével.

Szent István azt lízeni: Előre magyarok! Nemcsak a Kárpátokig, hanem a magyarok Nagyaasszonyának Istenanyai oltalmát élvező és időtlen-időkre e földhöz rögzített magyarság újabb évezredének boldog magaslatai felé.

Az első honvédet

nagybányai Horthy Miklós kormányzót s benne a vitéz magyar honvédsereget köszöntötte ékes szavakkal Szent László egyházmegyéjének püspöki helynöke: dr. Schriffert Béla apátkanonok.

A nagyváradi egyházmegye felszabadult katolikus magyarságának ujjongó lelkesedése, lobogó tüzes hazaszeretete, huszonegy éves titkos álom boldog valóra válása robbant ki határtalan örömezzéssel a váradi főpap szívéből és ajkáról.

A sorozatos köszöntők ékessége volt e beszéd. Ime, néhány sora: „Lángoló lobogásu ujjongás, a magyar szívekhez mélyen izzó gyönyörűség most bennünk az a magyar öröm, amellyel köszöntjük a magyar kitartást és erőt képviselő hadsereget. Elérkeztek hozzánk, hogy feloldják bennünk a megtaposott de kiirt-hatatlan érzést, hogy ez a föld és ez a város magyar. Lelkünk szentélyének ajtaja pattan fel lelkünkben most, a magyar honvéddel való újratalálkozás szent pillanatában. Megint a miénk vagy édes magyat hazánk.

Nagyváradi népe, imádással boruljunk le először a Mindenható Isten előtt. Szeretetünk és hódolatunk száll az első magyar honvéd, Magyarország kormányzója felé, aki népünket bölcs vezetésével, a nagy német és olasz néphatalmi körébe irányítva, elindította a magyar honvédet a magyar igazság útjára.

Beláthatatlan kartiengető, síró-ujjongó embertömegek rajongó heve és szünni nem akaró éljenzése harsogta a nagyvilágnak Horthy nevét és e szóban a magyar feltámadás diadalmas örömét.

Szent László népe és városa haza talált.

AZ ELSŐ TANULSÁG.

A Hármas Körös utolsó számaiban idézte és részletesen ismertette az egyik vezető német újság figyelmeztető cikkét a magyar-román tárgyalások eredményét sejtető indokokról.

„Nem folytathatjuk ott, ahol 1913-ben elhagytuk, de ott sem, ahol 1918-ban.” — a német lap az erdélyi kérdéstről. De olvashatjuk ezt is: „Egy nemzet annyi élettért követelhet, amennyit népi erővel betölteni tud.”

A bécsi döntés ezt az elvet valószínűsítette meg.

Gróf Teleki Pálnál és gróf Csáky Istvánnál hivatottabb elmék és politikusok nem világíthatták meg a magyarság 1000 éves történelmi jogait Erdélyre. Megnyugodhatunk abban, hogy a tudós, diplomata, s az ösmagyar nagyszerű keveréke az igazság, a meggyőzés, a jogos elégtétel minden tiézes fegyverét felvonultatta a trianoni igazságtalanság megdöntésére. Nem fogadjuk el az angol rádió azon érvét sem, hogy: „a román petróleum ér annyit, mint a kipróbált magyar hűség és fegyverbarátság.”

Mi volt tehát az oka annak, hogy a párisi környéki béke megszűnésével csak fél-kárpótlást kapott a magyarság barátaink döntése alapján? Nem más mint az, hogy Erdélyben nem rendelkezünk elégséges népi erővel — omán hivatalos statisztika szerint. Közel 2 millió magyarral szemben több, mint 3 millió román mutatnak ki. Az évszázadok alatt lassan, észrevétlenül beszivárgó románság fölülháladta számarányában, az új stílus szerint „népi erejében” az öslakómagyarságot. Magyarán: az oláh anyák több gyermeket szültek, mint a magyar anyák! Hogy az egész Erdélyt teljes egészében nem kaptuk vissza, e szomorú gyászos valóságnak köszönhetjük!

A magyar nép kulturális fensőbbisége, ősi természetében rejlő nagyszerű képességei, a történelem során tanúsított állampolitikai érzéke több jogot adnak nekünk, hogy Európa e részén — fennmaradjunk, háborítatlanul éljünk és nemzetközi hívatásunkat teljesítsük.

Nemzete, fajtája, hazájának jövője ellen vét tehát az a magyar anya, aki kényelem-szeretéből, egyéni önzésből, hitvány anyagi érdekből, vagy a mindennapi élet nehézségeitől való gyáva féltelmétől nem teljesíti száz százalékosan a hitvány erkölcsi törvényeitől szabályozott szülői és anyai hívatását!

Saját véréit, önmaga magzatát nem tartja érdemesnek, értéknékiért, hogy a magyarság népi

erejét erősítse és részt vehessen a magyar jövő szerencsésebb kialakításában.

A magyarság évezredes nemzetfáján nem száraz galyakat, hanem virágokat, gyümölcsöt termő új bimbókat akar látni. Ez az új idők irányvonala. Az új életfeladat első és legfőbb gyakorlati kérdése sem lehet más, mint a családvédelem sürgős és tökéletes kiépítése.

Minden lehető támogatás, nagy családi-pótlékot, adókedvezményt,

Szent István nem hagyja el népét

Az Osztrák-Magyar-Monarchiának egy Szent István nevű csatahajóját 1918 februárjában végzetes szerencsétlenség érte.

Constanzo Ciano — a mostani olasz külügyminiszter atyja és két barátja — névszerint: Gabriele D'Annunzio, a híres olasz költő-katona és Luigi Rizzio, szintén neves hős — elindult a velencei flotta-bázisról három gyorsjárata motor-csónakkal, átszelték az Adriát, bemenészkedtek a quarnerói öbölbe, innen pedig a buccai ovó-helyekre. Majd nagy bátran munkához láttak. Több hajót elsüllyesztettek — köztük a Szent István csatahajót is. Majd a portorei tüzérlövegek rettenetes tüzéppora közepette kitértek a nyílt tengerre és sértetlenül tértek vissza az előbbi flotta-bázisra.

Magyar Testvérem!

A Szent István csatahajót elsüllyeszthették, a tenger fenekére vethették, de Szent István népét, az európai nép-tengerben küzdő, harcoló tizenöt millió magyar lelket számláló nagy néphajót megsemmisíteni nem lehet.

Magyar Hazám!

Leráztad hát a rabillincset a porba zuztad a trianoni átkot! Ujra nagyobb lettél! Ujra drágább és édesebb lettél! Állj meg azért egy szóra! Mondani valóm lenne számodra.

Tudod-e azt, hogy miért nem lehet Téged, Szent István népét eltörölni a föld színéről?

Azért, mert Te a Nagy és Szent Király népe vagy!

1. Téged István király szelleme vezet és irányít.

Ennek a szellemnek pedig több éltető eleme van.

a. Ilyen elem: a Nagy Király vére.

Szintaliszta, nemes és erős magyar vér csörgedezett ereiben. Ez a vér az Árpádok tüzes-magyar vére volt. Olyan vér, amelyet az ázsiai pusztákról hoztak be ősei a Dunamedencébe, a magyar földre.

álláshoz juttatást biztosítani a sokgyermekes családoknak és szigorú elbánást, fizetéscsökkenést, nagyobb teherviselést azokra, akik saját hibájukból nem járulnak hozzá a magyar népi erő fejlesztéséhez.

Az orosz és germán nép-kolosszus között a magyarság megmaradását s az ország biztos jövőjét elsősorban a magyar anyák kötelességtudásától várhatjuk!

Aki még ma sem eszmél, az nem méltó a keresztény hitves és magyar anya nevére!

Óvjad, népem ezt a vért! Pusztulni és kiveszni sohase hagyj! Mert a vér — lélekkel és hittel együtt, — a nemzet legdrágább kincse.

Milyen szép volna és üdvös volna, ha minden magyar úgy ügyelne erre az éltető vérré; mint a kancsóba helyezett drága nedűre. Jaj, ha e drága kincset önmagunk vagy mások megfertőzik. Valaki ezt mondotta egykor: Nyelvében él a nemzet.

Ma ezt így kellene kiegészíteni: Vérében él a magyar!

b. De ilyen elem még: Szent István elméje.

Nagy elme volt. Lángész volt. Politikai zseni és szenzációs államépítő.

Ez a Lángész — hisszük — nem pihent most sem odaát. Mert nem engedte pihenni Örökségének gyászos sorsa. Könyörgött az Úr Jézusnál folyton azért, hogy vezesse ki népét a rabság börtönéből.

És nem hiába való volt aggodása és hon-szerelme! Szellemének mostani hordozói által végre újra megjött a várva-várt szép álom: Hazánk újra nagy lett!

Csoda-e, ha István király ezek után néhány szót akar hozzánk intézni:

„Népem! Hazám! Magyarok!

Van egy tanításom, egy nagy oktatásom számotokra.

Ez a tanítás csak egy szó: Nagymagyarország!

Mert eljön még egy ünnep, lesz még egy öröm-ünnep, amikor Patrálám régi és ezeréves fényében tündöklök! Eljön egyszer ez is, s akkor majd már nem lesz több várakozás és nem lesz több áhítózás. Mert az a nap lesz Nagymagyarország ünnepe!”

Csabai Béla.

HIRDESSEN
LAPUNKBAN

HIREK

Kitüntetés. A kormányzó megengedte, hogy dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla miniszteri osztályfőnök a jugoszláv Szent Száva-rend II. osztályát elfogadja és viselje. Régi, szeretve tisztelt főispánjának újabb magas kitüntetéséhez melegen gratulál az endrői magyarság.

Ezüstmisék: Pár hét előtt egyházmegyénknek három kiváló, érdemes papja ünnepelte felszentelésének 25 éves fordulóját.

Dr. Beöthy György apátkanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő, dr. báró Apor Vilmos gyulai apátplebános és dr. Kompsz Árpád szentszéki tanácsos, a Teréziánium főnevelő — intézet igazgatója adott halát „ezüstmiséjében” az Örök Főpapnak, a hivatás égi kegyelmét adó Krisztusnak. Híveik, szeretetteik és barátok imádkozó seregéhez buzgó szívvel csatlakoznak az endrői katolikus testvérek is és azt kérik az isteni Mestertől, hogy továbbra is vezesse, irányítsa őket a kegyelem őrző és boldogító útján.

Káplán változás. Dr. Lindemberger János apostoli kormányzó Úr, Pálmai József endrői káplánt a debreceni Teréziánium főnevelő intézet tanulmányi felügyelőjévé nevezte ki. A hívek és tanítványainak szeretete kíséri új állomására. Utódául Csabai Béla szeghalmi káplánt rendelte a Főpásztor.

Uj tanítók: Az egyházközségi képviselőtestület Orbók Erzsébet, Kalmár László és Vaszkó Mihály ideiglenesen helyettesítő tanítókat — augusztus 31-én tartott gyűlésén próbaszolgálatos segéd-tanítókul, Hámosi András tanítót pedig a varjasi iskolához helyettes tanítói minőségben választotta meg.

Cimadományozás. A kormányzó — a vallás- és közoktatási miniszter előterjesztésére — Szentkereszty Tivadár Békésvármegye ny. kir. tanfelügyelőjének a tanügyi főtanácsosi címet adományozta. A legmagasabb helyről kapott, jól kiérdemelt kitüntetésnek osztatlanul örülnek a tanügyi hivatalos testülete és barátai egyaránt.

Halálozás. Dr. Gött Zoltánt a váratlanul, rövid szenvedés után elhunyt kunhalasi földbirto-kost szeptember 10-én temették a tiszaföldvári családi-sírboltba. Endrőd többszáz munkáscsaládjá igaz részvétellel gondol a nemes-szívű, emberséges földesúrra, aki hosszú évtizeden át jóságos kenyéradó gazdája volt az endrői „sommások”-nak. Járásunk főszolgabírája, dr. Sorbán Jenő sógorát veszítette az elhunytban.

Végbement

tüneményes gyorsasággal, fölülmulhatatlan lelkesedés és viharzó öröm vulkánikus kitörése mellett — Észak-Erdély megszállása.

Horthy Miklós parancsa Előre Erdélybe! — tökéletes fegyelmélettel teljesedésbe ment.

Ma szeptember 15-én gyönyörű záró-akkorddal zárult a nagyszerű hősi éposz.

Igazságos Mátyás szülővárosába: kincses Kolozsvárra vonult be — Magyarország Kormányzója. Engesztelni a nagy király emlékéért, hogy a korcsutódok vétke és rövid-

látása miatt húsz esztendeig a magyar csak rabszolga volt Erdély fővárosában, — de szent ígéretül is, hogy soha többé — idegen uralmat és parancsot nem tűrünk magyar földön.

Fegyelem, önzetlen, áldozatos munkakészség, a magyar faji egységnek és összetartozandóságnak ápolása és szolgálata, Szent István keresztény államépítő célkitűzéseinek egyenes követése — mint nemzeti összeolvasztó és ujjaszülető erő származék Kolozsvár feltámasztási ünnepéből!

Szinesképek Erdélyből

A kapnikbányai templomkép fehér foltja.

A Keleti Kárpátok felé menetelő magyar hadsereg mögött egymásután maradnak el a hosszú kilométerek. A csapatok nem állnak meg minden kiesi faluban, mert a feladat nagy és a mindennapra megállapított pontos tervet végre kell hajtani.

Menetközben jó néhány órával később ezer méter magasságban, festői szép domboldalon, Kapnikbánya tűnik fel.

A templomban éppen mise van, Petry P. József imádkozik az oltár előtt. Amikor belépünk a templomba és ránk esik a tekintete, a szívéhez kap és zokogva borul az oltárra. Testét rázza a sírás. Percekig tart ez a boldog fájdalom, azután az ég felé tartott kézzel fordul felénk, megindul és csak ennyit mond:

Isten, Isten! Meghallgattál!

Katonaruhában vagyunk. Melegség önti el az arcunkat és küzködnünk kell az előtörő könnyekkel.

Nem gazdag falu ez, amijük van, azt a szívükben hordozzák. Új zászlót lengetnek a csapatok felé és mutogatják a zászlórudat, amely még Nagymagyarország idejéből való. A templom mennyezetén fehér folt ékteleníti el a szentképet.

Magyar zászló volt oda-festve, — mondja a plébános, — de három héttel ezelőtt a románok parancsára be-

kellett festeni. Azóta minden reggel mise közben ezt a fehér foltot néztük és vártuk, hogy újra feltűnjék alatta a régi szín. Ma megtörtént. Áldott legyen az Úr neve.

Mezőtelegd,

biharmegyei nagyközség, az 1910. évi népszámlálás adatai szerint 3267 magyar lakossal, kőolajfinomítógyárral, aszfaltgyárral, fatelítő teleppel, bútör- és erdőipar, gipsz és műtrágya és mezőgazdasági szeszgyárral, takarékpénztárral, vasutállomással. Elektromos telepe s elektromos köz- és magánvilágítása van.

Élesd,

biharmegyei kisközség a Sebeskörös völgyében. Az 1910. évi népszámlálás 2324 magyar lakossal. Van járásbíró-sága, takarékpénztára, hitel-szövetkezetei, gőzmalma, köz-kórháza, vasutállomása, lakói jelentékeny agyag- és kőipart üznek. Közélemben egy magas szikla tetején láthatók Solyomkő régi várnak romjai, kápolnával és a Batthyány grófok sirboltjával.

Szilágysomlyó,

város Szilágysomlyó vármegyében a Kraszna folyó mellett. Az 1910. évi népszámlálás szerint 6030 magyar és 759 román lakossal. Földmives iskolája, 3 hitelintézete; hengermalma, villamostelepe,

több gyára van. Volt minorita főgimnáziuma, amelyet a román kormány megszüntetett. Régi várát 1597-ben Báthory Zsigmond építtette. A késő csúcsives plébánia templomot Báthory István vajda 1532-ben építtette. A község feletti Magura hegyen a XVIII. század végén római korból származó gazdag aranyleletet találtak, a múlt század végén a III. századból valamelyik gót fejedelem kincstárából származó aranyleltre bukkantak.

Szilágycsah,

szilágysomlyói kisközség, az 1910. népszámlálás adatai szerint 3446 magyar és román lakossal. Késő gót református temploma 1919-ből való.

Nagybánya,

szatmármegyei város a Ferenzeyi patak völgyében, az Avas hegység tövében. Bányagazgatóság, bányakapitányság, járásbíró-ság, telekkönyv, főerdőhivatal, fémbeváltó és vegyelemző hivatal van a városban. Van főgimnáziuma, leányiskolája, gazdasági iskolája, festőtelepe, minorita rendháza, városi muzeuma, városi és bánya-kórháza, három takarékpénztára, bankja. Nevezetes a XIV. századból eredő Szent István torony, Szilágyi Erzsébet háza, Lendvay-színház, a régi pénzverő ház, a régi várból fenmaradt bástya, arany-, ezüst- és ólombányája van. Villamos telepe, téglagyára, kiváló minőségű almát és gesztenyét termelnek lakosai. Vizvezetése van. Lakóinak száma 1910-ben 12.877. Közülük 9992 a magyar.

Magyarláros,

szolnokdoboka vármegyei nagyközség, az 1910. évi népszámlálás szerint 2671 magyar, oháh és német lakossal. Járásbíró-sága, telekkönyvi-hivatala van.

Naszód,

besztercenaszód vármegyei nagyközség, 3501 román, magyar és német lakossal. Járásbíró-sága, főgimnáziuma, görögkatolikus vikáriusa, öt hitelintézete, iparvállalata van.

Besztercén,

a bevonulást követő örömlinnepen két zászlót mutattak nekem. Mind a kettő piros-fehér-zöld volt és mind a kettőn ott ragyogott a Magyar Szent Korona. Mind a kettőt a szomszédos községből hozták be az ünnepélyes fogadtatásra. Az egyik Zselyk község zászlója, a másik Sófalfvée. Mind a kettő fakó és sápadt volt.

Huszonkét évvel ezelőtt az erdőben ástuk el, — meséli a sófalviak vezetője, Csak tavalay, amikor éreztük, hogy közeledik valami — ásta ki a harangozó s azóta padlason rejtgettük.

Beszélnék a zászlók is ezen a gyönyörű úton...

Magyar hál Naszódon.

Naszód a legérdekesebb kéveredésű felszabadult városka. Lakosainak száma 4800 lélek, nagyjából száz és román. A magyarok száma megszámlálhatóan kevés: 91 lélek. Kilencvenegy magyar él ebben a nemzetiségű városkában, ugyanannyi bánat és keserűség.

Augusztus végén még irredenta román gyűlés volt Naszódon. A kevésszámú magyar szeptember 6-ra mégis arra ébredt, hogy az utolsó román katona is eltűnt a városból. A rejtekekből előkerültek a nemzetiszínű lobogók, a sujtásos magyar ruhák.

A hivatalos fogadás után a magyar asszonyok hazafutottak és süttöttek, főztek, csak hogy megvendéghessék a várvavárt Horthy-katonákat. Estére zeneszóval megjött egy huszárezred. Nyolc órakor már szüknek bizonyult a gimnázium díszterme. Cigány is előkerült.

Soha talán nem volt még ekkora boldogság Naszódon, mint aznap este, amikor végre s naszódai lányok és asszonyok csárdást táncolhattak a magyar honvédekkel. A tánc után felharsant a kürt s a honvédeknek tovább kellett vonulniuk, hogy megszállják Erdély többi visszakerülő részeit és kitzúzzák a háromszínű lobogót az ezeréves határaitra.

A HIMNUSZ

egykor és ma.

Gróf Teleki Pál miniszterelnök — a képviselőház ülésében ugyanazon helyről jelentette be az erdélyi részek visszacsatolását, ahonnan husz év előtt a trianoni békeparancs kényszer elfogadását kellett indokolnia.

Bejelentésében visszapillantott — a miniszterelnök a husz év előtti gyászos eseményekre és megemlékezett a parlament fogadó-termében akkoron felszólalt himnusza, mely mint a tehetetlen kétségbeesés szörnyű síkolya tört elő ötven képviselő kebléből, kik a békeparancs megszavazása elől ide kivonultak. Czettler Jenő olvasta fel azt a tiltakozó jegyzéket, amelyet a hágai Béke-Konferencia és semleges államok kormányaihoz intéztek — védelmet remélve — a magyar leigázás és megcsönkítés ellen. A memorandum aláírása után odaszólt Friedrich István v. miniszterelnök Csernus Mihály battonyai képviselőhöz: „kezd el Miska a himnuszt.” Csernus hatalmas érces tenorja mint a magyar dac és elszántság szírenája zugott fel és hozzásimult a többiek kesergő, komor éneke is. A himnuszt, majd a szót hangjai átszűrődtek a parlament folyosóin, betöltötték a kupolatermet, de behatoltak az ülésterem falai közé is. Teleki Pál megállt beszédében, a képviselők egy része hangosan zokogott, a többi könnyes szemmel folytatta a nemzeti ima könyörgő fohászatát. A letiport, szétszagattott, kirabolt, magára maradt koldus nép, jajveszékelt síráma, de egyszerűen elszánt, tetrekész harangszava is volt ez: „Áldjon vagy verjen sors keze, itt élned halnod kell!”

Husz év előtt mint az önvigasztalás és a nemzeti halhatatlanságba vetett reménykedés adja ajkunkra a himnuszt fenséges imáját. Láttuk, hogy nincs senkink a földön, aki egy jószóval is vigasztalna, vagy érdekünkben valamit is tehetne. Szörnyű nyomorúságunkban az Uristenhez folyamodtunk. Sokat vétkeztünk ellene, sokszor elhagytuk és megkáromoltuk, de éreztük, hogy aki megbocsátani tudott a rablógyilkos jobboldali latornak, irgalmas lesz, hozzánk is, megtévedt, de mellünket bűnbánóan verő szegény magyarokhoz.

Az a régi, engesztelő, könyörgő fohász nem volt hiábavaló! Mementó volt arra, hogy csak Istenben bízhatunk és csak az ő áldása teheti sikeressé a magyar munkát és erőfeszítést.

Ma diadalmasan, önfeledt ujjongással, a nemzeti és faji érzés tüzes fellángolásával ostromolja az ég kapuit a nemzeti ima örökszép szövege és dala. Ma hálaadása 14 millió magyarnak és erősfogadás a nemzeti egység és megértő testvériség ápolására.

Csak aztán így is legyen!

Hazatértetek

Bzászféreg.

Elragadó szépségű vidéken tornyos kisváros, a Maros partján. Lakói szőlőtermeléssel és tutajozással foglalkoznak, de jelentős mértékben űzik az ipart és kereskedelmet is. A város eredete a XII. századba vezethető vissza. 1348-ban csaknem teljesen elpusztult, de szorgos kezek hamarosan újraépítették.

Parajd.

Kis-Küküllő mentén, Szováttól délkeletre fekszik a Görvényi havasok elján. 1910-ben 2888 magyar lakost számlált. Ki ne hallott volna róla? Ső-hegye diákkorunkban fantasztikus elképzelésben bontakozott ki előttünk. Sóbányája évenként mintegy 200.000 métermázsa sót termel. A világháború alatt honvédségünk az egész környéket bejárta és heves harcokat vívott.

Szováta.

Ez a község még a parajdi sóterülethez tartozik és különösen sóstavairól ismert. Rengeteg magyar keresett itt gyógyulást húsz esztendővel ezelőtt. Fekvése gyönyörű. Egyik tava, a Medve-tó, páratlanul áll Európában, változó hőmérsékletével. 1910-ben 2826 magyar lakost számlált.

Dés

kevéssel a két Szamos egyesülésén alul az egyesült folyó balpartján fekszik. A várost környező Czicz, Rózsa-és Bélahegyén ősi erődítmények nyomai látszanak. II. Endre kamarát állított itt fel és Dést szabad királyi városi rangra emelte. A monda azt tartja, hogy a dési vár egyike volt ama hét várak, melyeket Álmos magyar vezér Erdélyben pihenése alkalmával építtetett.

KÁNTOR VÁLASZTÁS

Nagy érdeklődés előzte meg Ujházy Miklós endrödi főkantor örökének betöltését. A hívek feszült figyelemmel lesték és várták a „Kántor-próba” eredményét, mely augusztus 29-én zajlott le. A főtisztelendő egyházmegyei Főhatóság Csernus Mihály apátplebános, a neves énekszerző (írói neve: Apáczay István) vezetése alatt Ujházy Miklós nyug. főkántort, Csernus Gáspár debreceni kántort és Orbók József igazgatótanítót nevezte ki a kántor-vizsgálóbizottság tagjaiul.

A 22 pályázó közül 17 jelent meg „a vizsgán”. A bizottság először a szabadon választott orgona és énekszámokat hallgatta meg, majd Kersch: „Sursum Corda” c. énektárából vett énekeket és közzjátékokat, valamint Apáczay István V. énekkönyvéből: „Hiszek uram, hiszek Tebened”, „Jöjj keresztény az oltárhoz” és „Koldusboton, törött mankóu” c. énekek valamelyikének eljátszását és éneklését kívánta a pályázóktól. A liturgiai kérdések és rezponzóriumok után Kersch énekléséből ismert népénekek tömegének vezetéséből vizsgáztak a pályázók.

A bizottság tagjai külön-külön osztályozták a pályázókat és érték-megállapításukat is külön-terjesztették fel az egyházmegyei Főhatósághoz, aki a különböző osztályzatok mérlegelése alapján első helyen: Kis Sándor egyházkarnagyot, második helyen: Terebessy Károly jászdózsai kántort, harmadik helyen Pintér Lajos egyházkarnagyot jelölte választásra.

A kántor-próba eredménye — 5 pályázó kivételével — nagyon gyenge volt. Egy-két pályázónál akadt ugyan természetében jó és értékes, de csiszolatlan és modorosan elferdült hang, zenetudásuk azonban minimális volt. Ugy látszik, a kántorképzés még ma is mostoha gyermeke a képzők nagy részének,

A kántor-választást augusztus 31-én végezte az egyházközségi képviselőtestület.

A titkos választáson Terebessy Károly 22, Kiss Sándor 14 szavazatot kapott.

Érdekes a döntés. Pintér Lajos kitűnő orgonista, de hangja gyenge és szintelen, nem érvényesült az endrödi nagytemplomban. Kiss Sándor is ügyesen játszik az orgonán, látszik, hogy képzett jó muzsikus. Baritonja eléggé színes és meleg, a magasabb hangokban azonban kissé erőltetett. Terebessy Károly orgonajátéka közepes, de magas házi tenorja gyönyörűen cseng. A nép a jó hangot értékelte.

Az endrödi kántorság híres állás. Betöltése szép zenei tehetséget, kulturált énektudást, komoly közéleti működést és egyházas magaviseletet igényel. Reméljük az új kántor rendelkezik e kvalitásokkal és kielégíti fellebbvalói és a hívek jogos igényét. Isten áldása kísérje!

Erdélyország szíve

Valóban szív volt, érző és dobogó központ. Azzá kell válnia ezután is. De nemcsak szív volt, hanem központja volt annak a sajátos szellemiségnek, amit úgy hívtunk hogy erdélyi szellem és amely szerves része volt mindig az egységes magyar nemzeti szellemnek és kialakítója, so-szor egyetlen hű letéteményese a történelem viharában is a magyar történelmi és faji gondolatnak. Most legalább olyan hálátelt szívet annyi szeretettel, annyi lelkesedéssel, annyi kicsorduló örömmel köszöntjük Erdély szívet, fővárossát, Kincses Kolozsvárt, mint amilyen ki-mondhatatlan szeretettel a felszabadulás végtelen boldogságával és leirhatatlan örömeivel köszöntötte Mátyás király szülővárosa, a nagy erdélyi fejedelemnek székvárosa, a magyar hadsereg bevonuló honvédeit.

HIRDESSEN

LAPUNKBAN

K A T O L I K U S A K C I Ó

Szent kereszt ünnepére

„Stat crux, dum volvitur orbis.“ „Áll a kereszt, míg a világ mulik.“ A világ forgandó sorsán nyugton áll Krisztus keresztje.

Amikor apokaliptikus erők szakadnak föl világszerte, hogy milliók és milliók sorsa talán évszázadokra megpecsáltessék a föld kerekén: micsoda megdöbbenő sulyt kapnak e szavak!

Bizalmunk nem csökken akkor sem, mikor hivatalos közlések adják tudunkra, hogy tőlünk észak-keletre sok millió katolikus hívő a Szovjet főnhatósága alá került. Az újabb események úgy alakultak, hogy Lengyelország területéről mintegy tízmillió katolikus lett a Szovjet alattvalója. Közülük 3,600.000 görög szertartású. Számukat erősen gyarapítja Lettországnak félmillió és Litvánianak majdnem két millió katolikus.

Ha azonban arra gondolunk, hogy Lengyelország nemzeti ünnepe egyuttal Mária-ünnep is, hogy a Mára-kongregációk tagjainak száma szerint harmadik helyen áll a világon, hogy számos szentéletű lengyel vagy már a szentek sorába emeltetett, vagy szenttéavatásuk folyamatban van: bizvást remélhetjük, hogy ahol a vallásos érzés ennyire erősen meggyökereszt a lelkekben, ott a katolikusok nehezebb viszonyok között is megtartják hitükhöz való hűségüket, a 400 millió katolikussal való lelki testvériséget, a kegyelmekben és a szentségekben való egységet. Krisztus Keresztjének erejét és bölcsességét. Az isteni Gondviselés utjai kifürkészhetetlenek.

Talán éppen katolikus testvéreinket választotta ki, hogy hidat verjenek Kelet és Nyugat között, hogy talán életükkel hirdessék és terjesszék a katolikus vallás belsejéét és szépségét, a hívek áldozatkész-ségét és kitartását.

A Szent Kereszt ünnepén különösen érezzük, hogy Krisztus keresztje mutat biztos utat az égbe, de egyszersmind az életen át, hiszen éppen azért az ég utja, mert az élet utja. A megpróbáltatás, az üldözés a kereszt utmutatása mellett a megtérés és megtérítés utja lehet, a könny és vér új élet forrása, a megalázás a fölmagasztalás kezdete, a Krisztus szenvedésében való résztvevés kiapadhatatlan erő áramlása és

belső boldogság biztosítéka mindazoknak, akik Krisztus keresztjét érzik és vallják az élet fájának.

Szent Kereszt ünnepén így telünk el részvétellel, bizalommal és reménységgel: „Áll a keresztfa, míg a világ mulik.“

Egyesületi hírek

Szeptember 15-én délután fél 4 órakor Szent Ferenc harmadik rendje, 22-én az Oltáregyesület, 29-én Jézus Szíve Szövetség női csoportja, október 3-án délután 5 órakor a Leányegyesület, október 5-én délután 5 órakor a Férfiliga tartja havi ájtatosságát.

Téli időrend lép életbe szeptember 29-én, Szent Mihály főangyal ünnepén. Vasár- és ünnepnapokon a szent misék fél 8, 10 és egynegyed 12 órakor, hétköznapokon háromnegyed 7, egynegyed 8 és órakor kezdődnek.

Külterületi szentmisék. Szeptember 22-én az öregkerti kápolnás iskolában, szeptember 29-én a nagylaposi kápolnás iskolában, október 6-án a csejti és öregkerti Szent Imre iskolákban, október 13-án a nagylaposi és a polyákhalmi iskolákban mutatunk be szentmisét a külterületen.

Egyházi híradás

Örömmel közöljük híveinkkel, hogy a tervezett bucsuzáródoklatot október hónap folyamán — felszabadult és újra egyesült egyházmegyénk szép városába: Nagyváradra irányítjuk.

Szent Lszló ősi városába menetelünk, hogy katolikus magyar szívünk bensőséges há-lavirágát helyeztük égi nagy Pátronusunk egyházmegyénk védőszentjének, a legvitézebb magyar királynak drága erek-lyéjére.

A MÁV igazgatóságának értesítése után azonnal közöljük a bucsus — zárandoklat pontos idejét.

Október havában minden délután fél 4 órakor elmondjuk a rózsafűsért a Magyarok Nagyasszonya tiszteletére. A havi ájtatosságon nemcsak a Rózsafűzér — társulat tagjai, hanem mindazon hívek is ve-gyenek részt, akik a Megváltó Jézus szülőanyja iránt hódolat-teljes tisztelettel viseltetnek. Szívleljük meg a régi írást: „Nem lehet atya Krisztus annak, aki anyjával nem szereti a Szent Születet!“. A régi ósma-gyaroknak is egyik legszebb erénye a „Mária-tisztelet“ volt. Ebben is kövessük a szentist-váni hagyományt.

Hogyan lehet a köszénből gyémántot csinálni

A tudósok megállapították, hogy a gyémánt nem más, mint közönséges köszén, amelyet átjárt a nap fénye és a föld mélyében lassankint gyémánttá kristályosodott. Mikor ezt olvassa az ember felsóhajt: ugyan miért nem változott minden fekete széndarab csillogó gyémánttá?!... Mennyivel szebb és boldogabb lenne a világ...

Még nagyobb fájdalommal gondolt minden komolyan gondolkodó ember Kísasszonynapkor a hétórás szentmisén arra, hogy vajjon miért csak nyolc leány áll ott a Mária oltár előtt és tesz fogadalmat arra, hogy mosolygós szemű, dolgos kezű, tiszta lelkű leányként akar élni... Miért mer csak nyolc leány a Hajnali Szép Csillagra nézni és szívébe, lelkébe szívni a Szent Szűz fényét és ragyogását, hogy ők is fényes és ragyogó csillagok legyenek?... Miért akar csak nyolc leány a legnagyobb Urnőhöz hasonlítani?... Miért mer csak nyolc leány arra vállalkozni, hogy igazi ragyogó szemű, mosolygós arcú, dolgos kezű, szerető szívű, tiszta lelkű leányként akar élni?...

Miért nem akar vagy mer a többi sok-sok endrődi lány gyémántnál is értékebb és szebb igazi lány lenni?...

Vagy akartok? Azzá lehettek, ha eljöttök a leány egyesületbe... Kedves Szülők! Küldjétek leányaitokat. S Ti lányok jöjjetek, mert értetek van és szeretettel vár a KLOSz, Dolgozó Lányok és Kalász.

Vezető.

A kenyér titka.

A kenyér örök titka a történelemnek —

Milliók seregek csak érte véreznek. —

A kenyér örök álma az édes apának —

Ha nincs, vagy kevés, s a gyerekek érte kiálnak. —

A kenyér áldás a szegényes, rossz viskóban —

Erről beszélnek mindig hosszú, hosszú sorban. —

De ott van a kenyér a dúsgazdag asztalán —

Ha csak így is mondják: kóstoljuk mi is talán. —

A kenyér örök története a vén földnek —

Téli tájak a mélyen buza-szemet földnek. —

A „Kenyer“ a templomban is csöndben ott trónol —

Égi kenyérnek, Krisztusnak hiv sereg hódol. —

„Üdvözlégy Krisztusnak drága szent Teste —

Légy velünk mindig, mindig: hajnalban és este.“

A kenyér örök titka a történelemnek —

Milliók seregek csak Vele együtt élnek. —

Halomszeghy Béla

Szeghalom, 1940, III. 14.

— Az Actio Catholica egyházmegyei igazgatóinak értekezlete. Az Actio Catholica szerdai egyházmegyei igazgatói értekezletén Glattfelder Gyula dr. püspök megemlékezett Erdély egy részének visszatéréséről. Mihalovics Zsigmond prelátus és Czapik Gyula püspök időszerű tájékoztatóját szakszerű hozzászólások követték.

A rómafürdői templom új harangját Erdély visszacsatolásának öröme a Magyarok Nagyasszonya tiszteletének szentelte Hamvas Endre dr. budapesti érseki helytartó. A harang Kopeczky Sebő adománya.

Az Americana erdélyi tagozata rendkívüli ülésén ünnepelte a kormányzót, a baráti német és olasz nemzetet, a miniszterelnököt és a külügyminisztert.

Százezer hold földet osztottak ki eddig a Felvidéken

A felvidéki földbirtokrendezés kormánybiztosa eddig végzett munkájáról jelentést adott ki. E jelentés főbb adatai a következők:

A viaszacsafolt területen a csehszlovák földhivatal annakidején lefoglalt 720 földbirtokon 849.815 kat. holdat. Ebből kiosztottak 47.711 esetben összesen 215.952 kat. holdat. A kiosztott földből 45.235 kisgazdának 121.685 hold jutott, 3608 telepes pedig 49.580 kat. holdat kapott. A fennmaradó területből 301 maradéközébirtokot alkottak, 54.507 kat. hold terjedelmével. Közbirtokosság és községek tulajdonába 18.013 kat. hold jutott, állami kezelésben maradt 52 birtok 28.957 kat. hold nagyságban.

A felvidéki földbirtokrendezést kormánybiztosság hatálytalanította a csehszlovák agrárreform alapján történt ingatlantervezést 140.293 kat. holdnyi területen.

Birtokkategóriák szerint ennek a területnek a megoszlása a következő: kisbirtokosok földterülete 19.838 hold, telepeseké 64.136 kat. hold, maradékbirtokosoké pedig 56.319 kat. hold. A kormánybiztosság a kisemberek által megszerzett ingatlanokat a lehetőség

határain belül nem bántotta, a régi birtokosoknak pedig csak ott juttatott bizonyos kisebb részt, ahol ez szociális szempontból indokolt volt. A csehszlovák agrárreform alkalmával — mint említettük — 45.235 kisember kapott valami kis juttatást 121.685 kat. hold átengedése útján. A mostani rendezés során ennek nem egészen egyhatodrésze került más tulajdonosok birtokába, öthatodrésze pedig megmaradt a régi birtokosok kezében. Így tulajdonban hagyott kisemberek kezében 106.000 kat. holdat. A hatálytalanított ingatlantervezésből eddig kiosztott mintegy 100.000 kat. holdat. A kiosztás során kisemberek kezébe több mint 31.630 kat. hold jutott, középbirtokot 6000 kat. holdon teremtettek, az eredeti régi birtokosoknak pedig 7464 kat. holdat adták vissza. Az eljárás még továbbra is folyamatban van. Nemzetiségi megoszlás szerint a már helyben hagyott 106.000 holdnyi területből magyarok 45.655 kat. holdat, szlovákok 46.429 kat. holdat, a rutének pedig 13.858 kat. holdat kaptak, az arány tehát hat a négyhez a nemzetiségek javára.

A buzaszállítások tekintetében még nem kötöttünk megállapodást Németországgal.

Nem régen történt megegyezés az új magyar-német áruforgalomra vonatkozólag. A tárgyalások során részletesen foglalkoztak mindkét gazdasági terület nyersanyagszükségleteinek kérdéseivel is. Magyarország buzaszállításai tekintetében még nem jött létre megállapodás. A Németországba szállítandó mennyiség a termés alakulásától függ és emellett gondolni kell Magyarország másik két állandó búzártvevő piacának, Olaszországnak és Svájcnak és esetleg Spanyolországnak szükségleteire is. Minthogy Németország tengerentúli takarmánybeviteli forrásaitól ezidőszereint el van zárva, a német bizottság fokozott érdeklődést mutatott a magyar tengeri szállítások iránt. Szállítási lehetőségeinket e tekintetben is a tengeri termés fogja meghatározni.

Másrészről a mai helyzetben mi is nagyobb mértékben szorulunk rá, mint eddig Németország nyersanyagszállításaira, elsősorban nehéz vas-, vegyszeti és gumiiparunk részére. Tekintettel

a norvég, luxemburgi és lotharingiai vasérctelepek megszállására, Németországnak nyerevasban való szükségletünk ellátása áll leginkább módjában. Egyébként a kontingensjegyzékek mind a behozatali, mind a kiviteli oldalon bővültek és a behozatali kontingensjegyzékben úgy, mint eddig, egyszeri kontingensek (a jelenlegi szükségletek megfelelően) és állandóknak tekintendő kontingensek is szerepelnek.

A tárgyalások alkalmával először volt szó a Németország által megszállt területekkel való forgalomról is. A német bizottság hivatalosan ugyan csak a lengyel főkormányzóságot képviselte, de megbeszéltek a Németalfölddel, Belgiummal, Luxemburggal és Norvégiával való forgalom lehetőségeit is.

A tengeri igénybevételi ára

A földművelésügyi miniszter szeptember 16-tól új tengeri igénybevételi árakat állapított meg. Az új árak a következők: tisztántúl állomásról 24.10, egyéb állomásról 23.05, ab Budapest központi raktár 22.85 pengő.

Népmozgalmi adatok Eendrődön augusztus hó folyamán.

HÁZASSÁGOT KÖTÖTTEK: Knapcsék Imre fműves — Pelyva Anna. Pető Lajos cipész — Timár Eteika. Timár Mátyás molnár — Szujó Eszter. Timár Miklós fműves — Timár Jolánka. Timár Elek fműves — Pelyva Margit.

SZÜLETETT: Oszlács Pál — Hanyecz Margit fia: Béla Zoltán. Gyuricsa István — Varga Julianna fia: István. Gellai Gáspár — Benkó Lucia fia: Gáspár Lajos. Uhrin Vince — Timár Ágnes fia: Lajos Ottó. Katona Lajos — Faggyas Piroska fia: Béla. Gyuricsa György — Martinek Anna fia: Vilmos Ferenc. Suki Emma leánya: Irén. Hornok József — Dinya Julianna fia: Béla István. Pintér Sándor — Gellai Margit fia: Benedek Elek. Kovács György — Lapatinszki Mária leánya: Irén. Szurovecz János — Kontra Neszte leánya: Ilona. Czikkely Imre — Nándori Eszter leánya: Irén Ilona. Gubuznai István — Mészáros Ilona leánya: Ilona. Varjú István — Hornok Margit fia: Vince István. Gonda János — Nagy Franciska fia: László. Timár Máté — Pintér Ilona leánya: Irén Terézia.

MEGHALT: Majoros János 71 éves bélelzáródásban. Gellai János 91 éves agykori gyengeségben. Tóth Ilona 17 éves tüdőgümőkórban. Hornok Veron 65 éves véres agygutában. Szosznyák József 7 hetes veleszületett gyengeségben. Németh Lajos 6 hónapos veleszületett gyengeségben. Timár Ilona 19 éves tüdőgümőkórban. Csuvár Juszina 44 éves tüdőgümőkórban. Timár Vince 1 éves bélhurutban. Fekécs Eszter 11 hónapos bélhurutban. Novák Jolánka 1 éves bélhurutban. Lipták István 62 éves agyszélhűdésben. Timár János 65 éves gyomorrákban. Gonda László 4 napos bélhurutban. Hangya Márta 3 hetes hörghurutban. Koloh Bálint 15 éves agyvelőlobban. Zanyik Veron 77 éves agykori gyengeségben. Kontra Mária 54 éves véres agygutában. Fülöp Terézia 68 éves agyszélhűdésben. Dávid Mária 72 éves agykori gyengeségben. Lapatinszki Irén 4 éves bélhurutban. Ficsor Sándor 20 éves tüdőgümőkórban. Varga Katalin 61 éves agyszélhűdésben. Valuska Anna 60 éves agyszélhűdésben.

A burgonya ára

A Belső Burgonyakereskedelmi Egyesülés f. évi szeptember 4-től kezdődően budapesti paritásban, nyári rózsáért és Gűlbabáért étkezésre válogatott minőségben mázsánként 9 pengőt. Ella és sárgáért étkezésre, válogatott minőségben mázsánként 7 pengőt fizet.

Sertés

Ferencvárosi sertésvásár. A keresztény állatkereskedők országos egyesületének jelentése szerint a vásár csütörtöki felhajtása 1447 darab. Árak: Ia uradalmi 144, IIa uradalmi 138, Ia szedett 136, IIa szedett 132, IIIa szedett 126, Ia öregsértés 132, IIa öregsértés 126, angol tőkesértés 136, la angol sonkasüldő 136 fillér kilókénti élesúlyban.

HIRDETÉS.

Déaványa határában

Özv. Szentgyörgyi Gerőnének Pusztacségen 225 m. hold és Borsszágen 92 m. hold földje okt. 1-től haszonbérbe vagy felesbe kiadó. Erdőkön a tulajdonosnál Déaványa, Széchenyi 59 sz. alatt) lehet.

Sokgyermekes család

negyedes bérlőnek vagy gazdasági cselédnek felvételik.

Cím a kiadóhivatalban.

Negyvenkét hold

és Tizennyolc hold szántó haszonbérbe vagy felesművelésbe kiadó. Cím ugyanott.

Jézus Szíve Népleányok Társasága

vezetése alatt álló Gazdasági leányiskola varrást, főzést, kerestetet és baromfi-tenyésztést tanít. Tájékoztatót kérjen az iskola igazgatóságától Pécelen, Szilágyi-tér 1.

A Népházi

Fogyasztási Szövetkezetben kitűnő friss és olesó árak kaphatók. Finom és zsiros sajtot, prima teavaját, elsőrangú csanádi kolbászt árusít.

Kármelita Apácák

rendjébe felvételre jelentkezhetnek vallásos, tiszta erkölcsű, szerzesi hivatást érző 18-22 éves leányok Cím: Budapest, X. Maglódi-ut, 125

Szerkesztésért és kiadásért felelős

WALTHIER GYÖRGY
Főmunkatárs:
CSERNUS MIHÁLY
Nyomatott Hádudvary Mihály
PETŐFI könyvnyomdában Gyomán.

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Eendrőd, Széchenyi u. 2.sz.

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

A szegedi gondolat

ország irányító célkitűzéseit — hangsúlyozta Szegeden tartott nagy beszédében az ország kormányzója: nagybányai Horthy Miklós.

„A történelem színe előtt — mondotta a kormányzó — Szegedé az a nagy érdem, hogy a nemzeti újjászületésnek ez a város volt a bölcsője.”

„A szegedi gondolat két évtizeddel innen indult ki és ma aktuálisabb, mint valaha. Mi voltunk előfutárai annak az irányzatnak, amely a nemzeti eszme erősebb kimunkátását, a nemzeti a faji szolidaritás tökéletesebb kiépítésével s a szociális gondolat elmélyítésével és kiterjesztésével ma már nemcsak nálunk, hanem lassanként egész Európában minden nemzet sajátos gondolatköréhez képest érvényesül. A szegedi gondolat utján akarunk tovább is haladni, nem idegen uton, hanem a mi magunk sajátos utján, amelyen barátaink oldalán már eddig is jelentős eredményeket értünk el.”

Örömmel és megnyugvással olvassuk az első magyat ember bölcs és irányító célkitűzését. A Felvidék, Kárpátalja, Erdély visszaszerzése békésen, véráldozat nélkül igazolja a szegedi gondolat jóságát. Ha pedig visszagondolunk a forradalmak és oláh megszállás utáni nyomoruságos időkre és összehasonlítást teszünk a magyarság mai gazdasági helyzetével, hálát adhatunk Isten után azon férfiaknak, akik sok küszködésel, a győző államok ellenesége, meg nem értő magatartásával dacolva nagyobb, erősebbé, életképesebbé és fejlődésre alkalmassá varázstolták — a csonka magyar földet és leigázott népét.

Az események a valóság megcáfolhatatlan bizonyítékai. Ez elden józan ésszel nem beszélhet senki, de ha még is megteszik egyes irányzatok és hatalomra törekvő politikai alakulatok, a természetes józan ésszel megáldott és higgadtan mérlegelő magyar nép ajtót mutat nekik.

„A magunk sajátos utján” akarunk haladni és fejlődni. Felfi-

gyelünk az új európai irányeszmékre és politikai megújulásra, átvesszük azt, ami földünk és országunk fejlődésére jó és hasznos, nem zárkózunk el olyan eszméktől, amelyek a keresztény magyarság izmosodását és faji megerősödését szolgálják, de átengedjük a krisztusi kereszténység erkölcsi, továbbá az ezeréves magyar-lét és élniakarás rostáján mert a magyar más népet, más fajtát szolgálni és szolgálai módon utánozni nem akart soha, nem is tud. Mi érezzük magunkat olyan nemes és kiválasztott fajnak és nemzetnek, mint bármelyik euró-

pai állam népe. Mi példát adtunk a világnak, hogy államalkotói és államfentartó nép voltunk mindig száz vész és vihar között. Mi talpra ugrottunk a legborzasztóbb megpróbáltatások pokoli tűzében is, mert magyar szívósságot, fajtánk szeretetét, ősi hagyományaink megbecsülését, a hétköznapi munka és tenger vért kívánó harcok állását tanultuk ősinktől.

Megbecsültük a bevándorló és beszivargó „idegen testvért” asztalunkhoz ültettük, őt a nagyobb falatot sokszor neki engedjük át de a kezére ütünk mindenkinek, aki ősi földünkön idegen jármot és rabszolgasorsot készít elő Árpád késő unokáinak.

Éberek vagyunk és óvatosak!

Hóman Bálint

nagyvonalú ünnepi beszéde a szegedi egyetem megnyitásán egyik kimagasló mozzanata volt az elmúlt het zajló eseményeinek. A beszéd alább idézett része a falu népét is érdekli.

„A szegedi egyetem, mondotta Hóman miniszter — a korszerű keresztény és magyar nemzeti politikanak, a haladásnak és a magyar népműveltségnek hatalmas vára kell, hogy legyen a jövőben. Hallgatói közöttük a magyar Alföld földműves népének tehetséges fiait, komoly hivatás tudattal tanuljanak és készüljenek a nemzet életében betöltendő hivatásukra. Az egyetem légköréhez méltatlan és tőlük idegen érdekeket szolgáló megmozdulások helyett elszánt akarattal törekedjenek értelmük fejlesztésére és műveltségük gyarapítására, szervezeteik keretében lelkük művelésére, testük edzésére és szociális igényeik kielégítésére. Ebben a törekvésükben mindig számíthatnak legmesszebbmenő támogatásunkra.”

„A kedvezmények adományozásánál — folytatta tovább a miniszter — egyes-egyedül a ráutaltság, a szorgalom és a tanulmányi eredmény lesz irányadó. Magyar népünk minden tanulni vágyó és tanulásra képes szegény és szorgalmas fia, min-

den népi tehetség módot találhat egyetemi tanulmányainak folytatására.”

Sok szegény tehetséges és tanulni vágyó magyar fiú lelkében

csillantott fel bizakodó reményt Hóman miniszter ígérete és újjitása. A falu gyermekei — az anyagi lehetőségek hiányai miatt — jórészt el voltak zárva a magasabb iskoláktól. A polgári iskolák szaporodása sok helyütt lehetővé teszi a négy osztály elvégzését. Ingyenes és olcsó középiskolai internátusokat kérünk a Miniszter Urtól, hogy „idegenben” a legfelsőbb osztályok végzése is lehetővé tétessék a falu kiválóbb, tehetséges fiainak. A nyugodt idegrendszerű, a régi magyar erkölcsi levegőben nevelkedő falusi ifjuság beilleszkedése a tisztviselői társadalomba előnyös megújodást és felfrissülést jelentene. A Miniszter ur mérföldes lépésekkel viszi előre a magyar oktatás és kultúra ügyét, kérjük, hogy a falu népének e kívánságát is vegye fontolóra — a nép szegény fiainak megsegítése érdekében.

Az egyetemre e nélkül csak kevés falusi gyermek juthat el.

A FALU NÉPE

megdöbbenéssel olvasta az újságok hasábjain azt a rémmesébe illő vészirt, hogy néhány nyilasképviselő — a hatalomszerzés tébolyában felfordulást, forradalmat és esetleg az ország békés függetlenségének eljátszását készítette elő.

Az országgyűlés — a kir. ügyészség kérelmére — kiadott letartóztatásra és bírói eljárásra két képviselőt. Azt állítja az ügyészség róluk, hogy olyan összeesküvésben vettek részt, amelynek célja a kormányzó elfogatása, a belügyminiszter meggyilkolása, az államfő kíséretének megölése, vasuti hálózatok fölrobbantása középületek megszállása, terrorcselekmények elkövetése, s mindennek célja a hatalom erőszakos átvétele lett volna. Ugyanakkor még három képviselő mentelmi jogát függesztette fel az országgyűlés bűnvádi eljárás végett, akiket az ügyészség igen súlyos állam- és társadalomellenes bűncselekményekkel vádol.

A vádak igazolását mérlegelni és itélni — a független bíróság jogosult.

A falu népe azonban megütőzéssel szemléli, hogy ilyen vádak fennforoghatnak — és a magát nemzeti irányúnak vallott nyilaskeresztes párt tagja ellen?

A nép békés fejlődést, nyugodt és a lehetőség határáig igazságosan irányított, biztos társadalmi berendezkedést kíván. Neki másodrangú az, hogy kik állnak a hatalom élén, de mindenesetre jobban bizik azokban, akiknek bevált politikai tudása, alkotásokban, cselekvésekben helyesnek és értékesnek bizonyult közéleti munkássága garanciát inkább nyújt a kormányzás nehéz és kivételes tudást, pártatlan ítélőképességét kívánó feladatainak végzésében.

A magyar nép 1918-ban átért már egy erőszakos rendszerváltozást. A béke és az ország függetlenségének jelszavával jöttek elé. Az eredmény: a magyar had-

sereg széttűlése, az ország teljes felfordulása, oláh, szerb és cseh megszálló csapatok beözönlése, az ország kirablása és szörnyű megcsönkítése volt.

Az akkori kormány gyengeséget tanúsított Károlyi Mihály és csatlósai, a szociáldemokratákkal szemben. Egy parányi hatalomravágyó csoport felfordította és tönkretette Szent István ezer éves, dicső birodalmát, holott kellő időben és kemény kézzel megakadályozhatták volna a hazaárulók gyalázatos tervét.

A falu népe még egyszer nem akarja átélni a felfordulás és megszállás dicstelen korszakát. Ki tudja, hogy még egy feltámadás jön-e az országra?

Igazságos, de elrettentő büntetést kívánunk! Az ország épségét, a magyar nép millióinak jövőjét balga rövidlátással és tultengő kapaszkodással senki ne merészelje kockára tenni.

Bizunk a magyar bíróság ítéletében, ugyanakkor megjegyeztük, hogy kik azok, akik husz esztendő kálváriás, de jobb jövőt ígérő munkájának gyümölcsét eltekozzolnák.

Gazdák! Figyelem!

Az árviz okozta károk miatt sok gazda adóelengedésért folyamodott. Mint halljuk, az illetékes pénzügyi hatóságok csak részben vették figyelembe a kérelmeket, mert „a vizenyős területeknek feltüntetett és emiatt csekély adóval terhelt földek után újabb kedvezményt nem igényelhetnek a tulajdonosok”.

Felhívjuk gazdáink figyelmét arra, hogy akik valóban árviz károsodást szenvedtek és adócsökkentésben nem részesültek, azok a községi hirdető-táblán történő kifüggesztéstől számított 15 nap alatt felfolyamodással éljenek a vármegyei közigazgatási bizottsághoz. Tény ugyanis az, hogy a rendkívüli esőzés és áradás pusztításait az ármentesítő társulatok mostani berendezkedésük és munkaerejükkel megszüntetni és lényegesen csökkenteni nem tudták. Ezt a földművelésügyi minisztérium kiküldött miniszteri biztosa is igazolta. Ezen az alapon a miniszteri rendelet egyik szakasza alapján feltehetően és lényegesen adó csökkentést kérni lehetséges. A feltehetően a községi előjárásánál, illetve főjegyzői hivatalban felvilágosítást kaphatnak.

HIRDESSZEN

LAPUNKBAN

Nem ezt vártuk

Gróf Teleky Pál kormánya visszaállította a tisztviselők korábbi fizetését — a csökkentések megszüntetésével.

Nem így gondoltuk a megoldást, amely nagy csalódást hozott az alsóbb fizetésű osztályokban élő, megsokasodott munkát végző többgyermekes tisztviselői családoknak.

Nem vagyunk irigyek. Értetőknek tartjuk, hogy a magasabb osztályok tisztviselői lényeges javítást kaptak. De amíg a XI. fizetési osztályban élő kis tisztviselő 12 50, (levonásokkal ennyit sem) addig az V. fizetési osztályban élő 80—90 pengő többletet kapott. De ugyanazon osztály női tagjai is ugyanannyit kaptak, mint a két-három gyermekes nős tisztviselők.

Hol itt a méltányosság és szociális igazság?

Itt pedig figyelembe vesszük azt, hogy a magasabb osztályok tagjai a kiutazások alkalmával lényeges pótlékot kapnak az uti-ájtányok és napiéjék utalásával, ugyanakkor a kisebb tisztviselők mellékkeresetre csak akkor tehetnek szert, ha rendes napimunkájukon kívül, az esti órák robotmunkáját is vállalják. Kérdésünket feltétlenül megfontolásra alkalmasná teszi.

Azt írják a lapok, hogy csak a kis tisztviselők „fizetés-csökkentésének megszüntetéséről” lesz szó. Végül kiderült, hogy a többlet jelentős részét nem a sokgyermekes, fiatalabb kistisztviselői családoknak, hanem az idősebb, magasabb kategóriák ugrásszerű fizetését élvező, több esetben már önálló keresettel bíró családtagok jövedelmét is hangozó tisztviselői családtagoknak juttatták.

Mi a sokat hangoztatott „család és gyermekvédelem” reális megvalósítását vártuk a kormánytól. A Miniszterelnök ur jogosan több és tökéletesebb munkát vár és jogosan a nemzet minden fiától.

Mi is tökéletesebb és méltányosabb elbírálást és gyakorlati elbánást kérünk a kormányzattól.

Ne adhoc segítevéssel, hanem intézményesen kérjük védelembe venni a sokgyermekes családokat.

A Tamássy-féle fizetés-rendszer méltánytalan és igazságtalan, mert nem fokozatos, hanem ugrásszerű emelkedést mutat a magasabb tisztviselői osztályokban.

Rendezést kérünk és várunk.

A fiatal generáció nőülését elősegítene az, ha a tisztviselő neje havonként legalább 30 pengő pótlékot kapna. Ebből az évi ruhája és cipője volna fedezve a szolid és takarékos asszonynak,

A gyermek-nevelés és szapo-

rodást segitene elő a kormány azzal, ha az első gyermek után 20.—, a másodiknak 25.—, a harmadik és többi gyermekeknek 30—30 pengő pótlékot utalna.

Sok falusi tisztviselő idegenben kénytelen taníttatni gyermekét. Legalább három gyermek pótléka legyen annyi, hogy abból egy gyermek idegenben tanulhasson. Ez csak méltányos ki-

Templomszentelés Vésztőn

Dr. Lindenberger János apostoli kormányzó szentelte fel az új r. kath. templomot.

Nagy ünnep volt vasárnap Vésztő katolikus társadalmának. A körös-katolikuságának régi álma teljesedett be ezen a napon, felszentelték a rom. kath. templomot. Már az ünnepélyes felszentelés előtt a hívek hatalmas serege ölelte körül és örvendezett a nagyon szép, gótstílusú templomnak melyet ifj. Sátyár Miklós békéscsabai építőmester tervezett és épített.

Vésztő katolikus népének nagy öröme emelte, hogy ünnepén részt vehet báiczai Beliczey Miklós főispán is, akit bensősége, nagy szeretettel fogadtak és vettek körül. Ott voltak a környék katolikus papjai is. Ott volt dr. Domanek Pál Lékéscsabai apátplebános és Barabás György békési prépost. Az új templomot dr. Lindenberger János apostoli kormányzó szentelte fel, aki negyed 11 órakor érkezett meg Vésztőre, a piros fehér-zöld zászlóval felbuzgózt a rom. kath. templom elé. Hícsnek báiczai Beliczey Miklós főispán üdvözölte szívből fakadó, meleg szavakkal az apostoli kormányzót, aki kedves, közvetlen beszéddel köszönte meg az üdvözlést.

Az üdvözlések elhangzása után megkezdődött az egyházi szertartás. Dr. Lindenberger János apostoli kormányzó felszentelte az új templomot, Istennek ezt az új várát. A felszentelési szertartás után pedig kitáruztak a templom ajtái s dr. Lindenberger János bemutatatta az első szentmiseáldozatot, főpásztori misét celebrált fényes papi segédlettel. Megkondult a templom harangja s messzirehangzó, diadalmas, újjongó hangon hirdette, hogy új templomot emelt az ember Isten dicsőségére. Hívta, szólította a harang a templomba a híveket, akiknek nagysokára teljesen megtöltötte az Ar hajlékát. Az evangélium után dr. Domanek Pál békéscsabai apátplebános mondott szent beszédet. A templom

vánsága a falusi tisztviselőinek?

Mi látjuk a kormány jóindulatát és szociális törekvését. A kivitelben azonban gyakran a főváros ideológiája és a társadalom bajait csak újságokból ismerő, zöldasztalnál dolgozó egyének dilettantizmusa érvényesül.

Megnyugvás és megelégedés teremtése a legjobb politika. Ezt kérjük a valóságban, akkor hiába kísérleteznek a jobb sorsot, több fizetést, reálisabb megoldást ígérő felforgatók.

S. B.

magasabb hivatásáról és arról szólott, hogy miként kell élnünk Isten törvényei szerint. Szárnyaló szavai az ég felé vitték a lelkeket, melyek kapukat sarkig tárva fogadták be az örök igazságokat. A szentmise után az ajkakon felcsendült a minden magyarok imája a Himnusz.

Az ötvenedik jubileum
tenyészállatvására rendezett
jövőre az OMGE.

A budapesti mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvására rendezőbizottsága most tartotta az évi első gyűlést. Vitéz Teleki Béla gróf főispán elnöki megnyitójában örömmel emlékezett meg a keletmagyarországi és székelyföldi részek visszacsatolásáról. Majd örömmel közölte, hogy a földművelésügyi minisztérium és a főváros megértő aldozatkézséggel jelentősebb összeget fordít a kiállítás telep fejlesztésére.

Ezután a bizottság Konkoly Thege Sándor dr. OMGE főtitkár előterjesztései alapján úgy határozott, hogy megkezdje az előkészületeket a jövő évi kiállítás megrendezésére. A jövő évi kiállítás az ötvenedik lesz az OMGE által rendezett mezőgazdasági kiállítások és tenyészállatvadások sorában. A rendezőbizottság úgy határozott, hogy a jövő évi kiállítást is a szokásos koratavaszi időszakban és pedig március 29-től április 6-ig tartja meg. A kiállítás gerince ez alkalommal is a vásárral kapcsolatos tenyészállatkiállítás lesz, amelyen való részvételre az érdekelt gazdák máris széleskörű előkészületeket tettek.

A jelentkezés határidejét a tenyészállatok csoportjában január 6-ban, a többi csoportoknál február 15-ben állapította meg.

HIRDESSZEN

LAPUNKBAN

Horváth Géza lemondását követeli a MÉP endrődi szervezete

Az endrődi választmány ragaszkodásáról és támogatásáról biztosította a kormányt, a főispánt és a pártot

Mint ismeretes, Horváth Géza, a gyors választókerület országgyűlési képviselője, akit MÉP-programmal választottak meg, kilépett a Magyar Élet Pártjából. A kerület választópolgárai körében nagy megdöbbenést keltett a kilépés, mellyel elsőnek a MÉP endrődi szervezete foglalkozott. Az endrődi MÉP nagyválasztmányi ülést tartott, melyen százhuszan vettek részt. A gyűlésen, melyen Kalmár Imre endrődi MÉP-elnök elnökölt, Tóth István választókerületi tükár közölte, hogy a Magyar Élet Pártjából kilépett Horváth Gézától táviratott kapott a pártszervezet. A táviratban Horváth Géza azt kérte a párt vezetőségétől, hogy október 20-ra hívja össze a választmányt. A vezetőség természetesen nem tett eleget a felszólításnak, mivel ellenséki képviselő kormányparti szervezetet nem hívhat össze. A választmány nagy helyesléssel vette tudomásul a kerületi párttükár bejelentését, melynek elhangzása után többen szólaltak fel. A felszólalók egyöntetűen hangoztatták, hogy akkor, amikor a miniszterelnök és a kormány fontos külpolitikai ügyekkel és az ország területgyarapodásával kapcsolatos nagy feladatok megoldásával foglalkozik,

nem helyénvaló a nemzet belsejébe egységét megbontani.

Ezekben a történelmi időkben fokozottabb összefogásra van szükség. Kiemelték azt is, hogy a kormány munkájának az eredménye az, hogy amikor egész Európában háborús a légkör, Magyarországon békés munka folyik a éppen ezért helytelenítették Horváth Géza lépését. A felszólalások után a választmány egyhangulag a

következő határozatot hozta:

Horváth Gézát azért választották meg képviselőnek, mert a kormányparti programjával lépett fel. Ha nem a MÉP programjával indult volna a választási küzdelemben, akkor nem jutott volna mandátumhoz. A választmány a képviselőt az ellenzékbe nem követi. A választmány, az endrődi MÉP kitar az országos párt mellett és nehézményezi, hogy Horváth Géza a választók megkérdezése nélkül kilépett a pártból. Nehézményezi azt is, hogy Horváth Géza azt írta, hogy választói ebben a lépésben mögöttek állnak. Éppen ezért a választmány felhívja Horváth Géza képviselőt, hogy bocsássa a kerület választóinak rendelkezésére mandátumát, mondjon

le és akkor majd beigazolódnik hogy a kerület választói hajlandók-e őt követni. A választmány egyhangu határozattal felkérte baiczai Beliczey Miklós főispánt mivel a kerület kormányparti képviselő nélkül maradt, hogy a hozzáfutókat dr. Bíró Zoltán vármegyei központi MÉP tükár útján még fokozottabb mértékben támogassa. A választmány és az egész kerület népe eddig is nagy örömmel tapasztalta, hogy baiczai Beliczey Miklós a kerület népének

A Magyar Megújulás

Vitéz Imrédy Béla, vitéz Jaross Andor és vitéz Rátz Jenő vezetésével: Magyar Megújulás Pártja névvel új párt alakult. Imrédy és Jaross kilépése után még tizenhét képviselő távozott a Magyar Élet Pártjából. Ezekkel alakították meg a Magyar Megújulás Pártját. A megalakulást a törvényekben előirt formák betartásával vitéz Imrédy Béla és vitéz Jaross Andor jelentették be a belügyminiszternek.

A megalakulást bejelentő levélhez csatolták a párt részletes programját.

Tekintettel arra, hogy vitéz Imrédy Béla Endrőd községnek diszpolgára, kiváló egyénisége iránt táplált tiszteletünk kötelez arra, hogy programját — a pesi lapok nyomán — olvasóink elé tárjuk. Ime:

Új Európa van kialakulóban. Leghatalmasabb formáló erő: a nemzeti szocializmus és a fizizmus. Az új Európában izig végig magyar lelkű, új Magyarországot akarunk felépíteni, amely az új Európa vezető hatalmaival nemcsak a politikai érdekközösséget, hanem az őszinte eszmei közösséget is vállalja. Ezért a célért ősi keresztény hagyományainak szellemében, alkotmányos uton, törvényes eszközökkel, de elszántan, lendülettel és megalkuvást nem ismerő akarattal fogunk küzdeni.

Akarjuk a korszerű, gyökeréig szociális magyar munkaállam megvalósítását, katonás szellemű, egységes és egyetlen nemzetszervezet kiépítését, a társadalmi választfalak lebontását, a közéleti tisztaságot.

Egyszerűséget kívánunk a magyar közéletben. Akarjuk a címek és rangok idejét mult szövényeinek lebontását, az államfői cím, a vitézi cím és a foglalkozást megjelölő címek tiszteltetésben tartását.

Akarjuk a nemzetvédelem és a honvédelem követelményeinek minden egyéb szempont

minden ügyét szive egész melegével támogatta és számtalanszor adta brzonyságát annak, hogy minden erejével a vármegye népének boldogulásáért dolgozik. Ezért fordul a kerület népe most is baiczai Beliczey Miklóshoz. Határozatilag kimondták, hogy

ragaszkodásukról és támogatásukról biztosítják a kormányt, a főispánt, valamint az országos pártot és mindezekről jegyzőkönyvi kivonattal értesítik az országos pártszervezetet és Horváth Géza képviselőt is.

Mint értesülünk, hasonló határozatot hozott a kondorosi és csorvási nagyválasztmány is.

Pártjának programja:

főlé helyezését.

Akarjuk az országgyűlés reformját, a nemzetszervezet kiküldötteleiből és a hivatási szervezetek vezetőiből álló egykamarás országgyűlést, a politikai pártok megszűnését.

Akarjuk a kormányzat és a közigazgatás mélyreható reformját, erős és egységes központi akaratot, a minisztériumok új beosztását, nagyobb közigazgatási területi egységeket végérvényes ügyintézési hatáskörrel. Akarjuk a bürokrácia megszüntetését, a felelősség pontos meghatározását és a mulasztások esetén kiméretlen érvényesítését.

Akarjuk a minden vonatkozásban nemzeti, népi és katonás szellemű a közösségi érzést fejlesztő oktatás és nevelés egységét. A keresztény hit és vallásbörkölc védelmét és ápolását.

Akarunk olyan kulturpolitikát, amely minden kasztszellemet leküzdve, megnyitja útját a népi tehetségek érvényesülésének.

Akarjuk a munkához való jog ünnepélyes törvénybeiktatását, a dolgozó társadalom foglalkozási ágak szerinti hivatási rendekbe való szervezését. Nagyátfogó nemzeti munkaterv keretében háromféle munkaszervezet felállítását:

kötelező munkaszolgálatot, ahol a városi fiatalság a mezeli munkával, a falusi ifjuság az ipari munkával ismerkedik meg, munkanélküliek számára oly munkaszervezet (munkatáborok, munkahelyek, vándormunkáscsoportok), ahol hasznos munkához juttatják őket, külön munkaszervezet a munkakerülők számára.

Akarjuk a gazdasági és pénzügyi politika egész területére kiterjedő egységesen irányított nemzeti gazdálkodást.

Akarjuk a becsületes földreformot és telepítést, a Kárpátok medencéjén kívül élő magyarságnak elsősorban a csán-góknak visszatelepítését.

Akarjuk a mezőgazdasági termelés és értékesítés átfogó irányítását, megszervezését és megfelelő árpolitikával a mezőgazdaság jövedelmezőségének biztosítását és állandósítását.

Akarjuk a közellátás biztosítására a széleskörű készletgazdálkodás kiépítését.

Akarjuk az ipari tevékenységnek tervszerű állami irányítás alá helyezését, a hazai nyersanyaggazdálkodás kifejlesztését és az ipari termelésnek ezzel összhangba hozatalát.

Akarjuk pénzügyi politikánk az arany elavulr béklyójából kiszabadítását és a munka alapjára helyezését, ügyes hitelpolitikával a termelési lehetőségek és munkaerők teljes kihasználását, minden spekuláció és uzsora letörését.

Akarjuk az árak és bérek olyan szabályozását, amely az állandóságot, a megélhetés biztosítását és a termelés emelkedésével a széles néprétegék életszínvonalának javulását biztosítja.

Akarjuk a nemzetszervezet szociális hálózatának tökéletes kiépítését, hogy minden magyar testvérnek bajok és csapások esetén legyen hova fordulnia. Akarjuk a társadalombiztosítás államosítását, egységesítését és kifejlesztését, nép és faj érdekeit szolgáló egészségvédelmet.

Akarjuk a családi fizetési és munkabérendszert általánossá tételét minden vonalon.

Akarjuk a zsidókérdés olyan megoldását, amely végül Magyarországot a zsidó lakosságtól és zsidó szellemtől teljesen mentesíti. A hazai zsidókérdés megoldását szervesen bele kell kapcsolni a zsidókérdés új európai rendezésébe. Addig is amíg a kivándoroltatás nem lehetséges, akarjuk a zsidóság teljes kiküszöbölését a magyar kulturális életből, a zsidó birtokok azonnali átvételét birtokpolitikai célokra és szellemükben is magyar és hozzáértő kezekbe akarjuk adni a gazdasági élet vezetését és a rendelkezés jogát.

Akarunk olyan korszerű, nemzetiségi politika folytatását, amely a magyarság vezető szerepének és a magyar állam megbonthatatlan egységének biztosítása mellett a magyar nép jelleméből fakadó jólindulattal és nemzetközi szerződéseink becsületes végrehajtásával megadja a velünk élő más népiségeknek mindazokat a jogokat és lehetőségeket, amelyek sajátos egyéniségük ápolását és népi fejlődésüket biztosítják és ezzel a közös magyar hazában testvéri együttélésünket szilárdan megalapozzák.

KATOLIKUS AKCIÓ

Katolikus Akciós

egyházmegyei nagygyűlést hívott össze dr. Lindenberger János apostoli kormányzó november 4-én Debrecenbe, november 6-án Békéscsabára. Az egyházmegye papságának nagy része vett részt a fontos és értékes tárgyalási anyagot nyújtó gyűléseken.

Az országos központ részéről dr. Mihalovich Zsigmond prelátus a debreceni, dr. Halász Pál szegedbelvárosi plebános a csabai gyűlésen töltötte be az előadói tisztet.

Mindketten részletesen világították meg az A. C. jövő évi munkaprogramját és a megvalósulás gyakorlati lehetőségeit.

Az előadásokat követő vitában a papság számos tagja vett részt. Amíg hálás köszönettel adóztak az országos program mindenre kiterjedő, s a hívek valláserkölcsei társadalmi és családi életét intenzíven emelő és előnyösen fejlesztő értékes utmutatásainak, másrészt több fontos kérdés mérlegelését és elősegítését kérték az országos vezetőségtől. Különösen a családvédelem reálisabb megvalósításának sürgetését, a Népszövetség újabb, a mai időkhez alkalmazkodó átszervezésének sürgető kérdését, vagy az Országos Szent István társadalmi szövetség létrehozását, a katolikus film-központ megvalósítását, katolikus irányu szindarabok pályázati meghirdetését kérték a központtól. Biztosan reméljük, hogy úgy a központ irányító és segítő működése, mint az egyházközségek akció munkája nagy lelki és erkölcsi eredményt hoz a katolikus hívek tömegeinek.

Endrődi bucsu

Községünk lakosságának legnagyobb része bensőséges, felemelő ünneppel hódolt Pátrónusának: szűz Szent Imre hercegnek november 5-én.

Itthon élő legénygárdánk — mintegy 200-as csoportban az ünnepet előzően három napos lelki gyakorlaton vettek részt P. Timár Máté jézusúrsasági atya vezetésével és a bucsu napján közös szentáldozáshoz járultak. De az öregek sem hagyták magukat. Felnőtt férfinepünk Kalmár Imre bíró és Harsányi László vezetése alatt közel százan társultak legényeink tömegéhez az Ur oltára előtt.

Mindhárom szentmisén megtelt a hatalmas endrődi templom ájtatos hívőkkel. Az ünnepi nagymiséjét Fetz er József pá-

pai kamarás, esperesplebános végezte a kerületi és környékbeli papság segédletével. Az ünnepi szentbeszédet a hivatalos elfoglaltsága miatt távolmaradt dr. Beresztóczy Miklós miniszteri tanácsos, pápai kamarás helyett községünk kiváló szülöttje: P. Timár Máté S. J. mondta.

A bucsun megjelent varmegyénk népszerű, illusztris főispánja: Beliczey Miklós és neje továbbá dr. Sorbán János főszolgabíró, Gulyás Mátyás kormányfőtanácsos, dr. Tóth Zoltán dévaványai és dr. Böjti Lajos törökszentmiklósi esperesplebános, pápai kamarások is. Az esperesi kerületből Borbás Pál szentandrászi plebánost, Iványi György helyi lelkészt, dr. Oswald János teológiai tanárt és Fölföldi Béla gyulai káplánt láttuk körünkben.

Az ünnepi szentmise után az előkelő vendégek és Endrőd hivatalainak és katolikus társadalmi egyesületeinek vezetői — Csernus Mihály apátplebánosnak voltak szívesen látott vendégei.

Délután fél 4 órakor az endrődi rk. polgári iskola cserkész csapata rendezett nívós, nagy sikerű előadást, este pedig a legényegylet toborzója tette hangulatossá az ünnep vasgő-órát.

Kalász

A Katolikus Leánykörök Szövetsége (Kalász) üzen a falusi leányifjúságnak. Közeledik a tél a falu leányainak pihenő és szabad ideje. A téli három hónapot sem szabad azonban a semmittevés lustaságában tölteni. Minden állásra, hivatalra, foglalkozásra kitanítják, kiképezik, ránevelik az embert. Furcsa volna, a legmagasztosabb földi hivatásra: az édesanyai és hitvesi hivatásra nem nevelné senki a fiatal leányokat? Csak a falu leányai nőjjenek fel kellő lelki és erkölcsi felkészültség nélkül, mint az utszéli vadvirág? Ók legyenek a társadalom legelhagyatottabb rétege, melyet letiporhat, besározhat mindenki, mert tudatlan és védtelen?

Leányok! Azt mondják a bölcsék, hogy az ország élete: a falu. Ha így van, akkor nagy a ti értéketek, mert ti lesztok az a tiszta forrás, mely nemsokára szállítja édes hazánk életébe — az új nemzedéken keresztül — a tiszta vért, tiszta erkölcsöt és a krisztusi erős hitet.

Leányok! Legyetek tiszták, becsületesek, öntudatos keresztény hajadonok, mert a ti kezetekben van letéve a keresztény magyarság jövője!

Vessétek ki magatok közül azokat, akik elfeledkezve a szüzi tiszta életéről, bemocskolják magukat és szégyent hoznak családjaikra és falujokra. Tanuljatok, művelődjétek, hogy az élet nagy küzdelmeiben — a mai fejlődő kor igényei szerint — méltóan be tudjátok tölteni elkövetkező háziasszonyi és édesanyai nemes hivatásokat.

A Kalász helyi szervezete szeretettel hív és vár minden tisztességes hajadont. Előadásai és tanfolyamai útján megadja mindnyájatoknak a szükséges gazdasági, háztartási, egészségügyi, kulturális, hazafias és kedélynevelést, amellet, hogy felvértez mindnyájatokat a kelendő lelki felkészültségre.

Minden vasárnap délután 2 órakor gyülekező a Kalász egyesületi helyiségében (Andrássy utcán a Hunya-féle ház). Jöjjetek, lássatok és érezzétek jól magatokat egymás között, tiszta erkölcsnemesítő környezetben.

Egyházi híradás

A Katolikus Leányegyesületek november 17-én este 7 órakor a Népház mozttermében — Árpád-házi Szent Erzsébet tiszteletére — ünnepi előadást rendez. E közművelődési estén szerepel több énekszám a szarvasi „Szent Cecília-Dalegylet” is. A kítünőnek ígérkező előadásra ezuton is felhívjuk a hívek figyelmét.

A Jézus Szive Szövetség Női csoportja november 19-én Szent Erzsébet napján közös szentáldozásban hódol a magyar szent asszony emlékének.

December 8-án, Krisztus Anyjának szeplőtelen fogantatása ünnepén a 15 éven felüli leányifjúság járul az Oltáriszentségben jelenvaló Krisztushoz.

Advent (Urjövét) hétköznapján „Rorate” másszóval hajnali szentmiséket mondunk minden reggel 6 órakor. Az első hajnali szentmisét december 2-án mutatjuk be az Urnak.

Advent minden napján reggel 6 órakor végezhető a karácsonyi szentgyónás. Bűnbánó, megtisztult lélekkel készüljünk a Szeretet nagy ünnepének: Karácsonynak méltó megülésére. Krisztus születése ne csak emlékűnnep legyen, de születésük meg minden „jóakaratu ember” szívében is.

A beteglátogatásokat — a templomba eljönni nem tudó öregeknél és betegeknel a belterületen december 2-án, a külterület déli részén december 3-án, a Körösöntul december 4-én végezzük. Előzetes bejelentések a sekrestyében történnek.

Egyesületi hírek. Szent Ferenc III. rendje november 17-én délután fél 3 órakor, az Oltár egyesület november 24-én d. u. fél 4 órakor, a Férfi-Liga november 30-án d. u. 5 órakor, a Jézus Szive Szövetség Női-csoportja december 1-én d. u. fél 4 órakor, a Leányegyesületek december 5-én d. u. 5 órakor tartják havi összejövetelüket, illetve ájtatosságukat a szokott helyeken.

Külterületi szentmisék. November 17-én a varjasi és polyákhalmi iskolákban, november 24-én az öregkerti kápolnás és nagylaposi iskolákban, december 1-én a csejti és Szent Imre iskolákban, december 8-án a varjasi és öregkerti kápolnás iskolákban, december 15-én a nagylaposi és polyákhalmi iskolákban mutatunk be szentmiséket. Ha az időjárás miatt a csejti, varjasi és polyákhalmi iskolák nem volnának megközelíthetők, az esetben helyettük az öregkerti és nagylaposi kápolnás iskolákban mutatunk be szentmiséket. Az adventi szentgyónások a külterületi szentmisék előtt is végezhetők.

LEGÉNY. TOBORZÓ

Az endrődi Róm. Kat. Legényegylet folyó hó 5-én szép ünnepély keretében áldozott védőszentje, Szent Imre emlékének. A Népház zsufolásig megtelt nagytermében először az Erdélyi indulót énekelte el a Legényegylet énekkara, majd Gellai Bálint szavalta mély átérzéssel a „Kard és Lilium” című szent Imre verset. Ezután Terebessy Károly magyar nótákat énekelte cigányzene kísérettel, majd Bukovi Lajos újabb szavallata után a műkedvelő gárda előadta a „Pofozó masina” c. vígjátékot. A szereplőket sűrű tapssal jutalmazta meg hálás közönség.

Az ünnepély befejezése után az ifjúság a táncterembe vonult ahol éjjelig maradt együtt kedélyes hangulatban.

Ádvent.

Ádvent az Ur eljövételének előkészületi ideje. Az őszöveltség idejében a Megváltóra, a megígért Messiásra való várakozást jelentette. Ez volt a sajátos ádvent, az igazi Ur-jövet. Négyezer esztendőig tartott. Addig azonban mennyit várakoztak és vágyakoztak a lelkek meghirdetett Üdvözítőjükre. Szenvedtek és siránkoztak szomorú sorsuk miatt, mert nem lehettek mindazideig Isten kedves gyermekei. Jönnie kellett a Szabadítónak, aki majd a bűnök rabságából kiszabadítja őket. Ekkor igazán, valóban azt a Jézust várták, aki még nem jött el. Manapság azonban reá való várakozásunk már csak születési évfordulójára vonatkozik.

De azért a mi ádventünk is tele van mélységgel, gyönyörűséggel és bájjal.

Mert ez az idő: a bűnbánat ideje.

Ezt fejezi ki a szentmiseben használt egyházi szín: a viola. Akárcsak nagyobbjében, egy most is viola-szintűt a pap minden nap a harmadik vasárnap kivételével. Nem is énekel Glóriát és nem mondja a szentmise végén: *he missa est!* — hanem ehelyett: *Benedicamus Domino: Mondjunk dicsőítést az Urnak. Székessyházaiban még az orgona is elnémul erre az időre és ezzel bizonyos komoly hangulat vonul végig az istentiszteleten. Az első ádventi vasárnapon így szólít fel bennünket szent Pál apostol: Testvérek! Tudjátok meg, hogy már itt az óra, hogy felkeljünk az álomból... Vessük el tehát a sötétség cselekedeteit és öltözzünk magunkra a világosság cselekedeteit.*

De egyben ádvent a várakozás ideje is.

Várjuk Jézust, a nekünk adott égi Gyermekeket. Azt a kis csöppséget, aki ezelőtt 1940 évvel jelent meg történelmünkben.

Várjuk Őt, mint lelkünk Üdvözítőjét, aki megváltott bennünket és ezt a megváltói munkát ma is folytatja kegyelmének erejével.

Várjuk Őt, mint a Béke Fejedelmét, aki végre békét tud hozni ebbe a békétlen, egymást irtó, pusztító, háborús világba.

Végül várjuk Őt, mint a világ végén ítélkező Bíró, aki eljön majd egykor ítélni eleveneket és holtakat.

Jézusnak tehát hármias ádventjét idézzük emlékezetünkre ezalatt a szent idő alatt: történelmi, kegyelmi és világvégi ádventjét. Az első ádvent miatt állítjuk föl a bethlemi barlang-istállót — gyermekeink nagy öröme. De nem maradhat el a barlangnál Jézuska előtt hódoló seregből a felnőttség sem, mert hiszen neki is Királya

és Üdvözítője ez a Gyermekek. A kegyelmi ádvent sürget bennünket a karácsonyi szentgyónásra és szentáldozásra. Mert hogyan várjuk az ártatlan Jézuskát és hogyan boruljunk le Előtte, ha lelkünk bűnös és hideg. Utat kell készíteni számára és ez az út sima, göröngynélküli és bűntelen ut legyen. Az utolsó itéleten megjelenő Jézus pedig ezt mondja nekünk! A sok-sok kis karácsony — melyet megérhet az ember ötvenszer-hatvanszor — beteljesedik az utolsó, a végső Karácsonyba, mely azonban már nem itt a földön lesz, hanem odaát a mennyben.

Végül az ádvent a legmelegebb Mária-tisztelet ideje is.

Ki ne gondolna szeretettel és melegséggel Jézuson kívül még a Szűz Anyára is! Katolikus népünk jól tudja ezt és jön is buzgón a rózsák szentmisékre. Kézben az éji sötétben világító lámpás és sötét emberek mennek mind egy irányba. Sietnek oda, ahonnan az ablakon keresztül világosság szűrődik a kinti sötétbe. Jönnék a templomba. Jönnék a Szűz Anyát küszönteni, kinek az angyal mondotta: Üdvözlégy, malasztal teljes! Az Ur van Tevelő.

Csabai Béla.

Az endrődi

rom. kat. Szent Imre polgári fiúiskola 571 sz. Szent Alajos cserkészcsapata 1940. évi november 5-én (bűcsű napján) Szent Imre tiszteletére ifjúsági ünnepélyt rendezett a polgári iskola kultúrtermében.

Műsora a következő volt:

1. Cserkészinduló. Énekelték a cserkészek.

2. Veszprémi legenda. Irtá: Krüger Aladár. Szavaltá: Kurilla László IV. o. cserkés-z.

3. Ünnepi beszéd. Tartotta: Terebessy Károly kántor.

4. Millőckher: Laura keringő. Zongorán előadták: Kovács Anna III. és Cseh Gabriella IV. o. tanulók.

5. A fülemile. Arany János költeménye, 3 színben, dramatizálta: Jegesné Fülöp Sára. Előadták a cserkészek.

6. 1. Farkas Ferenc: Párosító...

2. Vikár Béla: Harangoznak... (Székely népdal.) Énekelte a polgári iskola énekkara. Vezényelt: Terebessy Károly kántor.

7. Uram, küldj vezéreket... (Szavalkórús) Irtá: Zsámár Jenő S. J. előadták a polgári iskola novendékei.

8. Két ország ölölkezése. Irtá: Petőfi Sándor. Szavaltá: Cseh Gabriella IV. o. t.

9. Árvalányhaj. Cserkészszenmű 1 felvonásban. Irtá: Bakonyvári M. Előadták a cserkészek.

10. Apácay: Szent Imréhez...

Szent Imre sercegről... Énekelte a polgári iskola énekkara. Vezényelt: Terebessy Károly kántor.

11. Pápai Himnusz

A kultúrterem zsufolásig megtelt s a közönség élvezte a változatos műsort. A cserkészek ismét megmutatták, hogy ha kell, tudnak jó munkát végezni.

Népmozgalmi adatok Endrődön

Október hó folyamán.

Házasságot kötöttek: Varju Lajos ímüves — Dávid Rozália, Szmoia Imre László ímüves — Pelyva Mária Magdolna, Barják Vince munkás — Kiszely Etel, Hunya Elek ímüves — Hornok Jusztina, Mészáros Pál ímüves — Kovács Anna. Ujházy Ernő Dezső közbirtokos — Papp Piroska, Dávid Elek ímüves — Pelyva Mária Magdolna, Kövágó Bertalan közműves — Pekárik Ilona, Dinya Miklós ímüves — Gyuris Margit, Pacsai Imre postaltiszt — Fűzőp Veronika.

Született: Hegedüs István — Hegedüs Viktória fia Lajos Mihály, Timár Menyhért — Magyar Regina fia, Menyhért Nándor Andor, Uhrin Péter — Timár Etelka leánya, Magdolna Erásébet, Cserép Lajos — Kurilla Klára fia, Lajos István. Pribóczi Imre — Anka Hermina leánya, Hermina Gizella, Cserenyecz János — Papp Mária fia, János, Bradák István — Szakálos Viktória egy leány, Prievára István — Babarik Jolánta leánya, Mária, Rafael Antal — Rácz Bernadette fia, Antal Dezső, Mészáros István — Harnos Margit leánya, Margit, Szabó Lajos — Kujik Jusztina fia, Tibor László, Pap István — Farkas Monika leánya, Irén Margit, Hegedüs Máté — Buza Ilona leánya Pirocska Irén, Kiszely Imre — Molnár Etelka fia, Béla Sándor, Hegedüs Lajos — Pető Eszter leánya, Gizella Erásébet, Vaszkó Miklós — Gircz Mária leánya, Mária Magdolna, Juhász Pál — Kalmár Ilona fia, László Pál Kárvly, Hanyecz Lajos — Szakálos Mária fia, Miklós lilés.

Meghalt: Barják Mária 77 év agykori gyengeségben. Ujjvári Etelka 36 éves agyszélhűtésben. Gyuris Mária 86 éves szervi szívbajban. Dávid Eszter 2 hónapos bélhurutban. Cserenyecz János élt 10 percet, koraszülöttségben. Egy leány: méhenkívüli elhalás. Timár Olga 4 hónapos bélhurutban. Priavara Mária élt 5 percet, veleszületett gyengeségben. Alt Sándor 78 éves agykori gyengeségben. Kajla Rozália 76 éves szervi szívbajban. Kovács János 81 éves agykori gyengeségben. Pap Eszter 12 éves tüdőlobban. Hornok Imre 80 éves agyszélhűtés, Harnos János 49 éves szervszívbajban. Bula Julianna 44 éves tüdőgümőkórban.

Önmagunk tükröképe

Tükröt kapott valahonnét a szerencsén és nagy kedvteliséggel nézegette magát benne. A felesége észrevette és kíváncsian kérdezte:

— Mit nézegetsz ott dűgva?

— Egy képet, — válaszolt a szerencsén.

A felesége gyanút fogott, hogy férje valami idegen nő képében gyönyörködik és erőszakkal elvette tőle a tükröt. Kíváncsian nézett bele; de mikor abban egy elvirult, csúnya nő képét látta, megengesztelődve a d t a vissza.

— No, erre nem vagyok féltékeny, — mondta fölényesen.

Sok ember észreveszi az önmaga hibáját. Épűgy, mint a tükörbe néző öreg nő a maga elvirultságát. Amde számosan közülük csak a csúnyaságot látja, de nem gondol arra, hogy ennek ő maga az oka, hisz ő cselekedte azokat a hibákat. Különösen arra nem gondol, hogy tettei csemmányságán segíteni is lehetne, mert kinek kinek módjában áll, hogy megjavuljon.

A vallástalan utolsó gondja

Néhány évvel eselőtt halt meg Angolországban Anna Oldeirid híres színésznő. Betegágyán így szökt környezetéhez:

— Nézzétek meg a zöldsejyen alsóruhám, hogy nem gyűrött e? Aztán az almazöld estélyi ruhámnak csipkéit tisztítsátok ki, a ruhát is vasaljátok fel. Amikor majd az élet szép színe elhagyja arcomat, ezek a gyönyörű ruhák fogják pótolni szépségemet. Szörnyű gondolat lenne ugyanis számomra, hogy csúnyán feküdjem a ravatalon.

Ezek voltak utolsó szavai. Néhány perccel reá elvesztette eszméletét és rövidesen meghalt.

Mily visszataszító halál az ilyen! Szürnyű ha valaki élete utolsó perceiben is arra gondol, hogy szép halott legyen, hogy milyen legyen a ruhája? Márped g, aki életében nem gondol a lelkére, valószínűleg halálában sem fog megváltozni. A legjobb előkészület tehát a halálra, ha életünkben többet törődünk lelkünkkel, mint az anyagiakkal és szépséggel.

Vasúti menltrend.

A rendkívüli viszonyokra tekintettel esőkentett számban indítja járatait a MÁV. A jelenlegi járatok idejét alábbiakban közöljük:

Gyomárról indul Budapestre 12 órakor gyors, 23 óra 34 perckor személyvonat.

Gyomárról indul Békéscsaba felé 10 óra 56 perckor szem ély 17 óra 31 perckor gyorsvonat.

A Szarvasról induló u. n. törvényszéki vonat Gyomára érkezik 6 óra 21-kor, indul innen 6 óra 27 perckor, visszaérkezik Békéscsabáról 19 óra 10 perckor. A törvényszéki vonatok csatlakozása van Gyula felé.

KÖZÉRDEKŰ KÉRDÉSEK

A belviz károsodások csökkentésére a képviselőtestület október hó 11-én tartott rendkívüli közgyűlésén, tárgysorozaton kívül beható megbeszélést folytatott és utasította az előljárásgot, hogy részletesen tárja fel az ármentesítő társulatnak mindazokat a kőzefekvő hiányokat, melyeket a folyó évi rendkívüli csapadékok fájdalmasan megmutattak. Utasította arra is, hogy a jövőben az ármentesítő társulati közgyűléseken való részvételtől haladéktalanul gondoskodjon. Az előljárásgot az utasításnak eleget tett és a Körös Tisza Maros Ármentesítő Társulat központi igazgatósága közvetlenül értesítette az előljárásgot a következőkről:

1. A kuriai részek mentesítésére kért csatornát Endröd, — gyoma határcsatorna névvel kb. 5600 pengő előirányzattal tervbe vettük és az őszi gyűlés elé fogjuk terjeszteni.

2. Az ugari részek belvizei levezetésére eddig kérelem nem érkezett hozzánk, a kérdést a helyszínen meg fogjuk vizsgálni, de az a valószínűség, hogy csak az ideai rendkívüli belvizes időben volt ott csak víz.

A bacsalaposi földék mentesítése már régebben megvizsgáltott és ott aránylag kis kiterjedésű, mély fekvésű laposról van szó. Mentésére a darulaposi csatorna bővítését vettük tervbe 10.400 P. költséggel.

3. Az összes páskomi csatornák közül tervbe vettük az Endröd-Kis és nagyfoki csatorna átalakítását, 6500 P. költséggel, valamint az endrödi kis- és nagyfoki csatorna oldalágát 1100 P. költséggel. A még ide tartozó Mészáros és polyákhalmi csatornák, mint kisebb jelentőségűek, a csatornatisztítás keretében rendezhetőek, illetve mélyíthetőek.

4. A község alatt fekvő gátér természetes érfenek, amely a Szarvas-endrödi th. uttöltéssel van keresztbe elzárva. Ide talának lefolyást az Endröd község kutjának csurgalék vizei is. Ennek az érnak a levezetése bekapcsolható volna a Kis és nagyfoki csatornahálózatba, de ehhez az említett uttest alá költséges műtárgy építése válik szükségessé, melynek megépítése elől a gyulai Államépítészeti Hivatal elzárkózik, épen ezért ezt nem is vettük tervbe. Ha azonban a Község Tek. Előljárásága annyira szükségesnek látja forduljon panaszával az Alispán Urhoz, hogy kötelezze az államépítészeti hivatalt az ut alatt átérész építésére, tekintettel arra, hogy minden ut alá az ut tulajdonosa, mely a víz szabad lefolyását akadályozza, erekben és laposokban, kötelese átérészt építtetni.

5. A kondorosi ut baloldalán nincs csatorna, mert bár az érdekeltek évek óta sürgetik, a csatorna építéséhez szükséges terület átengedésére az érdekelt birtokosokat mai napig nem sikerült rábírní. Timár Sándor földjét a már említett Kis és nagyfoki oldalág csatorna fogja a mentesítésbe bekapcsolni.

6. Tiltóberendezések az endrödi csatornarendszeresen nincsenek, az egy vastiltókapu kivételével, mely a községi körgát alatt az endrödi Kis és nagyfoki csatorna 611 fm-nél árvédelmi céllal létesített a gyulai folyammérnöki hivatal előírása szerint. Ha a tiltózás szükségére felmerül, az a kisméretű 0.70 m. átmérőjű műtárgyak bármelyikénél megtörténhetik. Rendszeres tiltózásra, a folyó évtől eltekintve, — eddig szükség nem volt, és erre a rendkívüli esztendőre tekintettel számos tiltót építeni hiábavaló nagy kiadás lenne.

7. A csatornák kezelése az endrödi gátör feladata, aki az árvédelem idején csak hiányosan láthatja el, azonban az árvíz olyan rövid ideig szokott tartani, hogy a f. évtől eltekintve, más években a gátör a csatornák kezelését is hiánytalanul el tudta látni. Tervbe van véve azonban egy újabb csatornaöri kerület szervezése is, új csatornaörrrel, de ebben csak a közgyűlés hivatott, mivel új állás létesítésével függ össze a kérdés és nagyon megfontolandó, hogy ezzel a társulat állandó új költségeket vállaljon, ha tényeg ezt a munkakört a szomszédos gátör is el tudja látni.

Remélhető, hogy az itt felsorolt újabb csatornaépítésekkel és bővítésekkel Endröd község határa is mentesülni fog a belvizek kártételeitől.

Az Ivánfenéki Ármentesítő Társulatnál járási Főszolgabíró Ur utján több esetben járt el az előljárás és ennek eredményeként indult meg a napokban a Sóczuzugi holtkörösnél a szivattyu és létesítettek Simán egy ideiglenes munkálatokat a vadvizek fenntartására.

Ugyanide tartozik annak megemlítése, hogy a m. kir. Kormány egy újabb rendeletével olyan jogkört adott a járási Főszolgabíró Urnak, melynek birtokában joga van elrendelni a bárhol összegyűlt vizek levezetésére szükség csatornák létesítését, tekintettel arra, hogy az érdekelt földbirtokosok adják-e a területet vagy sem. Ezen az alapon f. hó 6-án tárgyalatott le a gátéri mélyedésben lévő víz levezetési ügye és hogy ez eszközölhető legyen Főszolgabíró Ur a sarvasi kövesut alatt egy átérész létesítését rendelte el. F. hó 12-én ugyanilyen helyszíni tárgyalás lesz, ami-

kor is a Paskomot, 13-án pedig a nagylaposi ujtélepet veszélyeztető vizek elvezetése tárgyában lesz tárgyalás.

* * *

A község háza mindenki háza. Így szokták mondani, mert minden jogos magán és közérdek kielégítésének első állomása. A nehézdők megsokszorozották a gondokat és a dolgok sorát s így ma a község házától a lakosok jóformán mindent elvárnak. Valóságos varázshatalmat képzelnek a község házáról, mert ha behívó jön, lovakat, szekereket visznek el, vagy nincs a lámpában petróleum, vagy cukor kell, vagy betegség, halál lép meg valakit, vagy segélyezésre tartja magát jogosultnak stb stb, mindannyian a község házára jönnek és a lehetetlent is elintéztetni akarják. Ezekkel az érthetetlen megmozdulásokkal az amugy is szinte kibíratatlan munkatömeget szaporítják s az erre hivatott tényezők munkaidejét rabolják meg indokolatlanul.

A község háza be is van rendezve arra, hogy minden elképzelhető ügyet lehetőleg elintézzék, vagy legalább is felvilágosítást, megnyugtatóst adjanak. A község vezetési, — bizonyítvány, — szociális ügyeket a főjegyző, gazdasági, kórházi, rendészeti ügyeket számtügyi jegyző, adóilletékügyeket adóügyi jegyző OFB és pénztári ügyeket pénztári ellenőr, munkás és iparügyeket, idegenhonpolgárok jelentkezéseit Urbán irodatiszt, anyakönyvi és katonai ügyeket dr. Borsi katonai ügyjegyző; hagyaték és gyámügyeket, marhalevél kezelést Uhrin Vendel irodatiszt; mezőgazdasági, öregsegi biztosítást, munkás és családoknyvek kiadását Uhrin Frigyes rendőrkezelő; rokkant és balesetbiztosítást, kisebb polgári peres és mezőrendőrségi kihágási ügyeket Kúri díjnok; levante ügyeket Harnos; népmozgalmi és tanköteles ügyeket Pintér Lajos nyilvántartó és egyéb apró panaszos ügyeket, melyek különösen rendészetre vonatkoznak, a rendőrmester végzi.

Mindezen felül köteles minden tisztviselő az esetleg hozzáforduló feleket tehetségéhez mérten jótanáccsal és utbaigazítással ellátni. Ez a kötelezettség jelenti elsősorban azt, hogy a hozzája utalt ügyeket 100 százalékgig elintézzze, tehát nem merülhet ki abban, hogy a feleket máshová küldözgesse s ezen felül bármilyen ügyben, helyes utbaigazítást is adni köteles.

Mindezekkel szemben mi történik? A jogkereső község 75 százaléka a legkisebb és ügykörén kívül eső ügyekben is legelőször a Főjegyzőhöz megy. Előlepe a folyosót és ott várakozik céltalanul, mert a hozzáforduló feleket többnyire továbbutasítani

kénytelen, ahhoz az előadóhoz, ahová az ügy tartozik. Ezzel az eljárással sem tulterhelt főjegyzőnek, sem önmaguknak nem használnak, mert csak időpazarlást jelent a felesleges várakozás.

A község házát akkor használják ki jól, ha mindenki elolvassa az ajtóra kifüggesztett táblát és egyenesen odamegy sérelmével, vagy kívánságával, ahol azt elintézik.

Meg kell érteni a feleknek, hogy a tisztviselőket esküjük kötelezi a lelkiismeretes munkára és törvények határolják a részükre kiszabott hatáskörüket s annak keresztütlépését büntetlenül senki nem kívánhatja, tehát hinni is kell a tisztviselőnek, mert ezen bizalom nélkül megakad a közigazgatás minden jóra való törekvése. Ez a bizalom arról is meg kell hogy győzzön, hogy a község háza mindenkiért, — a lakosokért van, ahol igazságosan és a törvényszabta keretek között, de csakis így és nem egyéni igények és kívánságok szerint — intézhetik az ügyeket.

* * *

A katonai segélyekről tudni kell azt, hogy ugynevezett rendkívüli családi segély azoknak jár akik nős és gyermekek családapák s havi jövedelmük alatta van átlagban 60.—P.-nek, számításba véve vagyoni és kereseti viszonyaikat. Ez a rendkívüli segély nem tényleges viszonyból behívottak után jár. Nőtlen, nem tényleges behívottak után, az általuk eltartott szülők, nagyszülők vagy kiskorú testvérek szintén kaphatnak rendkívüli családi segélyt, ha kétségtelenül beigazolják, hogy hozzátartozóikat kizárólag ők tartották.

A tényleges szolgálatot teljesítők után rendes családi segély jár, de csak azoknak, akik családostok és gyermekeik vannak, ha nem kivételes nősülési engedéllyel nősültek. Ha kivételes nősülési engedéllyel nősültek, annak idején előre lemondtak a családi segélyről, mert másként nem is kapták volna meg a nősülési engedélyt. Ha a tényleges katonának nincsen gyermeke, csak felesége van, az csak akkor kaphat segélyt, ha orvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy munkaképtelen. Nőtlen tényleges katonának után családi segély senkinek sem jár.

(Folytatjuk.)

HIRDESSEN LAPUNKBAN

Szerkesztésért és kiadásért felelős
WALTHIER GYÖRGY
Főmunkatárs:
CSERNUS MIHÁLY
Nyomatott: Héduváry Mihály
BTOM Lánygyomrában
Nyomda.

HÁRMAS - KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Száchenyi u. 2.sz.

H i r d e t é s e k e t
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

BÉKE KIRÁLYA

Félvilágrész küzdő milliós seregai néznek farkasszemet egymással Karácsony szent éjszakáján. Lelkük mélyén — talán csak pár percre — „fegyverszünetet” tart a felkorbácsolts emberi szenvedély és gyűlölködés. Egy-egy pillanatig ráeszmélnék arra, hogy miért mindez? Kinek van haszna az emberi téboly átkos összecsapásából?

És amikor a technika csodás vívmányai, a hadi-felkészültség bámulatos eszközei a pusztulás és megsemmisülés ördögét bocsájtják reá világvárosok szerencsétlen, gyötrődő emberpáriáira, a háboru perzselő tűzvészétől eddig még távolálló nemzetek aggódó, remegő fiai könnyes szemekkel néznek a világ-megváltó bethlehemi Kisdéd jászolya felé. Szívük hálája ima, ének, öröm — a most igazán megbecsült béke isteni ajándékáért.

Az emberi gyarló tévely, a mellékvágányra tévedt parányi emberi ész, a bünei hinarjában fetrengő és szabadulni nem tudó „testi-ember” hátat fordít a kis Jézus bölcsőjének. Az örök célját, emberi nemes hivatását elfeledő kevély tudós és államférfi pirosbetűs naptári jelzést lát a kereszténység alapítójának születésnapján. Még a „jobbak” is az évnek csak e napjára rögzítik a Krisztus-várás és ünneplés bennük átfutó, felületese érzelmeit. Jézus nem kényszerít senkit!

Isten angyala 1940. év előtt sem hívta a császárokat, politikusokat, hadvezéreket, farizeus irástudókat, csaló élet-kufárokat, hanem az egyszerű pásztorembereket, a hívőlelkű napkeleti bölcséket.

Most is az ilyenek ünneplik igazában, lelkük őszinte, bensőséges érzelmeivel a Vi-

lág Üdvözítő Istenének föld-reszállását.

Jöjj hát, te kérgeskezű, bárázdásarcu ember! Nézz bátran szemébe annak a parányi égi gyermeknek: — derűt, biztatást, életerőt, áldást sugároz feléd.

Jöjjetek, ti becsületes édesapák, szorgalmas, áldozatos-lelkű édesanyák, akik oly szeretettel, Isten akaratában való hűséges megnyugvással tekintetek gyermekeitekre, mint azon a szent éjszakán az áldott Szent Szűzanya.

Jöjjetek, ti liliumoslelkű ifjak, hajadonok, akik bele mertek nézni a bethlehemi Jézuska ártatlan, tisztaságos szemébe, mert érette és segítségével távoltartottátok magatokat a piszoktól, állati ösztönösségtől, undorító fürtelemtől.

Jöjjetek, ti ártatlan gyermekpalánták, akiket most is megsimogat kegyelmével a drága isteni magzat.

És végül jöjjetek ti szálamaskülsejű, sebzettlelkű, örömtelenéletű emberroncok! Messze tévedtetek, eltikkadtatok, koldusok lettetek a szörnyű életuton. Elhagyott benneteket az ifjuság vidámsága, kikacagott benneteket a kék testet-lelket összemorzsoló pestise, mint rongy vásári portékát elkotyavetyélt a sokat ígérő, csillogó jövővel, „soha meg nem halunk” jelzővel bódító világ. Jöjjetek, vánszorogjatok oda a Mindentudó és Mindenható kis Jézus elé, hogy áttűzesítse, életre indítsa meghasonlott, kidermedt lelketeket, hogy kideresse koponyátokból a botor emberi gög és elvakultság fekélyeit, hogy lelketek vénáiba — a boldogság, megnyugvás és béke vérmalasztját ömlessze.

Jöjjetek mindnyájan, kik fáradtak és terhelve vagytok.

A karácsonyi kis Jézus megnyihiti keserves életsorsotokat, segít vinni a töletek választott, vagy másoktól kifáragott és vállatokra dobott súlyos keresztet.

De ne csak ma köszöntsetek, ne csak ma örüljete a Karácsony égi ajándékának: a bethlehemi Kisdédnek! Rajtatok, töletek függ, hogy veletek maradjon tovább is, mindvégig. Gondolataitokat, vágyatokat oltásotok be Krisztus drága szent vérével, hogy az mindig nemes, tiszta, Isten

fiaihoz méltó legyen. Szavatok, cselekvésetek pedig külsőleg is hirdetője legyen annak, hogy ti a Béke Királyának mindennél hatalmasabb, mindennél vitézebb, mindennél félelmesebb és diadalmasabb hadserögének bátor, nyílt, hitvalló és hitetörző vitézei vagytok.

Menjete jósajándékkal, igaz hűséggel vitézzéavatásra — a kis Jézus: a Béke Örök Királya elé!

DR. SERÉDI JUSZTINIÁN

Höröshercegprimás — a Szent István Akadémia jubiláris közgyűlésén — hatalmas beszédben örököltette meg Szent László királyunk történelmi és politikai nagyságát és érdemeit.

„Amikor az ismeretlen jövőt kémleljük, mondotta a Hercegprimás, ezeréves történelmi múltunkba visszatekintve, lelki szemünk előtt 900 év távlatából feltűnik Szent László király fejedelmi alakja, aki a mostanihoz nagyon hasonló bizonytalan időben, egyházi és állami vonatkozásban szintén a magyar múltba tekintett és az ősi magyar szokásokra támaszkodva, biztos kézzel mutatja nekünk a boldogabb és magyarabb jövőt.

Mikor azonban, Tisztelt Ünneplés, az idén magyar testvéreinkkel együtt Szent László király születésének kilencszázéves jubileumáról emlékezünk, mikor benne az igazi magyar vallásosság, a magyar férfiasság, a magyar katonai erények és a keresztény lovagkirály mintaképét ünnepljük: ne felejtsük, hogy nemzeti nagyjaink helyes tisztelete nemes példájuk követésében áll. Azért hiába jubiláljuk Szent László királyt, hiába hirdetjük unos-untalan a szentistváni elveket, ha magán- és közéletünkben — akár egyéni érdekből, akár anélkül — tovább is engedjük uralkodni a zsidó szellemet, a liberalizmust, a vallási közömbösséget, stb., ha megtűnjük, vagy talán elő is mozdítjuk a keresztény házasságok és családok szétzúllását és ennek

következtében a magyar faj pusztulását, vagy ha elnézünk olyan törekvéseket és szervezkedéseket, amelyekkel a Szentkirály vagy Szent László nem tűrték volna. Szent István és Szent László izgvérig katolikusok és magyarok voltak. Mindkét vonatkozásban talpig hősök, akiket az egyház Isten szentjei sorába iktatott s akiket a haza legnagyobb uralkodóiként tisztel. És ha Szent László azoknak, akik nagyatyjának szellemét idézve; Krisztus egyházával és a magyar haza igazi érdekeivel szembehelyezkedtek, komoly megtérésük után a magyar faj iránt való kiméletből és szeretetből Szent István példájára keresztény nagylelkűséggel megbocsátott: a bocsánat nem volt szabadalom a további bűnözésre.

De, Tisztelt Ünneplés, amikor én a magyar múlthoz való ragaszkodásomban Szent László dicső példájára utalok és annak követését hangsúlyozom, nem azt mondom, hogy az észszerű és üdvös ujtások elől elzárkózzunk, hanem azt, hogy a hosszú századok alatt önmagunkon kipróbált és jól bevált magyar rendszereket ok nélkül és meggondolatlanul fel ne cseréljük olyan rendszerekkel, amelyeket még ki sem próbáltak, amelyeknek célszerűségét tehát még nem látjuk bizonyítva s melyek nincsenek nemzetünkre szabva, mert a nemzetet nem lehet akaratával ellenére vagy akaratával ellenkező módon boldogítani.”

Beliczey Miklós főispán

vezetésével december 15-én Endrődre is eljutottak a vármegyét járó MÉP képviselők. A párt nagyválasztmánya tartotta december havi ülését, amelyet a Nemzeti Hírszék elnöke után Kalmár Imre pártelnök nyitott meg. „Hívséges magyar szívvel köszöntötte a kedves vendégeket, mint az Új Magyar Élet kialakításának és megteremtésének keménykötésű és egyenesirányban haladó elmunkásait”. „Mi régivágású frontarcosok nem sokat adunk a politikai szölamokra, nyakatekert és görögütéses pártjelszavakra. Bennünket a tettek, a cselekedetek irányítanak és hódítanak meg!”

Majd felkérte dr. Biró Zoltán párt-főtájtárt, hogy a megjelent politikusokat a többszáz főnyi hallgatóságnak bemutatni sziveskedjen.

Csizmadia András vármegyei képviselőt nem kellett bemutatni az endrődi magyaroknak. Hatalmas alakja, becsületes, közvetlen magatartása és szerénysége népszerűvé tették az alföldi magyar parasztság tekintélyes képviselőjét. Ismertette a kormány rendkívüli kül- és belpolitikai munkásságát, a belső gazdasági élet erőteljes javulását és jövő hivatását, gróf Teleky Pál elévülhetetlen érdemeit a visszanyert ország-részek békés megszerzésével. A háboru tűzviharában — mint kis sziget, áll az ország. Teleky Pál áll őrt, hogy a magyar házak ereszébe sem külső, sem meghabarodott belső ellenség tűzcsóvát ne dobjon. Ezért kell minden magyarnak becsületes hűséggel és kitartással támogatni nemzetmentő politikáját.

Dr. Torkos Béla nagyszerű példakkal illusztrált beszédében ismertette a kormány legutóbbi munkásságát. Lehetetlent nem kívánhat senki. A lehető — fáradhatatlan igyekvéssel — iparkodott megtenni a kormány. Soha annyi munkaalkalom, s oly méltányos fizetést nem adtak ebben az országban, mint most. Tudja, hogy az utóbbi napokban hazabocsátott katonák családja nehéz helyzetben van, de többmint 80 százaléka már is munkát és keresetet kapott, s a kormány rajta lesz, hogy az időjárás kedvező változásával ezek a munkások kapjanak legelőször munkalkalmat. Az állam teherbíró képessége is korlátolt. Az adózó polgárság sem bír el mindent. Mérsékeljük kívánságainkat, mérlegeljük nehéz helyzetünket és ne várjuk azt, hogy munka nélkül, ellenszolgáltatás nélkül bősé-

gesen ellásának bennünket — többiek terhére. — A kormánynak az a célja, hogy úgy a földbirtok-reformot, mint más gazdasági és szociális kérdést — kizárólag a nép javára és előnyére mielőbb megoldjon, de ugyanakkor nehéz külpolitikai helyzetünkkel is számolni kell. Máról-hőnapra ésszerűen és jól nem lehet mindent. Reméli, hogy ezt Endrőd értelmes magyar népe is belátja és nem csodát, hanem tervszerű, fejlődést hozó építő munkát vár. Ezt igéri és fogja megvalósítani Teleky kormánya.

Dr. Bencs Zoltán a győri program megvalósításának ismertetésével kezdte nagyhatású beszédét. Elismerte In redy Béla rendkívüli képességeit, nagy érdemeit, de vonalvezetésében törést lát, míg ugyanakkor Teleky Pál nyugodt, biztos tempóban lépésről-lépésre valósítja meg az évek előtt közösen kidolgozott programot. A hallgatóság feszült figyelemmel hallgatta Bencs Zoltán kül- és belpolitikai kérdéseket ismertető meggyőző fejtegetéseit és hangos helyeslésben adott kifejezést a leszűrt tények és igazságok megállapításának. Magyar élet, magyar vezetés, magyar vezérlő eszmék és hagyományok védelme és fejlesztése. A jobb magyar sors kiépítése — egyetlen és főcélja az ország „kiváló profeszorának”.

Zerinváry Szilárd a szarvasiak népszerű képviselője a kellő megfontoltságot és összefogó energia-kifejtést jelölte meg a mostani politika vezető-elemének. Nem kockáztathatunk abból a kicsiből, amink van. Elég volt egyszer. Tanulhattunk a magunk kárán. Még egyszer idegen szuronyt nem szeretne látni a magyar Alföldön. Teleky külpolitikája biztos zálog arról, hogy belülről is fegyelmet és rendet tart a magyar társadalom háza tájékán.

A nagyszerű felszólalásokat és felvilágosításokat a nagyválasztmány felkérésére: Csernus Mihály apátplebános volt képviselő köszönte meg. Az ország összeomlását előidéző forradalomban nem kíván még egyszer gyönyörködni. Európa újrarendezése országunkat is rendkívüli feladatok elé állítja. A belpolitika szilárdításával kell sulyt adnunk külügyi kormányzatunknak. Nincs helye és célja most a széthúzásnak. Ha melléfogások és hibák történnek, lehet a párt keretén belül is korrigálni. Az alkotó és országépítő polgári társadalmat részekre bontani és gyengíteni nem bölcs és előrelátó

cselekvés. Felkéri a jelenlevő képviselőket, hogy görcsösen ragaszkodjanak a magyar faj kulturális és gazdasági megerősítéséhez és hegemoniájához. A magyar csizmához magyar kaptafa kell. Ami jó külföldön, az még nem bizonyos, hogy feltétlenül javára válik a magyarságnak is. A bölcs megfontolás, kemény akarat és bátor kiállás rostáján szűrjük át a reánk kényszeríteni akart idegen eszméket és irányelveket. Mi szívesen leültetjük asztalunkhoz az idegen festvéreket is, és hogy kivegyék kezünk-ből a kanalat és villát, azt még sem engedhetjük. A béke ne a nemzeti függetlenség siri nyugalma legyen, sem a tehetetlenség csüggedése, hanem sebeket gyógyító, helyesen munkáló egyetemes nemzeti erőfeszítés.

Hálásan köszöni meg a vármegye illusztris főispánjának fáradságot nem ismerő, kemény kiállását és áldozatos körutját és kéri, hogy a nép — és fajtája szerető gondozásától — a jövőben se tartsa vissza soha semmi akadály. Az endrődi magyarság szeretettel köszönti vendégeit, akik nem választási propaganda, nem mandátumszerzés, hanem képviselői tudatos kötelességérzetűl vezetve ismertették a magyar politikai élet zajló, de tisztuló áramlatát.

A gyűlés a himnusz hangjai mellett ért véget. Befejezés után Beliczey Miklós főispán meghallgatta a jelenlévő polgárság és munkásság panaszát és kérelmét. Világosabb esetekben azonnal intézkedett is a kérelmek orvoslásáról.

Este 6 órakor Körösladány polgársága előtt végezték felvilágosító munkájukat vármegyénk MÉP-képviselői.

A szarvasi „Szent Cecilia-Énekkar” méltó büszkesége a szarvasi katolikus ifjuságnak. Ritka helye az országnak, ahol aránylag kevés számú hívőereg mellett 45 tagu, alaposan képzett, lelkesen dolgozó dalárda hirdetni az ifjuság ideális, nemes felfogását. Őszintén sajnáljuk, hogy az énekkar agilis kar-nagya betegsége miatt nem jöhetett el az Erzsébetnapi közművelődési estélyünkre. Pivler Pál igazgató-tanító, kitűnő zenei képessége és önzetlen vállalkozása segltette az énekkar ahhoz, hogy énektudását és fegyelmzett karéneklését bemutatthatta nálunk. Mondanunk sem kell, hogy a bemutatóra összesereglett hatalmas közönség lelkes tapsal jutalmazta a nívósan éneklő dal-egyesület vállalkozását.

Magyarország és Szerbia, a Dunavidék két legerősebb állama örök baráti szerződést kötött. A bizonytalan európai viszonyok parancsoló szükségességgé tették, hogy a két agrár-állam összefogjon és közös erővel védje gazdasági és politikai függetlenségét. Kormányunk helyes külpolitikáját dicséri a régóta tervezett szövetség megkötése.

HIREK

Allispánt választott Békésvármegye Törvényhatósági Bizottsága december 12-én tartott közgyűlésén. Vitéz Márky Barna alispán kiváló érdemeit, kivételes képességeit, nagyszerű adminisztratív és közéleti munkásságát honorálta a törvényhatósági bizottság, amikor újabb tíz évre — egyhangú lelkesedéssel — alispánjává választotta. Endrőd község képviselőtestülete — Harsányi László főjegyző előterjesztésére — őszinte, változatlan nagybecsüléssel és hűséges ragaszkodással köszönti alispánját és Isten áldó kegyelmét kéri kimagasló működésének újabb korszakára. Endrőd népének örömét büszkeséggel telíti Magyarország Kormányzójának kitüntető elismerése, aki — Vitézi Rend érdékében önzetlenül kifejtett értékes hazafias működéséért vitéz dr. sarkadi Márky Barna békésvármegyei alispánnak, a Magyar Érdemrend középkeresztjét adományozta. Ad multos annos!

Bucsuzás. Őszinte sajnálattal közöljük, hogy lapunk szerkesztője: Walthier György polg. isk. igazgató távozik körünk-ből. A debreceni katolikus polgári iskolához választotta rendes tanáru az ottani egyházközségi képviselőtestület. A Hármas-Körös szerkesztői és kiadói munkája nem kis feladat és évek folyamán Walthier György kivételes szorgalommal és hozzáértéssel töltötte be nemes munkakörét. Isten vezérelje továbbra is!

Békésszentandrás katolikus hívőserege is szokásos keretében ünnepelte megújódott, szép temploma védőszentjének: Szent András apostolnak emléknapiját. A zsufolásig megtelt templom, a jelentős számú szentáldozó méltó fokmérője a szentandrásiai ősi vallásos érzelmeinek és egyházukhoz való törhetetlen ragaszkodásuknak. A bucsui nagymisét Csernus Mihály apátplebános, a szentbeszédet Regős András kondorosí lelkész mondotta. Délben a kerület megjelent papsága, valamint a község és közigazgatás vezetősége Borbás Pál szentszéki bíró, plebánosnak voltak szívesen látott vendégei.

Dr. Homan Bálint vallás-és közoktatásügyi miniszter egy heti tartózkodásra Németországba utazott. Világhírű tudós miniszterünk a történelmi igazság gyógyító és megdönthetetlen fényében ismerteti a Birodalom tudós társaságai előtt a magyarság évezredek államfentartói és kulturmunkáját. Valóban bölcs és nemzetnevelő munkát végez Homan miniszter, amikor a román hazugságok ellen az igazság megdönthetetlen érvelvel győzi meg a nyugati művelt nemzetek vezetőretegét néplünk áldozatos történelmi szerepéről és kulturális elhivatottságról.

Espereskerületi A. C. gyűlés

Az endrői espereskerületi A. C. november 19-én tartotta évi közgyűlését Fetzer József pápai kamarás, esperes elnöklete alatt az endrői Népház mozitermében. Jelen voltak elnökön kívül a kerületi papság, a tantestületek csaknem valamennyi tagja, az A. C. esperesi-csoportjának tagjai, valamint az endrői egyházközségi képviselőtestület és családvédelmi megbizottak tekintélyes csoportja.

A „Bolgogasszony Anyánk“ kezdetű ősrégi ének elhangzása után Fetzer József esperes-elnök szíves szavakkal köszöntötte az A. C. gyűlés tagjait, s a gyűlés jegyzőkönyvének vezetésére özv. dr. Maác Jánosné polg. isk. tanárnőt kérte fel.

A gyűlés lefolyását — hivatalos jegyzőkönyv szerint — az alábbiakban ismertetjük:

Elnök az A. C. jövő évi munkatervéről

A mostani időben súlyos feladatok várnak a katolikusságra, mégpedig az egyetemes katolikusságra, tehát nemcsak a papokra, püspökökre, hanem minden egyes világi tagjára is az Egyháznak, abban az értelemben, ahogyan azt a magyar Actio Catholica immár hetedik esztendeje hirdeti és gyakorolja. Ezt a célt tartotta szem előtt az Országos Elnökség, mikor az 1940—41. munkaévre is a tavalyi gondolatot tűzte ki:

Világiak dolgozzatok Krisztus országáért!

A mult esztendő munkája még csak biztató kezdet volt! A mostani évben a világiak apostolkodása nagyobbfokú és rendszerebb legyen.

Nem mulaszthatja el megemlíteni a Szent Atya legfőbb vágyát, mely arra irányul, hogy az A. C. — amely lényegében egy, csak megnyilvánulásaiban más a különböző országok igényei és körülményei szerint — feleljen meg mindenütt egyre jobban magas célkitűzéseinek, s teremtsen tökéletesen keresztény öntudatot az egész világon.

Elnök felolvastatja Mihalovics Zsigmond pápai prelátnak, országos igazgató levelét, melyben elismerését fejezi ki az esperesi kerületnek mult évi A. C. munkásságáért.

Majd kéri az egyházközségeket, hogy betűrendben tartsák meg beszámolóikat.

1. A békésszentandrás A. C. működését Borbás Pál plébános ismertetette.

2. Az endrői A. C. hitbuzgalmi szakosztály működését Kiss Sándor káplán, a szociálisét Révész István káplán, a kulturálisét özv. dr. Maác Jánosné polg. isk. tanár terjesztette elő.

3. Az endrődszentlászlói lelkeség beszámolóját Bencze József ig. tanító mondta.

4. A gyomai A. C.-ről beszámolt Kautzil Borbála tanítónő.

5. A szarvasi A. C. beszámolóját felolvasta Privler Pál ig. tanító.

Elnök hálás szívvvel köszönetet mond mindazoknak, akik az A. C. munkájában résztvettek. Ha mindenben nem is érték el a kitűzött célt, nem kell elkedvetlenedni, mert a jó Isten a szándékot is nézi! Továbbra is folytatni kell a munkát, „Világiak Krisztus országáért“ jelszóval.

A teendőket a következőkben jelöli meg:

I. Az apostoli lelkiület fokozása

1. Kevés a pap, a kispap. Jám-bor ifjakat buzdítani kell a papi pályára. Ahol a pap nem jelenhet meg, vagy nem beszélhet, álljanak ki a világiak és védjék meg az Egyház érdekét.

2. Folytassuk az imahadjáratot annak a kis szentképnek a segítségével, amelyet az Országos Elnökség kibocsátott.

3. Minden hónapban egyszer imádkozzuk el a templomban a Hit-Remény-Szeretetet.

4. Adventben tarlsunk szentbeszéd-sorozatot. (Előtte propaganda.)

II. Az iránytadó csoport képzése

1. Az egyházközségek vezetősege, az egyesületek elnöksége legyen a plébánia területén a hangadó, a vállalkozó szellem, a kezdeményező!

2. A hittételeket népszerűsíteni kell. Előadásukat meg kell kezdeni adventben, vagy a nagybőjten, szemináriumszerűen, vagy kultur-előadás keretében, mint adventi estétet, vagy bőjti délutánokat.

III. Rendszeres munkatársak kiképzése

Apostoli hevű és feladataikat jól ismerő vezetőket kell képeznünk! Meg kell értetni a képviselőtestületi tagokkal, hogy az ősegyház egyházközségeinek modern kiadásai ok, s gyakorlatilag kell eléjük állítani a célt, amiért ez évben dolgozniuk kell.

1. A hitbuzgalmi szakosztály-nál: Szentejűk meg a vasárna-

pokat! (Szent mise és prédikáció.) Talán a mai nehéz viszonyok között a vasárnapi munkaszünet alól való felmentés is oka a vasárnapra vonatkozó parancs megszegésének. Az A. C. központ interveniálhatna a belügyminiszter úrnál, hogy a vasárnapi munkaszünet felfüggesztését csak a legritkább esetben rendeljék el, viszont a közigazgatási tényezők szigoruan ellenőriztessék vasárnap és ünnepeken a munkaszünet megtartását, nemcsak az irodákban, künn a szántóföldeken, hanem az iparosműhelyekben is. A pénzügyminiszter urtól pedig a kocsmák és mulatóhelyek zárvatartását kellene sürgetni legalább a délelőtti órákban.

2. A kulturális szakosztálynál: Teremtsünk katolikus műveltséget! A kultúrelőadásoknál kat. szellemű, izzó nemzeti érzésű szindarabokat, verseket adassunk elő. Még a közönbűset is kerüljük. Hirdessük a valót, hogy Egyházunk nélkül nem volna kultúra. Lelki értéket csak az Egyház ad. Ő az örök eszmék hordozója!

Igyekezzenek a családmegbizottak, hogy az előadásokat sokan látogassák. (Propaganda.)

3. A sajtó szakosztálynál: Dolgozni a kat. sajtó érdekében!

4. A szociális és karitatív szakosztálynál: Segítsük a szegényeket! Tárgyalják meg, mi az oka, hogy a kat. magyarok nem szeretnek egymáson segíteni? Szervezzék meg a hálaadó terménygyűjtést.

5. A szervezési szakosztálynál: Szervezzük meg a kat. tábor! Ha már egyleteink fennállnak, tegyük virágzóvá az egyesületi életet, s ne engedjük őket megszűnni.

Elnök kéri a jelenlevőket, tegyék meg észrevételeiket a szóban forgó kérdésekre.

Csernus Mihály kormányfőtanácsos, apátplébános a vasárnap megszenteléséről szólva megemlíti, hogy ebben a nagy szinkatolikus községben Szent István napja utáni vasárnapon csak 3500 hívő volt templomban! A jó Isten méltán sújtja a népeket háborúval, földrengéssel, árvizzel, mert egy héten a tőle nyert 168 órából egy órai időt sem áldoznak dicsőségére az értelmetlen, ösztönös, vegetatív életet élő emberek. Nála a cselédség sohasem dolgozik vasárnap és mégsem maradtak el a gazdasági munkával. A munkaszünetek felfüggesztése valóban csak ritkán indokolt, s nem is egyezik Szent István sokat hangoztatott államépítő hagyományával és szellemével.

A szemináriumok rendezését célszerűnek tartja. Az egész ország tanfolyamok rendezésétől és hallgatásától hangos. Természetes és magától értetődő dolog, hogy Krisztus örök tanításainak csodás kincstárát is fel kell tárni

azok előtt, akikben él a Teremtő Isten iránti őszinte hit és törvényeinek tisztelete.

Dr. Cseh József községi orvos nem éppen a tárgyalt kérdésekhez akar hozzászólni, de egy olyan fontos ügyet említ, ami katolikus és hazafias szempontból egyaránt életbevágó. Arról szól ugyanis, hogy őt egyre többen keresik fel olyanok, akik a gyermekáldástól menekülni akarnak. Ez komoly aggodalomra ad okat. Hisz így is — a születések létszámát tekintve — már szinte lemaradunk a szomszéd községek mellett.

Kétféle segítségmódot gondol céliravezetőnek. Először is fel kellene oldani az orvosi titoktartást ily esetben. Mert remélhető, hogy egy egészségvédő, vagy egy lelkes A. C. megbízott felvilágosítása és rábeszélése hasznos lehetne. Másodsor, hogy a gyógyszerárak és drogériák ne adhasanak ki olyan óvszereket és orvosságokat, aminőket ilyen esetben használni szoktak. Pl. chinint, stb-t.

Elnök nagyon fontosnak ismeri el ezeket a dolgokat. S megállapítja, hogy sokkal többet ér, ha a népesedési viszonyok ilyen megvitatását nem mindig papok intézik, hanem polgári egyének. Pl. bizonyára sokat ért az a gyönyörű beszéd, amelyet egy vasárnap délben Papp Jenő, a rádió krónikása mondott. Szorgalmazni kellene, hogy ilyen beszédeket gyakrabban hallhassunk a rádióban is.

Csernus Mihály apátplébános komoly beszédet intézett a hallgatóságához a felvetett kérdéssel kapcsolatban. Sorra vette a körülöttünk élő nemzetek népesedési statisztikáját, s szomoruan állapította meg, hogy hazánk e tekintetben bizony nem az első helyen áll.

Szinkatolikus községünk sem mutat jó példát.

Míg 1890-ben, tehát 50 év előtt 595, 1900-ban 591, 1910-ben 574, 1920-ban 524, 1930-ban 388, 1935-ben 286, már 1939-ben csak 245 volt a születések száma. A világháború nem követelt távolról sem annyi életpusztítást, mint amennyit a szülőök bestiális kegyetlenségge kjiirtanak. A vallásérkölcsi nevelőhatás fontos, de nem elég. Az államnak sem lehet fontosabb feladata, mint jelentős család- és gyermekvédelemmel, s az anyagi segélyek fokozásán felül könyörtelenül szigorú büntetésekkel megfékezni a magzat, illetve az új nemzedék nagyobb hányadának gyilkosait. Dr. Cseh József indítványát helyesli és az A. C. központ hatékony intervencióját tartja kívánatosnak a M. Kir. Belügy- és Igazságügy Miniszter uraknál.

Elnök megköszöni az értékes hozzászólásokat. Több tárgy nem lévén, az ülést a himnusz elének-lése után berekesztette.

K A T O L I K U S A K C I Ó

Valamit az A. C.-ről

Sokan még ma sem értik át b. e. XI. Pius pápa nagyszerű gondolatát az A. C.-t. Az iparos ember azt várja az A. C.-ről, hogy ezután minden kat. ember csak kat. iparosnál fog dolgoztatni. Az állásnélküli ember állást vár az A. C.-től. A szegény ember megélhetést. A földnélküli ember egy kis földet. A családos ember pedig várja, hogy a gyermekeit valaki ingyen fel fogja nevelni... Egyszóval az A. C.-ban a legtöbb kat. ember egymás megsegítését, támogatását látja... Talán olyasfélét képzelünk el, amelyet az őskeresztényekről hallunk sokszor elszélni... A gazdagok megosztották vagyonukat a szegényekkel... a szegények voltak az ősegyház legdrágább kincsei... Van ebben az elgondolásban valami, de azért még sem ez az A. C. Hz A. C.-nak ugyanis ez a földi célja, de nem ez a kiinduló pontja. Az őskeresztényekről is azt olvassuk, hogy egyek voltak az imádságban és a kenyérszegésben. Ajánlja őket Krisztus tanításának fennsége és mint kovász a lisztet átalakította őket és az eredmény csodálatos volt.

A XI. Pius pápa által hirdett A. C.-nak is ez a célja. De ezt a célját majd csak akkor éri el, ha az emberiség egy keresztény megújodáson megy át. Hogy ez így van, bizonyítja az is, hogy a b. e. Szentatya ezzel a jelszóval lépett a pápai trónra: Restaurare omnia in Christo — azaz megújítani mindent, Krisztusban, Krisztus által... Ő hozta be Krisztus Király ünnepét. Ez az ünnep is azt hirdeti, hogy az Ő elgondolása ez volt: átalakítani a kereszténységet Krisztus szerintivé...

Méltán kérdezheti valaki; hát átalakításra szorul a kereszténység?

Aki sokat markol, keveset fog — mondja a magyar közmondás. Aki erre a kérdésre igennel, vagy nemmel felelne — semmit sem felel. A kérdést tehát szét kell bontani két részre. Az első része így hangzana: átalakításra szorul-e az Egyház tanításában, szentségeiben... vagy egyszóval lényegében? A kérdés ezen részére határozott lesz a felelet: NEM! Az egyház abból amit Krisztustól átvett soha egy kis „i” betűnyit nem engedett és nem fog engedni (bármennyire tetszene ez sokaknak,) még akkor sem, ha ezzel sokakat nyer meg a maga számára...

Jöhet tehát a kérdés második része: át kell-e alakítani a Krisztus tanításáról való gondolkodást

az emberekben? Erre a kérésre is határozott lesz a felelet: IGEN! Vizsgáljuk csak meg önmagunkat és rá fogunk jönni arra, hogy rengeteg átalakítani való van bennünk ahhoz, hogy rólunk is el lehessen mondani azt, amit az őskeresztényekről mondhattak: néztek mennyire szeretik egy-

Menj és indulj Kelet-Magyarország és Észak-Erdély trianoni rabságából való visszatérésének szent esztendejében.

Az őszöveltségi választott nép-nél a legnagyobb szegény a gyermektelenség volt. Ez a nép, amikor még a tiszta isteni kinyilatkoztatás birtokában a világ szellemi fátyala volt, úgy érezte, hogy a gyermektelenség Isten átká és büntetése azon, aki magát méltatlanná tette emberi mivoltunkra. Kivetkezett emberségéből, erkölcsiségéből, s ezért a Teremtő nem tartja érdemesnek rá, hogy benne és általa a maga teremői munkáját tovább folytassa, nem tartja alkalmasnak, hogy magasabb erkölcsi legkörbe tartozó lényt: Embert neveljen.

Drága kincs, nagy erkölcsi és nemzeti érték volt a gyermek az ókor egyéb népinél is: műveltnél és műveletlenül egyaránt. A római matróna gyermekeire volt büszke, a görög asszony azokkal dicsekedett, a keresztény lovag gyermekeiben látta lovagi életének, erkölcsiségének, családi hagyományainak továbbélését, gyermekében életének folytatását, mondhatnók: a halhatatlanság eszméjének földi értelemben való megvalósítását.

Csak a XX. század emberének asszonyának nem kell a gyermek. Ennek az élni siető, sirja felé rohanó kornak, mely szürcsölni, habzsolni szeretné a föld javait és semmit sem akar érezni a javak ellenértékét jelentő kötelességekből.

Ha a Krisztus előtti korban a kereszténység hosszú századain átok volt a gyermektelenség, annak kell lennie ma is. Ha boldogság, öröm, áldás volt a szép nagy család, valóban az az ma is. Isten a Teremtő és az Általa megalkotott világrend nem változott, mert ami örökkévaló, az nem változhatik. És aki a változatlan isteni törvényekkel botorul szembeáll, önmaga ellen hívja ki az isteni örök igazságot, mely előtt hiába mentegőzik majd bárki is divatos szölamokból, erkölcsi lazaság eszméiből összeszőtt elvekkel. Az igazság lesújt mindenkire, aki utjában áll.

A gyermekét elvesztő, megtévedt édesanya keserű sorsát már e földön megpecsételi az isteni igazság, annál inkább a tulvilágon, a kiegyenlítődés a tökéletes igazságszolgáltatás örökkévaló birodalmában. Nemcsak a lelkiismereti furdalások gyötrik egész életen át a lélekgyilkos anyát,

mást.

Végezzük el ezt az átalakító munkát és megfogjuk látni, hogy az A. C.-ből földi hasznunk is lesz. Ezt sürgeti egyébként az adventi gondolat is, mikor szent Pál szavaival így szól hozzánk: költözzünk az Úr Jézus Krisztusba.

REGÖS.

fél 12 órakor mondunk szentmisét.

Szilveszter napján. d. u. 5 órakor hálaadó-istentiszteletet tartunk.

Ujév utáni vasárnapon Jézus Szent Nevét ünnepeljük.

Január 12-én a szent Családra emlékeznek a katolikus családok. Akik fel akarják ajánlani családjukat a Szentcsalád és a Szent Szív oltalmába, azok előzetesen jelentsék be a szándékukat a sekrestyében.

Hitbuzgalmi egyesületek. December 15-én Szent Ferenc III. rendje, december 22-én d. u. fél 4 órakor az Oltáregyesület, december 29-én fél 4 órakor a Jézus Szíve Szövetség Női csoportja, január 2-án d. u. 5 órakor a Leányegyesületek, január 4-én d. u. 5 órakor a Férfi-Liga tartja havi ajátosságát.

Cserkészek! A 15 éven felüli cserkészek minden hétfőn fél 8 órakor énekpróbát tartanak a polgári iskolában. Pontos megjelölést kér a Parancsnok.

Külterületi szentmisék. December 22-én az öregkerti Szent Imre iskolában és a varjasi iskolában, december 26-án a nagylaposi iskolában, december 29-én a csejti és öregkerti kápolnás iskolában, Ujév-napján a nagylaposi kápolnás iskolában, január 5-én az öregkerti Szent Imre iskolában, január 12-én a polyákhalmi és nagylaposi kápolnás iskolában mutatunk be szentmisét.

A Leányegyesületek kulturális csoportja december 20-án, este 6 órakor tartja harmadik adventi - estélyét a Népház mozi-termében. Belépődíj nincs. Az élvezetes előadásra ezuton is felhívjuk a hívek figyelmét.

Férfiak: December 21-én este 6 órakor felvilágosító szemináriumi előadás lesz a polgári iskolában.

Zárt lelki gyakorlat Kondorosoa. A kondorvsi kat. hívek elhatározták, hogy zárt lelkigyakorlat keretén belül készülnek a karácsony méltó megünneplésére. December 9—11-én a férfiak, 12—14-én a nők tartottak zárt lelkigyakorlatot, P. Rácz M. Bonaventura szervita Atya vezette a lelkigyakorlatot, amelyre szép számmal jelentkeztek úgy a férfiak, mint a nők. A külterületen (majorokban) lakók is hozzá juthatnak egy-egy szentbeszédhez és az adventi szent gyónás áldozás elvégzéséhez.

Ismertjük meg egyházunkat címen minden pénteken este előadás van Kondoroson. Az első előadást Petrovsky Pál kisgazda tartotta meg nagy érdeklődés közepette. Előadásából kicsendült az egyház szeretete, értékelése, de szavaiból ki lehetett érezni azt az örömet is, melyet átélt akkor, amikor a szeretett egyházzal nyilvánosság előtt beszélhetett. Példáján felbuzdulva sokan jelentkeztek már egy-egy előadás megtartására. Ezen előadást is ki séré műsorral tarkította a fantésület.

Egyházi híradás.

Az idei utolsó „hajnali szentmisét” december 23-án reggel 6 órakor mondjuk. Az adventi szentgyónás minden reggel végezhető.

Böjt. December 18, 20 és 21-én téli kántorböjt, december 24-én szigorú vigília-böjtött tartunk.

Karácsony-ünnepén éjfél 12 órakor, reggel 6, fél 8, 10 és fél 12 órakor végezzük a templomi szentmisét.

Ka ácsny másodnapján, valamint Ujévkor is fél 8-, 10 és

Hazafias ünnep.

Az endrődi róm. kat. polgári fiúiskola Horthy Miklós Kormányzó Úr Öföméltóságának nevenapját ünnepelte dec. 6-án, a következő műsorral: 1. Himnusz. 2. Országunk gyarapítója. Beszéd. Elmondotta Puskás László IV. o. t. 3. Horthy Miklós katonája... Horthy Miklós táborában... Énekeltek a IV. oszt. fiú növendékek. 4. Köszöntő. Sántha Károlytól. Szavalta Kurilla László IV. o. t. 5. Szózat.

Mikulás ünnepség.

Az endrődi róm. kat. polg. iskola növendékei jól sikerült Mikulás-ünnepséget rendeztek a következő műsorral. 1. Készülődés Mikulás napjára. Elmondta Kovács Anna III. o. t. 2. A. B. C. kórus. Énekeltek a II., III., IV. osztályos leányok, dirigálta Kalmár Magda III. o. t. 3. Levél a Mikuláshoz. Szavalta Timár Margit IV. o. t. 4. Havasi kürt... Négyszólamúének. Előadták Maácz László II., Kurilla László IV., Kurilla Imre III. és Timár Ede III. o. tanulók. 5. Négy kis vöröske-resztes. Szindarab. Szereplők: Timár I., Köles D., Varga L., IV. o. Mikó V. Dinya K. Timár L. Farkas O. Tóth J. Timár L., Timár T. és Giricz L. II. o. tanulók. 6. Mikulás. Cserven László IV. o. t. Ajándékosztás.

Az egyes műsorszámokat ügyesen konferálta Cseh Ella IV. o. tanuló.

Szivgárdaünnepély

Az endrődi Szivgárdák egyesült erővel az idén is megtartották december 8-i hagyományos előadásukat. Részletes műsora a következő volt:

1. Üdvözlés. Elmondja: a konferáló.
2. Celli bucsu. Szavalta: Farkas Piroska III. o. t.
3. Énekek a bol. Szűz Máriáról. A központi és a szarvasvégi Szivgárda közreműködésével.
4. Te vagy földi éltünk Vezércsillaga. Gyermekszínmű egy felvonásban és két képben. Előadta a központi Leányszivgárda.
5. Bethlehemi Csillag örökre fénylik. Szavalta: Hegedűs Frigyes IV. o. t.
6. Juliska a földönjáró angyal. Gyermekszínmű: egy felvonásban. Előadta: a gyomavégi és ujtelepi Szivgárda.
7. Advent énekek tükrében. Énekelte: a központi és a szarvasvégi Szivgárda.
8. Adventi vers.
9. Adventi Jézus-várás. Szavaló kórus. Előadta: a mirhói Szivgárda.

Az énekeket Terebessy Károly kántor tanította be, és venyényelte az előadáson.

Csillag támadt Napkeletről...

A hitből élő ember az evangéliumi történetek mögött mindig nagy távlatokat vél fölfedezni, melyekkel az Úr minket oktatni, lelkesíteni, tüdősségre vezetni akar. Nagy isteni tanítás és lelkesítés rejlik abban az egyszerű és látszólag jelentéktelen eseményben is, hogy Keletről három főúr — minden valószínűség szerint király — jön a Gyermeke-Jézus jászolyához hódolni. Nem volt elég — úgy látszik — az angyali karnak Égből jövő üzenete, nem volt elég a pásztorok imádása. Még valami hiányzott abból a képből, mely a karácsonyi eseményeket olyan színes és eleven rajzban varázsolja elénk. Ez a hiányzó két-részlet: a napkeleti királyok hódolása és imádása az előtt a Jézus előtt, kinek megígért személye olyan sokszor tűnt föl már lelkükben — ott messze, távol a csillagos éjszakákon, az arab pusztazágok színes, pompás égsátorán. A teljesség okáért jött is a kis karaván fáradtsággal és hosszú uttal mit sem törődve, mert szívében valami kiolthatatlan vágy és kívánság égett: eljutni az ismeretlen Király jászolyához, ki elég nagy és kegyes ahhoz, hogy elfeledtessen minden megpróbáltatást és a nyugtalan szív minden vágyát, ambícióját kielégítse.

Az egész emberiség ez alá a nevező alá vonható: boldogságkereső.

Egyesek elérik, mások talán egy egész életen át sem tudják a boldogság partjait megismerni, titkon azonban ezer és millió kudarc ellenére is csak bíznak és remélnek sorsuk változásában.

De melyik az igazi boldogság, hol található az meg, milyen úton jutunk el hozzá? Mindezekre a kérdésekre kielégítő választ kapunk a bethlehemi jászoly-oltár mellett. Ennél a jászolynál az egész emberiség megteheti boldogulását.

Az egész emberiség??? Nem túlzás ez? Nem nagyozolás és nagyítás? Nem — kedves olvasó — mert ez a Gyermeke az Emberiség Királya. Ebben a szóban pedig: emberiség, benne van az a kétmilliárd lélek, mely napjainkban itt él és hal a Terra bolygón. Tehát a kis Jézuska királya az európai, az ázsiai, az amerikai, az afrikai és a többi világréteken élő embereknek. Gondoljunk csak tehát reá, mint az egyetemes emberiség közös Urára és Istenére. Mert mikor kitarja félnék két kis karját, akkor rajtunk keresztül érintkezni akar az egész világgal, minden emberrel.

A Jézuska jászolyánál nyíló boldogság-virágért azonban sok-sok ember nem akar a királyok példájára elindulni és így részesévé lenni az igazi és teljes megelégedettségnek. Nem akarják ott hagyni életük Mezopotámiáját, életük megszokott sivárságát, egyhanguságát. Ugy gondolják, hogy úgy a legjobb, amint van és ahogy folyik szürke, lapos életük. Ha a bölcsök is így gondolkodtak volna, akkor soha sem jutottak volna el az élet igazi céljához és az értelméhez. Amint káros a nyílt szembefordulás a vallási élet te-

rén Istennek, Jézussal — így tett Heródes is — éppen olyan veszélyes a nemtörődömség, a tunya-lelkűség is. El kell hát indulni az élet veszélyes útjaira is a jobb jövő és szebb élet reményével és fel kell hagyni a kis-kaliberűség stílusával.

Vezet a csillag. A folyton előtünk haladó, soha el nem tűnő csillag. Az Úr csillaga. Az utat mutató és célba vezető csillag. Ahány ember, annyi csillag. Az egyiknek bent fénylik szívében és ott vezet célba. A másikat kívülről jövő fény teszi biztossá életének célja felől. Ez a külső csillag már sokféle lehet. Lehet egy könyv, egy pap, egy gyóntató, egy szentség, egy kedves ima, egy lelkigyakorlat, egy szenvedés... De ne soroljuk tovább. Isteni gazdagság jelét kell látnunk abban, hogy az Úr nem fogy ki csillagoknak részünkre való bocsátásában és ajándékozásában. Hogy milyen a csillag — fényes-e, vagy halovány, üstökös-e vagy mécs-világú — az nem fontos. Csak egy a fő. Az Úr csillaga vezet és célba juttat minden magasabb és nemesebb eszmény iránti fogékony lelket.

Vannak azonban hamis csillagok is. Talán fényesek, talán üstökösök. De fényük, erejük, nagyságuk nem isteni fény, erő és nagyság. Valahol másutt kapták igéző varázsukat. Ezért minden rendkívüliségüket emberi okok magyarázzák. Isten legfeljebb csak megengedi. Talán azért, hogy bukása és elalvása annál nagyobb figyelmeztető legyen az igazi csillagok értéke mellett.

Jeruzsálembé érkeztek. A városi életbe, annak mozgalmas, lüktető életáramába. De kénytelenek tovább menni: Bethlehembe. A nagy várost föl kell cserélniök a kis faluval. A világvárost el kell hagyniök a vidék kedvéért. Milyen tanulságos ez is az elmékedő lélek számára! A fény, a csillóság, a pompa nem mindig igazi értékeket takar. Nagyon sokszor a csöndes és félrehúzódt helyeken ezerszer nagyobb horderejű dolgok történnek. Nem azért, hogy állandóan ott maradjon. hanem csupán csak azért, hogy onnan induljon hódító útjára az eszme, a gondolát — jelen esetben: az isteni Üdvözítő. Így lesz valóság az Isten gondolata: az alázatosnak adja kegyelmét... A három király nagy lelki erőről tett itt tanúságot számunkra. Legyőzték a lelkükben támadt kételyt és csüggedtséget, hogy talán nem is lehet az igaz, hogy a Megváltó, a jövődő és népét felszabadító Király ott születessen a kicsi és eldugott falucskában: Bethlehemben. Utjuk előtt és közben mindent gondoltak, csak ezt nem. De mégsem riadtak vissza, hanem neki álltak az új utnak és a remény erejével el is érkeztek végső céljukhoz.

Leborulva imádták Őt! Kit? Az Urat és Megváltót.

Ebben a tényben is sok-sok meggondolandó igazság rejlik. A sok közül csak egyet: Jézus az életünk végső célja. Hozzá kell vezetni minden utunknak, érte kell tennünk minden tettünket, felé kell irányulnunk minden erőnk-

kel. Egyszóval: a legfontosabb Neki szolgálni. Pedig az emberek de sok más valaminek és valakinek szolgálnak: Szenvedélyük össze-vissza vezeti őket azon a széles országuton, melyen mindenható el lehet jutnunk; csak Jézushoz nem. Később jön majd a kijózanodás és a fölésmelés. Csak sajnos, hogy ekkor már sok kegyelem és áldás veszett el számunkra. Azonban megtérni és az igaz élet-cél felé menetelni soha sem késő és soha sem céltalár, hiábavaló. Hagyjuk tehát apró, kicsinyes céljainkat a magasabb Érdek kedvéért s legyünk ezután Jézushoz igyekvők. Előtte hódoló napkeleti királyok, kik Felé mennek életük hamis értékeiből — ott hagyva minden nem jézusit — és Nála borulnak le lelkük alázatával.

Addig is, míg eljutunk — vezessen a csillag, az Isten fényessége, mely ragyoghat lelkünk szentélyében a kegyelen által, tündökölhet bármiféle külső csillag fény-árjával: — csak egy követelmény legyen részünkre: — Isten fényessége legyen! Igazi fény és igaz világosság! CSABAI.

Népmozgalmi adatok Endrődön

November hó folyamán.

Házasságot kötöttek:

Fekécs Mátyás fmunkás — Nehéz Veronika, Binges Andiás napsz. — Fekécs Etelka, Kulik János fmunkás — Kurilla Ete, Iványi Pál fmunkás — Timár Etelka, Gyuricza Imre munkás — Kurilla Erzsébet, Gellai Miklós bipész-segéd — Bella Mária Teréz, Varga József munkás — Giricz Eszter, Busa János napszám — Timár Eszter, Jánosik Vince ács — Hornok Mária, Fülöp Sándor ács — Szujó Ilona, Timár Máté iskolaszolga — Kurilla Mária.

Született:

Dinya Lajos — Barják Mária fia: Lajos János, Gyuricza Károly — Balázs Ilona fia: Imre Károly, Hegedűs János — Tóth Gizella leány: Mária Magdolna, Iványi Vince — Juhász Jolánta leánya: Jolánta Klára, Varju József — Dávid Margit fia: József, Bolha Lajos — Smiri Neszte fia: Lajos Endre, Timár László — Gellai Eszter fia: Mihály, Sóczó Bálint — Uhrin Viktória fia: Jenő András, Pribóczki Lajos — Farkas Veronika fia: Lajos, Farkas Vince — Oláh Margit fia: Vince, Kalmár Ákos — Schüssler Irén leánya: Agnes Katalin.

Meghalt:

Bótos Erzsébet 1 éves vérébajban, Timár Tekla 74 éves agykori gyengeségben, Hegedűs István 61 éves gzmorrákban, Arvai Anna 66 éves tüdőgümőkórban, Giricz Veronika 65 éves májrákban, Katoa György 84 éves agykori gyengeségben, Gellai Erzsébet 92 éves szívizom-elfajulásban, Pintér Mária 80 éves szivbillentyű-elégtelenségben, Kulik Erzsébet 8 hónapos bélhurutban, Szabó József 42 éves gzmorrákban, Timár Imre 71 éves szervi szivbajban, Nagy Borbála 77 éves vérés agygyutában, Pelyva Mária 76 éves szervi szivbajban, Suki Irén 3 hónapos bélhurutban, Nagy Elek 39 éves szervi szivbajban.

TIMÁR ÁBEL LEVELE

Hunya Gerzsonhoz a kondorostanyai fertályon

Édes egykomám Gerzson!

Kélt levelem szent Luca napján csejti tanyai hajlékomból. Íráim Kendhez e levelet, mert a törmelék vizáradás és feneketlen sar mián nem tudunk még a faluba se elkövetkezni, nemhogy a távol tanyai részre elvergődjünk. Ezért az idei disznótorral elmaradunk. Tudom, hogy kendtek is sajnálják.

Megvónánk úgy ahogy. Marci fiunk most jött haza a katonaságtól. Ippog jókor, mert az egyik hízőnk felakarta mondani a szolgálatot, így aztán böllekeskedett kedvére. Julcsa lányunknak kis fia született ismét, pedig inkább leányt várt volna. A Rózsi tehenünknek azonban úszó borny lett. Nagyon erányos kis jószág, meg is hagyjuk magnak. Az asszonynak mostanában igen rossz kedve van, mert a tyukok nem igen tojnak, azt kevés a sóraválója. A egészség dühöng, csak a napamasszonyt győtri éjjel-nappal a reuma. Ugy köll neki, miért szomszédolt annyit fiatalkorában mezéllábas papucsban még téli időben is.

Nagyon ködös idők járnak, csak néha-néha vetődünk el a kaszinóba. A tanító ur felolvassa az újságot, ami neki jár. Van is aztán olyan diplomás veszekedés, hogy még a Ripp-ropp külügyminiszter is tanulhatna belőle. A Varju sógor példánakokáért nem győzi magasztalni az angol pilótákat, hogy milyen ügyesek azok. Sohsem tesznek nagy kárt, legtöbbször csak mezőkre dobálják le a bombákat. Ha célt tévesztenek is csak egy-két lakóházat gyujtanak fel. Bezzeg Iványi koma különbnek találja a német pilóták munkáját. Csak azt nem tudja, honnan szereznek az anglikusok anynyi ablaküveget, amivel pótolják a megrongált paloták ablakait. Mondám, hogy majd kiengedik a békekötés után Tiszókat, legalább egy kis kenyérrelalót keresnek a derék tót-atyafiak is. Mink meg, ha már sem buza, sem kukorica termésünk nem volt, elmegyünk kubik-munkára. Lesz ott annyi talicskázni való a rom-sivatagban, hogy elélünk belőle vagy öt évig.

Mondtuk is, hogy kendteknek amugy istenigazában jó dolguk van. Buzájuk is csak kerül eladásra, ha nem is annyi mint máskor, de tengerijök van annyi, hogy a Köröst elrekeszhetnék vele Gyoma fölött, nehogy az idén is áradásunk legyen. Aztán a kormány is kendteknek kedvez. Akkor csinál magas árakat, amikor kendteknek sok árulnivalója van, nekünk pedig semmi. Ha vóna egy kis böcsület kendtekben, kifizethetnék helyettünk az évi adóporciót is. Nekünk úgy sincs miből, kendtek meg nem gyűjtenék a bankókat a ládafiában. Mert az adóprés ugyancsak szorít még

most is bennünket. A kis Pádár jegyző ippeg most közölte velünk, hogy az adóelengedés nem sokat ígér. Még gyufára se lesz elég az a piz, amit elengednek. Most aztán fellebbeztünk a főispán urhoz. Ahol nincs, ott ne keress, mondja a közmondás is. A gyáros, az ügyvéd, a botos akkor fizet, ha van keresete és jövedelme. Ha egyik sincs, mi lehet az adóalap? Nekünk se keresetünk, se termésünk, se más jövedelmünk nem volt az egész esztendőben. Hát a levegőszívásért fizessük az adót? A főispánnak biztosan több esze és belátása lesz, mint az adó-cézároknak. De ha ő sem segít, akkor ide be ne tegye lábát kormánypartit jelölt még egyszer. Mert eddig se nagyon sziveltük.

Hát ahhoz mit szólnak, hogy a Csáky geróf cvikipusztit adott a szerbeknek. Hát iszen tudjuk, hogy Szerbia is a földből él, akárcsak mink, ha teremne. Öneki is vizket a bőre jobbról-balról, tehát érdeke, hogy megkapaszkodjon valamerről. Az is igaz, hogy a szerb jó katona volt a világháboruban is. Aranygyelovácna! 1914-ben két golyót is kaptam tőlük emléke. Velünk összefogva nem könnyen hengerelnének le a nagy kutyák. De hát valamint csak ők is visszaadnak — úgy barátságból. Az újságok hallgatnak erről. Ha kenetek többet tudnának, hisz közelebb vannak a szerb határhoz, hát ne sajnáljon egy képeslapot, mert szörnyen kíváncsiak vagyunk a fejleményekre. Csak oszt ugyne járjunk, mint a turi Svarc, aki es-

küvője előtt elment a közjegyzőhöz, hogy csináljon neki végrendeletet. Mi ütött magához, kérde tőle a közjegyző. Lakodalomra készül és utolsó akarataról akar rendelkezni? — Miért ne? — felelt a Svarc. Hát mit gondol közjegyző ur, holnapról lehet nekem szabad akaratom és valami kívánságom.

De zárom is már soraimat. Ugy hallom, hogy a pitarajtóban a Jani gyereket biztatja drága oldalbordám. Nagyon csintalan a kölyök, de különben igen tehetséges fattyu. Látszik, hogy az apyára ütött. A napokban kinn volt nálunk a végrehajtó és kérdezi tőle hogy fiam, hol van édesapád? Ott az istállóban a tehenek között mondja bátran a gyerek, merthogy a csejti tanító ur igen ráncba szedte. De fiam szóhatnál neki, mert én nem ismerem, mondja a nem kívánatos vendég. A gyerek se akart szivességet tenni a nagy paksamétát szorongató urnak, azt csak úgy félvállról vetette oda neki, hogy menjen az ur, azt kerresse meg, ha beszélni akar vele. Biztosan rá ismer, kalap van az édesapám fején. El is indult a végrehajtó és mindjárt rámismert a tehenek között. Hát ilyen világ van most. Hiába, az iskola sokat tesz. Tanultabbak és műveltebbek mostan még a gyerekek is. De azért csak jobbvilág volt régen. Kívánom is a mennybéli Uristen-től, hogy csak még egyszer hozná vissza a régi, békességes időket. Melyhez hasonló jókat kíván és mindnyájukat tisztelteti szeretett családjával együtt, boldog ünneplést kívánó régi katonakomja és sógora mindközönségesen;

TIMÁR ÁBEL.

Leánynéző hajdanában...

Várnay Boldizsár még negyvenéves sem volt, amikor váratlanul bucsut mondott gyászbaborult hitvesének. négy árvájának és nyolcszáz holdas érmelléki birtokának. Kitűnő gazda, melegszívű emberbarát, becsületes magyar ur volt, csak a bort és cigányt ne szerette volna olyan nagyon.

Ha évnegyedenként — az adófizetésre — bekocsizott Váradra, a bihari uri-cimborák két-három napig is elműiattak vele a jó öreg Széchenyi-fogadóban.

Amikor kidőlték a cimborák, s a cigány is megszökött, hazafelé fordult Boldizsár, ahol a pergő nyelvű Zsófi asszony olyan mosdatásban részesítette, hogy hónapokig elment a kedve a hejhej-jától. Pár hónapig megvolt békességben, de aztán megint jött az az átkos adófizetés. Végül is ráfizetett a kiruccanásokra, mert egy háromnapos lumpolás végén guta ütötte az erős, vérmes embert.

Zsófi asszony vette át a birtok kezelését és gyermekeinek nevelését. Katonás szigora, rendszeretete nemcsak gazdatisztjét és cselédségét tartotta kordában, hanem két idősebb, kamaszkori fiát is. Kis leányaival szeliden bánt a bus özvegy, fiait azonban katonás fegyelemben nevelte. Férje gyarló szenvedélye és szerencsétlen végétől féltette őket, s azért állandó lemondásra és önmegtartózkodásra szoktatta a lurkókat. Még

jóllakni sem volt szabad nekik. Reggelire egy pohár tej vagy köményesleves, délben egy-két falat hus ciberével, sárgarépa vagy kelkáposzta főzeléssel, este sültkrumpli, vagy tejbekása, nagyünnepeken finoman szelt pecsenye volt az étlapjuk. Ha néha elszökhettek hazuról, s valahol megkínálták őket egy kis kolbásszal vagy szalonúval, ünnepet jelentett számukra. Elmondhatták szegények, hogy akkor laktak jól, amikor a szóptatós dajkájuk kosztolta őket.

És bár soványak voltak, mint az agarak, mégis hatalmas, csontos fiukká növekedtek a jó bihari levegőn. Amikor Laci elérte a huszonkettőt, Gyurka pedig a husz esztendőt, édesanyjuk elhatározta, hogy nem bajlódik tovább velük, hanem megházasítja őket. Ki is adta a parancsot, hogy öltözzenek ünneplőbe, mert háztűznézőbe mennek Szatmármegyébe távoli rokonuk: nemes Baróthy Dániel házához.

A két süvölvény megrettent a szörnyű feladattól és első ízben történt, hogy tiltakozni próbáltak a szörnyű anyai parancs ellen. Pár anyai pofon és egy kis lecse az illetanból végre is bátorságot adott nekik. A fő az, mondogta, hogy kedvében járjatok a házigazdáknak!

A hatalmas családi batár egész napon át zötyögött a rossz bihari uton, míg végre megérkeztek Baróthy Dániel kétezer holdas ősi kastélyába. A jóízű magyar ur

atyafiságos szeretettel fogadta réglátott rokonait, s csak akkor nézett nagyott, amikor a két égbenyülő petrencerud-termetű fiú sovány, girhes alakjái meglátta. Ki is jelentette Zsófi asszonynak, amikor ez négyszemközt megvállotta, hogy háztűznézőbe jöttek, hogy ezek a gyerekek, vagy betegek, talán még heptikára is hajlamosak, vagy rosszul táplált ifjak, akikre nehezen bizná reá az ő kis galambjait. Zsófi asszonoz indignálódva mentegette a vőlegényjelölteket. Soványak, mert madárhusuak, de azért erősek, mint a tölgy. Amellett kitűnő nevelésben részesültek. Nem isznak, nem kártyáznak, nem dohányoznak, nem udvarolnak. Semmi szenvedélyes hajlamuk nincs, mondta büszkén. Még az evésben is mértéket tartanak. Dániel bátyánk csak hümmögött.

Elkövetkezett a vacsora. Kitűnő csirkepaprikást tálatatott a háziasszony. Zsófi asszony váltig köszönte fiai helyett, hogy „köszönik, nem kérnek“, „már igazán nem bírnak többet“, Dániel bácsi kedves életpárja: a jószágos Erzsók mama egymásután rakta tányérjaikra a jobbnál-jobb falatokat, Zsófi néni vasvilla-szemekkel próbálta visszatartani két csemetéjét a mohó lakmározástól, de azok szemeiket lestitve mindent elpusztítottak, amit elébük rakott a jó háziasszony. Nem felejtették el anyjuk határozott parancsát, hogy mindenben járjanak kedvére a háziaknak, s azt hitték, hogy anyjuk csak próbára akarja tenni engedelmességüket. Üres tálak, hatalmys csonthalmazok tanusították fiú kötelességtudásukat.

A borral már nehezebben barátkoztak, de Dániel bátyánk unszolására néhány pohár nedű vitézül benyakaltak. A hatás nem is maradt el. Igaz, hogy anyjuk lefekvés előtt néhány jó kiadós anyai pofonnal jutalmazta vitéz voltukat, de viszont a jó érmelléki megnyitotta nemcsak szemüket, hanem szívüket is. Érkezésük és bemutatásuk alkalmával még csak rá sem mertek nézni a kiszemelt mátkákra, vacsora végén már olyan hangos nevetés között mesélték el csinyjeiket, amiket az otthoni éléskamra megdézsmálásával vittek végre anyjuk szörnyű ámulatára, hogy csak úgy hangzott a kacagástól az öreg kuria.

Ugy látom édeshegum, hogy magyar vér kering fiaid vénájában is, mondta elégedett, mosolygó arccal Dániel ur. Az anyai karám eddig csak őrizte őket, de most már csakugyan itt az ideje hogy kötőféket a nyakukba. Hát én nem bánom, ha a kötőféket az én lányaim fonják meg e vad csikókra. A két eladó piruló arccal, de hamiskás mosollyal fogadta az atyai szentenciát.

Félév múlva a vármegyére szóló lakodalomukon a régi bihari urak egyhangulag azt állapították meg, hogy a két Várnay-gyerek a mulatásban sem marad el néhai atyjuk magyar virtusa mögött.

Bihari.

Áljuk a vártát!

Budapest utcái vasárnap megteltek feketeruhás, csizmás alföldi és dunántúli gazdákkal, Erdély magyarjaival és halinadrágos székelyeivel, Kárpát-alja bekecses ruthénjaival.

Felsorakoztak azok, akik szociáldemokrata-kommunista forradalmak idején nem hódoltak és nem dőltek be Károlyi és Kun Béla országcsönkítő, nemzetpusztító szolamainak. Ezrescsoportokban meneteltek azok, akik a cseh és oláh huszéves „rémauralom” is magyarok maradtak és otthonukban, családjukban, környezetükben ápták Szent István ősi, magyar szellemét.

Több mint százezer kemény magyar lábai alatt döngtek Budavár kockái, akik télviz zord idejében is lobogó lelkesedéssel, tüzes magyar lelkülettel tettek hitet Magyarország Kormányzója előtt hűségéről, hódoló ragaszkodásukról és kemény kiállásukról a keresztény nemzeti irányzat védelmére.

Testvéri boldog találkozásban forrott össze a szentistváni birodalom különböző nyelveken beszélő minden népe.

Viharos éljenzés, zúgó taps köszöntötte a szegedi ellenforradalom két vezető tagjának: Teleky Pál miniszterelnöknek és Uzdóczy-Zadravecz István ny. tábori püspöknek megjelenését a miniszterelnök palota erkélyén, ahonnan mindketten magasszárnyalásu beszédet intéztek a nemzet hős fiához.

A szegedi fővezérnek: Horthy Miklósnak akkori szárnysegédje: Magasházy László ny. tábornok nyitotta meg a szegedi gondolat táborának nagygyűlését. „A gyűlést megnyitom, de bezárni csak akkor fogom, ha a legenda turulmadár, mely még mindig vijjogva és sikongva száll dos bércekről-bérce, megcsendesedve leszáll Szent István koronájára, ott Budavára legmagasabb pontján és mi leborulhatunk hálatelt szívvel Te Deumra — az Úr oltára előtt.”

A nagy lelkesedéssel fogadott megnyitó beszéd után vitéz Horváth István szegedi kigazda mondott beszédet. „Én a magyar rónák üdvözetét hoztam és a magyar rónák egyszerű fiainak mélyszéges hódolatát az Iránt a férfir Iránt, aki biztos kézzel és bölcs előrelátással vezeli népét a szegedi gondolat jegyében a boldogabb jövő felé. A magyar tanyák és falvak százezreinek szíve ő érte dobban, milliók szeme tekint szeretettel a budai vár ablakaira, s történelemformáló nagy munkájában tömött sorokban

állunk mögötte hiven mindhalálig!”

Hiven mindhalálig — zugott fel százezer ember ajkán a szent eskü.

Szönni nem akaró éljenzés között kezdte meg történelmi jelentőségű beszédét gróf Teleky Pál miniszterelnök. A beszéd lényeges kivonatát az alábbiakban közöljük:

Ellenforradalmi bajtársak! Nemzetvédő bajtársak!

Erről az erkélyről szólva, így veletek szemben, egy emlék, egy kép elevenedik meg bennem, elemi erővel, — egy kép egy másik erkélyről, Kossuth Lajos szegedi Klauzál-téri erkélyéről, amelyen 1919. június 2-án álltunk, alkonyatkor, úgy mint mostan s részben ugyanazok előtt, mint ma itt. Megesküdtünk a magyarok Istenére, a véráztatott földre, a magunk boldogságára, hogy ennek a hazának szolgálói leszünk. (Kitörő lelkes éljenzés.) Az esküt álltunk s álljuk tovább mindhalálig magunk és utánunk gyermekeink és unokáink. És aztán átadtuk, letettük az esküt Horthy Miklós kezébe, hogy megőrizze, éljen vele és ha kell, kérje számon. E kézben erővé es munkává lett az eskü. És most itt állunk az akkor mélyen sujtott Alföldnek és Dunántul fiai mellett, Észak-erdély, a magyarlakta Felvidék és Kárpátalja, fiai jóleső érzéssel és erős fogadkozással.

Forradalom volt, a mi megmozdulásunk, a lelkünk mélyéről kelt forradalom. Csodás forradalom talán annak, aki kívülről szemlélte, vagy szemléli. Nekünk egyszerűen magyar forradalom volt mindaz ellen, ami nem nemzeti, ami hazánkat, hitünket, mivoltunkat felforgató. Nem magyar, aki a jövőt építve, nem hű a multhoz, aki törvényt szabva nem igazságos, aki szólva vagy cselekedve nem egyenes, aki félelemből cselekszik, aki gondolatban vagy cselekvésben kegyetlen.

Nem az, mert különben nem lehet fia egy népnek, amelynek történelme nem ismét orgyilkosságot, nem ismer Szent Bertalan-éjszakát, — nem lehet fia egy népnek, amely a bátor ellenséget is barátként tiszteli. (Ugy van! Ugy van! Éljenzés.)

A mi forradalmunk 1919-ben az új Magyarország forradalma volt. A kommunizmus, a felbomló közös Monarchia történelmének utolsó fejezete volt. Az ellenforradalom az önren-

delkesését visszanyert új szabad Magyarország történelmének első fejezete.

Mert nagyot vállaltunk az első pillanattól kezdve, nemzetinek és kereszténynek lenni és maradni egyaránt, száz százalékosan küzdeni nemzeti céljainkért, hazánkért és kereszténységünkért.

Nem program volt ez, de az örök magyar kötelesség személyesítése és hitvallása! Szentistváni eszmének hívják ennek a kötelességnek foglatát, mert Szent István emelte magasra magyar kézzel a kettős keresztet. (Nagy éljenzés.) Szegedi eszmének hívják, mint az új, teljes függetlenségre — bár nyomorban — születő magyarság hitét, mert Szegeden emelte újra magasra Horthy Miklós Magyarország Nagyboldogasszonyának lobogóját. (Percekig tartó tomboló lelkesedés.) De szentistváni eszme, szegedi eszme — valójában az örök magyar eszme —, multunk, mindnyájunk jelene, hite és jövője.

Hit és akarat, amely szívünkben ki nem alszik soha, amelyért készek voltatok bajtársak, életeteket is kockáztatni s amelynek szolgálatában kitarítottunk lelkünkben az elnyomottság és várás idején is. És a mai napon kormányzó urunk, az immár legendás és országgyarapító, országvédő, országfenntartó Vezér is külön meg kíván erről emlékezni és sorainkból azok számára, akik életük kockáztatásával tanusították önfeláldozó magatartást, a magyarság, Magyarország és mindannak érdekében, ami nekünk szent, „Nemzetvédelmi Kereszt” elnevezéssel kitüntetés alapított. Ez a kitüntetés mindnyájunk megbecsülése. Azoknak, akiknek megadatott és azoknak, akiknek nem adatott meg, hogy életüket kockáztassák.

A Főméltóságú Úr nem szűnt meg meleg szeretettel és régi bajtársias érzéssel gondolni ránk. Amikor jelentettem, hogy előtte kik vonulnak fel, azzal válaszolt: „Ez valóban mélyen meghatározó lesz.” Önkéntes seregszemle ez Urunk és Kormányzónk előtt. És seregszemle a nemzet előtt is, felrúzó és irányt mutató seregszemle. Mert mi álljuk a vártát!

Zugó taps fogadta a miniszterelnök beszédét, amely után Uzdóczy-Zadravecz István ny. tábori püspök, a nemzeti hadsereg egyik talpraállítója tartott ezután gyújtó hatású beszédet. Bevezetőjében megemlékezett arról, hogy Szeged adott otthont nyíltan a zászlónak, ahonnan az hódító utjára indult. A zászló ormát ékesítő szentistváni kereszt jelentette az integritást és a kereszténységet. Megem-

lékezett azokról, akik a hazáért küzdöttek és a gondolat mártírjai lettek. Mert a szegedi gondolat utja nem volt husz éven keresztül mindennap diadalut, sok volt annak az ellensége. Ma még több az ellenség.

Tele vagyunk felelőtlen, nagy ígéretekkel, forradalmasítani akaró türelmetlenségekkel a szegedi gondlattal szemben. Olcsó portéka lett a nemzeti függetlenség és a keresztény szellem, a felelőtlen ígéretes csábító kigyósziszegésében. Igen, ma a szegedi gondolat két pillérét fűrészelgetik: a független hazát és a keresztényt oltart.

Testvéreink! Mi büszkén emlékezzünk vissza, nem pénzért, nem egyéni jobb falatért lettünk ellenforradalmárok. Mi rongyosan, éhesen álltunk a zászló alatt, fanatikusan, egyedül a zászló igazságért. Hát most se engedjük, hogy felelőtlenül el-sikkassza, elkótyavetyélje bárki is a huszávi küzdelem keservesen megszerzett eredményeit. Mi, ellenforradalmárok, egyszerű síma, szentistvániassan aláhúzott évezredes kereszt alatt menetelünk és különféle magyarágzatásokkal, színekkel és faragásokkal eltorzított keresztet nem fogadunk el soha szegedi gondolatunk és munkánk szimbólumául.

— Szegedtől Zágonyig fogjunk kezét!

A megrázó orejú beszéd hatása alatt perceként át ünnepezték a kormányzót, az államférfiakat és a nemzeti hadsereg első püspökét, Uzdóczy-Zadravecz Istvánt. A nemzetvédelmi szervezetek nagygyűlése a Szózat elnevelésével ért véget.

Az erkélyen álló előkelőségek ezután lejöttek és a Várba induló felvonulás élére állottak. A várudvaron a visszatért részek küldöttségei helyezkedtek el. Jóval elmúlt már öt óra, amikor a pazar fényben uszó várudvar felett, a királyi palota erkélyén a nemzeti cimerről, zászlókkal és drapériával díszített erkélyen teljes tengernagyí díszben megjelent vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó hitvesével és családtagjaival. Az erkélyre lépő kormányzót leirhatatlan lelkesedéssel ünnepezték a felszabadított részek magyarjai és a nemzetvédelmi szervezetek. A visszacsatolt részek egy-egy szónoka, köztük Turchányi Imre felvidéki és Botár István székely képviselő és a felszabadított nőtársadalmának megbízottja, egy sokgyermekes családanya mondtak könnyet fakasztó üdvözlő szavakat, amelyekre a kormányzó a következőben válaszolt:

A Kormányzó beszéde

Köszönöm az üdvözlő szavakat és hogy ebben a hidegben ide ily számosan eljöttetek.

Két évtizeddel ezelőtt bontottuk ki azt a zászlót, amely alatt ma is menetelünk. A szegedi gondolat ma is élő valóság és örömmel látom, hogy a lelkekben erősebben él, mint valaha. A mai történelmi idők nagy feladatok elé állítanak. Ezeket csak úgy tudjuk tökéletesen megvalósítani, ha öntudatos, nemzeti alapon állva, az élet józan követelményeihez hozzásimulva, fanatikus hittel, hazaszeretettel és az egész valónkat eltöltő akaraterővel hiven teljesítjük mindannyian kötelességeinket ott, ahová a magyar sors állított. Nagyon jólesik ma itt annyi régi bajtársamat viszont láthatni, akik ma éppen úgy, mint husz év előtt, azt tartják a legnagyobb dicsőségnek, hogy magyarok s hogy engedelmes, hű kötelességteljesítéssel szolgálják hazájukat.

Hosszantartó frenetikus taps éljenzés köszönte meg a kormányzó szavait, akit a százszáznyolc tömeg ujjongó lelkesedéssel sokáig ünnepelet. A zenekarok indulóira ezután megkezdődött a nagyszabású tisztelő felvonulás. A kormányzó mosolyogva integetett és tisztelgett a több mint egy óra hosszán keresztül felvonuló csapatoknak.

Vasuti menetrend.

A jelenlegi csökkentett járatok idejét az alábbiakban közöljük:

Gyomáról indul Budapest felé déli 12 órakor (gyors), éjjel 23 óra 34 perckor személyvonat.

Gyomáról indul Békéscsaba felé reggel 6 óra 27 perckor a Szarvasról jövő „törvényszéki vonat”, délelőtt 11 órakor személy és délután 17 óra 31 perckor gyorsvonat.

Gyomáról indul Szarvas felé este 19 óra 10 perckor motorvonat.

Gyomáról indul Dévaványa felé 3.45, 14.30, 17.30.

Gyomára érkezik Dévaványa felől 6.15, 11.50, 22.00.

Erdélyért!

Erdély hálás lesz, ha önhibájukon kívül mostoha sorsa jutott fiain segítség,

Adakozz!

KÖZÉRDEKŰ KÉRDÉSEK

(folytatás)

Az aratási segélyekről sokat forog szó azok között, akik be voltak vonulva aratás idején és vagy semmit, vagy csak keveset tudtak keresni. Az aratásból eredő elmaradt kereset, munkaalkalmak hathatós nyújtásával fogja pótolni a kormányzat mindazoknak, akik arra rászorulnak. Nincs tehát annak semmi értelme, hogy nap, mint nap ezzel ostromolják lőjegyzőt és katonaiügyi jegyzőt, sőt vannak olyanok, akik egyenesen követelőznek a tehetetlen jegyzővel szemben. De nincs is semmiféle igazság ebben a felfokozott nyugtalanságban, mert az aratási kereset alatt azt a gabonakeresetet értjük, melyből egy rendes munkás ember a tőli hónapok kenyerét biztosítja, tehát december, január és február hónapokat, miután szeptember, október és november havában minden rendes munkás ember még keresni tud a bő munkaalkalmakkal. Ha pedig be volt vonulva, kapta a segélyt. Így tehát ha az állam a megjelölt téli hónapokra kiadta a munkaalkalmakat fog nyújtani, nem lehet ok követelőzésre és nyugtalanság keltésre.

A termény bejelentéseknek még sokan nem tettek eleget ugyisintén a zsir, szalonna és hizósértés bejelentési kötelezettségeknek. Be kell jelenteni a már bejelentett készletben történő változásokat (eladásokat), 50 kg-on felüli zsirt, szalonnát és a hizósértéseket 5 drb-on felül. Mind-ezeket a kormány ellenőriztetni fogja és a mulasztók feltétlenül büntetésben fognak részesülni. A bejelentéseket a gazdaszobában kell eszközölni.

A petróleum fogyasztás korlátozása folytán a lakosok minden órában zaklatják a község-házát egyrészt, mert keveslik a mennyiséget, másrészt mert időlegesen nem kapnak petróleumot s végül, mert változtatni óhajtják a kereskedőt. Hogy kevesebbet kapunk, azon segíteni nem lehet. Ennek oka az, hogy csak 75 százalékát utalják ki annak a mennyiségnek, melyet a múlt évben fogyasztott a község. Ez a mennyiség nem fedi a tényleges szükségletet azért mert egyes körök nem kereskedőktől, hanem a mezőgazdasági kamarától szereztek be az előző években a petróleumot. Ez a mennyiség 60q-t tesz ki éppen a téli hónapokban. Az előjáróság már régen megtette a lépéseket ennek a mennyiségnek pótlólagos kiutalására. Ha ezt megkapjuk, nagyobb lesz a fejadag. Ez az oka annak is, hogy időlegesen nem volt petróleum és az a másik körülmény, hogy október hóra egyszerűen nem utalták ki a petróleumot. Itt tehát

semmiféle mulasztás nem terheli az előjáróságot. Csodatevő hatalom nincs s így a türelem gyógyszerével kell élni mindenkinek.

A piacról is meg kell emlékezni a mai nehéz időkben, mert köztudomású dolog, hogy a forgalom korlátozása befolyással van a legfontosabb élelmiszer és közszükségleti cikkekre, azok pótlására s így elsősorban a közellátásra. A piacnak az a hivatása, hogy a termelő felesleges termékeit a legrövidebb uton itthon értékesíthesse. Nem szabad elfelejteni, hogy a helyi piac felvevő és vásárló közönsége elsősorban mindenkor helyiből került ki. Másodsorban jött és jön számításba az idegen kereskedő, aki hivatott azt a felesleget felvásárolni, melyet a helyi fogyasztás nem bír el. Ez a dolog rendje gazdasági kereskedelmi és nem kisebb mértékben szociális szempontból. Gazdaságilag és kereskedelmileg azért előnyös ez, mert a termelő a legkisebbköltség nélkül tud portékájának ellenértékéhez jutni. Szociális szempontból pedig azért mert a fogyasztók nagy tömege hasonlóan juthat szükségleteinek kielégítéséhez és mégis a helyzet? Föltámadt egy elítélendő káros felfogás, melynek alapelve a vétkes önzés és kapzsiság.

A termelők nagy rétege megszedült bizonyos veszedelmes elképzelésektől és áruinak értékesítésénél túlnőz a helybeli fogyasztók nagy tömegén s közvetlenül azoknak az idegen kofáknak adja el, akik ebben a községben nem adóznak s ennek a községnek köz és társadalmi terhéhez más uton sem járulnak hozzá. Minthogy pedig a közszükségleti cikkek ára a termelőt is kielégítő módon meg vannak állapítva, nem lehet semmiféle magyarozatát adni annak, hogy a helyi fogyasztó nem tud hozzájutni a szükséges dolgokhoz. És ha mégis keressük a magyarozatát, az nem lehet más, mint az árak kijátszása, mely jogtalan előny szerzést, árfelhajtást s végeredményben pénz és vagyronrongálást jelent. Az előjáróság komoly hangon hirdetményekben hívta fel erre a lakosság figyelmét s az eredmény semmi, miután a piacon már hetek óta bizonyos termékek, különösen tejtermékek, fogyasztók által nem vásárolhatók, mert a termelők el vannak bűvölve az említett idegen kofák ajánlataitól és termékeiket közvetlenül nekik adják el.

Elfelejtik azt, hogy nem mindenki termelő, hanem vannak sokkal nagyobb számban munkás emberek, iparosok, kereskedők, tisztviselők, akiknek szintén családjaik vannak s akiknek joguk van élni s akik nekik mind ezideig hűséges vevők voltak és akik mindezen felül az általuk kitermelt munkát, ipari és kereskedelmi cikkeket ezen fonákság

dacára éppen úgy kiszolgálják a termelőket, mint a régebbi időben. Minthogy pedig a megszabott árakat ezek is éppen úgy megfizetik, mint a vadidegen kofák, megbotránkozottan igazságtalan az ilyen termelőket a magatartása.

Az előjáróság ebben az ügyben kiméletlen eszközökhöz fog nyulni és ha a helyzet nem változik meg, meg fogja találni a módját a piaci rend helyreállítására még az idegen kereskedők és kofák kitiltása árán is, ami, ami csakis a termelőket lesz hátrányos.

Egyébként a piaci árak hétről hétre ki vannak függesztve. Ezen a héten semmi lényegesebb változás nem történt, csupán az, hogy a kenyér ára f. hó 6-tól 34 fillérre esett le kg-ként. Nagy elismerés illeti ezért a szociális érdekért az illetékes kormánytényezőket.

Az árvizkárosultak és a menekült erdélyiek részére eszközölt gyűjtések meglehetősen eredményesültek, ha figyelembe vesszük, hogy a község határa nagyrészt szintén vízkárosult volt. Az árviz károsultak részére 1172 P 31 fillér, az erdélyi menekültek részére 685 P 90 fillér gyűlt be, melyhez a község 500 P adományt szavazott meg. Helyszűke miatt az adakozókat felsorolni nem lehet, miért is ezután mond köszönetet az előjáróság minden nemes lelkű adakozónak abban a meggyőződésben, hogy a segélyhez jutottak szintén hálásan fognak róluk megemlékezni. Meg kell itt említeni, hogy az erdélyi menekültek részére való gyűjtés kapcsán sok egyén azért tagadta meg az adakozást, mert esetleg katonai szolgálatot teljesített, vagy lova volt behiva. Ez a vétkes kifogás nem illik a keresztény magyar öntudathoz és nem jellemezheti az áldozatos magyar hazafiságot, mert hiszen a honvédelem egyforma terhe minden magyar állampolgárnak és ha csak annyit kívánt tőle áldozatul Erdély egy részének felszabadítása, hogy néhány héttig, vagy hónapig be kellett vonulnia, ezt olyan nagy isteni jótéteménynek kell tekinteni, hogy ennek morzsányi viszonzása képen ki kell nyitnia zsebét és a testvéri magyar segítség kötelezettségére erejéhez mérten neki is eleget kell tennie.

ELŐJÁRÓSÁG.

HIRDESSEN

LAPUNKBAN

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

WALTHIER GYÖRGY

Főmunkatárs:

CERNUS MIHÁLY

Nyomatott Nádudvary Mihály

„PETŐFI” könyvnyomdájában

Gyomán.